GERİLLA HARBİ ve PROPAGANDA GERİLLA HARBİ, PRENSİPLERİ ve TATBİKATI HAKKINDA NOTLAR ALBAY VIRGIL NEY

GERİLLA HARBİ VE PROPAGANDA

GERİLLA HARBİ, PRENSİPLERİ ve TATBİKATI HAKKINDA NOTLAR

ALBAY VIRGIL NEY

HAZIRLAYAN
MEHMET MERT ÇAM

ilgikültürsanat

Yayın No: 157

GERİLLA HARBİ VE
PROPAGANDA
Gerilla Harbi, Prensipleri ve Tatbikatı Hakkında Notlar
Albay Virgil Ney

Genel Yayın Yönetmeni / Ahmet İzci
Çeviren / Göke Bozkurt
Yayına Hazırlayan / Mehmet Mert Çam
Kapak Tasarım / Yunus Karaaslan
İç Tasarım / Bilal Şenel
Baskı - Cilt / Matsis Matbaa Sistemleri
Tevfikbey Mahallesi Dr. Ali Demir Caddesi No: 51
Sefaköy/İstanbul Tel: 0212 624 21 114

1. Baskı: 2019
İstanbul, 2019

ISBN: 978-605-2022-83-2

T. C. Kültür Bakanlığı Sertifika No: 40345

İlgi Kültür Sanat Yayıncılık
Çatalçeşme Sokak. No: 27/7
Cağaloğlu / İSTANBUL
Tel: 0212 526 39 75
www.ilgikultur.com
e-mail: info@ilgikultur.com

Gerilla Harbi *ve* Propaganda

Gerilla Harbi, Prensipleri ve Tatbikatı Hakkında Notlar

ALBAY VIRGIL NEY

Yayına Hazırlayan
Mehmet Mert Çam

ilgi kültür sanat

İÇİNDEKİLER

TAKDİM

"GERİLLA HARBİ" ya da eskilerin deyimiyle "*Çete Harbi*"nin tanımı, kim tarafından ya da kime karşı icra edildiği her daim üzerinde ortak bir mutabakata varılamayan bir olgu olmuştur. Bununla birlikte "*Özel Harp*", "*Gayrinizami Harp*" ya da "*Psikolojik Harp*" gibi kavramlar kasıtlı olarak ya da sehven birbirine karıştırılmış, özellikle Soğuk Savaş yıllarında Türkiye'deki bazı çevreler tarafından "*Devleti yıpratmak*" adına istismar edilmiştir.

Halbuki Prusyalı General Carl von Clausewitz'in askerî literatüre kattığı Gerilla Harbi,"*hasım kuvvetin kontrolü altında tutulan veya düşmana ait topraklarda gayrinizami ve çoğunlukla yerli halktan meydana gelen kuvvetler tarafından*"[1] icra edilen askerî veya yarı askerî bir harekâttır. Ona göre, Gerilla Harbi, nizamî savaşın esasını oluşturmaya teşebbüs etmemeli, sathı ve stratejik noktalara yönelmeli, başarıya ulaşması için de milli bir karakter tarafından da desteklenmelidir. [2]

Bu tanımdan yola çıkarak tarihimizde "*Gerilla Harbi*"nin icra edildiği en uygun sahanın İstiklal Savaşı'mızın Kuvayı Milliye evresi olduğunu görürüz. Zira hem nizami ordunun

1 Carl von Clausewitz, ***On War***, Oxford University Press, 2007, Oxford, p. 184.

2 Clausewitz, ***a.g.e.***, p. 185. Ayrıca Gerilla harbinin icra edileceği yer, tabii engellerin olduğu dağlık, sarp bir arazi olmalı ve mümkün oldukça geniş bir coğrafyaya yayılarak tek bir muharebeye bağlı kalmamalıdır. ***A.g.e.***, p. 185-186.

hazırlanmasına dek işgalci Yunan ordusunun ileri harekâtının durdurulması için bir yıpratma harekâtı benimsenerek icra edilmiş hem de milli bir şuur altında halk desteği ile gerçekleşmiştir. Clausewitz'in tanımına göre kısa ömürlü olması da Kuvayı Milliye'nin bu amaç ve doğrultuda organize edildiği tezini kuvvetlendirmektedir. Lakin bu tanım "*Üçüncü Nesil Savaş*" dediğimiz İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar olan dönemi kapsamaktadır. Zira Soğuk Savaş ile birlikte nizamî orduların ehemmiyeti gittikçe azalmış, Gerilla Harbi ve taktiklerinin kullanımı özellikle Asya ve Afrika'da müstemleke idarelerine karşı verilen özgürlük mücadelelerinde ve onlara karşı büyük güçlerin nizamî ordularında gün geçtikçe artmıştır.

"*Dördüncü Nesil Savaş*" arifesinde ise terör örgütleri de gerilla harbi taktiklerini benimseye başlamışlardır. Lakin Gerilla Harbi'nin gerek teşkilatlanma safhasını ve gerekse muharebe taktiklerini benimsemek, Clausewitz'in "*Gerilla*" tanımına uymamaktadır. Örneğin PKK, gerilla harbi taktiklerini kullanan bir terör ve tedhiş örgütüdür. Kendine has karakteristik bir özelliği olmayan PKK terör örgütünü maddi ve manevi anlamda destekleyen milli bir dimağ ya da kitlesel bir halk ta yoktur. Dış destek ve konjonktür hasebiyle varlığını 40 yıldan beri koruyan PKK, Gerilla Harbi'nin "*kısa ömürlü*" olma özelliğine de tezat teşkil etmektedir.

Günümüzde ise devletler arasındaki çatışma ve savaş, Suriye örneğinde olduğu gibi devlet dışı paramiliter aktörlere ve terör örgütlerine devredilmiş, nizamî harbin askerî kurallarının büyük bir kısmının ortadan kalktığı ve Gerilla Harbi prensiplerinin meşrulaştığı bir evreye dönmüştür.

Elinizde tuttuğunuz kitap, İkinci Dünya Savaşı'nda Filipinler'de tabur komutanı olarak Amerikan Ordusu'nda görev almış, ardından Nankin'e giderek Chiang Kai-shek'in ordusunda harp tarihi okulu kurmakla vazifelendirilmiş, yine Kore Savaşı'nda Güney Kore Ordusu'na Psikolojik Harp eğitimi vermiş, hatta

Chollanamdo'da kontr-gerilla operasyonlarına katılmış Albay Virgil Ney[3]'in Gerilla Harbi'ne dair tecrübelerine istinaden 1961 yılında kaleme aldığı "*Notes on Guerrilla War, Principles and Practices*" adlı eseridir. Ney, çalışmasında "*Gerilla Harbi*"nin teorik çerçevesi dışında, ilk elden şahit olduğu başta Filipin ve Kore Harbi olmak üzere İkinci Dünya Savaşı'ndaki gerilla harekâtlarını örneklerle anlatmış, Gerilla Harbi'nin teşkilatlanma ve sürdürülebilmesinde başat bir önem taşıyan "*Propaganda*" unsurunu ayrı bir başlık altında incelemiştir. Son bölümde ise uzman olduğu Anti-Gerilla taktiklerini ele alan Ney, nükleer, kimyasal, biyolojik ve radyolojik bir saldırı sonrası yaşanacakları ve olası bir işgal ya da hasım kuvvetlere karşı reorganizasyonun nasıl olması gerektiğine yönelik tasavvurlarını dile getirmiştir.

Her ne kadar Ney'in işaret ettiği üzere bir nükleer çatışma olmamasına rağmen onun üzerinden yarım asrı geçen şu tespiti günümüz savaş konseptine ışık tutmaktadır:

> "*Çağımızın füzeler ve nükleer silahları devrinde eski harp metotlarının modası geçmiş olduğuna dair gelişmekte olan yanlış bir inanç vardır... Bir gün, milletler şehirleri yerle bir edilmiş ve irtibat sistemleri tahrip olmuş bir durumda kalırlarsa mevcudiyetlerinin devamı için, son derece ademi merkeziyetçi bir teşkilata ve esnek bir strateji ye güvenmek zorundadırlar... Gelecekteki savaşlarda gerilla ya bağımsız olarak ya da nizami orduları desteklemekte kullanılacaktır.*"

---

3 En yüksek derecede askerî üstün hizmet madalyası olan "*Legion of Merit*" sahibi Virgil Ney,1953 yılından emekli olduğu 1957 yılına kadar George Washington Üniversitesi'ndeki "*Army War College*" enstitüsünde ve Fort Belvoir'deki Özel Harp Okulu'nda müdür yardımcılığı yapmış, emekli olduktan sonra ise George Washington Üniversitesi'nde yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamlamıştır. Bu tarihten itibaren askerî analist ve harp tarihçisi olarak çeşitli kamu görevlerinde çalışan Ney'in gayrinizami harp, psikolojik harp gibi uzmanlık alanlarında yayımlanmış bir dizi çalışması bulunmaktadır. 32. Dereceden mason üstadı olan Ney, 14 Mayıs 1979 tarihinde vefat etmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. https://www.washingtonpost.com/archive/local/1979/05/18/col-virgil-ney-military-historian-dies/3c51bd12-3bb2-4d58-9179-2f75f95d781a/?utm_term=.f0efefc3b759 (Erişim Tarihi: 02.09.2018)

Bugün geçerliliği ve önemini artırarak muhafaza eden bu eseri ilk kez Türkçe olarak başta 40 yıldan beri terörle mücadele eden güvenlik güçlerimizin, harp tarihi ve güvenlik alanlarında çalışan akademisyen ve araştırmacılarımızın takdir ve hizmetine sunmaktan sevinç duyarız.

Mehmet Mert Çam
Büyükada/ Eylül 2018

ÖNSÖZ

TEORİK VE pratikte askerî kuvvetlerin sivil mukavemeti çok çeşitli şekiller alır. Mukavemetin esas metotları şunlardır: Sabotaj, espiyonaj, suikast, tedhiş, adam kaçırma, yıkıcı faaliyetler, propaganda ve gerilla savaşı. Gerilla savaşı, mukavemetin aktif unsuru veya askerî bölümü olarak nitelendirilebilir. Bu metotlardan hangisinin kullanılacağı, büyük çapta, taarruz eden veya işgalci düşman kuvvetlerini hareket tarzı ile belirlenir. O andaki şartlar, daha önce belirtilen metotlardan bir kısmı veya tümü kullanılarak yapılacak mukavemet harekâtının başlatılması için lehte veya aleyhte bir hal bunup bulunmadığını ortaya koyacaktır. Buna nasıl karar verileceğine, kullanılacak mukavemet metodunu kimin seçeceğine ve gayretleri kimin yönlendireceğine, düşman genellikle mevzubahis ülkeye yerleşmeden ve teşkilatı belli olmadan karar verilemez. Tarihte işgal öncesi mukavemet planlarının yapılabilmesinin mümkün olduğu görülürse de bu planlar umumiyetle yapılmamışlardır. Mukavemet planlarının çok kısa zamanda yapılması hem bir avantaj hem de bir dezavantajdır.

Gayrinizamî harp son senelerde, modern hükümetlerin askeri teşkilatı kadar politik şubeleri tarafından da hesaba katılması gereken bir güç olarak ortaya çıkmıştır. Bazı hükümetlerin gayrinizamî harpte mevcut olan büyük potansiyeli kabul

ettikleri, bu alandaki icraatlarından görülmektedir. Bu konuda özellikle Sovyetler Birliği ile onun uydu devletleri örnek gösterilebilir. Komünist Blok, "*Gayrinizami Harp*"in bir milli politika aracı olarak faydasına uzun süreden beri samimiyetle inanmaktadır. Her ne kadar ordu tarafından sivil mukavemetin harp dünyasında bir silah olduğuna yönelik bir tereddüt olmasına rağmen dünyanın hür devletleri milli bekaları bakımından Gayrinizami Harp planlarını mevcut nizamî harp planlarına dahil etmelidirler. İkinci Dünya Savaşı; Nazilerin taarruzundan senelerce önce Sovyetler Birliği'nin sivil mukavemet için planlar hazırlandığını hiçbir şüpheye mahal bırakmadan ortaya koymaktadır. Sivil mukavemet konusunda Sovyetler Birliği'nin uydu devletleri de Moskova tarafında hazırlanan planlara uymuşlardır.

> "*Almanlar bir kasabayı işgal ettiklerinde kasaba sakinlerinin lideri, gömülü bulunan tüfekleri ve makinalı tüfekleri çıkararak bir orman veya boğazdaki daha önceden kararlaştırılmış bir buluşma yerine gidip ya bir gerilla grubuna iltihak etmiş veya bir çete kurarak akaryakıt depolarına, demiryollarına ve ikmal depolarına ani baskınlar yapmıştır. Sefalet, açlık ve perişanlık içerisinde yaşayan diğer kasaba sakinleri gerillalara yardımcı olmuşlar ve kendi paylarına birçok faaliyetlerde bulunmuşlardır.*"

Mukayese edildiğinde gerilla harbi ile sivil mukavemet arasındaki ilişki resmen ilan edilmiş harp ile örtülü mevzii harbi arasındaki ilişkiye benzer. Pratik açıdan gerilla harbi sivil mukavemetin en fazla hazırlanmaya ihtiyacı olan ve en karışık halidir. Çünkü gerilla harbinde de planlama, gönüllü kaydı, propaganda, ikmal, liderlik, eğitim ve teşkilat gibi askeri ihtiyaçlar gereklidir.

Kanaatime göre nizamî harp gibi mukavemet savaşı da kendi has prensiplerle idare edilir. Bu kanaate uygun olarak bu kitapta ortaya konacak prensipler, sivil mukavemetin bütün şekillerinde göz önüne alınmalıdır. Mukavemet savaşının başarılı bir şekilde yürütülmesinde bu prensiplerin her birinin ehemmiyeti

büyüktür. Bununla birlikte şurası önemle belirtilmelidir ki, bu faaliyetler arasında birbirine bağlık ve ortak noktalar vardır. Yine gerilla savaşının sevk ve idaresinde lüzumlu olan prensiplerin, onun ana unsuru olan mukavemet savaşında da aynen uygulanabilir ve lazım olduğunun da ehemmiyetle belirtilmesi gereklidir. Zira Soğuk Savaş'ın paramiliter safhaları hemen hemen, özellikle gerilla harekâtları ile yürütülmektedir. Bu hakikat doğrultusunda Amerika Birleşik Devletleri'nin askerî siyaseti; gerilla harbini de önemli bir taktik olarak ihtiva etmek üzere modernize edilmiştir. Diğer taraftan karşı-gerilla faaliyetleri de profesyonel askerler tarafından oldukça ilgi görmektedir.

Komünist ve demokratik ülkelerin kuvvetleri arasında çoğu zaman gerilla aracılığı ile Soğuk Harp açılması üzerine, karşı-gerilla taktik ve teknikleri profesyonel askerler için birinci derecede ehemmiyete haiz bir duruma gelmiştir. Gerillanın nasıl mağlup edileceği yalnız askerler için değil aynı zamanda siyasi harekât tarzını planlayanlar için de güç bir sorundur.

Bununla ilgili olarak Birleşik Devletler eskiBaşkanı John F. Kennedy'nin 28 Mart 1961 de kongrenin seksen yedinci toplantısında okunan mesajında aşağıdaki cümleler ilgi çekicidir.

> "*Dünyanın birçok bölgelerinde gerilla savaşına, yıkıcı faaliyetlere ve aleni taarruzlara karşı mahalli müdafaanın asıl sorumluluğu mahalli halk ve kuvvetlere ait olmalıdır. Bu büyük tehlikenin ciddiyetini ve ihtimalini düşünerek denizden ve havadan intikal kabiliyeti yüksek ve önceden ikmali tamamlanmış denizaşırı üslerde kullanılmaya hazır, gayrinizamî harp için eğitilmiş, güçlü ve üstün hareket kabiliyetlerle hazırlık yapmaya mecburuz.*"

Modern karşı-gerilla harekâtının en başarılılarından biri İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraFilipinler'de "*Hukbalahap*" Komünist Gerilla teşkilatına karşı yapılmıştır. O zaman Filipinler'in Savunma Bakanı ve daha sonra Cumhurbaşkanı olan Ramon Magsaysay tarafından kullanılan metotlar gerilla problemine getirdiği direkt ve endirekt yaklaşımların birlikte yürütülebilmesiyle

ilgi çekmektedir. Üst kademeden başlayan maharetli ve cesur liderlikleri sayesinde Filipinler en sonunda komünist Huk gerilla teşkilatını imha etmişlerdir. Bunun nasıl yapıldığı aşağıdaki pasajda kısa olarak belirtilmiştir.

1946 senesinde bu gerilla teşkilatı, ismini "*Hukbong Mapagalaya ng Bayan*" (HMB) veya "*Halk Kurtuluş Ordusu*" olarak değiştirerek gayesinin hükümeti devirerek komünist bir rejim kurmak olduğunu beyan etmiştir. Huklar daha sonra Manila yakınlarında geniş çapta baskınlar yaparak birçok taşra şehirlerini de ele geçirmiş ve harekât süratle yayılarak 1950 senesinde örgüt disiplinli komünist liderler emrinde 10 bin silahlı personele ulaşmıştır.

Bu buhranlı safhada Cumhurbaşkanı Quirino, Ramon Magsaysay'ı Savunma Bakanı olarak tayin etmiştir. Magsaysay, Huk teşkilatının basit bir askerî tehdit olmayıp başarılarının önemli ekonomik ve sosyal sebeplere dayandığını idrak etmiştir. Örneğin, Filipinliler kendilerini korumakla mükellef olan milli orduya itimat etmemekte, onların disiplinsiz davranışlarına ve halktan ikmal maddeleri tedarikinde kullandıkları keyfi davranışlara içerlemekte idiler. Magsaysay'ın ilk tedbirlerinden biri orduyu yeniden teşkil ederek, onun moralini ve görev yapabilme yeteneğini iade ile halkın itimadını kazandırmak olmuştur. Magsaysay, Huklara karşı yeni düzenlenmiş ordusu ile şiddetli askerî taarruzlarda bulunurken, diğer taraftan asileri teslim olmaları için zorlayıcı tedbirler almıştır. Magsaysay, asilerin ekseriyetinin komünist ideolojisi hakkında çok az veya hiçbir bilgiye sahip olmayıp sırf yoksulluk nedeniyle ümitsiz bir davaya girdiklerini anlayarak Huk mensuplarına yeni bir hayat düzeni vaatetmiştir. Seyrek meskûn olan bölgelerdeki hükümet arazilerini onlar için ayırmış ve bu araziler hükümetçe temizlenip halkın ihtiyacını karşılayacak altyapı tesisleri inşa edildikten sonra teslim olan Huklar buraya yerleştirilmiştir. Erat sınıfında geniş çapta teslim olmalar ve Huk komünist liderlerinin nüvesine karşı gerek asker ve gerekse polis tarafından girişilen

faaliyetler teşkilatın dağılmasını sağlamıştır ve bugün bu örgüt hemen hemen yok olmuş durumdadır.

Konunun işlenmesinde, tarihi misallerle, kendi şahsi notlarımdan da faydalanılmıştır. Bu metot, konunun devamlılığını engellemesine rağmen kanımcakısa ve yerinde hatıratlarla gerilla savaşının bazı hususlarının daha kolay anlaşılmasınakatkı sağlayacaktadır.

Mukavemet harbi ile onun paramiliter kolu olan Gerilla Harbi, geçmişteki başarıları ile savaş teknik ve taktikleri içerisinde önemli bir yer kazanmıştır. Silahsızlanma yüzünden savaşların geleceği profesyonel tahminlere dayanmaktadır. Dolayısı ile hâlihazır ve gelecekteki harekâtın sevk ve idaresinde sivil mukavemet tek geçerli yol olacaktır.

Nükleer Harp tehdidinin daima mevcut olan tehlikesi ve sınırlandırılmış nizamî harbin denenmiş olmasına rağmen, tatminkâr bir çare olmaması nedeniyle; Gerilla harbi; insanın kendisini ve Dünya'yı mahvetmeden tatbik edebileceği en son harp metodu olabilir.

BİRİNCİ BÖLÜM:
GERİLLA HARBİ VE PROPAGANDA

GERİLLA HARBİNİN hareket tarzları tahlil ve etüt edildikten sonra, onun da nizamî harp gibi belirli bazı temel prensiplere dayandığı mantıkî bir netice olarak ortaya çıkacaktır. Harp tarihi incelendiğinde, gerilla çetelerinin veya gayrinizamî çetelerin, kendilerinden daha profesyonel silahlı güçleri taciz ettikleri, geciktirdikleri ve çoğu kez de mağlup ettikleri görülmüştür. Yalnız ilkel silahlarla donatılmış ve askerlikle ilişkisi olmayan, eğitimsiz sivillerin, nizamî askerî kuvvetleri yıldırabileceği bu iki kuvvet arasında geçen sayısız mücadelelerde ispatlanmıştır.

Gerilla harbinin nasıl başlayıp, nasıl devam ettiği nizamî ve profesyonel askerler tarafından, halen çözümlenememiştir. Lakin kütle imhasına muktedir nükleer silahların ortaya çıkmasıyla, askerlik ilminde büyük gelişmeler kaydedilmiştir. Bu nedenle silahlı birliklerin hayatta kalabilmesi ve vazife yapabilmesi için gerilla gibi dağılması ve bağımsız hareket etmesi gerekir. Nizami askerin gerillayı yenebilmesi için de onun nasıl çalıştığını bilmesi ve gerektiğinde anti-gerilla harekâtı yapacak şekilde görev alabilmesi icap eder.

Prusyalı General Carl von Clausewitz'in ortaya koyduğu harp prensiplerinin gerilla savaşına da uygulanabileceği aşikârdır. Harbin prensipleri şunlardır: Hedef, taarruzî harekât, sıklet merkezi,

kuvvet tasarrufu, hareket kabiliyeti, baskın, emniyet, irtibat ve koordinasyon. Bu prensiplerin bazıları, Gerilla Harbi'ne tümüyle tatbik edilebilir. Bir kısmı ise; vaziyet değiştikçe, sınırlı olarak uygulanır. Örneğin: Baskın. Geriye kalanları ise taktik ve stratejik ihtiyaçlar ortaya çıktıkça tatbik edilebilir. Bu prensipler hiçbir zaman unutulmamalı ve ihmal edilmemelidir. Bu kitapta yazılan Gerilla Harbi prensipleri, fiilen harp prensiplerinin yerini almaktadır. Diğer önemli bir husus da yukarıda sayılan bütün bu harp prensiplerine ilaveten, gerilla savaşının tatbikatı itibarıyla bazı ilave prensipleri de gerektirdiğidir. Bunlar özellikle ve kati olarak, harekâtın başarıyla yürütülmesi için elzemdir.

Nihai maksadımız, tarihi örneklerle gerilla savaşı prensiplerinin özelliklerini, tatbikini ve neticelerini göstermektir. Bu ilave prensipler şunlardır: Çevre, halktan emin olma, halk desteği, propaganda, engelleme, şahsi emniyet, kısmi mesai, tam mesai, hareket tarzları ve teşkilât.

Askerlik sanatında, Gerilla Harbi'nin önemli bir yeri vardır. Gerilla Savaşı, harp sanatının seçkin bir dalı olmuştur. Aşağıdaki örnek, harbin genel görünümünde, Gerilla Harbi'nin yerini şöyle izah etmektedir:

> "*Düşman cephesi gerisinde karışıklık çıkarma harp kadar, eski bir savaş hilesidir. Fakat, son harplerde kullanılan, telsiz irtibatı ve havadan ikmal gibi yeni teknikler, işgal edilmiş memleketlerdeki isyanların, uzun vadeli hazırlanmasını ve desteklenmesini, tarihte eşi görülmemiş bir düzeye çıkarmıştır. Mukavemetin organizasyonu; atomik çağın yeni silahlarına ve geleneksel silahlara karşı, bunlarla aynı derecede ehemmiyete haiz bir milli politika vasıtası olarak harp sanatının seçkin bir branşı haline gelmiştir.*"[4]

Gerilla Harbi'nin prensipleri ve tatbikatı yirminci asrın nizami savaşlarına önemli bir ilave olmuştur. Sınırlandırılmış savaş veya küçük çaptaki çatışma ihtimali, gerilla taktik ve tekniklerinin

4 Julian Amery, ***Sons of Eagle: A Study in Guerilla War***, London Macmillan and Co, London, 1948, p. 53.

kullanılmasını gerektirir. Tarihte nizami savaş kaybedildiği zaman veya görevi onu başarıya ulaştırmak olan şahıslar tarafından bu görev yürütülmediğinde sivil ve askerî kişiler, düşmana karşı koymak için birleşmişlerdir. Gerilla harbinin başarıyla yürütülmesi için şart olan prensiplerin tanınması, kazanılması ve elde tutulması yapılması gereken esas faaliyetlerdir. Gerilla harbinin prensipleri birbirine bağlı olduğundan, başarılı bir harekât için her birisi tek tek gereklidir. Birinin mevcut olması ve diğerlerinin mevcut olmaması, harekete geçmek için hepsininbir arada bulunduğu uygun bir ortamın gelişmesini beklemeyi gerektirir. Aksi takdirde gerilla harekâtının kaderi mağlubiyettir. Bu konuda, propaganda prensibi çok mühimdir. İnsanlar herhangi bir şekilde ikna edilmedikleri zaman, davalarının doğruluğuna inanmayabilirler. Bir gerilla teşkilatı, bir kısım prensiplerini tatbik edebilmek ve etken bir sayıda taraftar kazanmak ve bunları elde tutmak için propaganda yapmalı ve onun propagandası yapılmalıdır. Bu, aşağıda misal ile şöyle izah edilmiştir:

> "*Uzun konuşma ve analizlerden, basit strateji ortaya çıkmıştır: Faaliyette bulunmamalı, fakat aynı zamanda bir gerilla kuvvetinin organize edildiğini ve gönüllü istendiğini etrafa yaymalıdır. Gelişmekte olan gerilla kuvvetinin bütün birliklerinin birbirleriyle temasını sağlayan ve bu sayede koordineli hareket temin ederek, onlara daha fazla güç kazandıran bir irtibat sistemi kurularak, örgüt temkinli ve sağlam bir şekilde teşkilatlanmalıdır. Gerilla ordusu, iyi teşkilatlanıncaya, disipline girinceye ve teçhiz edilene kadar düşman ile açık çatışmadan kaçınmalıdır. Planlar yapıldıktan sonra harekete geçilmelidir ki, bu muhtemel düşmanın masum halka karşı girişeceği misillemeyi önleyebilsin.*"[5]

Başarılı gerilla harekâtının bilhassa teşkilat ve harekât yönünden dikkatli olarak incelenmesi, burada belirtilen prensiplerin çoğunun var oluşunu gösterecektir. Buna karşıt olarak, başarısızlığa uğrayan gerillaların, genel olarak hayatta kalıp göreve

5 Philip Harkins, ***Blackburn's Headhunters Cassell***; Second Edition Edition, London, 1956, p. 127.

devam edebilmek için gerekli prensiplere sahip olmadıkları meydana çıkacaktır. Toplanan haberlerin mukayese ve tahlili ile çıkan istihbaratın neticesi; belirli bir memlekette Gerilla Harbi'nin kazançlı olup olmayacağının tayinini mümkün kılmalıdır. Gerilla Harbi'nin muhtemel başarısı; gerilla harbinin prensipleri, o memleketin politik, coğrafik ve etnik şartlarıyla mukayese edildiğinde ortaya çıkar. Söz konusu ülkede, gerilla harbinin başarıya ulaşması için gerekli şartlar mevcut mudur? Bu şartlar mevcut ise, teşhise ve geliştirilmeye müsait olmalıdırlar. Gerilla Harbi'nde risk de daima hesaba katılmalıdır.

Bu kitapta belirtilen bazı prensiplerin ehemmiyeti, tamamen özelliklerinden dolayı siyasi ve coğrafi bölgelere göre değişiklik göstermektedir. Herhangi bir bölge için geçerli olmadığı sanılan bazı prensipler, havadan indirilen personel, silah ve malzeme ile o bölgede tatbiki mümkün bir hale getirilebilir. Bu tip çalışmalar, bilhassa propaganda prensibi için lüzumludur. Propagandanın diğer prensiplerin elde edilmesi ve muhafazası için önemli olduğu tarihi örneklerle ortaya konacaktır. Bu sebepten eserde propagandanın gerilla savaşındaki tesiri üzerinde bilhassa durulacaktadır.

Anti-gerilla tedbirlerinin amacı; teşkilatı gerilla harbi için elverişli şartlardan mahrum kılmak, gerillayı bertaraf etmek ve onun gücünü azaltmaktır. Bunları yapılabilmesi için belirli bir gerilla bölgesinin şartları bilinmeli ve bu şartlar anti-gerilla teşkilatı tarafından tam manasıyla anlaşılmalıdır. Bir gerilla teşkilatının uygun bir ortama sahip olup olmadığı ona karşı girişilecek anti-gerillâ harekâtında hangi yöntem ve vasıtaların kullanılacağını, önemli ölçüde etkileyecektir. Anti-gerilla engellerinin nasıl yapıldığı, bazı tarihi örneklerle gösterilecektir.

Gelecek nükleer harbin, genellikle geniş bir sahayı etkileyeceğini düşünen profesyonel askerî personel ve teşkilatlar Gerilla harbine büyük ilgi göstermektedirler. Bu nedenledir ki harp sanatının amatör ve profesyonelleri Gerilla harbinin prensiplerini

tanımalıdırlar. Deniz ve hava filolarını ihtiva eden büyük askerî birliklerin nükleer silahlarla bozguna uğrama ihtimali, endişe verici bir gerçektir. Bugünün savaşları propaganda, sızma, yıkıcı faaliyetler ve gerillalarla kazanılmaktadır. Nükleer silahlar ise, zamanımızda, yapılma ihtimali çok az olan bir savaş için hazırlanmış ve rafa kaldırılmıştır.[6] Yine de düşmanın, kıtalar arası füzeleri ile, hareket kabiliyetimiz ve endüstriyel gücümüz kısmen imha edildiği zaman, istila edilmiş milletlerin Gerilla harbi yoluyla bir kurtuluş hareketine girişmesi uzak bir ihtimal değildir. Havadan istilaya geçen bir düşman karşısında, Amerika Birleşik Devletleri'nin hayatta kalması veya mahvolması bir gerilla savaşını yürütebilme kabiliyetine bağlıdır. Milletlerarası ilişkilerin mevcut ve her an patlamaya hazır durumu karşısında hiçbir Amerikalı'nın gerilla harbi prensiplerine kayıtsız kalacağı düşünülemez. Aksine hareket, felaket, mahvolma ve batmayı davet etmek demektir.

1.1. Gerilla Harbi ve Modern Strateji

Gerilla harbi en az nizami harp kadar eskidir. İskender, Hannibal ve Sezar zamanından beri küçük birliklerin nizami orduya karşı mücadelesi askerî çatışmaların önemli bir şekli olmuştur. Bununla birlikte "*Gerilla Harbi*" terimi, askerî sözlüğe 1807'de, Fransızların İber Yarımadası'nın istilası ile girmiştir. Zira o zamanki İspanyol gayrinizamî kuvvetleri, Napolyon'un mağlubiyetinde önemli bir rol oynamışlardır.[7] "*Gerilla*"nın kelime manası küçük harp demektir. Kullanıldığı şekliyle, memleketi istila veya işgal etmiş olan düşmana karşı ordunun yerini alan veya onu destekleyen düzensiz, amatör sivil-asker demektir.

Gerilla harbinin vur-kaç taktikleri, baskınları, tedhiş ve sabotajları profesyonel nizami ordunun formaliteleri ile bağdaşmaz.

6 ***U.S. News and World Report***, Vol. 50, No. 20, 15 May 1961, p. 37.

7 Cecil S. Forester, ***The Gun***, The Bodley Head, London, 1933 ve ***Death to the French***, The Bodley Head, London, 1932. Yank Levy, ***Guerilla Warfare***, Penguin Speacial, New York, 1942, p. 56.

Piyade tüfeği veya Karabina ile donanmış bir köylünün, iyi teçhiz edilmiş ve esaslı eğitime tabi tutulmuş profesyonel askerlere karşı herhangi bir tehdit arz edeceği, muhafazakâr askerî taktikçiler tarafından, çok zayıf bir ihtimal olarak görülmekte idi. Fakat gerilla çeteleri modern harp tarihinde askerî yönden değerlerini ispat etmeyi başarmışlardır.[8]

1807'de İspanyollar, 1812 ve 1941'de Ruslar profesyonel ordunun desteklenmesinde gerilla faaliyetlerinin etkinliğinin klasik örneklerini göstermişlerdir.[9] İkinci Dünya Savaşı'nın başından beri nizami harbin yerini alan bu tür gerilla faaliyetleri bugün daha da önemli hale gelmiştir. Nizamî ordu yerine gerilla kuvvetlerinin başarılı olarak kullanıldığını, Mao'nun komünistlerinin Chiang milliyetçilerine, Tito'nun partizanlarının Nazilere ve Cezayir'deki asilerin Fransız Ordusu'na karşı gösterdikleri direnişleri örnek olarak gösterebiliriz.

Gerilla harbinin esas kuvveti bilhassa askerî formalitelerin olmayışıdır. "*Gündüz külahlı gece silahlı*" Bu formül her şeyi izah etmemekle beraber kısmen durumu açıklar. Silahlı çetelerin düşmana kendi hatları içerisinde saldırarak onu taciz ettikten sonra halk topluluğu arasında gözden kaybolması bu çatışmayı karakterize eder. Gerilla savaşı çok az eğitim görmüş ve modern büyük orduların kullandığı taktik ilimlerle ilgisi olmayan siviller tarafından dahi yürütülebilir. Gerillaları harekete geçiren esas güç, istilacıyı, işgalciyi ve koloniciyi ülkeden atmak için duydukları kuvvetli arzudur. Gerillaların sahip olduğu en güçlü silahlar ise, kendilerine has kurnazlıkları, çevresel

8 Eugene Tarle, ***Napoleon's Invasion of Russia 1812***, Oxford University Press, Oxford, 1942. Gerilla savaşı ile geniş çapta tecrübeler kazanmış olan Rusya'da bile Napolyon'un mağlubiyetindeki partizanların rolü münakaşaya sebep oldu. 1812 Harbi'nden bir müddet sonraya kadar, partizan liderlerinin kahramanlıkları ile övünülüyordu. Fakat sonradan bir reaksiyon doğdu. Nizami ordunun general ve subayları -ki bunlar Borodino ve Maloyaroslavets'in kahramanları idiler, hiç kimseye teslim olmayan nereden geldikleri meçhul, vakitlerinin yarısını gizlenmekle geçiren, yük trenlerini ele geçirerek yağma eden fakat nizami Fransız kuvvetleriyle şiddetli bir çatışmada tutunamayan bu cesur baskıncıları kendilerine emsal kabul etmiyorlardı.

9 Edward Meade Earle, Ed., ***Lenin, Trotstky, and Stalin: Soviet Concepts of War, Makers of Modern Strategy***, Princeton University Press, Princeton, 1944, p. 361-364.

faktörlere alışkanlıkları, bölge halkını iyi tanımaları ve özellikle günümüzün uzun mücadelelerinde milletlerarası sürtüşmeleri körüklemeyi sağlayan politik önsezileridir. Gerillayı yenmekle görevlendirilmiş ve klasik strateji ile yetişmiş profesyonel askerin disiplinli düşünce tarzına gerillanın savaş metotları karışık, tahmini güç ve mantıksız görünür. Gerilla stratejisinin en belirli hususiyetlerinden biri de onun düşman tarafından önceden keşfedilip önlenebilecek "*mantıkî*" kaidelerinin olmayışıdır.

Çağımızın füzeler ve nükleer silahları devrinde eski harp metotlarının modası geçmiş olduğuna dair gelişmekte olan yanlış bir inanç vardır. Batılı müttefiklerin karşılaştığı önemli problemlerden biri gerilla stratejisine karşı çıkmakta tecrübesiz olmalarıdır. 1945'den beri askerî teknolojide elde edilen büyük gelişmeler istikbaldeki savaşlarda nizami askerî kuvvetlerin yığılmasını bir dezavantaj haline getirmektedir.[10] Formalitelere bağlı olmayışı, esnek kuruluşu ve bağımsız hareket edebilme kabiliyeti dolayısıyla gerilla, modern orduların planlama personelinin karşılaştığı çıkmaza en uygun çözüm olabilir. Gelecekteki savaşlarda gerilla ya bağımsız olarak ya da nizami orduları desteklemekte kullanılacaktır. Destek unsuru olarak kullanıldığı zaman ise; yayılmış, yüksek hareket kabiliyetli ve ikmal yönünden kendine yeterli olan küçük askerî birliklerin girişecekleri koordineli veya bağımsız muharebe takviyesinde rol oynayacaktır.

Bir gün, milletler şehirleri yerle bir edilmiş ve irtibat sistemleri tahrip olmuş bir durumda kalırlarsa mevcudiyetlerinin devamı için, son derece ademi merkeziyetçi bir teşkilata ve esnek bir stratejiye güvenmek zorundadırlar. Atom harbi sonrası bir stratejiye ihtiyaç olmayacağı Batılılar tarafından düşünülse bile, gerilla problemi uzun bir müddet daha onları taciz edecektir. Zira "*Dengeli Şiddet*" prensibinin organize kuvvetlerin harekâtını sınırlandırmasına rağmen gerilla harekâtı herhangi bir kısıtlama ile karşılaşmayacak ve bu yüzden her zamankinden daha cazip

10 Edward Peller, "*Alternative* Security", ***Foreign Office Affairs***, January 1958, p. 206-207.

görülecektir. Keza İkinci Dünya Harbi'nden sonra dünya çapında, gerilla harekâtı her zamankinden daha fazla tercih edilir bir hal almıştır. Yunanistan, Çin, Hindiçin, Malaya, Filipinler, Mısır, Oman, İfni, Aden, Fransız Kamerunları, Kenya, Kıbrıs, Macaristan ve Küba'da olduğu gibi. Galiba gerilla stratejisinin en önemli başarısı milli bağımsızlığın kazanılmasında bir siyasi-askerî metot olarak kullanılması ve teknik bakımdan üstün Batılı askerî kuvvetlerin bu mücadeleyi karşılamakta en hazırlıksız bir devrede olmaları idi. Bu yüzden Gerilla savaşının öneminin artması ile onun sevk ve idare faktörleri devlet adamlarının ve stratejistlerin önem verdiği konular olmuştur.

Gerilla savaşının prensipleri de nizami harbin prensipleri gibi değişmez prensiplerdir. Ancak değişik tertiplerle uygulanabilirler. Gerilla, askerî stratejinin genel prensipleri olan hedefi, taarruzî harekâtı, sıklet merkezini, kuvvet tasarrufunu, hareket kabiliyetini ve baskını göz ardı edemez. Fakat bunlara ilave olarak gerilla kendisine has bazı faktörler tarafından da etkilenmektedir. Bunlar: 1-Çevre, 2- Faaliyetlerin uyumu, 3- Halk desteği ve emniyeti, 4- Görev bölümü, 5- Yakınlık.

Gerilla harekâtı üzerinde müspet veya menfi yönden çok tesirli olan çevrenin, ne kadar önemli olursa olsun, yalnız coğrafik şartlardan ibaret olduğu düşünülmemelidir. Çevre, ayrıca iklimi, bölgeyi, yolları, komünikasyon şebekesini, mahalli ekonomik şartları, köylerin ve kasabaların yerlerini ve yerli halkın davranışlarını da kapsar. Etnik faktörler de ayrıca çok mühimdir. Mesela lisan problemleri de gerilla harekâtının başarılılığı üzerinde tesirli olabilir. Son olarak, halkı kültürel yönden çok etkileyen dini inançlarda gerilla savaşı şartları altında halkın nasıl hareket edeceğini tayin edebilir.

Gerilla hareketleri orman, dağ, çöl ve delta arazileri gibi topoğrafik engellerle nizami orduların hareketlerinin sınırlandığı yerlerde çok başarılı olurlar. Askerî harekât alanlarının büyük bir kısmı da maalesef bu tip araziden meydana gelmiştir.

Hindiçin'deki "*Cengel*[11]*Savaşı'nın*" karakteri Amerikan askerî liderlerinin neden bu bölgeyi ABD hava ve kara kuvvetlerine tevdi etmeklerini izah eder.[12]Zira Malaya'da Komünist Malaya Halkları Kurtuluş Ordusu hava taarruzlarına karşı dahice kamufle edilmiş ve karadan taarruza karşı dikkatli olarak savunulmuş cengel kampları şebekesi kurmayı başarmışlardı.[13]

Yine Partizanların ordu harekâtına en tesirli şekilde yardım edebilmesi müstahkem "*Dağ Üsleri*" kurulması ile mümkündür. Bu dağ tepeleri zamanla gerilla harekâtının asıl kaleleri haline gelebilir. Fransızların, Fransa'nın güneyinde oldukça fazla miktarda müstahkem Dağ Üsleri vardır. Buralar, gerillaların "*Maquis*" adını verdikleri harekât ve toplantı merkezleri haline gelmiştir. Gerillalar, bu merkezlerde, 1942'de başlayarak Amerikan istilâsından çok önce, Almanların hoş karşılamadıkları faaliyetlerde bulunmuşlardır. Benzeri yuvalar Polonya ile Rusya'nın ormanlık ve dağlık bölgeleri ile Yugoslavya'nın dağlarında da kurulmuştur.[14]

Gerilla komutanı, bölgesel faktörlere aşırı derecede hassas olmalıdır. Çevre, teşkilatın faaliyetlerini engellediği zaman daha uygun bir bölgeye taşınmalıdır. Zeki bir gerilla lideri, bir harekât

---

11 Cengel: Farsça, "*orman*" demektir. Ayrıca İran, Pakistan ve Hindistan bölgelerinde geniş ve kendine özgü bitkileri olan ormanlara verilen özel bir addır. (E.N.)

12 Matthew B. Ridgway, ***Soldier: The Memoirs of Matthew B. Ridgway As Told to Harold H. Martin***, Harper & Brothers, New York, 1956, p. 275-77.

13 Malaya Cephesi: "The Jungle Warfare Tactics", **World Today** V (November, 1949), 480. Nöbetçi kulübesine kampa gelen yegâne yolda ve kamptan biraz uzaktadır. Kampa yalnız bu yoldan yaklaşılabilir. Nöbetçinin vereceği bir silah sesi işaretiyle geri muhafızlar yaklaşanları bir müddet oyalar ve diğerleri hiçbir müşkülat çekmeden kendilerini bekleyen başka bir kampa giderler. İzler bulunabilir fakat takip edenler yorgun olduklarından ikmal için geri dönerler... Bugüne kadar en iyi eğitilmiş, en üstün silah ve taktiklerle donatılmış ve uzman kılavuzların rehberliğindeki askerler bile cengeldeki bir asi kampına tam bir baskın yapabilmiş değillerdir. Şu da var ki Malaya'daki "*Fevkalade Durumun*" ilk safhasında gerillâların orman içine devamlı olarak ikmal akışını cengel kenarına yerleşmiş 500 bin Çinli muhacir sağlamıştır. Çöl veya düz bir arazide tecrit edilmiş bir köy, nizami ordu birlikleri tarafından kolayca abluka edilip teslim alınabileceğinden gerilla harekâtları için iyi bir üs teşkil etmez.

14 Ferdinand Otto Miksche, ***Secret Forces: The Technique Of Underground Movements***, Faber and Faber, London, 1950, p. 51-153.

üssünün, uygun olup olmayacağına ancak şahsi keşif ve incelemelerinden sonra karar verir. Alelacele karar vermez. En geniş stratejik neticeleri, soğukkanlılıkla ve düşünerek değerlendirir.

Bir gerilla faaliyet sahasını seçilmesine etkin olan strateji-coğrafik faktörler, söz konusu çevrenin önemli bir kısmını meydana getirir. Dış çevreler, çoğu defa iç çevreden daha mühim olabilir. Gerillalara dost, bağımsız ülkelerin yakın oluşu gerillaların ikmal problemlerini kolaylaştırır ve onlara emin bir sığınak, geçici çekilmeleri için de uygun bir yol sağlarlar. Nitekim, İkinci Dünya Harbi'nden sonra Yunanistan'ın kuzey hududunda gerillalar başarılı bir faaliyet göstermişlerdir. Çünkü Yugoslavya'nın hudutları içerisinde kaçıp kaybolmaları kolay idi. Son zamanlarda, Aurés Dağları'nda üslenmiş Cezayir asileri de Fransız takipçilerinin elinden, müstakil Tunus'a geçerek kurtulmuşlardır.

> "*Front de Libération Nationale (Ulusal Kurtuluş Cephesi) ilk taarruzunu Kasım 1954'de Tunus'un yeni uluslararası statüsünün ortaya çıkmasına birkaç ay kala başlattı. Fransızlar Tunus ile müzakerede bulunduklarından ve daha sonra da onlara bağımsızlık tanıdıklarından, toprak bütünlüğünü ihlal etmekten çekindikleri için Şubat 1958'e kadar taarruzlarını, hudut ötesine taşımaktan imtina ettiler.*"[15]

İkmal ihtiyaçlarının temininde denizle irtibatın olması, dost bir memlekete fizikî yakınlık kadar avantajlıdır. Bu, bilhassa, donanması olmayan, müstakil bir adada gerilla savaşı yürütüldüğü zaman geçerlidir. Örneğin, Küba'da askerî lider Fidel Castro'nun ABD içinde silah anlaşması yapması gibi.[16] Denizle irtibatın, açık denizleri kontrol eden bir hasımla savaşan gerilla kuvveti için, yok denecek kadar az önemi vardır. Malaya Savaşı'nın ilk safhasında, komünist gerillaları, Güneydoğu Asya'daki dost Çin kaynaklarından, İngiliz deniz devriyeleri, yaklaşma yollarını

15 Alvin J. Cottrell ve Jones Dougherty, "Algeria: Case Study in the Evolution of a Colonial Problem" ***U.S. Naval Institute Proceedings***, LXXXIII, July 1959, p. 179-180.

16 New York Times, 14 February 1958.

kapayana kadar ikmal yardımı görmüşlerdir. Yine Fransa'nın Cezayir isyanını bastırmasında karşılaştığı en büyük problem-komşu Arap ülkeleri, Libya, Tunus ve Fas'tan kara yolu ile gelen silah yardımını kesmek idi. Halbuki asilerin Akdeniz yoluyla Mısır ve Yugoslavya'dan silah tedarik etmek için giriştikleri iki büyük teşebbüs Fransa tarafından rahatlıkla bloke edilmiştir.[17]

Birlik ve beraberlik problemi gerilla kuvvetleri için nazik bir husustur. Uzun, geleneksel disiplin ve sadakatleri ile gurur duyan nizami silahlı kuvvetlere sahip teknolojik güçler için askerî kuruluşları dahilindeki bir çatışma çok nadir meydana gelir. Harp zamanında komuta birliği onlar için problem değildir. Fakat teknolojik bakımdan az gelişmiş ülkelerdeki gerilla örgütleri parçalanmaya mahkûmdurlar. Bir gerilla örgütü yavaş ve gayri muntazam olarak gelişir. Bağlılık ve beraberlik problemleriyle ilgili teşkilat kaidelerinin tesisi uzun zaman alır. Az gelişmiş bölgelerdeki irtibat imkânı sınırlandığı zaman arazi engelleri çok defalar gerilla kuvvetlerini birbirlerinden tecrit eder; böylece müstakil, gerilla grup ve liderleri arasında iktidar için öldüresiye mücadele başlar. Harekât sahası küçük olduğu zaman gerilla liderliğinin paylaşılmaması son derece şiddetli mücadelelere sebep olur.

Liderlik mücadelesinde coğrafya dışında birçok faktör de rol oynar. Mesela şahsi rekabet her zaman mevcuttur. Bununla beraber sebepleri ne olursa olsun, gerillaların silahlarını kendi arkadaşlarına çevirdiği birçok durum görülmüştür.

O halde, gerilla gruplarının birbirlerini yok etmeleri, anti-gerilla stratejisi tarafından hesaba katılması gereken bir ihtimaldir.

17 Kasım 1956'da Mısır'dan silah taşıyan Yunan gemisi Atnos, Cezayir sularında yakalanmıştı. Yükü arasında 3000 asiye kâfi gelecek kadar havan, makinalı tüfek, piyade tüfeği ve tabanca vardı. Nisan 1957'de "*The Swiss Review of World Affairs*" dergisinin yazarı Reto Caratsch'a göre, silahlar Fas hududu yakınında bulunan ve asilerin geçici olarak başşehir yapmak istedikleri Themen kasabasının istilası için kullanılacaktı. Ocak 1958'de Yugoslav yük gemisi Slovenijo Oran'dan 50 mil açıkta milletlerarası sularda Fransız harp gemileri tarafından yakalanmıştı. Gemi kasabalardaki Cezayir asi örgütünün ajanlarına teslim edilmek üzere 6000 silah ve 95 ton mühimmat taşıyordu.

İkinci Dünya Harbi'nde, gerilla örgütlerini zayıflatmayı arzu edenlerin, gerillalar arasındaki kardeş kavgalarını istismar ettiklerine dair birçok vakalar vardır. Örneğin: Yugoslavya'da Almanlar, başlangıçta Almanlar ile savaşan fakat sonradan bazı harekâtı Mareşal Tito'nun komünist gruplarına çeviren "*Chetnik*"e yani Albay Draja Mihailovich'e cömertçe yardım etmişlerdir. Son senelerde Cezayir ayaklanmasında da önde gelen Ulusal Kurtuluş Cephesi (F.L.N.) ile asıl rakibi Cezayir Milli Örgütü (M.N.A) arasındaki mücadeleler de buna bir örnektir. 1957 Mayıs'ında daha ılımlı M.N.A. ile işbirliği yaptıkları gerekçesiyle bir köyün sayıları 300'ü aşkın yetişkin erkeklerinin katledildiği "*Melouza Olayı*"nın F.L.N. tarafından bir misilleme olarak yapıldığı söylenir.[18] İki milliyetçi Cezayir grubu arasındaki kardeş kavgası o kadar şiddetli olmuştur ki, Akdeniz'den Paris'e, Cezayirlilerin oturduğu Kasbah'ın dar sokaklarına kadar sıçramıştır. 1957 senesinin yazında Fransız başşehrindeki "*İkinci Cephe*"de Cezayir'de ölenlerin daha fazlası öldürülmüş veya yaralanmıştır. Bu mücadelede asıl maksat Fransa'da ikamet eden ve içlerinde birçok tüccar bulunan, yarım milyon Arap'tan her ay tehdit ile alınan yardımların ele geçirilmesidir.[19]

Bir gerilla kuvveti halk desteği olmadan ne hayatta kalabilir ne de çalışabilir. İlk bakışta düşman işgali altında hareket eden bir gerilla kuvvetinin lüzumlu yiyecek, sığınak, giyecek, silah, mühimmat, ilaç, yakıt ve parayı ne zaman ve nereden ve nasıl temin edeceği halledilmez bir problem gibi gözükür.

Esas olarak gerilla üç kaynağa erişebilir: Mahalli yerli halk, harekât sahası dışındaki dost güçler ve düşmanın kendisi. Memleketin tümünü işgal eden ve yenilmesi güç bir müstemleke hükümetine karşı gerilla örgütünün başlattığı bir harekâtta sadece mahalli imkânlar dahilinde elde edilen silahlara güvenilemez. Gerillaların kendini İkinci Dünya Harbi'nden kalan gizli

---

18 C.L. Sulzberger, "The Nationalists' Strategy of Terror in Algeria, T.E. Lawrence's View 'Partisans' and 'Chetniks", ***New York Times***, 5 June 1957.

19 ***United Press Report***, 23 July 1957.

silah depolarından cömertçe silahlandırdıklarına dair örnekler mevcuttur.[20] Fakat esas olarak gerilla hariçten gelen cömert ve sürekli silah yardımına güvenmek zorundadır. İşgal kuvvetleri şayet gerilla ayaklanmasını bastırmak isterlerse, asilere yapılan silah yardımını durdurmalıdırlar. Fransızlara göre, yakın komşu Tunus ve Fas'tan Cezayirli asilere gelen silah yardımını durduramamaları üç seneden fazla süren acı savaşı bitirememelerine esas sebep teşkil etmiştir. Fransız hesaplarına göre asilerin yalnız Tunus'tan her ay aldıkları 2000 silahtan yalnız 400'ü Fransızlar tarafından ele geçirilmiştir.[21]

Gerilla, ilk taarruza geçecek kadar silaha sahip olduğu takdirde, silah gücünü düşman kuvvetlerine yapacağı taarruzlarla ve tecrit edilmiş düşman ikmal depoları ile konvoylarına yapacağı komando tipi baskınlarla da arttırabilir. İşgal kuvvetleri gerillanın bu faaliyetlerini değerlendirene kadar, gerilla diğer ülkelerin ilgisini kendi davasına çekecek kadar bir vurucu kuvvete sahip olabilir. Gerilla askerî bir değer kazandığı takdirde, yabancı kaynaklardan daha kolaylıkla silah temin edebilir.

Her ne kadar, modern gerilla, askerî ve diplomatik yardım için gittikçe artan bir ölçüde dış ülkelere dayanırsa da çok gerekli olan ihtiyaçları için tamamen mahalli halka bel bağlamalıdır. Bu ihtiyaçlar; yiyecek, giyecek, barınak, para, örtü ve istihbarattır. Birinci Dünya Savaşı'nda Arap yarımadasında Türklere karşı Arap direnişini örgütleyen Lawrence ise yarım asır önce, toplum desteğinin muhakkak aktif olarak harekâta katılması gerekmediğini söylemiştir. Zira onun fikrine göre; *"İsyan harekâtı, kendileri ile harekete katılan bir toplum yerine onu ele vermeyecek derecede, dost bir sempatizan topluma sahip olmalıdır. İsyanlar*

---

20 Lucien W. Pye, ***Guerilla Communism in Malaya***, Princeton University Press, Princeton, 1956, p. 70. Güneydoğu Asya Komutanlığı'nın 136. İngiliz Kuvvetleri, 1945 senesinin ilkbaharında Malaya ormanlarındaki komünist gerillalarına Japonlara karşı girişilecek müşterek bir taarruzun hazırlığı için paraşüt ve silah yardımı yaptılar. Taarruz yapılmayınca komünistler silahların ekseriyetini ormanda gizli yerlere sakladılar. Bu silahlar daha sonra 1948'de Malaya'daki İngiliz Kuvvetlerine karşı kullanıldı.

21 New York Times, 19 February 1958.

yüzde iki aktif vurucu kuvvet ve yüzde doksan sekiz pasif, sempatizan bir toplum ile yapılabilir."[22]

Mücadelenin başlangıcında, eğer halk desteği kendiliğinden mevcut değilse veya arzu edilen seviyede tutulamazsa, Gerilla örgütü bu desteği temin etmek için kaçınılmaz olarak teröre başvuracaktır. Yirminci asırda terör, gerilla stratejisinin değişmez bir parçası olmuştur. Terör, tesirli olabilmesi için tam manasıyla yapılmalıdır. Gerilla liderlerinin en kuvvetli silahı olan terör, yalnız düşmanın maneviyatını kırmak ve halktan tam destek temin etmek için kullanılmaz, ayrıca, kendi gerillasından devamlı bağlılık temin etmek için de kullanılır. Gerilla, yolundan sapmanın veya ihanetin cezasının ölüm olduğunu bilmektedir. Aşırı durumlarda gerilla o kadar disiplinli olabilir ki örgütün emniyetine tehdit eden aile fertlerini bile bağışlamaz. Örneğin Kenya'da Mau-Mau'ya katılanların ettiği tüyler ürpertici yemin aşağıdaki emri de kapsamaktadır:

> *"Eğer, senin baban, annen, erkek kardeşin veya kız kardeşin herhangi bir şekilde Mau-Mau'yu reddederse onları da öldüreceksin."*[23]

İlkel kabile toplumları arasında, gerilla liderleri, personelin bölünmesini önlemek için onların batıl putperest inançlarını istismar edebilirler. Daha gelişmiş toplumlarda fizikîyaptırımlar kullanılır. Tereddüt içinde olan ve isteksiz halka, arzuları hilafına münferit gerilla görevleri yaptırmak için terör kullanılabilir. Kıbrıs'taki vaziyeti bir gözlemci şöyle anlatmıştır:

> *"EOKA yeminini imzalamış olan bir ortaokul öğrencisi bir gün kendisini küçük bir odada üç maskeli adamın karşısında bulur ve kendisine bir saatli bomba koyması veya bir cinayeti işlemesi aksi takdirde cezalandırılacağı emredilir."*[24]

---

22 T.E Lawrence, "Guerilla War" ***Encyclopedia Britannica***, 1950, p.953.

23 Sir Philip Euen Mitchell, "Mau-Mau in Africa", Charles Grove Haines (Ed.), ***Africa Today***, Baltimore, 1955, p. 491.

24 Lawrence Durrell, ***Bitter Lemons of Cyprus***, Faber and Faber Limited, London, 1957 p. 203.

1 Kasım 1954'de, Cezayir asileri, Fransızlara karşı ilk taarruzu başlattıkları zaman sayıları birkaç yüz ile üç bin arasında idi. Bu kitabın yazıldığı tarihte (1961) asilerin toplam sayısının 20 bin devamlı görev yapan gerilla ile daha da fazla sayıda kısmî mesai yapan muharip güçten oluştuğu tahmin edilmektedir. İsyancı kuvvetlerin bu artışının nedeni olarak asi liderler tarafından Müslüman halka karşı terörist metotların kullanılması gösterilebilir. Savaşın başlangıcından beri milliyetçi kuvvetler, Cezayir'deki Müslüman halka Fransızlar ile işbirliği yaptıkları için veya asilerle işbirliği yapmayı reddettikleri için hücum ettiler. Bu hakikat, Cezayir Savaşı'nın resmî zayiat listesinde açıkça görülmektedir. Toplam olarak öldürülen 8650 sivilden 7450'si Müslüman'dır. Bu terörist metotlar Cezayir'in Müslüman halkını taktik destek sağlamaya zorlamakla kalmamış aynı zamanda birçok gerillaya şahsi gelir kaynağı temin etmiştir. Bu doğrultuda savaşın uzaması da asilerin daha fazla menfaat temin etmesini sağlamıştır.[25]

Bu yüzden, terörizm gerilla liderlerinin elindeki en kuvvetli silahtır. Kendi halkına karşı kullanıldığında, arzu edilen halk desteğini sağlar. Düşmana karşı kullanılması zayiata mâni olmakla birlikte kuvvetlerinin maneviyatının bozulmasını önleyebilmek için şiddeti şiddet ile karşılamaya hazırlıklı kılar. Fakat böyle merhametsiz tedbirler medeni kuvvetlere ters düşmektedir.Katı Alman militarizminin yetiştirdiği, Feldmareşal Albert Von Kesselring bile İkinci Dünya Harbi esnasındaki, İtalyan Partizan Savaşı'nda, bu çıkmaz ile karşılaşmıştır. Hatıralarında şöyle yazmıştır:

> *"Bir kritik devrede partizan çetelerin gaddar ve çoğunlukla insanlık dışı davranışlarını göz önüne alarak bizim askerlerimizin yersiz yumuşaklığı ve kayıtsızlığı yüzünden, inanılmaz derecede artan kayıplarımızı önlemek üzere, silahların terör için kullanılmasını emretmek zorunda kaldım. Partizan savaşında*

25 Antony Nutting, "Report on Algeria", ***New York Herald Tribune***, 4 May 1957.

insani hislere yer yoktur. Fakat bunda da çok ciddi tehlikeler saklıdır... Prensip itibarıyla, çok tesirli bir yol olmasına rağmen, bombardıman uçaklarının kullanılmasından imtina ettim. Çünkü meskûn bölgelerdeki sivil halkın yaralanması mesuliyetini, üzerime alamazdım. Olaylar bana gösterdi ki, bu düşünce tarzım çok az mükâfat kazandırdı. Gerilla savaşı, dünyaca yasaklanmadığı takdirde istikbalde insancıl düşüncelere yer kalmayacaktır."[26]

Son on sene zarfında gerilla savaşının gidişatı ne komünist ve ne de aşırı milliyetçi örgütlerin, terör usullerinin kullanılmasında, bir sınır tanımadıklarını ortaya koymuştur. Gerillaların taktikleri kısmen Batı'nın daha yerleşmiş ve olgun güçlerinin, köklü ve insancıl kavramlarından dolayı bu kanlı ve sürekli çatışmaya vicdanî endişelerle tepki göstereceklerî fakat şiddete şiddetle karşı koymayacakları varsayımı üzerine hazırlanmıştır. Örneğin Fransızlar, Cezayir İsyanı'nın sona erdirilmesi için Sovyetlerin Macaristan'da kullandıkları aynı gaddar metotları kullanmadılar. Buna karşılık, mazilerinde herhangi bir liberal ananesi olmayan Sovyetler, totaliter barbarlıklarını sorunsuzca uygularlar.

Batılı bir ülke bir an için bütün manevî sorumluluklarını üzerinden atsa dahi, psikolojik olarak yine de gerilla gibi davranmaz. Fransızların Şubat 1958'de bir Tunus köyünü bombaladıkları zaman yaptıkları buna bir örnektir. Fransızların Tunus'taki asilerin sığınak yerlerini tahrip etme teşebbüsü, onların uluslararası haysiyetinin zayıflamasına sebep olmuş ve eskiden beri davalarını uluslararası bir problem haline getirmek isteyen Cezayir'in milliyetçi örgütünün pozisyonunu kuvvetlendirmiştir. İşgal kuvvetlerinin, gerillanın terör hareketleri ile başa çıkabilmek için alacağı şiddet tedbirleri devamlı olarak mahalli halkın düşmanlığını arttırır ve böylece gerilla lehine toplum desteğini kuvvetlendirir.

26 Albert Von Kesselring, ***Kesselring: A Soldier's Record***, William Morrow & Company, New York, 1954, p. 276.

Halkın desteği halktan emin olmayı arttırır. Halktan emin olmak bir gerilla birliğinin veya muharibinin halktan birinin ihanetine karşı emniyette olması demektir. Halk, düşmana karşı yürütülen müşterek davaya ikna edilmelidir ve hiçbir ahval altında davadan soğutulmamalıdır. Halkın nazarında gerilla, karşılığında bir şey vermeden halkın varlığını sömüren bir parazit olmamalıdır. Eğer halkın zararlarını para ile ödeyemese bile halkı, hayatını onların kurtuluşuna adadığına ikna etmelidir. Davası o kadar inandırıcı olmalıdır ki halk gerillayı ve faaliyetlerini gizleme riskine girebilsin. Netice itibarıyla, gerilla hareketleri, yerlilerin normal yaşantılarını çok az etkileyecek şekilde planlanmalı ve yürütülmelidir. Başarılı bir gerilla lideri, halkın moralini yükselten ve mahalli toplumun gurur hissini, cesaret ve macera hevesini arttıran bir insandır. Toplum desteği ve halktan emin olmak ancak yerli halk gerilla hareketinin geleceği ile kendisininkini bir tuttuğu zaman emniyete alınmış olur. Bununla birlikte uzun bir mücadelede tam ve devamlı bir destek çok ender bulunur. Eninde sonunda gerilla terör metotlarını kullanmak zorunda kalacaktır.

Başarılı gerilla harekâtı yalnız sabır ve itinalı bir gayretle kurulabilen karmaşık bir organizasyona ihtiyaç duymaktadır. Normal olarak gerilla savaşı devamlı ve kısmî çalışan personel tarafından yürütülür. Devamlı çalışan muharip personel ekseriyetle halk ile temasını keserek eğitim ve askerî faaliyetler için ormana veya dağa çekilir. Gerilla hareketi, prestij ve kaynaklar elde ettikten sonra, nizamî askerî kuvvetlere benzeyen ve çalışabilen bir örgüt tesis edebilir. Buna karşılık kısmi mesai yapan gerilla bir asker olarak tanınma riskine giremez. Toplum hayatından çekilmez. Zaten aslında onun başarısı "*İkiz Hayat*" yaşama kabiliyetine bağlıdır. Örneğin Hindiçin harekâtında kırlardan geçen Fransız askerleri nadir olarak düşman askerleri ile karşılaştılar. Yalnız tarlalarında çalışan zararsız köylüleri gördüler. Ansızın bu sulhsever köylüler silahlı "*Viet Minh Gerillası*" olarak karşılarına dikiliyorlardı. Gündüz, görünüşte Fransız kontrolünde

bulunan Vietnam deltasının bütün bölgeleri gece karanlığında Viet Minh'in kontrolüne geçiyordu.[27]

Halk arasında yaşayıp düşman ile günlük temas halinde olan kısmi çalışan gerillalar gizli sabotaj ve istihbarat görevleri için uygundurlar. İkinci Dünya Harbi'nin tecrübeleri nizami askerî operasyonları destelemek için yapılan istihbarat ve sabotaj faaliyetlerinin değerini göstermiştir.[28] Küçük çapta sabotaj ve istihbarat, başka yönden ehemmiyetsiz olsa bile, gerilla harekâtları için çok önemlidir. Gerillalar düşmanın nizami kuvvetlerine karşı azami tesirle savaşabilmeleri için kendilerine asgari riskle ne zaman ve nereye saldıracaklarını veya üstün düşman kuvvetlerinin tuzağına düşmemeleri için ne zaman süratle hareket etmeleri gerektiğini bildiren hassas bir istihbarat sistemine ihtiyaç duymaktadırlar. Gizli sabotaj gerillanın düşmanı taciz etmesiyle kalmaz, ayrıca işgalciye yardım eden veya onu destekleyen mahalli işbirlikçilere ve iş sahiplerine karşı da bir silah olarak kullanılır.[29] Kısmi çalışan gerilla, asla silah taşımayabilir veya üniforma giymeyebilir. Bunlar devamlı çalışan arkadaşlarına, demiryolu raylarını sökerek, telefon hatlarını keserek, zirai ürünleri ortadan kaldırarak ve endüstriyel tesisleri yakarak yardımcı olurlar.

Bu gibi operasyonların başarısı için tam aldatma zaruridir. Emniyet tedbirleri mutlak olmalıdır. Kısmi çalışan bir gerillanın

27 Ellen J. Hammer, ***The Struggle for Indochina***, Stanford University Press, Stanford, 1954, p. 126- 292.

28 Robert L. Eichelberger, ***Our Jungle Road to Tokyo***, Viking Press, New York, 1950 p. 217-218. 1944'de Amerikalıların Filipinlere yaptığı çıkarmadan çok önce Filipino gerillaları radyo ve denizaltılar vasıtasıyla General Mac-Arthur'un Avustralya da bulunan karargâhına devamlı bilgi aktarmışlardır. Bu istihbarat; Pasifik'te Japonlara karşı bir adadan diğerine geçen müttefiklerin giriştikleri kurtuluş harekâtının planlanması ve yürütülmesi için gerekli idi.

29 New York Times, 3 February 1958. Küba'da Fidel Castro'nun Anti-Batista örgütünün bir lideri olan Luis Peres Rios, 2 Şubat 1958'de örgütünün endüstriyel sabotaj üzerinde duracağını beyan etmiştir. "*Şeker kamışı tarlaları ile köylerdeki tütün kurutma baraklarının yakılmasına ilave olarak, şehirlerde de bombalama faaliyetleri yürütüyorduk. Fakat şimdi şeker değirmenlerini, sigara fabrikalarını, belediye hizmetlerini, demiryollarını ve rafinerileri felce uğratacağız.*"

hüviyetini ne kadar az kişi bilirse kendi ailesi içinde dahi görevini o derece kolay ifa ederek normal sivil yaşantısının perdesi arkasına çekilmesi o kadar kolay olur. Bu çeşit gerillaların gizli varlığı düşmanın, gerilla örgütünün tam mevcudunu öğrenmesini imkânsız kılar. Örneğin; Fransız tahminlerine göre Cezayir de tam mesai yapan savaşçılar 30 bini geçmemiştir. Fakat bunların 20 bin ile 100 bin arasında kısmî mesai yapan gerilla tarafından takviye edilmeleri Fransızları Avrupa müdafaasından yarım milyon askeri Cezayir'deki isyanı bastırmak için çekmeye mecbur etmiştir.[30] Yine Malaya'daki olağanüstü durumun zirvesinde, komünist gerilla ordusu Malayan Races Liberation Army "MRLA"nın sayıları 5-6 bini bulan savaşçıları Min Yien grubunun 10 bin kadar sempatizanı tarafından; istihbarat, kurye, malzeme tedariki ve propaganda konularında desteklendiler.[31]

Bir gerilla komutanının harekâtında hangi tip gerilla kullanacağı hakkındaki kararına birçok faktör tesir eder. Bu faktörler arasında şunlar vardır; düşmanın yakınlığı, düşman askeri birliklerinin görevi, tesislerin yeri, çevrenin uygunluğu, düşman hareket kabiliyetinin derecesi,mahalli halkın tutumu ve gerilla harekâtlarının birlikte yürütebileceği dost silahlı kuvvetlerin yakınlığı.

Gerilla savaşında yakınlık, gerillalar ve düşman kuvvetleri ile yerli halk arasındaki psikolojik, coğrafik ve fiziksel yakınlık derecesini ifade eder. Bu, mücadelenin tabiatını, yön ve metotlarını tayin eder. Modern Avrupa tarihinin ilk partizan savaşlarında, Napoléon zamanındaki İspanya ve Rusya'da gerillalar esas olarak düşmanı taciz etmek için kullanılırdı. Yirminci asırda gerillaların düşman ile direkt temastan kasıtlı olarak kaçındığı birkaç olay vardır ve bunların sayısı gittikçe artmaktadır. İşgal etmekte olan düşmandan çok, yerleşmiş bir sömürge

30 Hauson W. Baldwin "Tempo of Algerian War", ***New York Times***, 28 August 1959.

31 ***Annual Report of Federation of Malaya***, Kuala Lumpur, 1949-1955. Malaya'daki gerillalar ile mücadele etmek için İngilizler sonunda 40 bin asker sevk ettiler. Bunlar 250 bin kadar mahalli polis ve bölge muhafızı tarafından destelenmekte idiler.

kuvvetine karşı mücadelede ve halk desteğini hemen temin edilmediği zamanlarda düşmanla direkt temastan kaçınmak gerekir. Bir toplumda kuvvetli bir milli birlik ve bağımsızlık duygusu varsa, gerillaların halk desteğini sağlamak için uğraşmasına lüzum yoktur. Bütün dikkatini istila ordusu ile savaşmaya çevirebilir. Hiç şüphe yoktur ki, tamamıyla askerî bakış açısına göre gerilla hareketleri nizami orduların desteğinde kullanıldığı zaman daha da tesirlidir. Bir dost ordunun yokluğunda gerilla komutanı, kuvvetini kurarken çok ihtiyatlı hareket etmeye mecburdur. Bu, özellikle, gerilla savaşının ilk safhalarında, oldukça tecrübesiz ve vurucu gücü noksan gerillaların, bölgeye tamamen hâkim ve disiplinli bir düşman ile çatışmaya başladıkları zaman gereklidir. İkinci Dünya Harbi esnasında, Japonlar, Filipinler'deki kasabalarda askerî garnizon bulundurma siyasetini güttüler ve kasabalarda düşman kuvvetlerinin toplanmasına sebep olan bu durum köy ve kasaba sakinlerini devamlı mesai yerinde, kısmî mesai yapan gerillalar olmaya mecbur etti. Bununla beraber düşman kontrolünün zayıf olduğu kırsal alanlardaki gerillalar daha aleni bir mukavemete geçtiler.

Dost nizamî orduların düşmanı meşgul ederek düşman kuvvetlerini bir noktada toplayacaklarına güvenmedikleri zaman gerillalar, koordineli ve devamlı kuvvetleri idame ettirmekte güçlük çekebilirler. Artan düşman askerî baskısına karşı hayatta kalabilmek için tek şansları, askerîden ziyade politik ve psikolojik tesirleri olan, dağınık kısmi terör hareketlerine yönelmektir. Nitekim Ocak 1958'de Hükümet kuvvetleri Fidel Castro'nun kuvvetli kalesi olan Oriente eyaletine baskıyı arttırınca, Castro, Las Villas eyaletindeki dağlık bölgelerde bulunan hükümetin ileri karakollarına karşı, yaygın baskınlar yaparak hükümeti, Oriente eyaletindeki baskıyı hafifletmeye mecbur etti.[32] Aynı zamanda Kübalı asiler, yakında yapılacak Cumhurbaşkanlığı seçimlerini

32 New York Times, 11 July 1957 ve 28 January 1958.

önlemek maksadıyla, milli ekonomiyi zorlatmaya ve sabotaj taktiklerini arttırmaya niyetleri olduğunu beyan ettiler.[33]

Şimdiye kadar Batılı askerî yazarlar gerilla savaşını sadece askerî yönden incelemişler ve esas olarak gerillanın nizami ordulara karşı kullanılmasındaki taktiklerin etkenliği ile meşgul olmuşlardır. Hiç şüphesiz, böyle bir askerî çalışmadan faydalı dersler elde edilebilir; çünkü, teknolojik gelişmelerin, nizami kara kuvvetlerinin hareket kabiliyetini, esnekliğini ve dağılmasını her zamankinden daha lüzumlu kıldığı bir çağda, gerilla teşkilatı ve harekâtı gittikçe artan bir ehemmiyet kazanmıştır. Gerilla savaşının istikbaldeki önemi teminat altına alınmıştır, çünkü terör dengesi kısıtlamaları dolayısıyla, gerilla savaşının açık bir mücadele için en uygun yol olduğu tamamıyla kabul edilmiştir.

Fakat asrımızın son 25 senesinde Gerilla savaşı hedefleri, esas olarak askerî olan bir savaş tipine dönüşmüştür. Batılı devletler, bugün, geri kalmış bölgelerde, uluslararası komünizmin stratejileri ve milli kurtuluş örgütleri tarafından hazırlanan bir tehditle karşılaşmaktadırlar. Bu veya şu kurtuluş hareketinin komünizm ile ilişkisi olup olmadığı önemsizdir. Batı'nın askerî gücünü azalttığı ve Avrasya sınırları üzerinde, Batılı güçlerin yerleşmiş askerî pozisyonlarını sarsmayı hedef aldığı müddetçe, kurtuluş hareketlerinin ana stratejik hedefleri, Çin-Sovyet bloğunun hedefleri ile aynı paralelde olacaktır.

Modern gerilla örgütleri, gelişmiş psiko-politik silahlarla donanmışlardır. Sömürge idaresine karşı yapılan gerilla savaşları, Batının müşterek diplomasisine büyük zararlar getirmiştir. Bugün, gerilla liderleri, büyük muhabere imkânları ile bağlı olan bir dünyada faaliyet göstermektedirler. Dünyanın en ücra köşesindeki her harekât dünya kamuoyu merkezlerine anında ulaştırılmaktadır. Örneğin 1957 senesi ortasında, Umman'da meydana gelen küçük çaptaki gayrinizamî ayaklanmaya, Batılı basın geniş yer vermiştir. Bu durum uçak, telsiz irtibatı ve yüksek

33 New York Times, 3 February-10 February 1958.

tirajlı günlük gazetelerin mevcudiyetinden önce, aynı bölgede vuku bulan ayaklanmalara karşı, dünyanın habersiz oluşu ile tezat teşkil etmektedir.

Çağdaş gerillanın terör metotlarının siyasi tesirini genişletmesinde, kendisinin en büyük yardımcısı, haberleşme şebekesidir. Batının köklü kültürel ananesi onu, gerillanın terör şantaj silahına iyi bir hedef yapmıştır. Demokratik bir memleketteki vasat bir vatandaşın aksine gerilla bir çatışmanın ortaya çıkmasından dolayı rahatsız olmaz. Gerilla mücadeleyi gayelerine erişmenin en sağlam ve yegâne yolu olarak kabul ettiğinden; terör, şiddet ve emniyetsizlik içinde yaşamaya alışıktır. Anarşi ve kargaşalığı teşvik ederek, barış ve huzuru arzulayan hümanist Batılılara şantaj yapar ve böylece politik pazarlık gücünü arttırır. Bu anarşinin ve kargaşalığın, sona erdirilmesinin bedeli ise bölgesel bağımsızlığının tanınmasıdır. Cezayir'in sabık genel valisi Jagues Soustelle, Batı'nın bu çıkmazını şöyle özetlemiştir:

> *"Bu mücadelenin üstatlarından olan Mao Tse Tung'un da belirttiği gibi, prensipleri açısında bu yeni bir savaş metodu değildir. Napoléon ordularına karşı İspanyol gerillalarının hareketi, Nazi istilasına karşı Rus Partizanları'nın faaliyetleri buna örnektir. Fakat çağımızda, topluca imhaya yol açan silahların mevcudiyeti ve bundan da önemlisi, bu tip bir mücadele karşısında demokratik devletlerin otomatikman aciz kalmaları, gerilla hareketlerinin önemini daha da arttırmıştır. Demokratik rejimlerde mülki kuvvetin bölünmüş ve yetkisinin sınırlı olması, parlamenter usullerin yavaş işlemesi ve polis faaliyetlerinin kısıtlı olması, terörizmi önlemek için etken bir uygulamaya geçilmesini engellemektedir. Bundan da öte, Batılı ordular, bilimsel ve teknik savaşın gereklerine zor intibak etmişlerdir. Tüfek ve el bombası gibi silahlar kullanan, vahşi ormanlarda ve dağlarda izini kaybettiren, şehir ve kenar mahallelerde yeraltında gizlenen dağınık ve kaçak savaşan gerillaya karşı mücadele için yeniden tertiplenmeleri daha da güçtür."*[34]

34 Jacques Soustelle "France Looks at Her Alliances", ***Foreign Affairs***, XXXV, October 1956, p. 124.

1.2. Gerilla Savaşı, Prensipleri ve Tatbikatı

"Taktik harekât; pusular, küçük iskân bölgelerindeki polis ve jandarma ileri karakollarına baskınlar, Hükümet kuvvetlerine ve seçilmiş kasaba ahalisine karşı taciz hareketleri, vur-kaç terör baskınları, karışıklık yaratma, propaganda ve hükümet kuvvetleri arasına sızmayı ihtiva etmektedir."[35]

Yukarıda zikrettiğimiz gibi gerilla savaşı, harp kadar eskidir. Büyük İskender'den, Hitler devrine kadar küçük gayrinizami grupların nizamî askere karşı mukavemeti, askerlik sanatının pratikte kullanılan fakat askerî planlamada fazla önemsenmeyen bir metodu olmuştur. Fakat önemi, 18. asrın sonunda ve 19. asırda ortaya çıkmıştır. Bir insanın memleketinin bir kısmı veya tümü düşman tarafından işgal olunduğunda ne yapacağı, o andaki duruma bağlıdır. Hayat veya sağ kalma insanın en büyük arzusudur. Hiç olmazsa, geçici olarak, fertler, gruplar ve milletin kendisi için yeni bir durum ortaya konmalıdır. Tarih boyunca, düşman istilasına, mağlubiyete ve kapitülasyonlara karşı, birçok toplumun tabii veya içgüdüsel mukavemeti pasif veya aktif gerilla savaşı şeklinde olmuştur. Hiçbir kaideye bağlı olmayan bu mücadele, düşman zaferine karşı bir reaksiyon olarak beklenebilir, sürekli veya süreksiz, kuvvetli veya zayıf olabilir. Lakin bu mücadele, ancak bir lider ortaya çıkınca başlar.

Tarif edildiğinde "*gerilla*"kelimesi "*küçük savaş*" demektir ve kullanılış şekliyle; nizami ordular mağlup veya teslim olduklarında, savaşma görevini yüklenen ve istilacıyla mücadeleye girişen, gayrinizami, gayri profesyonel sivil-asker anlamına gelmektedir. İnsanlık tarihi boyunca nizami usullerin gayelerine ulaşamadığı durumlarda, gerilla savaşına başvurulduğu birçok olay kaydedilmiştir.

Geniş çapta, harbe karşı çok az veya hiçbir eğilimi olmayan eğitimsiz, askerlikle alakası olmayan, siviller tarafından yürütülen

35 John E. Beebe, "Beating The Gerilla" ***The Military Review***, XXXV No: 9, December 1955.

bu savaşın mahiyeti nedir? Savaş daima çok ananevi ve katı kuralları olan bir operasyon olmuştur. Geçmişte, iyi eğitilmiş profesyonel orduların devrinde, sivillerin üniformalı nizami ordunun üyeleri olmadıkça, savaşmalarına müsaade edilmezdi. Bir misket veya piyade tüfeği ile donatılmış sivil bir köylünün; iyi eğitilmiş, taktikçe üstün ordunun askerine zarar verebileceği, askerler tarafından gülünç addedilirdi.

Gerilla harbinin mahiyeti, halkın fert olarak veya gruplar halinde düşmanı elindeki imkânlarla geciktirmek veya sindirmek için duyduğu arzunun bir tecellisi olarak açıklanabilir. Propaganda, vur-kaç taktikleri, sabotaj ve suikastlar ile gerillâ savaşı, ananevi profesyonel ordunun vakarına sahip değildir. Ancak, savaşta kendisinin çok tesirli kuvvet olduğunu ispat etmiştir. Gerilla harbinin büyük gücü onda askerî formalitelerin bulunmayışından kaynaklanmaktadır. İyi bilinen "*Gündüz külahlı, gece silahlı*" tarifi hikâyeyi tamamıyla ortaya koymuyorsa da, yine biraz izah eder. Böyle olayların düşman hatları dahilinde olduğuna ve olabildiğine; savaş tarihinde olduğu kadar, modern mücadelelerde de sık sık başvurulabileceğine rastlanmaktadır. Büyük ve yayılmış orduların, fethedilmiş araziye hâkim oldukları İkinci Dünya Harbi süresinde harbe iştirak edenler ya gerilla savaşı yürütmüş ya da kendilerini buna karşı müdafaa etmişlerdir.

Bugün hidrojen silahları veya nükleer silahların ortaya çıkması ile modern ordular, birçok karışık problemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu problemlerin en zoru ise nükleer şartlar altında hareket eden birliklerin taktik kara düzenleri hakkında açık bir kavram eksikliği ile ilgilidir. Bir millet kendisini enkaz halinde, orduları mahvolmuş, hareketsiz hale gelmiş veya irtibat yokluğundan dağılmış durumda bulunduğunda mücadelenin devamı için bir kara savaşı metodu kullanılmalıdır. Askerlik mesleği bu durumda karşılaştığı çıkmaza, gerilla savaşını merasimsiz, değişken tertipleri ve müstakil harekât için geniş imkânları ile en uygun bir çözüm yolu olarak kabul eder.

Atom savaşının sınırlandırılması, askerî kıtaları; düşmana karşı koordineli veya müstakil savaş harekâtı ile tesirli bir şekilde karşı koyabilecek, küçük dağınık, kendi kendine yeterli birlikler halinde tekrar teşkilatlanmaya mecbur etmiştir.

Yukarıdakiler göz önüne alınarak, bu bölümdeki amacımız, gerilla savaşının sevkinde tatbik edilecek ana prensipleri ortaya koymaktır. Gerilla savaşının prensipleri de nizami harbinki olduğu gibi, değişmezdir. Harbin, hedef, taarruz, sıklet merkezi, kuvvet tasarrufu, baskın, emniyet, sadelik ve işbirliğini ihtiva eden prensiplerini göz önüne almadan, gerilla kuvvetleri fert veya birlik olarak tesirli şekilde çalışamaz. Buna ilave olarak, etkili hareketlerin yürütülebilmesi için daha başka prensiplerinde lüzumlu olduğu gerilla tecrübelerinde ortaya çıkmıştır.

Tarafımızca tespit edilen gerilla savaşı prensipleri:

1- Çevre,

2- Halktan Emin Olma,

3- Halk Desteği,

4- Propaganda,

5- Yakınlık,

6- Kasıtlı geciktirme,

7- Şahsi Emniyet,

8- Kısmî Görev, Tam Görev,

9- Hareket Tarzları,

10- Teşkilâttır.

Çevre Prensibi: Bu şart herhangi bir gerilla harekâtının lehine veya aleyhine olmak üzere daima mevcuttur. Başlangıçta bu faktörün, sadece coğrafi olduğu düşünülebilir, fakat aslında başka cepheleri de vardır. Şöyle ki: İklim, arazi, yol şebekesi, ikametgâhlar, civar ve yerli halkın tavırları. Lisan engeli de unutulmamalıdır. Dinî inançlar, halkın kendi aralarında bulunan mukavemet kuvvetlerini mevcudiyetini, popüler hale getirmede büyük katkıda bulunabilir.

Çevre faktörlerine bağlı olarak gerilla faaliyetlerine müsait bazı coğrafik ve politik alanlar bulunmaktadır. Mantıken, lider, bölgenin, bu arzu edilen özelliklerinin mevcudiyetini bilmeli ve planlarının gerçekleşmesi için kullanmalıdır. Bu özellikler mevcut değilse, düşmana ilaveten bir de çevrenin zor şartlarının faaliyetlerine engel olmaması için, daha uygun bölgelere gitmelidir. Gerilla lideri şahsî keşif ve etüt ile mevcut arazinin harekât üssü olarak uygun olup olmadığına karar verebilmelidir. Bu karar acele olmamalı ve fikir olarak tartışılmış ve neticeleri itibarıyla geçerli olmalıdır.[36]

Partizan hareketler ile yapılan faaliyetlerin desteklenmesi, müstahkem dağ üsleri denilen üslerin yaratılmasıyla mümkündür.

> *"Partizanların ordu harekâtına en tesirli şekillerde yardım edebilmesi "Müstahkem Dağ Üsleri" kurulmasıyla mümkündür. Bu dağ tepeleri zamanla gerilla harekâtının asıl kaleleri haline gelebilir. Fransızların, Fransa'nın güneyinde oldukça kabarık miktarda müstahkem dağ üsleri vardı. Buraları, gerillâların 'Maquis' denen harekât ve toplantı merkezleri oldu. Bunlar 1942'de başlayarak, Amerikan istilasından çok önce, Almanların hoş karşılamadıkları faaliyetlerde bulundular. Benzeri yuvalar Polonya ile Rusya'nın ormanlık ve dağlık bölgelerinde ve Yugoslavya'nın dağlarında da kurulmuştur."*[37]

Dağ silsileleri ve vadiler dolayısıyla coğrafik yönden tecrit edilmeleri, müstakil gerilla çeteleri arasında, iktidar mücadelesinin ortaya çıkmasına sebep olduğu için bir dezavantajdır. Bu mücadele, özellikle gerilla liderlerinin üst veya ast olması gerektiği -her ikisi birden aynı anda mevcut olamaz- bir arada şiddetli ve kati neticeli olabilir. Hakimiyet mücadelesinde, coğrafi mevkii de dahil birçok faktörler mevcuttur ve bir değerlendirme yapılırken şahsi vasıflarda gözden uzak tutulmalıdır. Bir anlamda, mücadele, Darwin'in "*kuvvetli olanın hayatta kalması*" teorisine

36 Yay Panlilio, ***The Crucible: An Autobiography by Colonel Yay, Filipina American Guerrilla***, Macmillan Publishers Limited, New York, 1950, p. 53

37 Miksche, ***a.g.e.***, p. 51-53.

uygun bir evrimsel gelişme takip eder. Gerilla faaliyetlerinde iktidar kavgası, gerillalar düşman yerine birbirleriyle savaştıkları için, menfi tesir gösterir. Gerilla gruplarının, diğer gerillalar tarafından ortadan kaldırılmaları, her düşmanın arzu ettiği bir şeydir. Hattı zatında işgalci, imkânları dahilinde, kardeş kavgasını teşvik için her çareye başvuracaktır. Gerilla liderleri bu hakikati kavramalı, ihtiras, siyaset, plan ve propagandalarını yalnız bir hedefe yöneltmelidirler. Bu da düşmanın mağlup edilmesidir.

Askerî tarih, gerillaların, yukarıda bilhassa gerilla harekâtına lüzumlu olduğunu belirttiğimiz harp prensiplerine bağlılığını gösteren birçok örnek vaka içermektedir.

Halktan Emin Olma Prensibi: Bu prensip, gerilla birliği veya ferdinin komşuları tarafından düşman olarak ifşa edilmemesi demektir. Bu ideal durum için bazı şartlar gereklidir. Halk müşterek düşmana karşı olmalıdır. Gerilla parazit olmamalı, halkın yiyecek ve gelirini bedelini ödemeden almamalı ve daha önemlisi, halk düşmana yardım etmediği müddetçe, halkın normal çalışmasına müdahale etmemelidir. Gerilla ve halkın ideali; halkın, onların mevcudiyet ve faaliyetlerini gizlemek için riske girmesine değecek kadar güçlü olmalıdır. Bir dereceye kadar halkın karakteri bu prensibin varlığını veya yokluğunu gösterir. Halktan emin olma prensibi kazanıldığı takdirde, ileri görüşlü ve kendini davaya adamış liderler tarafından, elde tutulmalı ve geliştirilmelidir.[38]

Normal olarak liderlerin kendi birliğini idare etmekte karşılaşacağı problem çözümlenemez gibi görülebilir. İdare, kanun ve adalet, yiyecek, giyecek, mühimmat, para gibi. Bütün bunlar, halkın ekseriyetle kısıtlı gelirinden tedarik edilecek veya o gelirle kurulacaktır. Bu demektir ki başlangıçta silahlar ve mühimmat düşmana yapılan baskınlardan temin edilecektir. Gerilla, bu arazide yaşamaya mecburdur; bu sebepten halk, düşman tarafından keşfedilmesi, onlar için yalnızca işkence ve ölüm demek olan bir gerilla ordusunu saklamaya ikna edilmelidir.

---

38 Panlilio, ***a.g.e.***, p. 40.

Halk Desteği Prensibi: Bu prensip, gerilla kuvveti tarafından temin ve muhafaza edilmelidir; aksi takdirde gerilla teşkilâtı hayatta kalamaz ve faaliyetine devam edemez. Peki düşman işgali altında çalışan bir gizli askerî kuvvet, yiyecek, giyecek, barınak, mühimmat, silahlar, ilaç, yakıt vesaireyi nasıl, ne zaman ve nereden tedarik eder?[39]

Esas olarak üç belli başlı kaynak vardır: Düşman, mahalli halk, dost kuvvetler (havadan atma ve denizaltı gibi diğer usullerle destek sağlayan). Aşikâr olarak, birinci kaynak, en direkt olanıdır. Ancak bu kaynak, gerillâ teşkilatlanmasının başlangıç ve son safhalarında uygundur. Düşmanın kendi üslerine, ikmal gayesiyle, devamlı baskınlar yapılmasına müsaade edeceği düşünülemez. Fakat başlangıçtaki vur-kaç çatışmaları başarılı olduğu takdirde, cüzi miktarda silah mühimmat temini mümkün olabilir.

> *"Sovyet partizanları içinde bulundukları araziden ve halktan geçindiler. Bu her türlü yiyecek ve ikmali; mahalli köylülerden ve çiftçilerden müsadere demektir. Bu davranış, olağanüstü durumlarda tamamıyla makuldü, fakat bu bedellerini anında ödeyen bizim partizanlarımızın hareketlerinden çok farklı idi. Bedellerin anında ödenmesi bizim hassasiyetle üzerinde durduğumuz bir kaideydi. Hiç hoş karşılanmayan şey, ikmal temininin insafsız ve vahşice metotlarla yapılmasıydı. Bu gerçekten normal yağma ve hırsızlıktan farklı değildir. Bizim hareketlerimiz kadar kızıl partizanların faaliyetleri de tabii olarak, Almanların yerli halk üzerinde misillemesine yol açtı. Bu kaçınılmazdı. Halbuki bizim adamlarımızın, halka en az zarar gelmesi için büyük bir itina ile hareket etmelerine rağmen, Rus partizanları, mahalli halkın akıbetine karşı ilgisiz ve hissizdiler. Umumiyetle onların davranışı, düşman memleketinde, düşman halkı arasında savaşanlarınki gibiydi."*[40]

---

39 General Headquarters, ***United States Army Forces Pacific The Guerilla Resistance Movement in Philippines***, US Army Publications, Volume 1, Washington DC, 1943.

40 Tadeusz Bór-Komorowski, ***The Secret Army: The Memoirs of General Bór-Komorowski***, Victor Gollancz Ltd, London, 1950, p. 119.

İkinci Dünya Harbi'nde sivil halkın gerillalara mecburi desteği bazı bölgelerde görülmüştür. Düşman tarafından zayıf kontrol edilen bölgelerde gerillalar halka karşı terör taktiklerini, düşman karşı hareketinden korkmadan kullanabileceklerini öğrendiler. Diğer bölgelerde sivil hükümetler ve sivil teşkilâtlar kurulması gibi daha iyi metotlar, gerilla ordusu tarafından kullanılmıştır. Bu metot; sivil işlerin atanmış memurlar tarafından yapılması ve gerillaların, kendi sorumlulukları olan teşkilatlanma ve birliklerinin sevk ve idaresi ile uğraşmalarına imkân verdiği için etkili idi.

Halk desteği prensibi, alınan veya müsaade edilen malın bedelinin ödenmesine dayanır. Teşkilatını, mahalli halkın üzerinde kurduğu baskı ve aldığı haraçlarla ayakta tutmaya çalışan gerilla lideri, kısa bir zamanda, vaktiyle dostu olanlar tarafından, halktan emin olma prensibine riayet edilmediğini görecektir. Hattı zatında, ikmalin ödenmeden müsaderesi; gerillayı, hakiki düşmandan daha fazla korkulan ve nefret edilen bir halk düşmanı yapacaktır. Gerilla böyle hareket etmeye başladığı anda, terör, işkence, çapulculuk ve iç savaş derhal ortaya çıkacaktır. Tabiatıyla bu gerçekleştirilmesi düşünülen idealler için kötü bir propagandadır ve mukavemet fikrinin antitezidir.

Halk, düşman işgali altında olsun veya olmasın, kendisini halk desteği prensibine adadığında, görevlerinden biri de gerillanın çalışabilmesi için kısmi veya tam yiyecek temini, üretimi veya bu yiyeceğin işlenmesidir. Bu prensibi uygulamanın esas sebebi şüphesiz, gerillaları yiyecek probleminden kurtarıp böylece kendilerini faaliyetlerinde serbest bırakmaktır. Gerillalara sağlanan halk desteğinin tipi, mukavemet şekline büyük derecede tesir edecektir.

"Sarı Nehir'in kuzeyinin büyük kısmı, Sekizinci Çin Ordusu tarafından kullanılan mukavemet metotlarıyla ele geçirilmiştir. Bu metodun esası ordu tarafından gerilla faaliyetlerinin kullanılması

ve bu faaliyetlerinde siyasî yönden aydınlatılmış ve manen birbirlerine bağlı sivil halkın gerillayı desteklemesidir."[41]

Propaganda: Gerilla savaşının tatbikinde, propaganda iki açıdan düşünülmeli ve değerlendirilmelidir. Genellikle propaganda milli veya mahalli seviyede ortaya çıkar. Kaynağı milli seviyede olan propaganda, gerilla savaşına yalnız dolaylı anlamda tatbik edebilir. Böyle bir propaganda, geniş anlamda gerillanın tüm davasına hizmet eder. Fakat, aslında yalnızca bu özel husus veya gaye için tesis edilmiş değildir.

Hakiki milli kaynaklardan neşredilen propaganda ise şüphesiz gerilla faaliyetlerinin aleyhinde veya desteğinde kullanılabilir. Daha da ileri olarak, bir gerilla örgütünün kurulmasını desteklemek veya durdurmak için halka yöneltilebilir. Bu kategorideki propaganda sürgün de bulunan bir hükümet gibi dış kaynaklardan dagelebilmektedir.

"Propagandanın politik ve psikolojik açıdan esas gayesi halkın aktif ve istekli yardımını kazanarak düşmanı bu yardımdan mahrum etmektir. Halkı ve gerillaları hedef alan maharetli propaganda, gerillalara yardımı önler, bir kısmını gerillalara katılmamaları için cesaretlerini kırar, diğerlerini de teslim olmaya ikna eder. Halkın ihtiyaçları, istekleri, örf ve adetleri ile inançları hakkında tam bir bilgi şarttır. Eski bir prensip olan mükâfat ve ceza hala bu doğrultuda tatbik edilebilmektedir. Halka, gerillalara karşı gelebilmesi için, hakiki teşviklerde bulunularak bilgi karşılığında ekonomik ve diğer şekillerde, mükâfat ve yardımlar verilmelidir. Gerillaları destekleyenler adil bir şekilde cezalandırılmalıdır. Mahalli kanunlarla ilgili anlaşılabilir şekilde bir propaganda ve telkinler yapılmalıdır."[42]

Mahalli düzeyde ihdas edilen ve milli düzeyde netice vermesi beklenen propaganda, gerilla örgütleri ile mücadelede veya onu

---

41 Evans F. Carlson, ***The Chinese Army, Its Organization and Military Efficiency***, International Secretariat, Institute of Pacific Relations, New York, 1940, p. 25-76.

42 Beebe, ***a.g.e.***, p. 12.

destelemekte önemli bir yer tutacaktır. Halk desteği ve halktan emin olma prensiplerine saygı gösterilmesini sağlamak amacıyla, mahalli düzeyde çıkarılan propagandanın asıl hedefi mahalli halktır. Propagandayı kimin hazırladığı, tipi, yayılmasını kimin idare ve kontrol edeceği büyük ölçüde tasarlanan mukavemetin türüne bağlıdır:

> *"Psikolojik faktörler insanların komplekslerini onların ideallerini, maneviyatlarını, siyasî ve dinî inançlarını hesaba katar. Propaganda bunlarla birlikte maneviyatı bir dereceye kadar yükselterek harekete geçmeye hazır eder. Bir mukavemet harekâtının başlatılabilmesi için başarı hissi uyandırılmalıdır. Halk nihai zafer ve kurtuluş ihtimali olduğuna inanmalıdır. Kamuoyunda sempati ve destekleyici bir tavır yaratılmalıdır. İstila veya işgal edilmiş bir memlekette, gerilla kuvvetlerinin uzun bir müddet muhafazası için halk desteği ister gönüllü isterse ikna edilerek veya empoze edilerek sağlanmış olsun, elzemdir. Bu desteği kazanmak ve elde tutmak için bir gerilla örgütü maneviyat ve idealleri yönünden birlik içinde bulunmalıdır."*[43]

Kaynağı gerilla ve mukavemet teşkilâtı olan propagandanın tali hedefleri bölgedeki düşman grupları olacaktır. Gerilla lehindeki propagandanın açıkça veya gizli olarak yapılması halkı düşmanla mücadele ve istilacıyı defetme isteğinde birleştirir. Düşman askerine karşı propaganda beyanname, ihtarlar, duvar afişleri, duvarlara tebeşirle yazma şeklinde olur: "*Evine Git Amerikalı*", "*İstilacılara Ölüm*", "*Kahrolsun Japonya*" "*Hukbalahap Labonsa Japon*" (Bu son cümlenin 1945'de Manila'daki Elena binasının tozlu duvarlarına gerillalar tarafından yazıldığına bizzat şahit oldum. Tagalog lisanından tercüme edildiğinde "*Japonlara Karşı Halkın Ordusu*" demektir.)

Meşru bir devletin sınırları dahilinde faaliyet gösteren gerillalara karşı mücadele için, 1953-1954'de Kore Cumhuriyeti'nin

43 R. W. Volckmann, ***We Remained: Three Years Behind Enemy Lines in the Philippines***
W. W. Norton & Company, New York, 1954, p. 229.

Chollanamdo ve Cholla-Bukto eyaletlerinde olduğu gibi propagandayı sivil halka yöneltmek elzemdir. Bu propagandanın hedefi halkın gerillalara gerek isteyerek gerek baskı sonucu, destek ve emniyet sağlamasına mâni olmaktır. Propagandacı tarafından bilinen bütün imkânlar mücadeleye dahil edilmelidir:

> *"Hükümetin desteklenmesi ve gerillalara karşı gelinmesini için kıyafetli teşvik tedbirleri temin edilmelidir. Propaganda yerli halka hitap etmeli ve onların mahalli problemleri ile ilgili olmalıdır. Halk hükümeti desteklemenin kendi menfaatine olacağına inandırılmalıdır."*[44]

Gerilla savaşında kullanılan propaganda gaye ve düşman propagandası ile yakınlığına göre şöyle sınıflandırılır:

a) Tedafüî (Savunma amaçlı)

b) Taarruzî (Taarruz amaçlı)

Tedüfi: Propaganda sosyal veya diğer bir halk faaliyetini kabul ederek ve çalışmayı arttırarak muhafaza etmek için hazırlanmıştır.

Taarruzî: Propaganda, propagandacı tarafından arzu edilmeyen sosyal faaliyetleri kesintiye uğratmak için kullanılır. Bu propaganda ihtilalci (aynı toplum içerisinde) veya uluslararası vasıtalarla diplomatik olarak veya harbe meyilli olarak (ayrı toplumlar arasında) yapılır.[45]

Milli veya hükümet seviyesindeki propagandanın başlatılmasında dikkatli olunması gereken bazı tasnifler yapılmalıdır. Örneğin stratejik propaganda ve taktik propaganda. Bu iki kategori şöyle izah edilebilir:

> *"Stratejik propaganda düşman kuvvetlerine, düşman halkına ve düşman işgali altındaki bütün bölgelere stratejik planlama ile koordineli olarak haftalar, aylar veya senelerce hazırlanan planların tam olarak neticelenmesi için tertip edilir.*

---

44 Beebe, ***a.g.e.***, p. 18.

45 Paul M. A. Linebarger, ***Psychological Warfare***, Duell, Sloan and Pearce Ltd, New York, 1960, p. 45,50.

Taktik propaganda genellikle belirli dinleyici kitlesine yöneltilmiştir ve yine genellikle mahalli muharebe harekâtlarını desteklemek için yapılır."[46]

Gerilla savaşında propaganda bazı mecburiyetler yüzünden ve gayesi ve kaynağı yönünden bir dereceye kadar kısıtlanmıştır. Bu kısıtlamaları dikte eden bazı belirli faktörler vardır. Bu faktörler şunlardır:

1) Genel stratejik propagandanın askerî ve siyasi bir kaynağı olmayışı. Örneğin: Hükümetin kontrolünden tamamen veya kısmen uzak olmak. Aşağıdaki alıntı mahalli olmayıp -kanalize edilmeden- uzaktan yapılan ve kendi kendini otomatikman besleyen bir propagandaya mükemmel bir örnektir.

"Biz şimdi karargâhımızın büyük bir kısmını Martaneş'ten Oranje'e ne yaptığımızı saklamak için çeşitli tedbirler alarak taşıdık. Chessire oraya geri döndü ve Kahire ile irtibata devam eden telsiz kaldı. Tarafımızdan yayılan şayialarla bir genel emniyetsizlik hissi yaratılmıştı. Kemp'in sağsalim ve Simeon ile Riddle'in General Elesi ile dağlarda olduklarına dair iyi haberler geldi. Ayrıca Arnavutluk meseleleri ile alâkadar olacak bir İngiliz Bakanının Kahire'ye tayin edildiğine dair iyi haberler alındı; -şimdi müttefikler tarafından da hazırlandığı gibi-propagandayı daha iyi çalıştırarak Balkan meselelerinin tanınması için daha da şanslı durumda olacağız. Mısır'a dönerek onu görmeye karar verdim."[47]

2) Gerilla savaşında işine bağlı personel ve merkezi ve şahsi liderliğin mevcudiyeti.

Bu liderlik iyi, kötü veya kayıtsız olsun, liderin tesir sahasında yaratılacak propagandanın tesir ve kalitesi büyük ölçüde lidere bağlı olacaktır. Esas olarak gerilla örgütünün planlanmış gerillayı hareketlerinde kullanıp kullanamayacağı liderinin

46 Linebarger, ***a.g.e.***, p. 57.
47 Trotsky Davies, ***Illyrian Venture***, The Bodley Head, London, 1952, p. 112-113.

propaganda bilgi ve anlayışına dayanacaktır. Ekseriyetle temel safhada. Aşağıdaki alıntı bir gerilla liderinin birliğinde "*halkla iyi ilişkileri*" sağlamak için emirlerini nasıl takip ettiği açıklanmaktadır.

> *"Yavaşça ve madde madde devam etti: Şimdi sizin anlayacağınız lisanda konuşacağım. Emrime itaat etmeyen... (Yiyecek çalan veya yağma eden-hırsızlık ve yağma zaten gerillaya karşı propagandada kullanılır) çıksın, vuruşacağız. Sizin yüzünüzden utanmaktan bıktım. Çekirgeler, şu kamışlara bakın! (Gerillaların bir köylüden çaldıkları şeker kamışları) Allah belanızı versin, belanızı versin, belanızı versin! Kim bana karşı gelmek istiyor? Öne çıksın! (Bir an duraklama) 'Konuşun!' İki gözünün ortasına bir kurşun sıkacağım. Siz ondan anlarsınız. Korkakmışsınız? Ben bir de korkakların lideri miyim? Gelin! Yüz otuz kişisiniz, ben tekim. Korkuyor musunuz? 'Tekrar tahkir!' Tabii korkmalısınız, şimdi ben bu kamışlar için para ödeyeceğim. Para gökten geliyor zannediyorsunuz?" "Rahat!"*[48]

Vasat bir gerilla liderinin hariçten gelen milli veya genelkurmay düzeyindeki propagandayı, kendi bölgesinde uygulama kabiliyeti şüphelidir. Gerilla örgütünün bölgedeki varlığı lehine veya aleyhine yapılan propagandaya bağlı ise de eğer propaganda silahlarından azami avantaj sağlanacaksa daha kapsamlı ve manalı metotlar kullanılmalıdır. Bir lider zeki ve eğitilmiş olmalı ve mümkünse propaganda silahını hiç olmazsa tanıyabilecek ve bunun nasıl kullanılacağını bilecek kadar tecrübe sahibi olmalıdır. Bu vasıfların yokluğunda gerilla lideri dış yardım almalıdır. Lider ve birliği, sürgündeki hükümet veya iç savaş sonunda parçalanmış memleketteki hükümet gibi bir dış kaynak tarafından desteklenmelidir.

3) Propagandanın siyaset ve planlamasında kesin bir yönetimin olmaması. Kısacası propaganda politikası ve yönetimi birçok gayrinizami harp durumlarında gerilla

48 Panlilio, *a.g.e.*, p. 69.

karargâhı birliği düzeyinde, harekât sahası içinde meydana getirilmeli, tesis edilmeli ve tatbik edilmelidir. Bu da milli ve genelkurmay düzeyi haricinde olacaktır.

"Arnavutluk ile ilgili propaganda gerçeklerle uyuşmuyordu. Defalarca, bütün partilere ait Arnavutlar BBC'de yayınlanan propagandadan şikâyet ettiler ve BBC'yi durumlarını yanlış aksettirmekle suçladılar. Bu şüphesiz böyle değildi, fakat izahı müşküldü. Kahire'de temsilcimiz olmamasından dolayı belki haberlerimizle kâfi derecede ilgilenilmiyordu. Fakat hiç haber vermemek yanlış haber vermekten daha iyi olacaktı. Bu durumun düzeltilmesi için biraz zaman geçti."[49]

4) Halk arasında kuvvetli bir ideolojik temelin varlığı. Gerilla savaşı veya mukavemetin var olma sebebi gibi. Yokluğunda propaganda onu yaratmalı ve beslemelidir.

"Benim gelişimin esas gayelerinden biri onun Backha köylerini Müttefiklerin partizanları desteklediğine ve Yugoslavya'da esas kuvvetin partizanlar olduğuna inandırmasına yardım etmekti. Backha'daki mukavemeti kuvvetlendirmekten maksadımız Macar kamuoyunu lehimize çevirerek Budapeşte'de yardımımıza ihtiyacı olan mukavemet unsurlarını kendi saflarınıza çekmekti. Bu köylüler, asıl problemle henüz karşılaşmamışlar, fazla sıkıntı çekmemişlerdi ve gelişimizi de günlük monoton rençber[50] *yaşantılarının heyecanlı bir olayı gibi karşılamışlardı."*[51]

Coğrafi, askerî ve siyasi duruma göre gerilla savaşında uygulanacak propaganda genellikle taktik ve idari propaganda şeklinde olacaktır. Stratejik propaganda, gerillanın bulunduğu yerdeki durumunu, genel ortamdaki tesiri hariç, çok az etkileyecektir. Bir yandan stratejik propaganda, özellikle toplu yayın araçları -radyo televizyon- ile yapıldığında uygun bir ortam hazırlanırken gerilla lideri de kendi maksadına uygun mahalli

49 Davies, ***a.g.e.***, p. 82.

50 Rençber: Çiftçi (E.N.)

51 Basil Davidson, ***Partisan Picture***, Bedford Press, Bedford, 1946, p. 247.

imkânlarını kullanmalıdır. Esas olarak gerilla lideri propagandası için üç hedefle karşılaşmaktadır.

I. Bölgenin ahalisi

II. Düşman

III. Düşman gerilla kuvvetleri (Eğer düşman gerilla, düşman desteğinde veya bir iç savaşta olduğu gibi rakip çeteler halinde ise)

İdari propaganda, askerî kuvvetler tarafından işgal edilmiş bölgelerdeki sivil halka yöneltilir ve işgal kuvvetleri komutanının neşrettiği emirlere itaat ve onun politikasına uyulmasını sağlamak için yapılır.[52]

Yukarıdaki "*askerî kuvvet*" sözü yerine "*Gerilla Kuvveti*" kullanılırsa, idari propagandanın gerilla kuvveti için önemli bir silah olduğu görülecektir.Bununla birlikte, gerillalara karşı kullanılacak propaganda -Kore'deki gibi- hoparlör yayınları ve broşürler şeklinde, ekseriyetle taktik tarzda olabilir. Taktik propagandayla aynı zamanda kullanılan propaganda Kore Hükümeti tarafından gerillalarca istila edilmiş bölgede ikamet eden sivil halka yöneltilmiştir. Gerillaları halk desteği prensibinden mahrum etmek için idari propaganda kampanyasında aşağıdaki vasıtalar kullanılmıştır:

i. Gerillaların bulunduklarından şüphelenilen bölgelere ve köylere Kore Cumhuriyeti Ordusu'nun Psikolojik Harp Şubesi (ROKA) tarafından havadan beyanname atılması.

ii. Radyo yayınları-mahalli ve harici istasyonlar.

iii. Köy idarelerinin desteği için hoparlör ekipleri.

iv. Psikolojik Harp Şubesi (ROKA) tarafından "*Rençberler Gazetesi*"nin yayınlanması.

v. Köy toplantıları-Açık oturumlar.

vi. Sinema filmleri, Amerika Birleşik Devletleri enformasyon servisi tarafından sağlanan seyyar, sesli film kamyonları.

---

52 Linebarger, ***a.g.e.***, p. 46.

vii. Portatif-insan gücüyle taşınan "*Kamishibai*" tiyatroları. (ROKA-Psikolojik Harp Şubesi)

Komünist Partisi tarafından yapılan idari propaganda:

"Gerillalar tarafından yayınlanan propaganda da Rhee rejimine duyulan memnuniyetsizliği ifade ederek, fakir halkın mahvına hükümet memurlarının rüşvet almasının sebep olduğunu iddia etmiştir. Aşırı vergilere, polis terörüne hücum etmiş ve Amerikan aleyhtarlığı fikrini körüklemiştir.

Komünistler neticede kazanacaklarını iddia ettiler ve halka hükümete yardım etmemesi için ihtarda bulundular. Halka daha iyi bir yaşantı ve muhtelif mahalli sorunlarının çözümleneceğini vaat ettiler. Bu propagandanın çoğunluğu tesirli idi. 1954'de gerillaların kendilerine misilleme yapamayacaklarını anlayana kadar halk, bilgi vermekten ve aralarındaki komünistleri ihbar etmekten korkuyordu."[53]

Gerilla savaşında propaganda açık ve aleni olmakla birlikte kullanılış tarzı genellikle arazideki gerilla liderine bağlı olacaktır. Daha önce de belirtildiği gibi gerilla örgütü varlığını propagandaya borçludur. Lider buna sahip çıkmalıdır. Milli veya genelkurmay düzeyinde propaganda yokluğunda lider propagandayı yaratmalı ve onu kuvvetli bir silah olarak kullanmalıdır. Gizli risaleler, gazeteler, beyannameler, radyo istasyonları bu görevi durum aleni harekâta müsait olana kadar gizli olarak yürütürler:

"İlk adım çok sayıda insanı varlığınızdan haberdâr etmektir. Bu kanunsuz beyannameler, gazeteler, radyo ve şayialar yaymak suretiyle yapılır. Sizin için en iyi haber yayacak kişiler dükkân sahipleri, tevziatçı çocuklar, doktorlar, seyyar hasta bakıcılar, kalaycılar... Kısacası dağıtım ve hizmet yapan herkes. Bu metot tarih kadar eskidir. Ekmek içerisinde gizli mesajların taşındığı bir gerçektir. Eski günlerde ekmek, ev sahiplerinin kasabalardan satın aldıkları ve evlerinde yapmadıkları şeylerden biri idi.

53 Beebe, *a.g.e.*, p. 11.

Fakat bugün imkânlarımız daha fazladır. Birçok şeyler mahalli dükkânlardan alınmaktadır ki bu bizlere daha fazla irtibat vasıtalarını açık kılar. Her eve direkt olarak şayia yaymaya mecbur değilsiniz; beyannamelerinizin halkın küçük bir zümresine varması kâfidir. Onlar geriye kalanı yaparlar. Şayia çok kuvvetli bir silahtır."[54]

Gerilla savaşında aleni propaganda birçok şekiller alabilir. Aleni propaganda hareketleri için esas araçlar, imzalı beyannameler, duvar afişleri, radyo ve hoparlör yayınları –mesela köy çarşı yerlerinde ve taşradaki stratejik bölgelerde- gibi şeylerdir. Yiyecek ve para yardımı da duruma göre açık veya kapalı propaganda vasıtası olarak kullanılabilir:

"Düşman işgali altındaki Filipinler'in içlerinde uçak ile attığımız veya kaçak olarak denizaltılarla soktuğumuz kibrit kutuları, kalemler, iğne ve iplik paketlerinin üzerine yazdığımız mesajlarla Filipinlilerin maneviyatını yükselterek Japonları taciz ediyorduk. OWI Personeli tarafından hazırlanan bütün hediyelerin üzerinde General MacArthur'un 'Geri Döneceğim' mesajı yazılı idi.OWI'nin benzeri hediye ve beyannameleri, bir manga seferberliğinde, Şanlar'a, Kaçinler'e ve Birmanyalılara dağıtılmış ve netice olarak halkı harekete geçirmişti. Beyannameler, yerlileri yiyeceklerini, kağnılarını saklamaya ikna ederek, Japonların geri çekilişlerini baltaladı. Bazen, yerlileri pusu kurarak Japonları öldürmeye bile teşvik etti.[55]

Aleni ve gizli propagandalarıyla beraber tatbik şekline göre başka bir propagandayı da belirtmek gerekir. Bu yöntemi kullanmak hür dünya için tercih edilmemesine rağmen oldukça başarılıdır. Bu nedenle dikkate alınmalıdır. Propagandanın mahsulü olan korku ve terör manevi ve psikolojik anlamda mevcuttur. Fakat fiziki korku ve terörün vasıta olarak kullanılması komünistler tarafından sık sık tekrarlanmaktadır.

---

54 Bert Levy, ***Guerilla Warfare***, The Infantry Journal Press, Washington, 1942, p. 166.

55 Leo J. Margolin, ***Paper Bullets: Psychological Warfare in World War II***, Froben Press, New York, 1946, p. 121.

Terör vasıtasıyla propaganda başarılı olarak yayılabilir. Terörün varlığı onun birçok tanıklarını ve sağ kalan kurbanlarını propagandacının arzusuna göre değiştirir. Hiç şüphe yoktur ki eski bir deyim olan "*Kuvvetli daima haklıdır*" sözü kolaylıkla "*Kuvvetli propaganda yapar*" şeklinde ifade edilebilir. Siyasi veya askerî güç tarafından çalışmadan kazanılan kamuoyunu değerlendirmek güç olabilir. Fakat mevcuttur ve konu şöyle özetlenebilir: "*Eğer onlara üstün gelemezsen onlara katıl!*"

Korku ve terör propagandasının tatbikinde kullanılan metotlar çok ve değişiktir. Tehdit, korkutma, zorlama, aile bağlarını koparma tehdidinin zihni ve manevi baskısı, fidye bu çirkin faaliyetlerin en çok kullanılan metotlarıdır. Bunların hepsi fiziki, zihni ve psikolojik tacizler olarak sınıflandırılabilir.

Taciz militan hareketlerde propaganda da bir silah olarak kullanılmıştır. Maksat düşmanın moralini bozmak ve sivil halkı korumaktır. Bu genellikle hükümetle işbirliği yapan şahısların ev halkına ziyaretler şeklindedir. Tehditler, yağmacılık, kaçırma veya öldürme, kundaklama ve propaganda yayını kullanılan vasıtalardır.[56]

Yakınlık Prensibi: Gerilla savaşında yakınlık başlıca, düşman kuvveti ve yerli unsurlar arasındaki münasebetleri kasteder. Eğer mukavemete şekil, kalite, usul ve metotlar verilecekse bunlar bu prensip ile tayin edilirler. Diğer taraftan, düşman unsurlarını belirli bir bölgeden uzakta olması veya bu unsurlarla temas halinde bulunmama, gerilla faaliyetinin organize edilip edilmeyeceğini tayin edecektir.

Kasti Geciktirme Prensibi: İlk organizasyon veya faaliyetler esnasında, başlangıçta çok miktarda silaha sahip olmak arzu edilen bir şey gibi görünür. Fakat bu durumun, gerillanın teşkilâtını tamamlamadan düşmana yenilmesine ve gizliliğinin ortadan kalkmasına sebep olabilecek, aşırı bir güven hissi yaratmamasına dikkat edilmelidir. Burada, kasıtlı geciktirme prensibinde

56 Beebe, ***a.g.e.***, p. 11.

bir programa uymanın değeri ortaya çıkar. Mesela, eksik teşkilatlanma ve kaynakların süratle azalmasına karşı bir tedbir olarak Filipinler'deki ABD Ordusu Tuğgenerali A.F. Christie, müstakbel gerilla liderlerinden Filipinliler teslim olduktan en az iki ay sonra faaliyete başlayacaklarına dair söz almıştır.[57]

Bazı özel durumlar yüzünden, bir gerilla örgütünün düşmanla temas etmeden faaliyet göstermesi tasavvur edilebilir. Böyle bir durum, propaganda ve diğer ideolojik, milli fikirlerle muhafaza edilen ve mahalli birlik, beraberlik ve savaşma azminin koruyucusu olan, mukavemet idealinin büyüklüğü ile izah edilebilir.

Yakınlık faktörü, halkın mukavemetini kabul veya reddetmeye karar verebilmesine, özellikle, uygulanabilir. Eğer düşman yakın ve yerli halk ile devamlı temas halinde ise, gerilla hareketlerinde, devamlı faaliyet yerine kısmi faaliyet tercih edilecektir. Gerilla teşkilatı mevcut veya geliştirilebilir irtibat yolları veya imkânlarına sahip değilse, başarılı muharebe, istihbarat, propaganda ve yer altı faaliyetleri için gerekli koordinasyon sağlanamaz.

Gerilla hareketlerinin, diğer taktik faaliyetler gibi, kâfi derecede manevra sahasına, örtülü ve gizli toplanma yerlerine ihtiyacı vardır. Bütün bunlar düşmanın mevcut durumu ile yakından ilgilidir. Düşman kuvvetleri sahil kasabalarını işgal eder ve kırsal bölgeleri ihmal ederse, bu bölgelerde mukavemet hareketlerine imkân tanıyacaktır. Netice olarak devamlı gerilla olarak kendini vakfetmek isteyen kişiler kasaba yerine, kırsal alanları kendilerine uygun bulabilirler. Bu gibi kişilerin düşman istilası veya işgalinin ilk safhalarında taşra bölgelerine veya dağlara çekilmesi yukarıdaki gözlemi teyit eden belirgin bir özelliktir.

İkinci Dünya Harbi'nde, Filipinler'deki gerilla harekâtına yakınlık prensibi tamamen hâkimdi. Düşmanı uzakta olduğu birçok durumlarda gerilla hükümetleri ananevi hükümet hizmetlerini ifa ettiler. Halkın, düşman işgali altındaki bir ülkede

---

57 General Headquarters, United States Army Forces, Pacific (USAFPAC), ***The Guerilla Resistance Movument in the Philippines***, Far East Command, Vol.1, Tokyo, 1948, p. 46.

bir bütün haline getirmede gerilla hareketinin kuvvetli bir vasıta olduğu birçok defalar ispat edilmiştir. İdeolojik yapı ve inanışlar böylece beslenmiş, geliştirilmiş ve mukavemet ruhu savaşın dumanları arasında parıldayarak yanmaya devam etmiştir. Filipinliler ve Amerikalılar tarafından ortaya konulan gerilla liderliği bu iki milletin karakterlerinin temsilcisi olmuştur.[58]

Bütün savaş tarihi boyunca, istenilen malumatın elde edilmesi için maddi ve manevi işkence, açlık, hücre hapsi kullanılmıştır. Bir insan davasına inanmadığı ve onu hayatından daha kıymetli tutmadığı takdirde, baskı altında şahsî emniyet prensibini ihlal edecektir. İnsanın tahammül haddini tayin için belirli bir kaide yoktur. Bazıları tahammülsüzdür. Kuvvetli inançları ve fizik yapıları olanlarda daha uzun sürer. Çok tahammüllerde ise tahammül derecesi sonsuzdur.

Şahsi Emniyet Prensibi: Şahıslara itimat, başarılı gerilla birlik ve hareketleri için o kadar önemlidir ki bu konuda kesin bir yorum yapmak gereğine inanılmaktadır. Bu özellik gerillanın hiçbir bilgiyi ifşa etmeyeceğine duyulan güveni ve düşmanı kendisini konuşturmak için girişeceği bütün çabalara kendini feda etmek pahasına bile olsa karşı koyacağını ifade eder. Her ne kadar bu erişilmesi zor, tamamıyla ideal bir durum ise de yer altı örgütlerinin tarihinde nadir değildir.[59]

Bu prensibe bağlılık, gerillanın mutlak idealist ve kendisini düşmanı mağlup edebilmek için adamış olmasını gerektirir. Davalarına o derece inanmalıdırlar ki, onun idamesi ve muhafazası için kendilerinden zorla alınması istenilen bilgilerin yerine hayatlarını feda edebilsinler. Bilgi almak için kullanılan "*beyin yıkama*", diğer sorgulama ve işkence metotlarına kişinin hâkim olabileceği bütün maddi ve manevi güçleri ile karşı konulabilmelidir. Buna rağmen işkence tehdidi ve korkusu altında güçlü adamlar zayıflayıp konuşmuşlardır.

---

58 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 1.

59 Panlilio, ***a.g.e.***, p. 57.

Tam mesai ve kısmî mesai prensipleri: Bunlarda başarılı gerilla harekâtlarında göz önünde tutulması gereken prensipler arasındadır. "*Gündüz külahlı gece silahlı*" deyimi bu iki esas faktörün manasını kısaca açıklar. Hakiki mücadele şartları içinde iki çeşit gerilla örgütü olacaktır; tam mesai ve kısmî mesai birliklerinin teşkilatlanması ve çalışma tarzı bu kitapta daha önceden işlenmiş olduğundan bu kısım, kısmî mesai ve tatbikatına ayrılmıştır.

Kısmî mesai gerillaları düzenli ve programlı bir şekilde çalışmazlar. Fakat istihbarat hedeflerine her zaman yöneltilerek gördükleri ve işittikleri düşman faaliyetlerini not ederler.[60] Açıkça yapılan sabotaj hariç, eğer liderin kararı sabotaj yapmak ise bütün hedeflere dönük devamlı dikkat hali planlanır ve uygulanır. Aleni sabotaj genellikle planlı olarak yapılır. Sinsi sabotaj, kısmî mesai gerillaları için, istihbarattan sonra en iyi bir çalışma sahasıdır. Yağa kum atmak, benzine su katmak, lastikleri parçalamak, yanlış bilgi verme, normal günlük çalışmada işi yavaşlatma, bütün bunlar asla üniforma giymeyen ve silah taşımayan kısmî gerillaların küçük fakat tesirli faaliyetlerindendir.

Gerilla faaliyetlerinde, kısmi mesai, özellikle düşmanla günlük normal temasta bulunanların yaptıklarında, üstün zeka ve teknik ister. Eğer harekâtın devamlı ve tesirli olması istenirse, tamamen yanıltma temin edilmelidir. Savaş zamanı tecrübeleri göstermiştir ki nerede olursa olsun herhangi bir bölgede eğer halkın maneviyatı tamamıyla ezilmemişse küçük çapta da olsa, kısmî mesai gerilla faaliyetinde bulunma isteği doğacaktır.

Belirli bir bölgede gerilla faaliyetlerinin tüm mesai veya kısmî mesai şeklinde yapılmasını birçok faktörler etkiler. Bunlar arasında düşmanın yakınlığı, düşman birliklerinin görevleri (muharebe veya işgal, düşman, çevre, coğrafi faktörler, düşmanın

60 Ira Wolfert, ***American Guerrilla in the Philippines***, Simon ve Schuster, New York, 1945, p. 160.

hareket kabiliyeti, dost silahlı kuvvetlerin yakınlığı ve onlarla temas kurma durumu ve genel askerî durum.)[61]

Şurası unutulmamalıdır ki gerilla bir taraftan aslında ana görevi olan, istihbarat, taciz etme ve sabotaj yaparken diğer taraftan birçok da tali faydalar sağlar. Filipinler'de elde edilen neticelerden en mühimi istihbarat idi. 1944'de Amerikan kuvvetlerinin yaptığı çıkarmalardan önce Filipin gerillaları, radyo ve denizaltı temasları ile, General MacArthur'un Avustralya'daki karargâhına devamlı bir istihbarat akışı sağlamışlardır.

Kurtarma harekâtının planlanmasında ve tatbikinde bu istihbaratın çok önemli olduğu inkâr edilemez. Adadan adaya sıçrayan kurtarma harekâtı, düşman kabiliyeti, gücü ve düzeni hakkındaki kesin ve tam istihbarat sayesinde başarıya ulaşmıştır.

Kısmî mesai gerillâsının harekât tarzına uygun en iyi iki faaliyet sahası istihbarat ve sabotajdır. Aslında genel olarak değerlendirildiğinde, uygun bir şekilde toplanmış, dost kuvvetlere gönderilmiş istihbarat bu iki gerilla faaliyet sahasının en faydalı mahsulü olarak düşünülür. Kitabın diğer yerlerinde de görüleceği gibi sabotajın çok önemli bir yeri vardır. Fakat amatörlerin elinde tehlikeli ve gerilla faaliyetlerini baltalayıcı olabilir. Ustaca planlanmalı ve icra edilmelidir. Kısaca en önemli istihbarat pasif ve dikkati çekmeyecek bir şekilde temin edilebilir. Halbuki sabotaj aktif veya pasif bir fiil olmalıdır. İnsafsız bir düşman misillemesine sebep olabilir. Dolayısıyla propagandayı ve halk desteğini tehlikeye sokar. Bu nedenle gerilla lideri, kendi davasına en az riskle en faydalı olan faaliyeti seçmelidir. Seçilen faaliyet tarzının, kendi personelinden çok, mahalli toplum propagandasına ve gerilla gayretlerine faydalı olması gerekir.

> *"Sabotajın tam olarak manasını açıklamak güçtür. Sabotaj tamamen düşmanın harp mekanizmasına zarar vermeyi hedef alan fizikî faaliyetlerden ibarettir. Sabotaj düşmanın işgal siyasetine, idaresine, ulaşım yollarına, sanayi tesislerine karşı yapılan*

61 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 39.

bütün hareketleri içine alır; yani tek kelime ile faydalandığı her şeyi hedef alır. Modern savaşta her şey müteharriktir ve bu sebepten de sabotaj faaliyetleri daha geniş bir uygulama sahası kazanmıştır. Prensip olarak sabotaj çarpışmaksızın vurulan cesur darbelerden ibarettir. Yalnız sabotörler suçüstü yakalanırsa çarpışma ile neticelenebilir. Bu vuku bulduğu zaman gerillavari bir harekete benzer."[62]

Eğer düşman bölgeye tamamıyla hâkim ise düşman personeli ve birlikleri yerli halkla temas halinde olacaktır. Bu nedenle mukavemet ve karşı koyma kabiliyeti düşmanın yakınlığı ile orantılı olarak kısıtlanacaktır. Bununla ilgili olarak İkinci Dünya Harbi'nde Japonların, Filipinler'de kasabaları karargâh olarak işgal ettikleri dikkate alınmalıdır. Böylece köy ve kasaba sakinleri düşmanın gözetlemesi nedeniyle kısmî-mesai gerillaları olmaya zorlanmışlardır. Düşman kontrolünden uzak kırsal bölgelerdeki vatanseverler, düşman tarafından kontrol altında tutulmadıkları için tam bir mukavemete geçmişlerdir.[63]

Durumun kısmî-mesai ve tam-mesai gerilla teşkilatı ve hareketini dikte edip etmediği düşmanın durumuna ve gerilla liderinin hayal gücü ve kabiliyetine bağlıdır. Herhangi bir durumun başlangıcında, kısmı-mesai gerilla faaliyetinin en tatminkâr faaliyet tarzı olacağı düşünülebilir. İlerleme kaydedildikçe daha kompleks ve teşkilatlanmış hareket şekilleri ortaya çıkar. Halk yavaş yavaş ve itinalı olarak gerilla faaliyetlerine alışmalıdır. "*Acele işe şeytan karışır*" deyimi zaman önemli olsun veya olmasın bütün gerilla hareketlerini kapsamaktadır.

Uzun ve çetin bir harp boyunca gerilla savaşı olduğu gibi kalmamalı hareketli bir savaşa dönüşmelidir. Böylece gerilla savaşının iki stratejik rolü vardır. Nizamî savaşı desteklemek ve kendisini nizami savaşa dönüştürmek.[64]

---

62 Miksche, ***a.g.e.***, p. 124-130.

63 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 83.

64 Mao-Tse-Tung, ***On The Protracted War***, Foreign Languages Press, Beijing, 1954, p. 110.

Gerillacılığın iki özelliği vardır: Biri gayri nizamiliğidir. Örneğin ademi merkeziyeti, belli bir düzene bağlı kalmayışı, katı disiplinden yoksun oluşu, çalışma metotlarının basitliği gibi.[65]

Geriye bakıldığında gerilla savaşı, Dünya Savaşları ve Kore Savaşı'nın harekât şekillerinden hissedilir bir derecede etkilenmiştir. Pratik bir görüş açısından denilebilir ki iki harp arasında geçen zamanda gerilla savaşı ve küçük savaşlar bütün dünyada devam etmiştir. Çin, Filipinler, Hindiçin, Malaya, Yunanistan, Fas, İsrail, Kore ve Küba yakın tarihlerde ve bugün zorlu gerilla savaşlarına sahne olmuşlardır.

Gerilla harekâtlarının büyük savaşlar ve Soğuk Savaş'a destek veya esas savaş çabaları boşa çıktığında onun yerine bir mukavemet metodu olarak kullanıldığı göz önüne alınırsa, bazı prensipler çıkarmak ve kaydetmek yerinde olacaktır. Teorik ve pratik olarak herhangi bir bölgedeki gerilla savaşının vazifesinde, teşkilatlanmasında, sevk ve idaresinde ve çalışabilmesinde bu prensiplerin lüzumlu olduğu ortaya konmuştur.

Teşkilât Prensibi: Teşkilât prensibi, mukavemet hareketleri için düşünüldüğünde, çok çeşitli ve karışık şekillerde tefsir edilebilir. Genel teşkilât şeması, mevcut hükümet yapısındaki ana hatlardan yararlanarak çıkarılabilir. Bu, harp öncesi hükümetin hala mevcut olan kaza, vilayet, eyalet ve bölge siyasi örgütlerine paralel bir gerilla teşkilatı kurulmasını ihtiva eder. Böyle bir şemanın sağladığı belirli avantajlar vardır. En önemli olan, halk bu siyasi bölümlerin bir parçasıdır ve bunun sayesinde, halk arasında bir birlik oluşturur. Şu duruma, Birinci Dünya Harbi'nden sonra İrlanda Cumhuriyeti Ordusu tarafından İngilizlere karşı girişilen mücadeledeki tecrübeler güzel bir örnek teşkil etmektedir. İrlanda Cumhuriyet Ordusu'nun harekât tarzlarını daha önceden de belirten ve aktif gerilla savaşı için gerekli olan şartlar etkilemiştir. Bu sebeple teşkilatlanma eğilimi

65 Mao-Tse-Tung, ***Strategic Problems of China's Revolutionary War***, Foreign Languages Press, Beijing, 1954, p. 120.

askerî yapıya dönük, muharip tipte değişik çap ve kuvvetteki birlikler şeklindedir.

İster kasaba ister kırsal olsun gelişmiş endüstriyel bölgelerde de endüstriyel teşkilatlanmanın kendisi, mukavemet hareketinin teşkilatlanma üssü olarak kullanılabilir. Bu durum özellikle taarruzdan önce veya planlama sahasında geçerlidir. Daha sonraları halkın endüstride zorla çalıştırılması sırasında bu fabrikalar, mukavemetin teşkilatlanması için üsler olacaktır. Endüstriyel üslerdeki mukavemet hareket tarzlarından daha önceki bölümlerde bahsedilmiştir. Endüstri bölgelerindeki mukavemetin güçlü olmasının sebeplerinden biri, patron, ustabaşı, işçi lideri gibi hazır bir liderlik kadrosunun olması ve bunların idareleri altında vardiya ve diğer şekillerde teşkilatlı kuvvetlerin bulunmasıdır. Fiziki yapı göz önüne alındığında, fabrikanın galeriler, tezgâhlar, rampalar, geçitler gibi bölümleri personel için uygun gizli birer toplanma merkezidirler. Her bir bölüm bir idarecisi ve kadrosu olması hesabıyla, mevzubahis fabrikada mukavemetin birer hücresi olabilme yeteneğine sahiptir.

Topyekûn nizamî harp (nükleer çağın hava kuvvetiyle birleşmesi nedeniyle) bugünkü haliyle insanlık için çok tehlikeli bir hale gelmiştir. Ancak nükleer savaş vuku bulduğunda kanaatim odur ki her iki tarafın da sağ kalanları arasındaki var olma mücadelesi gerilla savaşı yoluyla yapılacaktır. Atom veya hidrojen silahları yüzünden mecburi bir dağılmada, İkinci Dünya ve Kore Savaşları'nın (tümen veya daha üstü) büyük, yayılmış kara ordusu birlikleri, muharebede etkisiz kalacaklardır.

Bugün, bu milletin müdafaasını planlayan kişilerin, bu kitapta daha önce ortaya konan ve anlatılan gerilla savaşı prensiplerini tanımaları gereklidir. Bu prensiplerin uygulanmasıyla siyasi istikrar korunur ve bir atom savaşı vukuunda da devamlı mücadele ve mukavemet yürütülür, başarılır.

Gerilla Savaşı'nda üzerinde önemle durulması gereken bir husus da gerillayı teşkil eden kişilerin görev ve arzulu olmalarıdır.

Göreve devam edilmesi, mukavemet etmek veya istilacıyı taciz etmek gibi şeyler bu arzunun bir sonucu olarak ortaya çıkar.

Bir milletin milli nizami ordusu mağlup edildiğinde veya teslim alındığında meşru hükümeti sürgün edildiğinde veya yıkıldığında, mukavemet etmek ümitsiz gibi göründüğünde; gerilla fikri hakiki vatanperverlerin kalelerinde ve akıllarında ortaya çıkar. Yabancı istilacıyı yurttan atmak ve ona mukavemet etmek her sadık vatandaş için esas maksat olur ve milli varlığın devamı sorununa gerilla harbi cevap verebilir.

Gerilla savaşı yalnız yukarıda belirtilen açılardan ele alınmayıp, aynı zamanda savaş sahasında bir muharebe vasıtası olması açısından da üzerinde durulmalıdır. Tarihte profesyonel ordular şartların zorlaması veya tecrit sonucu gerilla metotlarını uygulamışlardır. Gerilla ve yer altı hareket tarzının savaşta tesirli olduğu hakikatinin profesyonel askerler tarafından kabulü son iki dünya savaşından sonra daha da yaygın hale gelmiştir.

Bir yer altı hareketinin kuruluşunda, süre unsuru büyük bir değişikliğe sebep olmaktadır. Örneğin, eğer yeraltı harekâtı uzun bir savaş olacağı farzedilerek teşkilatlanmış ise plan ve stratejiler, kısa sürecek bir savaş için hazırlananlardan esaslı şekilde farklı olmalıdır. Uzun süren bir savaştaki esas görev gelecekte tek ve kuvvetli bir hücum için hazırlanmaktır. Bunu tam manasıyla başarabilmek için de küçük, iyi teşkilatlanmış ve ustaca gizlenmiş birlikler en uygunudur. Bu birlikler, uzun süren savaşların zirvesinde meydana çıkacak geniş teşkilatların yurt sathına yayılmış, müşterek merkezli kademeleri gibi birbirleriyle irtibatlanmış olmalıdır. Ani planlar birbirine bağlı olmayan seçilmiş personelin faaliyetlerini tespit için kullanılır. Büyük zayiatlar kaçınılmaz olacağı için bu tip olanlarla geniş ve yoğun hareketlere teşebbüs edilmemelidir.[66]

66 Jan Karski, ***Story of a Secret State: My Report to the World***, Houghton Mifflin Ltd, Boston, 1944, p. 231.

1.3. Propagandanın Unsurları

"Polonya anavatan ordusu faaliyetinin ilk günlerinden itibaren propaganda faktörünü en kuvvetli harp silahlarından birisi olarak addetmiştir."[67]

Propaganda psikolojik savaşın esas vasıtası olduğuna göre, karışıklığa mahal vermemek için her iki terimin de açıklanması gerekir. Psikolojik savaş düşmana karşı propaganda ve istihbarat imkânlarının planlı kullanılması olarak açıklanır. Psikolojik harp düşmanın fikirlerini tavır ve hareketlerini milli gayelerimizin ve askeri görevimizin gerçeklerine yardımcı olacak şekilde etkilemeyi hedef alır.[68]

Propaganda, gerilla savaşının bütün örgütlenmesi ve operasyon safhasında mühim bir faktördür. Bu safhalar; 1- Başlangıç, 2- Ara, 3-Son safhalardır. Başlangıç safhasında propaganda kişinin kendi halkını düşmana karşı teşkilatlanması ve mukavemete hazırlanmaları için ikna etmeye yönelmelidir. Şüphesiz bu propaganda her zaman kendiliğinden oluşmaz. Eğer herhangi bir fayda bekleniyorsa, detaylı bir şekilde planlanmalıdır.

"*...Müfreze ayrıca iki kadın da ihtiva ediyordu, dedemin karısı ve kolektif çiftliğin başkanı olan Glasha Teyzem. Onlar yiyecek depolarından mesul olup, kılavuz olarak hizmet ediyorlar ve lüzumunda propagandist olarak görev alıyorlardı.*"[69]

Gerilla savaşının prensibi olarak propaganda, gayrinizamî askerî faaliyetlerin sürdürülmesinde önemli bir silah olmuştur. Propagandanın ne olduğu ne yapabileceği, gerilla savaşı veya gayrinizamî savaşa karşı koymada veya bunları direkt olarak desteklemekle nasıl kullanılacağı bu eserin tezlerinden biri olacaktır.

Esas olarak bu tezleri mümkün olduğu kadar tarihi örneklerle izah etmek amacını gütmekteyiz. Israrla öne sürdüğümüz

---

67 Bór-Komorowski, ***a.g.e.***, p. 166.

68 Linebarger, ***a.g.e.***, p. 227.

69 Soviet Embassy Press Department, ***We Are Guerillas, An Account of the Work of Soviet Guerillas Behind the Nazi Lines***, Hutchinson & CO. Ltd, London, p. 50.

fikir, milli bir lider veya genelkurmay idarecilerinin bulunmadığı zamanlarda, şartların zorlamasıyla gerilla çetelerinin kendi propagandalarını kendileri yapacağıdır. Gerillanın yarattığı propagandanın özel örnekleri seçilmiş bölgelerin vaka etütlerinde incelenecektir.

Bir mukayese yapıldığında gerilla savaşında başlangıç safhası propagandası bir kazanın altındaki ateşe benzetilebilir. Ara safha propagandası, husule gelen buhara, son safha propagandası ise buharın kullanılması ile meydana getirilen enerji veya güce benzetilebilir.

Nasıl ki bir makinenin enerji ve güç teminine devam etmesi için buhar basıncının muhafazası gerekiyorsa propagandanın da gayesine ulaşabilmesi için devamlı şekilde yapılması gerekir. Diğer bir ifade ile şayet istenilen buhar basıncı seviyesi muhafaza edilecekse, alev devamlı olarak uygun bir yakıt ile beslenmelidir. Aynı durum propaganda için de geçerlidir. Propagandanın yakıtı ise:

Özel bir stratejik veya taktik maksat için, belli bir düşmanın, tarafsız bir kütlenin veya dost yabancı grupların hislerine ve fikirlerine tesir edebilmek için herhangi bir muhabere vasıtasının aracılığı ile olayların, beyanatların ve fikirlerin planlı bir şekilde kullanılmasıdır.

Propaganda teriminin anlamının tam olarak anlaşılmasını sağlamak için kesin bir tanım yapmak gereklidir. Propaganda-nın genellikle kabul edilen tanımı şöyle yapılabilir:

Propaganda, ister askerî, isterse ekonomik veya politik olsun, özel bir gayenin elde edilmesi için, belli bir grubun his ve fikirlerini etkilemek amacıyla genel veya kitle haberleşme vasıtasının planlı olarak kullanılmasını ihtiva eder.

Askerî propaganda, özel bir stratejik veya taktik maksat için belli bir düşman; tarafsız bir kütle veya dost yabancı grupların hislerine ve fikirlerine tesir edebilmek için herhangi bir muhabere vasıtasının planlı bir şekilde kullanılmasıdır.

Propagandaya bağlı olarak psikolojik harp, onun kullanılmasında genel sorumluluğa sahip bir araçtır. Bu nedenle psikolojik harbin esas silahı olarak propaganda şöyle tarif edilebilir:

Psikolojik harp, propagandanın düşmana karşı kullanılmasını ve propagandayı desteklemek için lüzumlu olabilecek diğer askerî, ekonomik ve politik faaliyet tedbirlerinin alınmasını ihtiva eder.[70]

Geçmişte olduğu gibi, bugünde düzenli ve nizami harbin kahramanları tarafından gizli veya aleni olarak yürütülen psikolojik harbin asıl silahı propaganda olmuştur. Psikolojik harp nizami harpte olduğu gibi kişilerin varlığını ortadan kaldırmayı amaçlamaz. Onun hedefi kişilerin fikirleridir. Dolayısı ile propaganda silahı nizami harbe önemli bir katkı sağlamıştır. Cumhurbaşkanı Eisenhower bu hususta şöyle bir açıklama yapmıştır:

> *"Eminim ki, propaganda için harcanan insan ve paranın, düşmanın mukavemet arzusunu zayıflatmakta önemli katkıları olmuştur. Psikolojik savaş, askeri alanda önemli bir yer kazanmıştır."*[71]

Bundan başka, propaganda bugün Soğuk Savaş'ta komünist diktatörlükler ile "*Hür Dünya*" demokrasileri arasındaki mücadelede kullanılan esas silahtır. Propaganda, hükümetler tarafından silahlı kuvvetlerin nizami şekillerde kullanılmasıyla yürütülen modern harplerde önemli bir yardımcı olmuştur. Bir savaşın vukuunda, bütün muharebe vasıtaları düşmanın maneviyatına yöneltilen silahlardır. Hükümet politik ve ideolojik gayeleri doğrultusunda askerî ve politik önemi haiz bu etkili silahın geliştirilmesine ve kullanılmasına katkıda bulunur.

1 Aralık 1953'ten 30 Haziran 1954'e kadar süren ve sonuncu olan "*Ezme Harekâtı*" yaklaşık olarak 2 tümenlik bir kuvvetle idare edilmiştir. Bu harekât artakalan önemli gerilla liderinin öldürülmelerini veya yakalanmalarını ve birliklerinin

70 Soviet Embassy Press Department, ***a.g.e.***, p. 40.

71 Far East Command, ***The International Military Tribunal for the Far East***, Tokyo, No: 11, p. 2.

dağıtılmasını sağlamıştır. Sonlarının tamamen yaklaştığını gören gerillalar teslim olmaya ikna edilmişlerdir. Buradaki propaganda gerillalara ve sivillere tesirli olarak yöneltilmiştir.[72] Müteakiben halk hükümet ile iş birliği yapmaya ve gerillalara dair bilgi vermeye başlamıştır. Tedhiş saltanatı sona ermiş ve yüzlerce köy tekrar ele geçirilmiştir. Arazi tekrar tarım yapmak için kullanılmış ve yerleştirilen ailelere ekonomik yardım yapılarak hayat normal yaşantısına dönmüştür.[73]

İster nizami, isterse gerilla savaşında kullanılsın, propaganda bir şahıs veya şahıs gruplarının inanç, düşünce ve hareketlerine tesir etmek için hazırlanmış haberlerin, özel fikirlerin veya ısrarlı isteklerin planlı bir şekilde kullanılmasıdır.[74]

Stratejik propaganda, düşman kuvvetlerinin tamamına, düşman halkının ekseriyetine veya düşman işgalindeki bölgeye yöneltilir. Hedefi, uzun vadeli bir planın gerçekleştirilmesidir. Örneğin, düşmanın mukavemet gücünü yıpratmak gibi. Bu propaganda, umumiyetle siyasi ve askeri karargâh gibi düşmanın muharebe bölgesindeki bir kaynaktan gelmektedir.

Taktik propaganda, düşman kuvvetinin küçük bir kısmına, cephenin müstakil sektörlerine veya küçük halk gruplarına yöneltilmiştir. Hedefi mahdut bir gayenin hemen elde edilmesidir. Örneğin, belli bir düşman birliğini teslimini sağlamak gibi. Bu propaganda savaş mıntıkasındaki bir kısım komutan tarafından yapılır. Amaçlarına göre propaganda dört gruba ayrılır.

Ayartıcı Propaganda: Şahısların hislerine hitap ederek onların bir gruptan kopup diğerine katılmak için ikna etmeyi hedef alan bir propaganda şeklidir.

72 Kore Ordusu'nun Psikolojik Harp Baş Danışmanı olarak Güney Kore'nin Jirisan dağlarındaki komünist gerillalara karşı yürütülen kampanyada görev aldım. Gerilla savaşına karşı propaganda tecrübelerimin bir kısmı "*Operation Trample*" (Ezme Harekâtı) diye adlandırılan görev süresinde kazanılmıştır. Ayrıca hazırlanan ve dağıtılan beyanname numunelerinin tercümesi için "*Ekler*" kısmına bakınız.

73 Beebe, ***a.g.e.***, p. 11-12.

74 Linebarger, ***a.g.e.***, p. 39.

Dağıtıcı Propaganda: Düşman kuvvetlerinin çeşitli gruplarının parçalamayı hedef tutar.

İdari Propaganda: Düşman işgalindeki veya düşmanın gerisindeki sivil halka, bilhassa bazı kesimlerdeki eğilimleri değiştirmek ve kamuoyunu lehte çevirmek istendiği zaman işbirliği sağlamak hedefiyle yöneltilir.

Karşı Propaganda: Düşman propagandasının belirli noktasıyla meşgul olur ve onların yalan olduğunu ispatlamaya çalışır.

Gerilla gruplarına karşı propaganda da dikkat edilecek husus bu propagandanın taktik veya idari veya her ikisinin birleşimi olmasıdır.

Kapsamı çok geniş olduğu için, stratejik propaganda ender olarak gerilla grupları gibi küçük hedeflere yöneltilir.

Gerilla gruplarına karşı yapılacak propagandanın tesirli olabilmesi için mahdut konuları içine almalı ve konunun özüne hitap etmelidir. 1941'de Alman Ordusu, Rusya'yı işgalinde Kırım'daki partizanlara aşağıdaki beyannameyi yayınlamıştır:

> *"Her partizanın bilmesi gereken şeyler: Partizan niçin savaşır? Çünkü, partizan, onları kurtarmak isteyen lideri tarafından ihanete uğramıştır.Partizan kime karşı savaşır? Yiyeceğini temin eden kendi halkına karşı savaşır ve böylece onları açlıktan ölmeye terk eder.*
>
> *Partizan bununla ne kazanır? Hiçbir şey, çünkü Alman Ordusu'nun zaferi bir avuç insan tarafından önlenemez. Stalin'in milyonlarca askeri şimdiye kadar imha edilmiştir. Şimdi ne olacaktır? Bu gösterir ki, partizan savaşı anlamsızdır ve yalnız kendi vatanına yönelmiştir. Partizanlar, saklandığınız yerlerden çıkınız. O zaman sizler harp esiri muamelesi göreceksiniz.Kasabalılar ve köylüler, vatanınızı seviyorsanız ve açlıktan ölmek istemiyorsanız, partizanlara karşı mücadeleyi destekleyiniz.Partizanları destekleyenler kendi halkına karşı suç işlemekte ve yeni bir hür hayatın kuruluşunu engellemektedirler."*[75]

75 Linebarger, *a.g.e.*, p. 39.

Özel bir maksada hizmet ve halkın hissiyatına hitap eden bu beyanname örneği, onu hazırlayanların bazı temel prensiplere uyduklarını açıkça göstermektedir. Beyannamenin yazılış tarzı mantıki bir yol takip etmektedir. Kişinin zayıf noktalarını bulmayı ve onları istismar etmeyi hedef almaktadır. Beyannamenin partizan liderlerinden bahsetmediğine bilhassa dikkat etmek gerekir. Bu taktik ayartıcı propaganda olarak yalnızca sempatizanlara hitap etmektedir.

Kore'de, İkinci Dünya Harbi'nden sonra Avrupa'da olduğu gibi, harbin sona ermesinden sonra psikolojik harp faaliyetleri devam etmiştir. Kore Cumhuriyeti halkını tekrar kazanmak için aktif bir şekilde psikolojik harp faaliyetlerine girişmiştir. İdari psikolojik harp diye adlandırılan bu faaliyet genellikle işgal edilmiş ve kurtarılmış bölgelerde "*Askerî Hükümetin Halkla Münasebetleri*" kısmı ile müştereken icra edilir. Her ne kadar Kore Cumhuriyeti'ni işgal etmiyorsak da basın ve radyo aracılığı ile yarı idari bir psikolojik harp faaliyeti yürütülmüştür. Bu doğrultuda Kore Cumhuriyeti ve Kore Sivil Yardım Komutanlığı ile koordineli çalışılarak, çok miktarda haber bülteni, duvar yaftaları ve beyanname dağıtılmıştır.[76]

> *"Her ne kadar Temmuz 1953'te hasmane faaliyetler durdurulmuşsa da Kore Cumhuriyeti Hükümeti'nin Jirisan dağlarındaki komünist gerillalara karşı geniş çaptaki harekâtında beyanname, radyo ve hoparlörle Psikolojik Harp Şubesi taktik olarak hükümete yardım etmiştir."*[77]

Faal gerilla gruplarının aleyhine veya lehine girişilecek bir beyanname kampanyasının planlamasında bazı önemli faktörler düşünülmeli ve dikkatle incelenmelidir. İlk önce propaganda planlayıcısı, düşman gerillayı ve bunların geçmişte hâlihazır ve gelecekteki harekât kabiliyeti ile ilgili istihbaratını çok iyi

76 Army Forces Far East 8th U.S. Army Troop Information Bulletin, ***Psychological Warfare No. 1***, Tokyo, 1954, p. 30.

77 Yazar, Kore Cumhuriyeti Ordusu Karargâhı, Psikolojik Savaş kısmında başdanışman olarak görev yapmıştır. (E.N.)

incelemelidir. Eğer propagandanın maksadı gerilla liderliğini yıkmayı hedefliyorsa onun şahsiyetinin grup liderlerinin ve yardımcılarının özelliklerinin doğru bir tahmini, beyanname hazırlayanların elinde olmalıdır. Bu bilgili, tesirli bir hücum metodunun seçiminde gereklidir.

Seçilecek olan mevzuya direkt olarak tesir edebilecek birçok muhtemel faktör arasında:

1- Gerilla hareketinin ekonomik ve askerî yönlerini de içine alan bölgedeki genel durum.

2- Meşru veya kurtuluş hükümetinin istikrarı.

3- Gerillaların tahmini mukavemeti yürütebilme kabiliyeti.

4- Bölge.

5- İklim.

6- Dost ve düşman kuvvetlerin taktik durumları.

7- Gerillanın gücü.

8- Gerillanın liderliği.

9- Yerli halkın gerillayı destekleyip desteklemediğinin tespiti.

> *"Gerillaya karşı mücadelede halkın tutumu çok mühimdir. Bizimle iyi münasebetleri bulunan halkın içinde gerillalar barınamazlar. Bu sebeple idare, adil muamele, planlı, enerjik yönetim, tam ve gayeye uygun olarak halkı aydınlatacak ve bizimle iyi münasebetler kurmaya sevk edecektir."*[78]

10- Gerillanın ideolojik ve lojistik olarak dışarıdaki kuvvetler tarafından desteği.

11- Mücadele.

a- Mahalli çapta veya,

b- Kıta çapında veya,

c- Dünya çapında mıdır?

---

78 Cecil Aubrey Dixon ve Otto Heilbrunn, ***Communist Guerilla Warfare***, George Allen Unwin Ltd., London, 1954, p. 162.

Gerilla liderine karşı kullanılacak muhtemel zaafları hedef alan beyannamelerle ilgili olarak lütfen "*Propaganda Faktörleri ve Metotları İçin Çizelge* "ye bakınız. (Tablo-1)

Liderin karakterine dedikodu, ima veya misal verme yoluyla hücum etmek istendiği takdirde bu hususta beş prensip geçerlidir.

1- Bazı standartlara nazaran dürüst müdür? Yoksa değil midir?

2- Vazife duygusuna sahip midir?

3- Bir gayesi var mıdır?

4- Satın alınabilir mi?

5- Bir zaafı var mıdır?

Bir liderin şerefine, vazife anlayışına veya onun gayesine hücum eden hakiki veya uydurulmuş ithamlar, gerillanın bazı üyelerinin zihinlerine şüphe uyandırmak için faydalı olacaktır. Bu dedikodu tekniğinin uygulanmasında klasik bir durumdur. Dedikodu yerinde uygulandığı takdirde bir lideri zayıflatmak veya yıkmak için kullanılan ideal bir silah haline getirebilir. Propagandacının lehine olarak, insanlar dedikodu içinde yetişir ve birçokları da bu dedikoduları ayıklayıp değerlendirecek kabiliyete sahip değildirler.

Şahsi liderlik etrafında muhtelif hareketlerin döndüğü bir mihver olduğuna göre, bu liderliğe hücum eden bir propaganda gerilla faaliyetini tesirsiz hale getirmek için kullanılan birinci sınıf bir vasıtadır. Bu konu ile ilgili olarak, liderliğin lehinde olan şartlar, liderin becerikli, cesur, kararlı ve inançlı olmasıdır. Buna karşı olarak da silah zoru ile yönetipidare eden, yaşayan ve ölen gaddar liderler vardır. Bu şartları, mevzubahis gerillayı etkileyeceği için teklif edilen bir propaganda hazırlığına başlamadan evvel, dikkatlice temel birer sorun olarak analiz edilmeli ve değerlendirilmelidir. Gerilla içindeki şahsi veya kolektif düşmanlık, kıskançlık, korku veya nefret ihtimali en küçük çapta bile olsa, araştırılmalı ve istismar edilmelidir. Eğer böyle bir durum mevcut değilse, propagandanın görevi hayali olarak bunu yaratmaktır.

Gerilla liderliğini yıkmak, mahvetmek için hazırlanan propaganda konusunun tesirli olabilmesi için, liderin mazisi, biyografisi ve mevcut yaşantısının bir cephesi hedef alınmalıdır (yani güvenilirliği, dürüstlüğü ve alışkanlıkları gibi...). Gerilla örgütünün gelirleri ve mali işleri de anti-propaganda için daima verimli olmuştur. Resmi davranışlarında herhangi bir kusuru olmayan bir lidere karşı tepki yaratmakta iftira atmak iyi bir tekniktir.

Bir gerilla liderinin dürüstlüğü, tavır ve hareketleri, kim için çalıştığı tesirli beyanname konuları olarak kullanılabilir. Sempatizanları liderin itibarını tetkike sevk eden herhangi bir faktör, liderin durumunu sarsmaya başlayacaktır. Taraftarların zihinlerine ekilmiş şüphe, kuşku, itimatsızlık ve güvensizlik tohumları ustaca bir propaganda ile beslenecek ve meyvesini verecektir.

Bu faktörler arasında şunlar da vardır.

1- Liderin yetki hudutlarını aşması,

2- Liderliğin kaba kuvvetle ele geçirilmesi,

3- Sahte kimlik ve başkasının yerine geçme (1954'te Kore'de belalı bir komünist gerilla olan No Pong Hak bir anti-gerilla kampanyasında öldürülmüştü. Onun dağınık çetesi öldüğüne inanmıyordu ve bir yardımcısı sanki lider hayattaymışçasına çetenin dağılmasını önlemiştir. Bu taktiği başarısız kılmak ve grubu lidersiz bırakmak için No Pong Hak'ın cesedi mezardan çıkarıldı. Fotoğrafları çekildi ve bu fotoğrafları ihtiva eden beyannameler, bilinen gerilla bölgelerine uçaktan atıldı. Bu ölen liderin yerine bir başkasını geçtiğini ispat etmeye kâfi idi. Böylece No Pong çetesinin dağılması sağlandı.)

4- Lideri tanımamak

5- İki taraflı çalışma.

Bu kitabın muhtevası yukarıdaki faktörlerin her birinin tek tek incelenmesine müsait değilse de bunların kolayca anlaşılabileceğine inanılmaktadır. Her faktör zaafları hedef alan

propaganda beyannameleri için, bir veya daha fazla konu teşkil edebilecek mahiyettedir.

Liderin yetki hudutlarını aşması bir gerilla liderinin işgal ettiği iddia edilen pozisyonun sahte olduğu, liderin yetkisinin bulunmadığı, onun gerillalardan yana olmadığı ve muhalif güçler tarafından gerillaların lideri olarak tanınmadığı anlamına gelir.

Liderliğin kaba kuvvetle ele geçirilmesi ise liderliğin yetenekler yerine kuvvet ile elde edilmesi demektir. Bu faktör, gerillalar arasında çıkan münakaşa ve kavgaları başlatmak ve devam ettirmekte çok önemlidir. Bunun genişletilmesi ve neticesi yalnızca propagandanın hayal gücüne ve yaratıcılığına bağlıdır. Özet olarak lider kanuni statüsü olmayan ve şahsi çıkarı için halkın sırtından geçinen bir haydut olarak sınıflandırılır. Bunların liderliklerinin askerî bir temele veya bir mukavemet esasına dayandığı kabul edilmez.

Sahte hüviyet ve başkasının yerine geçme daha önce No Pong Hak örneğinde izah edilmiştir.

Yine gerilla örgütünün ve liderinin mevcudiyetini kasten tanımamak tesirli bir silah olabilir. Uzak bölgelerin halkından sadakat ve bağlılık talep eden beyannamelerde, gerilla teşkilatından bahsedilmemesi onları önemsememek suretiyle davalarını baltalar. Kamuoyu işin içine girmiş olup bu misalde olduğu gibi, bu faktör gerillaların önemsenmeyecek derecede küçük olduğunu gösterir. Aksine, propagandada gerilla teşkilatı üzerinde lüzumundan fazla durmak, sempatizanları gerillalara katılmaya teşvik edebilir. Örneğin, özellikle gönüllü ararken bunu bir reklam olarak kullanabilirler.

Gerilla davasında iki taraflı çalışma ve ihanet iddiaları, yapılması kolay, aksinin ispatı zor ve propaganda yaparken delil göstererek ispat edilmesi şart olmayan bir faktördür. Her iki tarafa da çalışan gerilla lideri şüphesiz kısa ömürlüdür. Akla yakın bir iddia ortaya atıldığında, bu iyi planlanmış sözlü ve yazılı propaganda ile desteklenmelidir. Gerçeğe yakın dedikodu tekniği

bilhassa gerilla savaşı yeniden teşkilatlanma çabası içinde veya bir iç çatışmaya maruz ise çok değerlidir.

Muhalif çeteler ve gerillalara dağıtılacak beyannamelerde kullanılabilecek hassas konular şunlardır:

1- Vatan hasreti, memlekete ve aileye olan sevgi.

2- Teslim olan gerillaların iyi muamele gördüklerine dair mektupları.

3- Genel af ve bağışlama haberleri.

> *Ertesi gün Oranje'de hava iyiydi ve bir gece çıkışı için ümitlerimizi arttırdı. Güneşli gökte bir 'Fieseler Storch' uçağı bizi daha iyi görebilmek için daireler çizerek dönerken, ansızın düz bir rotaya girerek dumana benzeyen bir şey attı. Maksadı, gözcülüğünü yaptığı topçulara bir işaret vermek olabilirdi. Gördüğümüz duman, teslim olduğumuz takdirde bizlere iyi muamele yapılacağına dair İtalyanca ve Arnavutça yazılmış bir beyanname kümesi haline gelene kadar saklı kaldık. Herkesin kahkahaları ve açık saçık el hareketleri bana hangi lisanda olursa olsun böyle beyannamelerin bir fayda sağlamayacağını düşündürdü. Belki de daha yeterince sıkıştırılmış değildik."*[79]

4- Teslim olunduğu takdirde can emniyetinin sağlanacağına dair belgeler.

5- Direkt ve endirekt teslim çağrıları.

6- Mahalli komutanların ve sivil makamların iyi muamele siyasetinin ilanı.

> *Bu devreye kadar Japonlar, dağlık bölgeleri rahatsız etmemişlerdi. Filipinlilere karşı olan propagandalarının başat konusu 'Sulh ve Huzur' idi. Bu propagandanın teması da barış ve huzur olmuştur. 'Büyük Doğu Asya'nın Müşterek Refah Dünyasına Katılınız.' Teslim olmayı reddeden Amerikalılara da sulh sembolünü uzatmışlardı. 'Şimdi teslim olunuz ve haydut muamelesi değil, harp esiri muamelesi görünüz.' Manila gazeteleri ve*

79 Davies, ***a.g.e.***, p. 113.

radyosu vasıtasıyla Japonlar bir sulh ve bağışlama konusu üzerinde ısrarla durdular."[80]

7- Akraba ve arkadaşlara çağrı.

8- İyi tanınmış mahalli gerillaların teslimi, yakalanması ve harekâtta öldürüldüklerine dair haberler. Aşağıdaki pasaj mükemmel bir örnektir.

"Japonlar, Wingate komutasındaki kuvvetin büyük bir kısmını dağıttıklarına emindiler, hatta Tümgenerali (Orde Wingate) öldürdüklerine dair bir haber yaydılar. Birkaç gün sonra, birliklerimizin geçtiği köy ve kasabalara bu konuda beyannameler atıyorlardı."[81]

9- Belirli gerillaları ölü veya diri getiren veya bunlar hakkında bilgi verenlere sorumlu makamlar tarafından para mükâfatı teklifleri.

Yukarıda belirtilen şekilde bir propaganda kampanyası, genelkurmay çapında bir psikolojik harp harekâtından daha basit olacaksa da, pratik yönden gerilla lehine veya aleyhindeki bir kampanya büyük operasyonların prensip ve metotlarına da uymalıdır. Beyannameler ve diğer propaganda araçları nizami harplerde olduğu gibi dikkatle hazırlanmalı, yazılmalı ve dağıtılmalıdır. Eğer bu durumda propagandist, zeki, kurnaz ve çoğunlukla idealist ve fanatik bir hedefle uğraşacağını anlar ve burada açıklanan prensiplere sadık kalırsa, propagandanın planlı bir şekilde kullanılmasıyla gayesini başarıya götürecek olan konular bulmakta zorluk çekmeyecektir:

"İyi vatandaş belgeleri dağıtarak işe başladılar. Bunlar üzerinde isim, yaş, meslek ve adresin mürekkeple yazılı olduğu ve hükümetin büyük kırmızı mührü olan beyaz küçük bez parçalarıdır. Teşhis için onları elbiselerimize dikmemiz gerekiyordu. Gündüzleri hepimiz onları takıyor, fakat geceleri çıkararak gerilla oluyorduk."[82]

---

80 Harkins, ***a.g.e.***, p. 125.

81 W.G. Burchett, ***Wingates Phantom Army***, Thacker and Company Limited, Bombay, 1944, p. 82.

82 Pin-Fei Loo, ***It Is Dark Underground***, G.P. Putnam's Sons, New York, 1946, p. 177.

İdari psikolojik harbin yürütülmesinde, eğer söz konusu bölgelerde gerillalar mevcut ise propagandanın mecburen liderlere, Gerilla personeline ve bölge halkına karşı devam etmesi gerektiği kabul edilmiştir.

Kore'deki gerçek tecrübe ve raporlardan alınan neticelerden ortaya çıktığı gibi bu ifade, taktik propagandanın savaşın sona ermesiyle muhakkak durması gerekmediği üzerine kurulmuştur. Haddizatında, idari propaganda gayretinin en önemli kısmı teşkilatı terk edenlere, eşkıyalara, gerillalara ve teslim olmayan düşman askerlerine tevcih edilecektir. Neticede, kampanya bir taktik-idari propaganda karışımına dönüşür, yani gerillalara karşı taktik, gerillalara aktif yardım yapan veya yapmayan halka karşı da idari propaganda olur.

> *"...Ekseriyetimiz halka hitap etmeyi öğrendik ve haritalar hazırladık. Bir köye giderek haritayı bir köşeye asıp, birkaç kişi etrafıma toplanıncaya kadar ciğerlerim çatlarcasına bağırmaya başlardım. En zor kısmı da bu idi. Halkın ilgisini çekmek ve onların durup dinleyecekleri sözleri bulmak... Sonra onlara, Japonların Mançurya'da yaptıklarını ve aynı şeyi köylerinde de yapmayı tasarladıklarını anlattım."*[83]

Gerilla çetelerine karşı yöneltilecek propaganda genellikle beyanname ve hoparlörlerle tevcih edilmelidir. Kore'de hoparlörler, köylerdeki yangın gözetleme kuleleri üstüne yerleştirilerek, oradan başarılı olarak kullanılmışlardır.

Eğer gerilla kuvvetlerine karşı temizleme harekâtı askerler, zabıta ve polis birlikleri tarafından yürütülüyorsa, öndeki hücum unsurlarına veya devriyelere hoparlör timleri katılmalıdır.

Aynı zamanda kara harekâtlarında beyannameler aşağıdaki araçlarla karaya atılmalı veya dağıtılmalıdır.

1- Uçak (hafif veya standart tipler)[84]

---

83 Fei Loo, ***a.g.e.***, p. 13-16.

84 Kore'de gerilla çetelerine karşı uçaktan hoparlörler ile propagandayı- bir L-19 irtibat uçağı ile- bizzat denedim. Esas güçlük karadan açılan ateşe karşı zayıf olmasıdır, lakin bununla birlikte taktik mecburiyetlerin baskısı altında bu usulün uygun olduğunu düşünüyorum.

2- Topçu ateşi (eğer mümkünse). Genel olarak gerilla savaşında taktik bir düzen olması buna müsaade etmez.

Gerillalara veya onların sempatizanları olduğundan şüphe edilenlere tevcih edilecek zaafları hedef alan hoparlör propagandasınıntemalarışunlardır:

1- Genel af ve bağışlama yayınları.

2- Teslim olma çağrıları direkt veya endirekt.

3- Komutanlar ve arşiv idareciler tarafından, teslim olacak gerillalara iyi muamele siyasetinin ilanı ve teslim olan gerillaların mesajlarının okunması.

4- Akrabalarının ve arkadaşların çağrıları.

5- Gerillalara memleketinden, evinden ve ailesinden sevgi çağrıları.

6- Mahalli bölgede gerillaların teslimi, harekâtta öldürülmeleri veya yakalanmalarına dair raporlar.

Partizanlara karşı muamele:

1- Harekâtta yakalanan partizanlar sorgulanacak ve sonra vurulacak (Kızıl Ordu'nun eski üyeleri) veya asılacak (siviller).

2- Yakalanın partizanlar istisnasız asılacak, şu yazıyı ihtiva eden bir yafta da üzerlerine asılacak. "*Bu teslim olmayan bir partizandır.*"

3- Tahrip taburları (Partizanlar) üyelerinin ailelerini bizim tarafa gelmeye ikna etmek ya da bununla ilgili rehine temalı beyannameler neşretmek.[85]

Alman ordusu, Güney Ordu Grubu'nun Genel Komutanından, ordu komutanlarına 8 Aralık 1941'de gönderilen mesaj:

> *"Beyanname teslim olmak isteyen partizanlar için geçiş belgesi sayılıyordu. Ancak beyannamelerde vurmayacağımıza dair söz vermişsek de kurşuna dizme emirleri kısa zamanda ortaya çıkıyordu."*[86]

85 Dixon and Heilbrunn, ***a.g.e.***, s. 125.

86 Dixon and Heilbrunn ***a.g.e.***, s. 140.

İKİNCİ BÖLÜM:

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA GERİLLA HARBİ

2.1. Avrupa ve Sovyet Rusya

İkinci Dünya Savaşı esnasında Batı cephesinde gerilla savaşı, nizami harple eşit derecede önemli rol oynadı. Bununla beraber, gerilla savaşının nizamî harple birlikte tam gücünün istifa edilmesini engelleyen bir anlayışsızlık ve takdir etmeme durumu mevcuttu. Rusların aksine, Batılı kuvvetler gerilla savaşında stratejilerine dahil etmenin değerini kavrayamadılar.[87]

Harbin 1940-45 devresi boyunca, gerilla savaşı dünya çapında yürütülmüştür. Dünya çapındaki bu çatışmanın tabiatı nedeniyle gerilla savaşı dahilden beslenmiş ve hariçten de teşvik edilmiştir. Zira bu topyekûn harbin coğrafi sınırlarının kaç harekât safhasını içine aldığı hatırlanmalıdır. Örneğin; Avrupa-Afrika-Ortadoğu, Yakındoğu ve Akdeniz, Pasifik ve Çin, Birmanya, Hindistan.

Nazi silahlı kuvvetleri Avrupa'yı "*Yıldırım Harbi*" taktikleri ile çiğnerken ve daha sonra "*Doğu Asya Müşterek Refah Dünyası*"nın kolları Güneybatı Pasifik ve Uzakdoğu memleketlerinin halkını boğarken, şaşırmış milletler zalim bir düşmanın işgali altında yaşamanın gerçekleri ile karşı karşıya kalmışlardı. Milyonlarca insanın hayat düzeni arzu ve ümitleri, parolaları "*Yaşasın Hitler*"

87 Volckmann, ***a.g.e.***, p. 226.

olan, kibirli ve çalımlı işgalciler tarafından bir gece içinde tahdit veya yok edilmişti. Uzak Doğu'da da bu durum aynıydı. Yalnız "*Yaşasın Hitler*"in yerini "*Banzai*"[88] sözü almıştı.

Askeri yenilginin dumanları ve kargaşalığı ortadan kalkıp, işgal edilen millet profesyonel ve daimî ordularının mücadeleye devam edemeyeceğini anladığında, mukavemet fikri ortaya çıktı. İnsanlar arasında istila ve askeri yenilgiye karşı bu reaksiyon yeni veya olağanüstü değildir. Tarih boyunca, toplumdaki bu hayati gücün varlığını ispat eden çok miktarda örnek mevcuttur. Bu kuvvet tek veya toplu olarak vatanseverlik, ahlâk, aile sevgisi, nefret, korku, cesaret, öfke ve utanç gibi temel vasıflara dayanır.

Bir insanın, memleketinin bir kısmı veya tümü düşman tarafından işgal olunduğunda ne yapacağı o andaki duruma bağlıdır. Hayat veya sağ kalabilme insanın en büyük arzusudur. Hiç olmazsa geçici olarak, fertler, gruplar ve milletin kendisi için yeni bir durum ortaya konmalıdır. Dünya tarihi boyunca, düşman istilası, mağlubiyet ve kapitülasyonlara karşı birçok toplumun tabii veya içgüdüsel mukavemeti ya pasif ya da gerilla savaşı şeklinde olmuştur. Hiçbir kaideye bağlı olmayan bu mücadele düşman zaferine karşı bir reaksiyon olarak beklenebilir. Sürekli veya geçici, kuvvetli veya zayıf olabilir. Bu mücadele bir lider ortaya çıkınca başlar. Bu önemli siyasi olayın nasıl başlayıp büyümeye devam ettiği genellikle, hassas bir şekilde tespit edilemez.[89]

İkinci Dünya Harbi'nde tesis edilen gerilla örgütlerini pasif veya aktif olarak sınıflandırmak belki de haksızlık olacaktır. Aslında, bunların birçoğu, aktif ve pasif mukavemetin bir karışımı idiler. Bununla birlikte bu noktada önemli bir farkı ortaya koymak gereklidir. Örneğin, gelişerek birçok defalar düşmanın yenilgisini fiilen gerçekleştiren gerilla ve yeraltı teşkilâtları

88 Banzai: Japonca "*Hurra, oley*" anlamına gelmektedir. (E.N.)

89 Virgil Ney, ***Guerrilla Warfare in the Phillippine Islands***, Office Chief of Military History, Department of Army, Washington, DC, 1953, p. 5-6.

arasındaki fark gibi. Bu türdeki yeraltı örgütü şüphesiz düşmanı taciz ve sabote eden gizli bir örgüttür.

Kısa ömürlü olacağını tahmin eden bir yeraltı örgütü, işgalci idarenin nizamı tesis etme gayretlerine müdahale eder ve karışıklık yaratmayı hedef alır. Devamlı olarak gerilimi yüksek tutmaya çalışır. Müşterek bir harekât için mümkün olan en geniş faaliyet sahasını arar. Hedef seçmeye ve gizliliğe önem vermez. Kendi düzenini mükemmelleştirmekten çok, düşmanı karışıklık ve şaşkınlık içine atarak başarı kazanmayı ümit eder.[90]

Yukarıda adı geçen tespitlerin bir kısmı hatırda tutularak, *"Avrupa Harekât Sahası"* diye adlandırılan bölgenin bazı kısımlarındaki esas gerilla örgütlerini kısaca inceleyeceğiz. Daha sonra İkinci Dünya Harbi'nde Filipin Adaları'ndaki gerilla örgütü hakkında detaylı bilgi verilecektir. Bunun ana sebebi, Filipin Kurtuluş Hareketi'nde görev almış olmam ve Amerikalı ve Filipinli önemli gerilla liderleriyle karşılaşıp şahsen tanışmamdır. Bazı konularda, gerilla savaşında propagandanın tatbiki ile ilgili misallere özellikle önem verilecektir.

Gerilla faaliyetlerinin belirli bölgeleri:

1- Malaya-Endonezya

2- Filipinler

3- Çin-Birmanya

4- Yugoslavya-Balkanlar

5- Rusya

6- Polonya

7- Yunanistan

8- Fransa

9- İtalya

10- Diğerleri

90 Karski, ***a.g.e.***, p. 231.

Yer altı basını vasıtasıyla düşmana karşı propaganda tesirli olarak yayılabilir. Gizli ve harici radyo istasyonları propaganda programını destekler. Böylece esas görevi düşmana karşı taciz, sabotaj, propaganda ve istihbarat temini olan yeraltı teşkilatının faaliyetleri, gerillaya nazaran pasif mukavemet olarak sınıflandırılabilir. Bu sebepten dolayı genel kapsamlı bir mukavemette, gerilla örgütü aktif öncü kuvvet olarak nitelendirilecektir. Gerilla örgütü ile yeraltı arasındaki müşterek noktalar anlaşılabilir. Daha evvelde açıklanan prensiplerin sınırları dahilinde bir gerilla kuvvetinin görevleri aşağıdakilerden çıkarabilir.

Nizami kuvvetlerin aksine, gerilla kuvvetleri isteklerini kabul ettirmek için düşmanı imha gayesiyle muharebe etmezler. Çok ender olarak kritik arazi kesimlerini ele geçirir veya savunurlar, zira genellikle bu tip harekâta muktedir değildirler. Normal savaşı karakterize eden büyük nihai muharebeler, gerilla harekâtında nadiren vuku bulur. Gerilla savaşının stratejisi, bir milletin harp gücünü imha etmek için genişliğine ve derinliğine, çok dağınık kuvvetlerle yönetilen küçük çaptaki harekâtlar üzerine kurulmuştur. Hedefleri morali yıkma, halkı kışkırtma, ekonomiyi, siyaseti ve sanayiyi bozma, muhabere hatlarını kesmek, silahlı kuvvetleri yıpratma veya bunların tümü olabilir. Genellikle gerilla kuvvetleri gayelerine ulaşmak için direkt metotlardan ziyade dolaylı metotlar kullanırlar. Klasik stratejiye antitez olan gerilla stratejisi, "*Endirekt Yaklaşma Stratejisi*" olarak tanımlanabilir.[91]

Yunanistan

1942 senesinde, Alman ve İtalyan istilacılarına karşı aktif mukavemet Yunan milliyetçileri tarafından başlatıldı. Gerilla savaşında lüzumlu bir prensip olan çevre, Yunanlıların lehinde idi ve Yunan gerilla örgütlerinin nihai başarısına önemli ölçüde katkıda bulundu. Yunanlılar dağlarda ve vadilerde istilacının

91 Volckmann, ***a.g.e.***, p. 226.

giremeyeceği, operasyon için elverişli kaleler ve müstahkem dağ üsleri kurdular.

Yunan mukavemet örgütü Avrupa'da en başarılı olanlardan biriydi. Mukavemetin teşkilatlanması, dikkatli planlanmış geniş bir strateji ve moral için yapılan taarruzlar dışında, askerî istihbarat ve takviye için bir savunma hazırlığıydı. Çok önemli iki görev, düşmana karşı münferit ve koordine edilmemiş hareketlerden kaçınmak ve siyasi ahengin idamesiydi.[92]

Gerilla savaşının gidişatına uygun olarak, Yunanlı gerillalar başlangıçtaki faaliyetlerini propaganda, sabotaj ve tacize hasrettiler. Bununla beraber, gerilla birliklerinin büyümesi, Yunanlıların, İtalyan ve Almanlara karşı planlanmış ve koordine edilmiş taktik hücumlar yapmalarını mümkün hale getirdi.

Yunan mukavemeti, "*Milli Kurtuluş Cephesi*" (EAM) ile "*Yunan Halk Kurtuluş Ordusu*"nun (ELAS) tesiri altındaydı. Bu teşkilatlar EAM (Siyasi) ve ELAS (Gerillalar) tamamen komünistlerin kontrolü altında iseler de üyelerin hepsi komünist değildi. Teşkilatın esas propaganda teması şu idi: "*Kendilerine Katılmayan Herkes Haindir.*"

Onların esas görevi, karşı bir reaksiyonun bütün şekilleri ile mücadele etmekti. (Alman ve İtalyanlara ilaveten Yunan Kralcıları ve Cumhuriyetçilerine de karşı)

Komünist mukavemetin askerî kısmı olan ELAS, üçlü komutanlık denebilen bir komut tarafından idare ediliyordu. Ordu bölge veya birliklerin başında bir yerine üç kişi vardı. Birincisi yalnız askerî stratejinin sorumlusu olan askerî komutandı. İkincisi Kapetanios (Kaptan) idi ve propaganda ve endoktrinasyonu idare ediyordu; üçüncüsü ise EAM'ın siyasi temsilcisiydi. EAM'ın temsilcisinin görevi birlik ve halk arasında irtibatı sağlamaktı. Bu temsilci mubayaa[93] subayı idi ve yiyeceği ya satın alıyor ya da müsadere ediyordu.

---

92 George Psychoundakis, ***The Cretan Runner***, John Murray, London, 1955, p. 9

93 Mubayaa: Satın alma. (E.N.)

Arnavutluk'ta olduğu gibi, Yunan mukavemetine de İngilizlerin büyük tesiri vardı. Büyük Britanya'nın meşhur Özel Harekât Dairesi (SOE) memlekete paraşütle indirdiği ajanlar ve istihbarat subayları vasıtasıyla Yunan Mukavemet örgütlerini kontrol altına almıştı.

Ortadoğu'daki İngiliz makamları Yunanistan'daki mukavemeti, diğer memleketlerdekine nazaran daha çok kontrol altına almışlardı. Bol miktarda silah, mühimmat ve ayrıca silahlı gerillaların yiyecek tedariki için altın temin ettiler. Başlangıçta, İngiliz irtibat subayları diye bilinen ufak bir irtibat subayları ordusu vasıtasıyla, Yunan mukavemeti ile temas kurmayı başardılar ve daha sonra Amerikalılar da oraya girince Müttefik irtibat subayları SOE (Kahire) İngiliz Orta Doğu Karargâhı ile Yunan Mukavemeti arasındaki irtibat vasıtası oldular. 1 Ekim 1942'de, İngiliz Askeri Misyonu (BMM) Yunanistan'a geldi; fakat Askeri Misyon'dan farklı bir gaye için 1944'e kadar (ki o zaman Müttefik Askeri Misyon'a (AMM) dönüşmüştü.) 400'e yakın subay ve diğer rütbelerde personeli olmuştu. Ne BMM ve de AMM'nin herhangi bir siyasi görevi yoktu. Yunan gerillalarının İtalyanlara ve Almanlara karşı mücadelesinde İngiliz yardımı için, İngiliz irtibat subaylarının mevcudiyeti hakkında çok propaganda yapılmıştı. SOE tarafından idame ettirilen her türlü temasın propaganda olarak değeri, propagandanın fiiliyatla desteği yönünden çok büyüktü. İngilizlerin bunu, diğer birçok operasyonlarda başarılı bir şekilde tatbik etmeleri nedeniyle bu nokta üzerinde fazla durmak lüzumsuzdur. Zira uzak ülkelerdeki fertler yardım etme isteklerini danışman, silah, ikmal malzemesi ve para yardımı olarak gerçekleştirdikleri zaman zaten bunun kendisi çok tesirli bir propaganda olmaktadır.

Düşman işgalindeki bir memlekette, kâğıt para küçük alışverişler dışında, fayda temin eden bir vasıta değildir. Fakat altın en geri kalmış köylülerin bile anlayacağı ve anında bir netice sağlayan, kalplerin en sertinin bile yumuşatan bir uluslararası

değerdir. Arnavutluk'ta ve diğer yerlerde insanların çoğu altınla satın alınabilir ve bununla hayret verici neticeler elde edilebilir.[94]

Böyle bir destek, harici radyo propagandası ile beslenirse çok değerli yan faydalar sağlayacaktır. Bunlar arasında, halkın artan bağlılığı da vardır. Bir mukavemet üssünün tesisi, moralin yükseltilmesi ve şüphesiz gerilla liderinin dost milletin parası ile endoktrinasyonu ve eğitilmesi, otomatikman tesirli ve tecavüzkâr bir propagandadır. (Altın ve gümüşün, düşmanın kâğıt parasına karşı kullanılmasına özel ihtimam gösterilmelidir.)

Ekseriyetle, KKE (Yunanistan Komünist Partisi) vasıtasıyla, Yunan ordusunu taciz etme, geciktirme ve parçalamayı planlayan gerilla harekâtından ibaret olduğu için Yunanistan'daki savaş bir iç harpti. Eğer böyle bir halk savaşının başarılı olması isteniyorsa, arasında sürdürülmekte olduğu halkın esas siyasi, manevi ve ahlâkî değerlerine hitap etmesi gerekir. Eğer toplumun önemli bir kısmının desteği temin edilecekse, önceden yoğun bir psikolojik harp kampanyası yapılmalı ve bu gerilla harekâtı ile birlikte yürütülmelidir.[95]

Fransa

"*Fransız Mukavemeti söndürülmemelidir ve de söndürülmeyecektir.*" (General Charles de Gaulle)

18 Haziran 1940'da Fransız Mukavemeti'nin doğuşu General Charles de Gaulle tarafından İngiliz Yayın Birliği (BBC) radyosundan ilan edilmişti.

Haziran 1940'da İngiliz kuvvetlerinin hırpalanmış, yorgun ve yenik birkaç yüz artığı kurtarma gemilerine yürürken veya yüzerken, üzerinde Kraliyet Hava Kuvvetleri'nin uçakları

94 Davies, ***a.g.e.***, p. 119.
95 Edward R. Wainhouse, "The Guerilla War in Greece, 1946-49, A Case Study" Ed. Franklin M. Osanka, ***Modern Guerilla Warfare***, The Free Press of Glencoe, New York,1962, p. 227.

Dunkirk sahili semalarında muzaffer Almanlara son defa ateş açmak için uçmaktaydı.

Uçakların yalnız birkaçı patlayıcı madde taşıyordu. Bunların çoğu müteakip dört sene zarfında Almanları taciz edecek fikirlerin tohumlarını taşımışlardı. Bu tohumlar Fransızca ve Almanca basılmış beyannamelerdi ve Fransız halkına, müttefiklerin geri dönerek Alman boyunduruğunu kaldıracağını bildiriyorlardı. Yine bu yolla Almanlara da ihtarda bulunuyorlardı. Fakat en önemlisi, bu beyannameler millet çapında mukavemet fikrini aşıladılar.

Beyannameleri, İngiliz Yayın Birliği'nin (BBC) stüdyolarından Charles de Gaulle'ün Fransız halkına, İngiltere ve diğer müttefikler yeterli kuvveti toplayana kadar mukavemet etme çağrısı takip etti.

"*Hür Fransa*" -ki böyle adlandırılıyordu- kısa zamanda başta siyasi olmak üzere büyük güçlüklerle karşılaşmıştı. Yaşlı Fransız kahramanı Mareşal Pétain işgal edilmiş mıntıkada, Almanları destekleyen işgal hükümetini yönettiğinden, General de Gaulle iki ayrı hedef için iki ayrı tip mukavemeti sağlamak zorundaydı. Kuzeyde muazzam Alman orduları vardı. Fransa'nın güneyinde ise muhtemelen cüzi bir Alman askerî kuvveti bulunuyordu.

Amerika'da ve yakın doğuda, para ve gönüllüler toplanıyordu. Fakat başlangıçta asıl gayret, Londra'daki Enformasyon Servisi vasıtasıyla haber ve propaganda yayımına yoğunlaşmıştı. Bu propagandanın başlıca hedefini Vichy hükümetinin mukavemete karşı propagandası teşkil ediyordu.

Neticede meydana gelen ikitip mukavemet Hür Fransızlar ve mesela "*Enformasyon ve Muhabere Bürosu*" (BCRA) gibi birçok örgütlerle teması olan Fransız mukavemeti idi.

Talebeler, subaylar ve basit vatandaşlar gizli mukavemet örgütleriyle temasa geçtiler ve onlara katıldılar. Komünistler, Sosyalistler ve diğer belirsiz gruplar Alman işgaline karşı olan halk örgütlerine iştirak ettiler. Komünistlerle Sosyalistler arasındaki

kardeş kavgası Fransızların savaşta birleşmelerini güçleştirdi. Birleşmenin tedricen tatbiki ile küçük mukavemet örgütleri arasında, Combat teşkilatını meydana getiren "*Les Libertes*" ve "*Les Verites*" vardı.

Combat, başlıca, propagandanın yayılması, istihbarat, askerî harekât yani sabotajlarda görev aldı. Altı veya otuz kişilik birlikler şeklinde gizli orduyu teşkil eden, hareket grupları kuruldu.

Fransa'nın Vichy bölgesinde çalışan en önemli mukavemet örgütleri "*Combat Liberation*" ve "*Franc Tireur*"dü. 1942'de bu örgütlere, Londra ile temas sağlandıktan sonra havadan silah ve malzeme ikmali yapılmıştı. 1941'de İngiliz Özel Harekât Dairesi'nin (SOE) Fransız şubesi Fransa'ya ajanlar indirdi ve sayıları 366 olana kadar bu indirme devam etti. Lakin bu gruptan 95'i ekseriyetle Almanların elinde hayatlarını kaybettiler.[96]

> *"Fransa'ya ajanlarımız askerî harekâtın pratik örneğini göstermek için gitmişlerdi. Kendilerine, sokak hatipliği yapmalarını veya acemi erlere bağırmalarını emretmedik. Laftan ziyade fiiliyata inanıyorduk. Fakat bazen sözlerinde gerekli olduğunu kabul etmemiz gerekiyordu. Vichy'nin Henniot'u gibi maharetli bir hatibin ağzında çok tehlikeli ve mühim bir güç olan propagandayı da silah olarak kabul ettik.*
>
> *Bizim direkt sorumluluğumuz, propaganda olmamasına rağmen düşman saflarında ümitsizlik ve hüzün yaratma fırsatlarını da kaçırmadık."*[97]

Maquisardlar Fransız mukavemetinin seçkin muharipleri oldular. En çok 60 kişilik gruplar halinde teşkilatlanmalarına rağmen, Maquiler 25 kişinin daha elverişli olduğunu anladılar. Ocak 1944'te, SOE'nin havadan indirdiği 570 ikmal sandığına karşılık Amerikalılar önce 96 ve Eylül'de de 5 bin sandık indirmişlerdi. Düşman hatları gerisine 275 Amerikalı ve Fransız

96 Jean Overton Fuller, ***No. 13 Bob***, Little Brown and Co., Boston, 1954.

97 Maurice J. Buckmaster, ***Speacially Employed***, The Batchwork Press, London, 1953, p. 136.

subay gönderildi. 64 Amerikalı, irtibat subayı olarak görevlendirildi, otomatik tüfek ve roketatarlarla donanmış 30'ar kişilik muharip gruplar Fransız Dahili Kuvvetleri'ne yollandı.

Almanlar, Maquileri ezmek için çok sayıda zırhlı tümen, hava kuvvetleri ve de planörler kullandılar. Acı mücadele, zor hayat şartları ve ağır kayıplarına rağmen, Maquiler yenilmeyeceklerini ispat ettiler ve kurtuluştan sonra yapılan genel seferberlikte, sonradan Fransız Ordusu'nu oluşturan Fransız Dahili Kuvvetleri'nin belkemiğini teşkil ettiler.

Fransa'da propaganda ile ilgili olarak Dahili Fransız Kuvvetleri tarafından en çok kullanılan vasıtalar radyo-yeraltı yayınları ve beyannamelerdi. Şüphesiz, bütün Avrupa'da yaygın olan duvar afiş ve yaftaları da kullanılmıştı.

Propagandanın gerilla savaşına genel olarak tatbikinde, Fransa'ya indirilen her İngiliz ajanının resmi propaganda görevinin ehemmiyetini belirtmeliyim. Bu ajanlar sırf görevleri ve bölgede bulunmaları nedeniyle kuvvetli bir propaganda kaynağı oluyorlardı. Bunlar başka hiçbir görevleri olmasa bile sembol olarak bize taraftar kazanmakta çok faydalıdırlar.

Bu konuyu yeni okumaya başlayanlar için "*Ajan*" temini bir anlam taşımayabilir, fakat gerilla savaşı usulleriyle ilgili olanlar için cesaret, maharet ve kendini kahramanca feda edebilme anlamına gelen bir sözdür. "*Kedi ve Fare*" oyunu tekniği eğer düşman kedi rolündeyse mükemmel maharet ve açıkgözlülük gerektirir. Fransa'da ve diğer Avrupa memleketlerindeki yeraltı ve gerilla örgütlerinin beslenmesinde ve yönetilmesinde SOE (daha sonra OSS) tarafından tatbik edilen ajan sistemi son derece faydalıydı. Mahalli köylülerin arasına paraşütle indirilen İngiliz ve Amerikalılar, yazılı ve sözlü propagandayla ifade edilen, İngiliz, Amerikan ve müttefikleri iyi niyet ve kabiliyetlerinin beyanından daha anlamlı oluyordu.

Bu esnada, Lyon'un Kuzeydoğusundaki ormanlar ve dağlarda, Xavier, Barraks ve Parsifal'in (meşhur İngiliz cerrah Gordon

Nornable) yardımıyla bütün Batı Avrupa'da en meşhur Maqui gruplarından biri olacak olan bir güç kurulmaya başlandı. Nihayet, Ocak 1944'te Aix ve Jura'nın yüksek bölgelerinde kurulan bu grup, bölgeyi, Amerikan kuvvetlerinin Akdeniz çıkarmalarıyla kurtarılana kadar, dokunulmaz olarak muhafaza etti. Aslında daha da fazlasını yaptılar. Çünkü İngiliz bombardıman uçaklarıyla özel olarak getirtilen ve Fransız köylülerini son derece sevindiren ve coşturan "*Çöl Zaferi*" filmini Jujurieux ve Maxime'in mahalli sinemalarında göstermeyi başarmışlardır.

Gerilla savaşında, havadan yapılan mühimmat ve malzeme ikmali, bu yardımı alanlar için hayati, direkt, devamlı ve yepyeni bir propaganda teşkil eder. Silahsız bir yerlinin eline yepyeni bir silah ile bol miktarda mermi vermenin propaganda değeri küçümsenmemeli ve yanlış değerlendirilmemelidir. Bu yardımla, silah taşındığı veya gizlendiği müddetçe müttefik olan dıştaki dostların bir hatırlatıcısı veya daimî bir irtibat kaynağı olur. Sevdiği vatanından istilacıyı atmak için imkânlar arayan bir milliyetçinin eline dostları tarafından verilen dolu bir silahın değeri paha biçilemeyecek kadar yüksektir.

İngilizler, Fransa'da Londra'dan yayınlanan radyo haberlerinin harekât kontrolü ve propaganda yönünden tesirini deneme imkânını bulmuşlardı. Gizli ve önceden hazırlanmış şifre kelimeleri ile Fransız mukavemetindeki İngiliz ajanlarına günlük harekât direktifleri planlı ve programlı olarak İngiliz Yayın Organı (BBC) tarafından haber veriliyordu. BBC'nin propaganda vasıtası olarak faydası açısından şöhreti çok yaygındır. Propaganda, BBC olarak, düşman ve dost kuvvetler tarafından dinleniyordu. Onu hayatları pahasına dinleyen Fransa'daki halk üzerinde göze çarpacak derecede etkili oluşu, propagandaya yaptığı katkı olarak düşünülebilir.

"SHAEF'in talimatı üzerine, BBC'nin Fransızca yayınlarının tesiri hakkında bilgi toplamak için ek görev aldık. Bu yayının her zaman dinlendiğinden emindik. Kendimizde uzun uzun

dinlediğimiz için, bunu biliyorduk. Doğruluk ve gerçekçiliği ile muhteşem bir ün kazandığının farkındaydık. Örneğin, askerî gerilemeleri zafer olarak göstermiyordu. Açık, dürüst ve askerî emniyet sınırları dâhilinde bilgi veriyordu. Fakat, Vichy kontrolündeki yayınlardan akan zehrin Fransız dinleyicilerinin zihinlerini ne dereceye kadar zehirlediğini bilmiyorduk."[98]

Sovyet Rusya

Şüphesiz son harp esnasında, gerilla savaşı mevcutlu ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ni istila eden ordulara karşı geniş çapta yapılmıştı.[99] Sovyetler tarafından Almanlara karşı yapılan gerilla savaşı, milli ananelerinin ve önceden planlamanın gerilla faaliyetlerini nasıl kati ve tesirli bir hale soktuğunun klasik bir örneğidir.

Alman Ordusu'nun Rusya'ya karşı yaptığı ilk taarruzda Sovyetler, 1812'de köylüler tarafından Napoléon'a karşı başarılı olarak kullanılan ve geçerliliği ispatlanan taktikleri ortaya çıkardılar. Her şeyi yakıp yakma siyasetine ilave olarak gerillaların kullanabilmeleri için önceden gömülmüş bulunan gizli silah ve mühimmat Alman mağlubiyetinin ve Alman işgalinin çökmesinin mahalli sebepleriydi, Amerikan'ın ödünç veya borç şeklindeki yardımı ve de iklim şartları, şüphesiz nihai Alman mağlubiyetine yardımcı olan mühim faktörler arasında yer almaktadır.

Almanların Rusları anlayamamaları ve aptallıkları, birçok durumlarda kendilerini kurtarıcı olarak karşılayacak olan binlerce ılımlı komünist ve revizyonistleri acı bir partizan savaşına itti. Almanlar bu gayri memnun halkı anlamak için yapacakları asgari bir teşebbüsle, bunları basit bir propaganda yoluyla kazanabilirlerdi.

Eğer Naziler Sovyet köylülerine ormanlarda çorba kazanları, bedava sinema ve çocuklara eldiven sağlasalardı, o kadar öfkeli partizan kendilerine pusu kurmayacaktı.[100]

98 Buckmaster, ***a.g.e.***, p. 137-138.
99 Dixon and Heilbrunn, ***a.g.e.***, p. X.
100 Linebarger, ***a.g.e.***, p. 164.

Sovyet partizanları birçok defalar Sovyet nizami ordularını destekledi ve çoğu zaman onların başarılarını kendine mal etti. İkinci Dünya Harbi'nden önce Rusya, sivillere nişancılık öğretmek için sıkı bir teşvik kampanyasına girişmişti. Alman işgali yerleştikten sonra, onları öldürme ve Rusya dışına sürme konusunda eğitim bilhassa yardımcıydı. Sovyet Partizan örgütünün yüksek morali ve direkt askerî değeri Alman istilasının yenilgi sebeplerinin tahlilinde küçük görülmemelidir.

İkinci Dünya Harbi'nde Avrupa Rusya'sında bulunan büyük ormanlar ve bataklıklar genişlemekte olan Partizan hücreleri için tabii birer sığınak ve gayeleri için ideal şartlar temin ediyordu. İlk çatışmada yakalanmaktan ve mahvolmaktan kurtulan Kızıl Ordu birlikleri, bu ulaşılması imkânsız yerlerde saklanarak çoğu kez partizanların etrafında toplandıkları nüveyi teşkil ediyorlardı. Bölgeyi iyi tanıyan ve fanatik liderler tarafından idare edilen sert kişilerden meydana gelen çeteler savaşabilecek biçimde birleştirilerek teşkilatlandırılmışlar ve ormanlar, bataklıklar ve savaş alanındaki ve gerisindeki Alman Kuvvetlerine karşı amansız bir gerilla savaşı yürütmüşlerdi.[101]

Sovyet partizanlarının nasıl örgütlendikleri ve faaliyet gösterdikleri bu eserin konusu için elzem değildir. Bununla birlikte onların bu umumiyetle birbirine bağlı teşkilatları, bunun milli düzeyde olmasa bile genelkurmay düzeyindeki çok dikkatli bir planlamanın neticesi olduğunu göstermektedir. Dixon ve Heilbrunn'un "*Communist Guerilla Warfare*" isimli eserinden alınan aşağıdaki örnekte bir propaganda kısmının kuruluşuna özellikle değinilmesi, ideolojik gayeler yönünden çok önemlidir.

> *"Sovyet gerilla müfrezelerinin kuvveti oldukça farklıydı. Bazılarının 500 kişi olduğu bildirilmişti. Baran'daki bir kampın 2000'den fazla insanın ihtiva ettiği söyleniyordu. Diğerleri*

101 Department of the Army "Combat in Russian Forests and Swamps", ***Pamphlet No: 20-213*** Washington, July, 1951 p. 33. Bu makale için bkz. https://history.army.mil/html/books/104/104-2/CMH_Pub_104-2.pdf(Erişim Tarihi 01.09.2018) (E.N.)

on veya yirmi kişiden ibaretti. Bu planlamadan ziyade mahalli şartlara bağlıydı. Bazen küçük çeteler birleşerek büyük birliklere dönüşüyordu. Bu büyük birliklerden her biri dört bölüğe ayrılıyordu. İlave olarak, bir bindirilmiş keşif kısmı, kayak kısmı ve bir de propaganda kısmı vardı. Bazen birliklerin topçusu ve tankçıları da olabiliyordu."[102]

1940'taki Fin-Rus Savaşı'nda, Ruslar, düşüncenin de vücut gibi bir hedef olduğunu öğrenmişlerdi. Yani sözler de mermiler gibi bir orduyu mahvedebilirdi. Şüphesiz, bu mücadele de Rusların hemen hemen yenilgiye uğramasına, anti-Sovyet propagandasından başka sebeplerin de yardımcı olduğu bilinmektedir. Mesela, siyasi komiserlerin mevcudiyeti yüzünden, Sovyet Ordusu'nun komuta sisteminin etkisiz kalışı, Rusların hava şartlarıyla başa çıkamamaları, Finlandiyalı gerillaların çok tesirli oluşu ve diğer sebepler gibi. Burada propagandanın oynadığı rolü harp muhabiri John Langdon Davies, "*Finland: The First Total War*" isimli eserinde şöyle izah etmiştir:

"*Propaganda sayfalarını karıştırırken bu modern öldürücü silahın ne kadar tesirli olduğunu merak ediyordum. İşte Cajander, Tanner ve Mannerheim'a karşı köpüren Fince bir beyanname. Bunu bir Fin devriyesinin bulma ihtimali de vardı ve niçin onun maneviyatı bu yazılı olanlardan üzüntü duyacaktı? Bir başka yerde, basit bir Rus askerini, siyasi komiserleri yerlerinden ederek onların kendilerine hak tanımadıkları sulh ve bolluk içerisinde yaşamaya teşvik eden renkli bir beyanname...*"[103]

Diğer yabancı gerilla ve yeraltı örgütleri ile mukayese edildiğinde, Dünya Savaşı'ndaki Sovyet Partizan örgütleri fikir ve tatbikatları arasındaki göze çarpan bir farklılıkla ün yapmışlardı. Başlıca fark Rus partizanları arasında müttefik subaylarınaya da BBC'nin sözlü veya fiili propagandasına yer olmamasıydı. Zira

102 Dixon ve Heilbrunn, ***a.g.e.***, p. 60-70.

103 John Langdon Davies, ***Finland: The First Total War***, G. Routledge, London, 1940, p. 67.

amaçları, Sovyet ideolojisinin gizliliği ve yabancı düşman korkusu böyle bir yardım teklif edilse bile, onları men etmişti. Ayrıca böyle bir yardıma lüzum ve ihtiyaç olup olmadığı da bilinmemekteydi. Küçük, sıkıca örülmüş, komünist hücre teşkilâtının mevcudiyeti nedeniyle, teşkilatın bir militan lider vasıtasıyla gerilla birliğine fiziki dönüşümü yalnızca bir işaret bekleyen basit bir işti.

"Dikkat! Herkes dikkat etsin! Moskova konuşuyor. Bu Emelyan Yaroslavisky tarafından hazırlanan 'Düşman Geri Hatlarında Halkın Gerilla Savaşı' isimli makalenin metnidir.

Klasik 'Yoldaşlar, bu yayın bizim için yapılmıştır. Burada oturup dinlediğimizi bilmeliler' dedi.

Üç yerinden yırtık olan karton hoparlörden çıkan her kelimeye dikkat kesildik. 3 Temmuz'da Stalin yaptığı konuşmada Sovyet halkına düşmanı ezmek için bütün kuvvetlerini seferber etme çağrısında bulunmuştu.

Demek, Stalin radyoda halka hitap etmiş ve biz konuşmasını kaçırmıştık. Acaba liderimiz halka ne söylemişti? Yaroslavisky'nin yazısında belirtilen Stalin'in kelimelerini hatırlamak için o kadar dikkatli dinledik ki kulaklarımız sızladı. Bu kelimeler, düşman işgalindeki bölgelerde kalan halka hitap ediyordu. Yani bize söylenmişti.

'Oyalama grupları yaratınız. Köprüleri ve yolları berhava edip, telefon ve telgraf irtibatını kesiniz. Depoları ve tren vagonlarını yakınız. Onları avlayınız ve her adımda mahvediniz.'

Bu kelimeler ormanın sabah sessizliğine ciddi olarak çınladı. Bir deri bir kemik kalanların yüzleri aydınlandı. Kutsal bir yemin ederek her engeli aşmak için hazır olanların yüzlerindeki ifadeyi onların gözlerinde gördüm.

O anda kutsal bir yemin ediyorduk. Bizim yüce Stalin'imize itaat edeceğimize, düşmanın bir an dinlenmesine müsaade etmeyeceğimize, onu avlayıp her adımda mahvedeceğimize yemin ettik."[104]

104 Alexander Poliakov, ***Russians Don't Surrender***, E. P. Dutton & Company, New York, 1942, p. 149-150.

Tekrar edelim, Sovyet Partizan Örgütleri, Rus halkından meydana gelmiştir, diğer mukavemet teşkilâtının yaptığı gibi dış yardıma güvenerek ortaya çıkmamışlardır. Bu faaliyetin ne kadarının Stalinizm'i kurtarmaya vakfedildiği kanımca, bilinemez. Zira Alman işgalinin zulüm ve ölümün müşterek kaynağı olduğu Rus Halkı tarafından öğrenilince hayatta kalabilme, yegâne harekete geçirici kuvvet olmuştur.

Partizanların lehindeki zorunlu propaganda basmakalıp ve ilkeldi, fakat hem Almanlara hem de Rus halkına karşı tesirliydi. Milli düzeydeki propaganda Sovyet Yayın Birliği gibi kaynaklardan yayılıyordu ve yerel propaganda ile karşı-propagandanın esas malzemesini teşkil ediyordu. Örnekleri aşağıdadır:

> *"Geceleri gerilla karargâhlarında, Moskova'yı dinlerler, haberler yazılır, kopya ve teksir edilir. Yarım saat sonra kuryeler bu kâğıtlarla civardaki köylerde dinlenir. Kuryeler cesurdurlar. Örneğin Eh köyünde Almanlar, Sovyetler Birliği ve Kızıl Ordu hakkında yalan haber yaydılar. Hemen sonra, genç bir adam arabası ile köye geldi ve arabasında ayağa kalkarak halka seslendi:*
>
> *'Ve şimdi kolektif çiftçiler, yoldaşlarım', dedi. 'Nazilerin aranızda yaymak istedikleri pis yalanlardan sonra olayların aslına kulak verin!' Yırtık elbiseleri içinden bir kâğıt çıkararak Sovyet Enformasyon bürosunun son bildirisini okudu. Sibirya'dan Urallardan, Kafkaslardan gelen telgrafları okudu. Sonra bildiriler dağıtarak oradan uzaklaştı.*
>
> *Bir köyü Almanlardan geri alan Kızıl Ordu personeli bir çit üzerinde iki ilan buldular. Birincisi şöyleydi: 'Kızıl Ordu askerine ve gerillalara her kim yiyecek verirse veya herhangi bir şekilde yardım ederse ölüme mahkûm edilecek ve asılacaktır. Bu emir, erkekleri olduğu kadar kadınları da kapsamaktadır.'*
>
> *(İmza)*
>
> *Alman Komutanlığı"*

İlkinin yanında olan ikinci ilanda ise şunlar yazıyordu:

"Bizi korkutamazsınız. Sizi öldüreceğiz, berhava edeceğiz, mahvedeceğiz. Sizleri böcekler gibi ezeceğiz. Faşizme ölüm.

Gerilla Savaşçıları"

Biraz ötede, aynı gerillalar tarafından yazılmış başka bir ilan asılıydı.

"Öldürülen her Sovyet vatandaşına karşılık yüz Alman öldüreceğimize yemin ederiz."

Bu tür propagandaların başlıca hedefi partizanları halk desteğinden yoksun bırakmaktır. Terör taktikleri ve tehditler ile Nazi Komutanı partizanları ve destekleyicilerini korkutarak pasif duruma sokmayı ümit ediyordu. Bu tutumun ne dereceye kadar tesirli olduğu partizanların kesin beyanlarında görülebilir. Bunlar belki de biraz övünmedir, fakat nefret edilen işgal kuvvetine karşı üstün bir propagandadır.

Daha önceden belirtildiği gibi bu bölümün tezi, propagandanın gerilla savaşına bir ilave olduğudur. Bu sebeple benim iddiam, gerilla savaşının propagandayı meydana getirdiğidir. Bundan da ileri olarak, eğer üst düzeyde bir propaganda kaynağı yoksa propaganda temel düzeyde yapılmalıdır.

Rus partizanlarının Alman işgaline karşı faaliyetlerini incelerken "*yerli*" yapılı propagandanın mükemmel örneklerini buldum. Bunların, halkı Hitlerin sürülerine karşı yeniden toplamakta başarılı olduğundan şüphe edilmemelidir.

Beyanname dağıtımında, hava desteği ve topçudan mahrum olan Sovyet partizanları endirekt ve tesirli bir aracı kullandılar. Karada korkusuz ve becerikli bir adam, düşünebilecek şekilde yapılmış yegâne beyanname dağıtım aracıdır:

"Bu gerillalara kılavuzluk yapan kolektif rençber Stephan Smonovich idi. Onun kılavuzluk görevi, onu çok uzaklara götürdü. Düşmanın çok genişindeki bir seferden, birlikleri keşif etmekten

ve düşman tarafından alınan köylere beyanname dağıtımından dönüyordu.

Elle okunaklı bir şekilde yazılmış bu beyannamelerden bir tanesini gördüm. Hepsini de gerillaların kendileri yazmıştı. Düzinelerle adam, nasırlı ellerindeki kalemle içlerinden gelen kelimeleri itinayla şekillendiriyorlardı. Bir beyanname şöyle diyordu:

'Yoldaşlarım-Vatandaşlarım: Şimdi siz şu canavar Hitler tarafından geçici olarak işgal edilmiş topraklar üzerindesiniz. Onun kötü siyaseti sizleri buğday yetiştirmeye mecbur ederek, sonra onu sizden almaktır. O, bunun için gelmiştir. 1918'i hatırla, o zamanlar Ukrayna'daki bütün buğdayı müsadere etti ve Almanya'ya götürdü. Senin vazifen buğdayını vermemektir. Bizimle temasa devam et. Nazilerin sizlere Moskova, Odessa ve Leningard'ı hâlihazırda işgal ettiklerini söylediklerini biliyoruz. Bu şaşkınlara inanmayınız. Düşmanın hilekâr ve kurnaz olduğuna dair Stalin'in sözlerini hatırla. Bizim davamız haklı olduğu için düşmanın mağlup edileceğini hatırla.Naziler sizleri evlerinizden atacaklar ve en iyi ve dürüst köylüleri gruplar halinde öldürecekler. Bunu beklemeyiniz, silahlanınız ve gerillalara katılarak Hitler'in asıl saflarına öldürücü darbeler vurunuz.[105]

Bu çağrı meyvesini verdi. Gerilla nöbetçileri, bataklıklar arasında gruplar halinde gerilla birliğine katılmak için gelen, kolektif rençberlerle karşılaşmaya başladılar.

Alman ordusunun, Sovyet partizanlarına karşı mücadelesinde kayda değer anti-gerilla savaşı taktik ve teknikleri geliştirdiği ve bunlara, propagandanın da kullanılması için bir tedbirin dahil edildiğine işaret etmek gerekir. Bu propaganda partizan kuvvetleri ve de bölgelerdeki sivil halka karşı kullanılacaktır.

Partizanlara karşı mücadelenin teşkilatlanması ve tatbiki için askerî emir, 29 Kasım 1941'de Alman Ordusu Feldmareşal von Manstein tarafından verilmiştir:

105 Poliakov, ***a.g.e.***, p. 60.

Görevler: Bütün askerî bölgede partizanlara karşı mücadelede propagandanın hazırlanması ve kullanılması.[106]

Alman Ordusu Binbaşısı Stephanos tarafından partizanlara karşı askerlerin kullanılması hakkındaki 15 Aralık 1941 tarihli muhtıra:

> *"Halka tekrar tekrar gösterilmelidir ki, partizanların kendilerinden aldıklarını kimse kendilerine geri vermeyecektir ve Alman askerlerinin partizanlarına karşı mücadelesi yalnız halkın menfaati ve emniyeti içindir."*[107]

2.2. Filipinler

> *"USAFFE Gerillaları, "Avcılar", "Fil-Amerikan", "Quezon Gerillaları" gibi gerilla grupları vardı ve bunların hem teşkilat ve hem de faaliyetleri birbirine bağlıydı. Panay'ın Keraltaʼsı, Leyte'nin Kongleonʼu, Mindanaoʼnun Fertigʼi ve bunlar gibi Luzonʼda Marking, Anderson, Terry, David, Clark, Volckmann ve haklarında büyük sözler söylenen daha çokları da vardı. Tarih kendi seçimini yapacaktır."*[108]

Filipinler'deki gerilla teşkilâtlarının çeşitliliği Japonlara teslim olmak istemeyen Filipinli ve Amerikalıların liderlik kabiliyeti, azim ve tasavvurlarının bir ifadesi olarak görülebilir. Gerilla fikrinin kaynağı aslen ve ananevi olarak Filipinlinindir. İspanyol devirlerinden beri dağa çıkmak ve oradan istilacılara karşı koymak Filipinler'de daima normal bir metot olmuştur.

---

106 Halka emir (Beyanname)
"Kumandan Jew G. tarafından idare edilen haydut Bolşevik Gerillalarının bu bölgede faaliyet gösterdiklerini biliyorum. Üç gün içinde gel, suçunu itiraf et, aksi takdirde köpekler gibi vurulacaksın. Partizan faaliyetlerine müsaade etmeyeceğim. Bu halka son ihtar. Her kim gerillaya yardım ederse olduğu yerde vurulacak.
Üsteğmen Evrald Spann"
Yukarıdaki beyanname bir partizan lideri ve çetesi hakkında kötü bir Rusça ile yazılmış ve mahalli Alman komutanı tarafından hazırlanarak dağıtılmıştır. Daha sonra Spann bu çete tarafından yakalanarak muhakeme edilmiş ve kurşuna dizilmiştir.

107 Dixon and Heilbrunn, ***a.g.e.***, p. 120-121.

108 Panlilio, ***a.g.e.***, p. 58.

> *"West Point'in 1927 döneminden Moses (Bnb. Martin) 1929 döneminden Noble (Bnb. Arthur) hayatta olup Baquio'da esirdiler. Amerikalı arkadaşlarını teslim etmeye ikna edecekleri inancıyla radyodan konuşmalarına müsaade edildi. Fakat bunlar kendilerine mâni olunana kadar şu mesajı gönderdiler: 'Moralinizi yüksek tutunuz. Fazla vakit almayacak. Taarruz yakındır.'*[109]

Bir ek faktör daha kabul edilmelidir ki bu da İkinci Dünya Harbi'nin gerilla faaliyetlerini diğerinden ayıran ABD Ordu personelinin liderlik faktörüdür. Subay ve erattan müteşekkil ve teslim olmayan bu katı, kararlı ve cesur grup, küçük gruplar meydana getirerek, hürriyetin idamesi ve Filipinler'in Amerika'ya olan inancının devamı için savaştılar ve öldüler.[110]

Japon kukla rejiminin daha başında Filipin Polisi, Japon askerî makamları tarafından devralınarak, Amerikalılar tarafından tesis edildiği maksat için, yani gerilla gruplarının takibi ve bertaraf edilmesinde kullanılmıştı. Polisin itibarı için birçok üyeleri düşman boyunduruğu altında çalışmayı reddettiler ve meşhur Filipin izcilerinin yanı sıra gerilla birliklerine katıldılar.[111] İzciler aslında Filipinlilerden teşekkül eden ve Amerika'nın subayları tarafından komuta edilen Amerikan Ordusu Birlikleri idiler. Onların Bataan yarımadası ile diğer adalardaki cesareti ve son sipere kadar savaşma kabiliyetleri kendilerini asker olarak ölümsüzleştirmiştir.

> *"31 Ocak tarihinde Kiangan'ın belediye reisi Jose Dulinayan, şehir polisini civar bölgelere göndererek, eski askerlerin silahları ile teslim olmalarını ve yeni düzene bağlılık yemini etmelerini emretti. Bunun gerilla kuvvetinin büyümesine mâni olmak için düşmanın teşviki ile verilmiş bir emir olduğu açıktı. Blackburn ve Volckmann buna karşı koyabilmek için ellerinden geleni yaptılar. Bambu kamışı vasıtasıyla gönderdikleri mesajları ile askerleri teslim olmamaya ve silahlarını vermemeye sevk ettiler."*[112]

---

109 Harkins, ***a.g.e.***, p. 176.

110 James Edward Haggerty, ***Guerilla Padre in Mindanao***, Longmans, Green & Co., New York, 1946; p. 37.

111 Wolfert, ***a.g.e.***, p. 121.

112 Harkins, ***a.g.e.***, p.135.

Gerilla örgütlerinin tetkik ve mütalaasında kendilerine Hukbalahap ismi ile tanıtan özel gruptan da bahsedilmelidir. Savaş esnasında Japonlara karşı faydalı hizmette bulunmuş bu örgüt sonradan Marksist ideolojiye sahip liderlerin komutasında bir komünist (Sözde toprak reformu) kuvvete dönüştü. Bunlar harp sonrası Filipin'in siyasi yapısında bir diken olmuştur. Fakat bu eserin inceleme sahası içine girmediğinden burada ele alınmamıştır. Ancak muhtelif olaylara faydalı olabileceği için harp devresi raporundan bir alıntı aşağıda verilmiştir:

> *"Merkezi Luzon'un Bulacan ve Pampanga bölgelerinde bulunan yarı resmi ve yarı haydut bir örgüt olan Hukbalahap, gerilla kuruluşlarının en kuvvetlisidir. ABD, Filipin Devleti ve Japonya'ya karşı sadakat borcu yoktur. Dolayısıyla yalnız Japonlara bir problem teşkil etmekle kalmayıp sadık gerilla örgütleri ve istihbarat teşkilâtlarını da meşgul etmişlerdir. Muhtemelen, tekrar işgalde ve daha sona bir problem olarak kalacaktır. "Hukbalahap" kelimesi örgütün Tagalog lisanındaki adı olan 'Hukbong Bayan Labansa Hapon' veya 'Japonya'ya Karşı Halk Ordusu'nun ilk hecelerinden meydana getirilmiştir."*

Bu örgüt 1947 yılı Mart Ayının sonlarına doğru, Pampanga'nın Arayat Dağı'nda, Pampangalı bir grup entelektüel, küskün politikacı, sosyalistler ve komünistler tarafından kurulmuştur. Komünist örgütleri örneğine göre kurulduğu söylenmektedir ve ilk örgütlerde Çin'in parmağı olması muhtemeldir. Örgüt birçok beyanname dağıtarak hedeflerinin harpten sonraki Filipinler'de bütün dış baskılardan serbest ve bütün halkın temsil edildiği bir demokratik halk devleti kurmak olduğunu beyan etmiştir. Her ne kadar Hukbalahap bu propagandasını bugüne kadar idare ettirmişse de raporlar onun siyasetinin kati olarak komünizm olup, harpten sonra Filipinler'de ilk Rus modeline benzeyen bir komünist hükümeti kurmak olduğunu göstermektedir. Çin'deki komünist unsurlarla temasları olması da muhtemeldir.

Mevcut (1944) askerî faaliyetler, Hukbalahap silahlı kuvvetleriyle komuta eden ve askerî komite üyesi olan general rütbesindeki Juan Feleo'nun sevk ve idaresi altındadır. Juan Feleo daha önce, Filipin Komünist Partisi'nin başkanlığını yapmıştır. 1942-1943 senelerinde Japonların yük trenlerine, kışlalarına ve konvoylarına taarruzlarla, kuzeyden Manila'ya gelen ikmal yolu aksatılmakla birlikte örgüt bütün faaliyetlerinde insafsız ve gaddar davranmıştır. 1944'ün ortalarında Huklar bütün komşu gerillalarla faal bir şekilde mücadele etmişlerdir. Çatışmaları pusu, küstahça gurur, hile ve ihanetlerle damgalanmıştır. Bölgeleri üzerinde düşen Amerikan pilotlarını serbest bırakmalarına rağmen en az bir tanesinin de öldürüldüğü rapor edilmiştir. Huklar ile birlikte soygun, yağma ve fark gözetmeksizin öldürmeler oldukça artmıştır. Kurbanları hiçbir ayırım yapılmaksızın, siviller, gerillalar, Japonlar, Amerikalılar, Filipinliler, makam sahipleri ve onların kuklalarıdır.

Japonların Hukbalahap'ı silahlandırdıkları birçok defalar rapor edilmiştir. Muhtemelen Japonlar bu işi gerillalarla mücadelede ucuz bir vasıta olarak gördükleri için yapmışlardır. Haziran 1944'de yüksek rütbeli Japon makamlarının San Fernando Pampanga'daki Hukbalahap lideri Pedro Abad Santos'u ziyaret ettikleri bilinmektedir ve Eylül ile Ekim 1944 aylarında Hukbalahap ile polisler arasındaki çatışmaya müdahale etmek için herhangi bir çaba göstermemişlerdir.

Dağlarda Filipinli arkadaşları ile gizlenen bir Amerikalının mevcudiyetini tabii olarak bir gerilla örgütünün kuruluşu takip ediyordu. Amerikalı sivil subay veya er ne olursa olsun Filipinliler tarafından genellikle lider olarak görülüyordu. Bu şahıslar muhayyile[113] ve teşkilatlandırma kabiliyetleri sayesinde, birliklerin teşkilatlanmalarını geliştirmiş, silah icat ve tedarik etmiş, disiplini idame ettirmiş, propaganda ve istihbarat yaptırmış, düşmana karşı mahvedici görevlerde bulunmuşlardır. Başlangıçta herkes

113 Muhayyile: Hayal etme gücü, imgelem. (E.N.)

kendi başına olsa da zamanla diğer gerilla birlikleri ile temas ve koordine ve işbirliği sağlanmıştır. Hareketlerin birçoğu, gerillaların General MacArthur'un Avustralya'daki karargâhından aldıkları devamlı radyo direktifleri ve denizaltı ve uçaklar vasıtasıyla yapılan ikmal sayesinde azami zirveye erişmiştir.

> *"ABD ordusundan Moses (Bnb. Martin) ve Noble (Bnb. Arthur K.) den alınan ve ayrıca karargâha bildirilen raporda Moses ve Noble'nin gerilla kuvvetleri ile gitmeleri belirtilmektedir. Bizim yaptığımız da hemen hemen bunun aynısıdır. Düşmana karşı aktif hareketleri durdurmak, düşmanı tertip ve faaliyetleri hakkında istihbarat toplamaya çalışmalarını yoğunlaştırmak ve bu istihbaratı karargâha göndermek, halkın moralini yüksek tutmak ve daha sonraki harekâtlar için teşkilatlanmayı ve planları mükemmelleştirmek."*[114]

Normal olarak bir gerilla liderinin birliğini idare ederken karşılaştığı problemler pek çoktur. Hükümet, kanun ve adalet, yiyecek ve giyecek, mühimmat para gibi faktörler asgari kaynaklardan tedarik edilecektir. Bu başlangıçtaki silah ve mühimmatın düşmana yapılacak baskınlardan temin edilmesi demektir. Bu memlekette yaşamak gerekli olduğundan ilk etapta bölgedeki Filipinlileri bu yeraltı ordusunu, Japonlar tarafından meydana çıkarılma ihtimaline karşı -bu ölüm ve işkence demekti- saklamaya ikna etmek gerekli idi:

> *"Siz adamlar, bütün şeker kamışlarını yemenizi kim emretti- onun bir parçasını dahi? Siz subaylar, ben size adamlarınızın istediklerini alabileceklerini mi emrettim? Ölümden önce beni dinleyiniz. Ben bu teşkilâtı sivillere zarar vermek için kurmadım. Ben haydutların hatta şeker kamışı haydutlarının lideri olmak için bu teşkilâtı organize etmedin. Japonlarla savaşmak için organize etmedim. Japonlarla savaşmak için organize ettim ki onlar da bugün burada gözlerimin önünde yaptığınızı yapıyorlar. Bizim kaç boğaza sahip olduğumuzu biliyor musunuz?*

114 Harkins, ***a.g.e.***, p.135.

Eli 45'lik tabancasının üzerinde olan Marking, derin ve etkileyici sesiyle yaptığı konuşmasını bitirdikten sonra hiçbir savaşçı -ne bir kamış ne de bir patatesi- sahibine sormadan almadı. Marking bütün bir mahsulü almayı, satın almayı teklif ediyordu. Eğer çiftçi hayır derse vazgeçiyordu."[115]

Bu şartların yanı sıra, bölgede daima hazır olan Japon Garnizonu ve onun devriyelerinden başarılı bir darbe veya sabotaj gibi daha temkinli bir harekât anına kadar uzak durulmalıydı:

"Bir bölgede, eğer bölge halkının oldukça kabarık bir kısmı kendilerine sadece pasif sempatizan olarak değil de aktif ve istekli yardımlarda bulunurlarsa bir gerilla kuvveti başarılı olabilir, hatta o zaman gruplarına gönüllü bile temin eder."[116]

Japonlar, Filipinler'in esas adaları olan Luzon, Mindanao, Panay, Cebu ve Leyte'yi işgalle uğraşırken; Filipinliler ve Amerikalılarda küçük gruplar halinde, tepelerde ve dağlarda gerilla bölük, tabur ve alayları kurmak için toplanıyorlardı.

Aşağı yukarı iki hafta içerisinde, her biri hırslı bir lideri ve şerefli bir adı olan elliye yakın gerilla grubu adanın (Leyte) çevresinde dolaşıyordu.

"Bu çeteleri kurmak hiç de zor değildi. Japonlar bir sürü adamı evsiz hale getirmişlerdi. Örneğin, öğretmenler, çeşitli devlet memurları, otobüs veya kamyon şoförleri araçları müsadere veya tahrip edilen küçük sandal sahipleri, başıboş dolaşan sabık Filipin askerleri gibi insanlar, Filipinlilerin Japonların müşterek refah siyasetine katılmamaları yüzünden işsiz kalmışlardı. Zaten gerilla olmasalardı başıbozuk olacaklardı. Gerilla olarak toplumlarının içerisinde avantajlı bir yerleri vardı."[117]

Bütün kapılar kendilerine açıktı. Onlar milli kahramanlardı. Ücra bölgelerde iyi gizlenmiş Amerikalı liderlerinin emrindeki

115 Panlilio, ***a.g.e.***, p. 68-70.
116 Levy, ***a.g.e.***, p. 16.
117 Wolfert, ***a.g.e.***, p. 87.

Filipinlilerin genel olarak rolleri, gündüz köylü, geceleri ise gerilla ve sabotör olmaktı. Her adanın bazen tam bir askerî teşkilât ve disipliniyle hatta üyelerin karılarından ve kızlarından oluşan gönüllü hemşireleriyle, kurulan bir gerilla komutanlığına şahit olduğu, bununla ilgili olarak kaydedilir. İnsanların geçmiş hayatlarındaki tesis edilmiş kanun ve nizamdan ayrılınca ne yapacaklarını veya ne olacakları son derece ihtilaflıdır. Genel olarak Filipinler'deki gerilla liderleri arasında ara sıra meydana gelen kardeş kavgalarında, kuvvetli liderlerin hayatta kalmayı başardıkları görülmüştür. Merkezi bir komutası olmayan bir ordunun zorunlu olarak mahalli komutanın yani gerilla reisinin otoritesine dayanacağı bellidir. Daha yüksek bir merciin yönetiminden yoksun oluşu nedeniyle lider kararlarında ve isteklerinde gerçekten bağımsızdır. Şahsi kararlar bazen kanun ve nizam yerini almıştır.[118]

> *"Fakat daima ilk hamleyi yapanlar maceracılar ve her şeyi göze alan caniler ve grupları ele geçiren sahte şahıslardı. Visayan adalarında ideolojik prensiplere dayanan bir siyaset hemen hemen yoktu. Siyaset tamamen şahsi esaslar üzerine kuruluydu. Kuvvetli ve ateşli bir hatip taraftarlar kazanır ve tezgâhını kurardı. Ondan sonra siyasette bir kuvvet haline gelirdi. Japonlara karşı muhalefetin tümü ise milliyetçi prensiplere dayanıyordu."*[119]

> *"Gerillalar bütün memlekette planlı bir şekilde ve askerî esaslara göre hareket ediyorlardı. Amerikan havacılarının inebilecekleri emin bölgeler tesis ettiler. MacArthur'un karargâhına haberleri şimşek gibi gönderen radyo vericileriyle casus şebekeleri kurdular. Her büyük adada karargâha bilgi gönderebilmek için bir meteoroloji laboratuvarı kuruldu. Bir hava ikaz sistemi ise Japon hava harekâtları hakkında bilgiler verdi. Memleket içerisinde ki kanallar ile kıyı bölgelerinde yapılan gözetleme, Amerikan denizaltılarına hedef malumatı veriyor ve yüzbinlerce tonluk Japon gemileri bu sayede batırılıyordu. Gerillalar Cebu'ya uçağı*

118 Haggerty, ***a.g.e.***, p. 86-87.
119 Wolfert, ***a.g.e.***, p. 87.

düşen Japon Birleşik Filosu'nun komutanını yakalayarak, bütün planlarının emirlerini ve düşmanın hava ve deniz filoları ile ilgili diğer bilgileri MacArthur'un karargâhına gönderdiler."[120]

Leyte'yi Japonların işgalinden hemen sonra sözde nizamı idame ettirerek halkı korumak için Filipinliler tarafından bazı gruplar teşkil edildi. Ancak katiyetle belirtmek gerekir ki bu grupların hepsi de kanun ve nizamdan yana değillerdi. Bazıları için bu hırsızlık için bir fırsattı ve yarı askerî teşkilâta güvenerek halkı korkuttular ve soydular. Tabiatıyla bu durum iç çekişmelere ve iktidar kavgasına sebep oldu ve hırsın harekete geçirdiği yağmacılık son derece arttı. Kusurlarını örten tek vasıf bu örgütlerin düşmana karşı olmaları idi. Bu da,birleştirici propaganda tesiri yaptı. Gruplar arasındaki devamlı mücadele kuvvetli olanın sağ kalması prensibine uygun olacak şekilde devam etti ve zamanla bir dereceye kadar düzenli ve etkili bir gerilla örgütü meydana geldi.

"Burnay'ın belediye reisi Morris Bayong, yanıltılmış unsurlar yani gerillalar hakkında birçok konuşmalar yapan bir Ifugao idi (Kuzey Luzon Yerlisi). Başlangıçta Blackburn, Bayong'un Japon taraftarı olduğunu zannetti. Fakat Alberto Bugon,Bayong'un Japonlardan korktuğu için gerillalar aleyhine propaganda yapan ve ikircikli birisi olduğunu bildirdi."[121]

Gerillalar aslında kanunun tatbikini sivil makamlara tekrar iade edecek ve sivil idareyi restore edecek olan bir "*Gizli Devlet*" çalıştırıyorlardı. Gerillaların asıl maksatları sulh ve nizamı muhafaza ederek Japonlardan sivil halka gelecek kötülükleri önlemek veya durdurmaktı. Bu siyasetin tatbikinde gerilla liderleri, yalnızca askeri önemi haiz meselelerle, ilişkili olduğu zaman, toplum olaylarına karışmaya çok dikkat ediyorlardı.[122]

120 David Bernstein, ***The Philippine Story***, Farrar, Straus and Giroux Co.,New York, 1947, p. 172.

121 Harkins, ***a.g.e.***, p. 193.

122 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 1

1944'de Samar Adası'nda teşkilatlanmış bir mukavemetin olmadığı bildirilmişti. Sabık Filipin Polis kuvvetleri ve sivil gönüllüler fırsat buldukları takdirde Japonları, avlayarak veya pusu taktikleri ile taciz ediyorlardı. Samar düşman tarafından zayıf bir şekilde işgal edilmişti ve gerillalar işgal edilmemiş bölgelerde örgütlenmeyi başarıyorlardı. Belki de müşterek harekât görevlerinin olmamasından bu birlikler General MacArthur'un karargâhındaki bir subayın teklifine yani Ekim 1944'e kadar müşterek bir komuta altında işbirliği yapmadılar.

Gerillaların halk tarafından mecburen desteklenmesi bazı bölgelerde kullanılmıştı. Japonlar tarafından Samar'ın zayıf bir şekilde işgali nedeniyle, düşman karşı hareketi korkusu olmadan gerillalar sivillere karşı terör taktiklerini kullanabiliyorlardı. Diğer bölgelerde ise bir sivil idarenin tayin edilmesi ve gerilla ordusu temsilcilerinin bulundurulması gibi daha ince metotlar kullanılmıştı. Bu metot sivil meselelerin tayin edilen resmi memurlara bırakılması ve gerillaların kendi görevlerine dönerek birliklerini teşkilâtlandırma ve sevk ve idare işleriyle uğraşabilmeleri nedeniyle daha etkili idi.[123]

> *"Japonların hızlı ilerlemeleri ve USAFFE'nin Bataan Yarımadasına çekilmeleri esnasında ve sonradan birçok Filipin ve Amerikan ordu birlikleri ana komutanlıktan koptu ve tecrit edilmiş oldu. Hayatta kalabilmek ve harekâta devam edebilmek gayesiyle kısa zamanda bu birlikler, ileride büyüyecek, gerilla teşkilâtının çekirdeğini teşkil ettiler. 6 Mayıs 1942'de, USAFFE'nin teslim olma tarihinden önce, bu örgütler kendi başlarına Japon garnizonlarını taciz ederek düşmanın büyük kısmının dikkatlerini üzerlerine çektiler. İşgal daha sıkı Japon devriye hareketleri ile daha da yerleşince bazı bölgelerdeki gerilla faaliyetleri azaldı. Birçok zaman buna ikmal maddeleri ve mühimmat eksikliği sebep oluyordu. USAFFE'nin teslim olması üzerine bazı gerilla örgütleri de teslim oldu; diğerleri ise dağlarda dağıldılar.*

123 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 5.

Bu dağılmış birlikler çoğunlukla hiçbir zaman teslim olmadılar ve savaşı sürdüren mukavemet grupları kurdular.

Luzon'daki ilk gerilla örgütlerinin en büyüğü, karargâhı Pampanga vilayetinin Pinatubo Dağı bölgesinde olmak üzere Albay Claude Thorp tarafından kuruldu. Ekim 1942'de Japonlar tarafından yakalanana kadar Albay Thorp, Merkezi Luzon gerilla kuvvetlerinin büyük bir kısmını kontrol ediyordu. Thorp'un yakalanmasından sonra kurduğu örgüt Lapham (Bnb. Robert S.), Anderson (Bnb. Bernard L.) ve Ramsey (Yzb. Edwin) arasında ayrılmıştı. Bu komutanlığın takviye ve birleştirilmesine ikmal zorluğu ve artan Japon taraftarı casusluk ile düşman devriye faaliyeti mâni olmuştu."[124]

Aşağıdaki rapor Albay Straughn, Marking ve diğer merkezi Luzon'un doğu bölgesindeki gerilla liderlerinin faaliyetleri hakkında oldukça açık malumatı ihtiva etmektedir.

"1943 senesi ilk altı ayının sonlarına doğru, doğu merkezi Luzon'da, karargâhı Manila'nın doğusundaki Rizal'de ve Albay Hugh Straughn'ın emrinde büyük bir komutanlık mevcuttu. Bulacan-Rizal-Manila bölgesindeki, Batangas, Tarabas ve Bicol eyaletlerinde, bu komutanlığa bağlı örgütler kurulmuştu. Albay Straughn'ın birliği Luzon'da koordineli komutanlıkların en sonuncusuydu. Onun birliğinden arta kalanlar Marking ve Fil-Amerikan gayrinizami kuvvetleri (FAIT), Manila'nın doğusunda faaliyetteydiler. Hunterler'ler (ROTC) Cavite'de ve Cumhurbaşkanı Quezon'un kendi gerillaları (PQOG) Batangas'ta faaliyet gösteriyorlardı."[125]

"1942'de Fil-Amerikan Gayrinizami Birlikleri grubu, Antipolo Rizal dağlarının yanında çeşitle merkezi Luzon gerillalarını komutası altında birleştirmek isteyen Albay Hugh Straughn'ın komutasının altındaydı. Sonradan gelen haberler Albay Hugh'ın bu amacına hemen hemen ulaştığını gösterir. Onun temasları Merkezi Luzon'un bölgesi Bulacan ve Pampanga'dan, Bicol'un

124 USAFPAC, ***a.g.e.*** p. 9.
125 USAFPAC, ***a.g.e.*** p. 18.

ucunda bulunan Vali Escudero ile Binbaşı Sandico'ya kadar uzanıyordu. Merkezi Luzon'da bilinen örgütlerin biri veya diğeri onun için çalışıyordu. Onun, Rizal'deki Marking'lerin, Caviti'deki Hunter'lerin ve Laguna, Batansas ve Tayabas'taki Quezon gerillaların kurucusu olduğu söylenir. Güney Merkezi Luzon gerillaları Başkomutanı unvanını almış olup, Japonlar tarafından da böyle kabul ediliyordu."[126]

"1944 ortalarında Merkezi Luzon'da personel ve bölge bakımından müşterek çalışan birçok örgütler bulunmaktadır. Bunlardan en çok personeli olan Marking grubudur. Bu örgütün esas faaliyet sahası Manila'nın doğusunda olmasına rağmen ona bağlı örgütler, aslında, Merkezi Luzon'un her tarafına uzanmaktadır. Marking'ler, Ramsey ve PQOG'dan alınan raporlar Merkezi Luzon bölgesinde en az 300 bin gerilla olduğunu iddia ediyor. Bu rakam kadro sayısı olabilir. Fakat adamların ekseriyeti evlerinde kalarak gerilla örgütünü sembolik olarak desteklemektedirler. Ayrıca eskiden Luzon'daki örgütler harp öncesi askerî ilçe teşkilatlarını bilmekte ve bu harp öncesi sınırlar içinde çalışmaya gayret etmekteydiler. Bugün koordine edilmiş askerî ilçe komutanlığı yoktur;yeni gelecek personelin (Güney-Batı Pasifik Bölgesi) mevcut durumu açıklığa kavuşturacağı ve çeşitli gerilla grupları arasındaki münasebetleri ahenkli bir duruma getireceği şüphesizdir.[127]

Esas faaliyetlerini yeraltı istihbaratı, sabotaj, propaganda ve suikast metotlarına hasretmekle Kuzey Luzon gerillaları "*yakınlık*" prensibini uygulamadan başarılı bir şekilde faaliyet gösteriyorlardı. Yalnız arazi ve yol şebekeleri durumunun düşmanın aleyhine olduğu Luzon'un diğer bölgelerinde gerilla faaliyetinin, direk muharebe pusu ve tuzaklar şekline büründüğüne dikkat edilmelidir.

"30 Nisan'da Kiangan bölgesinin komutanı olan Japon subayı halka savaşın sona erdiğini ve Amerika Birleşik Devletleri'nin

126 USAFPAC, ***a.g.e.*** p. 9.
127 USAFPAC, ***a.g.e.*** p. 9.

mağlup edildiğini söyledi. Japonlar cahil halkın inanabileceği tahmin edilen her hikâyeyle beraber böyle bir propaganda yayıyorlardı. Örneğin, Kiangan'ın bir yerlisi Maliap Kabilesi'nin reisine gelerek eğer dağlarda Amerikan askerleri saklanıyorsa, Japonların onları kolayca bulabileceğini çünkü Japonların Amerikalı seslerini tespit ve izleyebilecek gizli bir dinleme cihazı keşfettiklerini söyledi."[128]

Japonlar hiç olmazsa işgalin ilk safhasında dağılmak yerine, teşkilâtın birliğini temine uğraşan şüpheli veya bilinen gerilla birliklerine karşı şiddetli devriye harekâtı yürütüyorlardı. Ele geçmemeye çalışan bu kahramanların, komşularından ne kadar "*Toplumdan Gelen Emniyet*" prensibini sağlayabildikleri, 1942 sonuna kadar hemen hemen bütün liderlerin yakalanması ile ortadır. Ancak bununla ilgili olarak yakalananların ekseriyetinin Amerikalı olması ve onları yerlilerin köylerinde saklamanın zor olduğu hatırda tutulmalıdır.

"Güçlü Japon garnizonları ve düşmana yeterli ulaşım imkânı veren iyi yol şebekeleri ile çok sayıdaki Japon devriyeleri Luzon'daki gerilla mukavemet örgütünü yeraltına girmeye zorlamıştır. Luzon Kuvvetleri'nin şimdiki kontrolü ve teşkilâtı, Visayas veya Mindanao baskınlarınınkinin çok altındadır ve Japon kampanyası ile gerillalarla onları destekleyenler üzerindeki politik baskı, onlara olan sadakat ve teşkilat hiyerarşisinin sık sık değişmesine sebep olmuştur. Visayas ve Midano'da tesis edilen komuta birliği Luzon'da temin edilememiştir. Vaziyet bazıları işbirliği halinde diğerleri komşuları ile çatışmakta olan fakat hepsi de yeraltı örgütünü yürüterek, esas baskın ve devriye harekâtından kaçınarak, istihbaratı sabotaj, propaganda ve suikastlerle iştigal eden birçok değişik çaptaki örgütlerden ibarettir."[129]

Filipinler'de de diğer bölgelerde olduğu gibi Filipin ordu birlikleri Kuzey Luzon gerilla örgütünün nüvesi olmuşlardır. Arazi

128 Harkins, ***a.g.e.***, p. 53.
129 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 39

ve liderlik faktörleri nedeniyle birliklerin birçoğunun uzun süre eski hüviyetlerini idame ettirmeleri dikkate değer. 26. Süvari alayı (Filipin İzcileri) gibi eski nizami ordu birliklerinde alayın birlik ruhunun çok tesirli bir birlik faktörü olarak fayda sağladığı şüphesizdir.

> *"26 Şubat'ta bambu telgrafi ile (Tropik yeraltı demiryolu) sevk edilen üç sabık Filipin izcisi görev almak üzere tekmil verdiler. Rekor bir kayıt günü idi. Grubun lideri Francisco Balaban: Grandlarını (Amerikan M1 Piyade Tüfeği) elden bırakmayan onbeş izciden müteşekkil önemli bir kuvvet kurdu."*[130]

Kuzey Luzon Gerillalarının liderliği konusunda Albay Russell W. Volckmann'dan (Şimdi ABD Ordusundan emekli Tuğgeneral) tekrar bahsedilmelidir. Onun önemli ölçüde yardımı olmuştur ve çabalarının üstünlüğü General MacArthur tarafından verilen "*Seçkin Görev Haçı*" madalyası ile kabul edilmiştir.[131]

> *"USAFFE kuvvetleri teslim olduğu zaman birçok alayların bazı unsurları Kuzey Luzon bölgesinde idi. Ocak 1942'nin başlangıcında Nueva Vizcaya'da bulunan Bnb. Everett L. Warner, FA-Corregidor'da bulunan USAFE karargâhı ile telsiz irtibatı kurmuştu. Binbaşı Warner, Japonların Lingayen körfezine yaptıkları çıkarma nedeniyle irtibatları kesilen ve doğuya doğru sürülen Filipin Ordusu'nun 11., 71. ve muhtemelen 91. tümenlerinin unsurlarından oluşan bir kuvveti topladığını ve komutasına aldığını bildirdi. Nueva Vizca'yada ve 14. Piyade olarak bilinen unsurlar Yarbay Guillermo Nakar'ın emri altında idi. Benguet'teki 43. Piyadenin unsurları daha sonra Binbaşı Parker Calvert'in emrinde idi. Batı kıyıda bulunan 12. Piyade unsurları ise Eylül 1943'te Binbaşı Walter Cushing'in ölümünden sonra Yüzbaşı William Arthur emrine girmiştir. Dağ vilayetlerinin PC birlikleri Yarbay Gregorio Manalo'nun emri altında olup Cagayan ve Isabela eyaletlerinde idiler. 1944'ün başlangıcında Manalo, Manila'da yakalanmış olup, birliği şimdi muhtemelen başka bir örgütün bir*

130 Harkins, ***a.g.e.***, p. 138.
131 Törende ben de bizzat bulundum. (Virgil Ney)

kısmıdır. Vigan'ın doğusunda Ilocos Sur'da ise 26. süvarinin muhtemelen küçük unsurları geri bırakılmıştır. Bu birliklerin aşağı yukarı dörtte üçü silahlıdır. Fakat cephaneleri azdır. Devamlı Japon saldırıları ve gerilla liderlerinin yakalanmalarına rağmen her birlikten arta kalanlar beraber tutunmuşlar ve birbirleriyle iş birliği yapmışlardır. USAFFE'nin teslim oluşundan beri birliklerdeki boşluğu doldurmak için birçok sivil göreve çağrılmıştır. Fakat USAFFE'nin eski üyeleri her grubun çekirdeğini oluşturmuştur. Teslimden sonra birliklerin hikayesi Kuzey Luzon gerilla tarihinin büyük bir kısmını teşkil etmektedir.[132]

Legaspi'nin hakimiyeti altındaki 40 bin nüfuslu bir sahil kasabası olan Bicol bölgesinde de gerilla harekâtı iktidar kavgasına döndüğü için şahıslar esas hedeflerini, düşmanı, görmez olmuşlardı. Dolayısıyla bu birliklerden rapor edilen istihbarat diğer gerilla kaynaklarınınkine kıyasla önemsiz olarak değerlendiriliyordu.

Aşağıda özetlenmiş olarak verilen bilgi 7 Kasım 1944'de General MacArthur'un Güneybatı Pasifik bölgesindeki (SWPA) karargâhı temsilcileri tarafından hazırlanmıştır.

"Bicol mukavemet örgütü, Filipinler'in herhangi bir yerindeki örgütlerin en karışığı ve en az verimlisi olmaya devam ediyor. Bölge komutanlığı hususunda birlikler arasındaki çatışmalar Japonlara karşı yapılan savaşları geride bırakmaktadır.

Kendi zaaflarını bilen ve memleketlerine daha esaslı katkıda bulunmak isteyen liderler devamlı olarak hariçten liderin tayin edilmesi için talepte bulunmuşlarsa da bu birlikleri koordine etmek için herhangi bir tedbir alınmamıştır. Bicol'un büyük bir parçası olduğu 5. Askerî Bölge'nin komutanlığını ve bu komutanlıklarının Genel Karargâh tarafından da tanınmasını isteyenler, Yarbay Zabat, Binbaşı Lapus ve Sorgoson valisi Escudero'dur. Bu şahıslar Bicol'da bulunan birliklerle değişik zamanlarda temasa geçmişlerdir. Sonuç küçük grup liderlerinin sadakatlerinin değişmesiyle bir bozulma ve kargaşalık olmuştur."[133]

132 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 23.
133 USAFPAC, ***a.e.***

Yukarıdaki rapordan da görüleceği gibi esas prensiplerin ihlal edilmesi nedeniyle Bicol bölgesindeki gerilla faaliyetlerinin tesiri azalmıştı. Aslında iktidar mücadelesi o kadar kritik bir durum almıştı ki, o hizmet teklif eden gerillalar, ihtilaflarının halli için dıştan (SWPA) yardım istemişlerdi.

Bicol gerilla örgütünün tam başarılı olmasına engel olan faktörlerden biri de "*Kasıtlı Geciktirme*" prensibinin ihlali ve Japonlar tarafından tesirli bir şekilde ezilen hazırlıksız bir mukavemetti.

> *"Bazı sonuçsuz kalan mukavemet hareketlerinden sonra en sadık hükümet memurları ile polisin çoğunluğu, dağlara kaçtılar. USAFFE'nin kaçmayı başaran veya teslim olmayan kalıntıları ile sadık vatandaşlar çeşitli eyaletler içerisinde, her biri kontrol ettikleri bölgelerde gerilla birliklerini teşkilâtlandırmaya başladılar. Büyük gruplar bölgelerindeki mevcut kanun ve asayişi muhafaza ettilerse de, birçok küçük grup sadık gerilla kisvesi altında şakilik yaptılar ve halktan zorla haraç aldılar.*
>
> *Bir müddet için aktif gerilla mukavemeti Japonları oldukça taciz etti; fakat para ve ikmal maddeleri eksikliği tedricen onların faaliyetlerini aksattı."*[134]

Şakiler gerilla olduklarını ileri sürerek, gerillalar için zorla yardım tedarik ettikleri zaman meydana gelen ters propaganda nedeniyle hakiki gerilla örgütü tehlikeye girmişti. Bicol bölgesinde olan daha sonraki olaylar,"*halk desteği*" prensibinin, yardım ve ikmalin eksikliğini ve bunların gerilla hareketi üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koymuştur.

> *"Filipinler'deki değişik gerilla örgütleri arasında Mindanao'daki Amerikalılar tarafından teşkilatlandırılması ve idare edilmesiyle göze çarpıyordu. Amerikan ve Filipin kuvvetlerinin teslim olmasından sonra Midanao'daki şartların gerilla faaliyeti için özellikle elverişli olması nedeniyle örgütlenme derhal ortaya çıktı."*[135]

---

134 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 23.

135 Eichelberger, ***a.g.e.***, p.127.

Aşağıdaki beyanname örgütün varlığının en erken belirtisi olup 10. Askerî bölgenin kurulması ile sonuçlanmıştır.

Filipinlerdeki Birleşik Devletler Ordusu Mindanao ve Sulu Sahası Başkomutanlık Dairesi

Beyanname

"18 Eylül 1942'de Binbaşı L. L. Morgan'ın emrindeki kuvvetlerimiz Misamis Accidental ile Kuzey Zamboanga'yı, Japon askeri hükümetinin elinden kurtararak işgali kaldırdılar ve arada Amerikan ve Filipin bayraklarını tekrar çektiler.

Amerika Birleşik Devletleri adına, Filipin Birleşik Hükümeti bu bölgelerdeki askerî makamların idaresi altında kurulmuştur. Askerî kanunlarla ihtilafa düşen kanunlar hariç bütün kanunlara itaat edilmelidir. Böyle çelişik durumlarda askerî kanunlar geçerlidir.

Bu beyanname geçici olarak veya tamamen kaldırıldığı ilan edilene kadar yürürlükte kalacaktır.

(İmza)
W. W. FERTIG
ABD Tuğgeneral
Mindanao ve Sulu KuvvetleriBaş Komutanı"[136]

Belli başlı sahil kasabalarının düşman işgalinde olmasına rağmen ki bu mukavemet kuvvetlerini lehine olan bir faktördü, sivil mesleği maden mühendisliği ve Filipinler'de göreve çağıran Amerikan Ordusu'nda yedek subay olan Albay Wendel W. Fertig'in mümtaz liderliği altında mükemmel bir sivil ve askerî idare kurulmuştu.

136 USAFPAC, *a.g.e.*, p. 83. Bu beyanname gerilla savaşında fiilen yapılan propagandaya güzel bir örnektir. Alb. Fertig, Filipinliler, Amerika'nın oyunda halen mevcut olduğuna inandırmak için bu yolu kullanmıştır. Selefi bir general olduğu ve rütbenin propagandadaki değerini çok iyi bildiği için Alb. Fertig kendisini gayri resmi olarak generalliğe terfi ettirmiştir. Bu terfi ABD tarafından hiçbir zaman onaylanmadı ve bu büyük gerilla lideri bir Albay olarak emekli oldu.

"Mindanao'da ki durum gerilla harekâtının başlamasına müsaitti. Oldukça kalabalık asker ve sivil Amerikalı bu tür bir iş için hazırdılar. Ekseriyetinin gerilla ile iş birliği yaptığı Filipin askerî ve sivil liderleri arasında birkaç zayiat vardı. Ada büyük bir yüzölçümüne sahip olup, yiyecek yetiştiren birçok tecrit edilmiş bölgeleri ve son derece mahdut yol şebekeleri vardı. Düşmanın işgal ettiği şehirler, Davao, Cotabato, Zamboanga, Cagayan ve Surigao'nun hepsi de sahildeydi. Düşman faaliyetlerini bu şehirleri kontrol etmeye ve karayolları ile su yollarının kontrolüne tevcih etti. Adanın yüzde doksan beşini meydana getiren bölgeler düşmanın işgalinden ve devriyelerinden serbestti. Aslında USAFFE'nin Mayıs 1942'de teslim olmasına müteakip Mindanao'nun yüzde doksan beşi Amerikan bölgesi haline gelmiş olup 'Japon Gerillaları' yalnız birkaç sahil şehrini işgal ediyordu."[137]

Filipinler'in diğer yerlerinde de olduğu gibi Mindanao'da ilk gerilla örgütünün organizesi liderin şahsi kabiliyetlerinin çerçevesinde oluşuyordu. Birbirleriyle irtibatı olmayan bu liderler mantıken, durum nedeniyle kaçınılmaz zorluklar ve şaşkınlıklarla karşılaşıyorlardı. Aslında bu her gerilla birliğinin karşılaştığı bariz bir tekamülî olay ve en kuvvetlinin hayatta kalması şeklinde ortaya çıkan, gerilla savaşının bir parçasıydı. Mindanao'daki gerilla inkişafının tarihi karışıklık, kıskançlık, yanlış anlamalar ve dahili ağız kavgaları ile doludur. Adada mevcut zayıf ve zor irtibat imkânları nedeniyle bunlar kaçınılmazdı. Dağınık ve birbirinden uzak bölgelerde gerilla birliklerini teşkilâtlandıran, gerilla liderlerinin harpten önce birbirlerini tanımaları da itimatsızlık ve kıskançlığa katkıda bulundu. Bütün bu zorluklara rağmen asgari mücadelelerle adanın bir askerî ünite haline getirilmesi Amerikan ve Filipin milliyetperverleri için bir takdir nişanesidir.[138]

137 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 84.
138 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 85.

Mindanao'daki gerilla inkişafı zayıf dahili irtibat nedeniyle müşkülata uğramış ve netice olarak anlaşmazlık ve kıskançlıklar meydana gelmiştir. Bu konuda Albay Fertig'in Filipinler'i anlama kabiliyetinin ve kuvvetli liderliğinin adada tesirli bir tek askerî ünitenin meydana getirilmesindeki önemi kayda değer:

"Fertig'in kuvvetinin yekunu 25 bin kişi civarındaydı. Bölgedeki kara irtibatının eksikliği nedeniyle ayrı gerilla gruplarının merkezi bir komutanlığa bağlanması bir problem teşkil etmekteydi. Fakat Fertig telsiz şebekesi kullanarak bir dereceye kadar beraberliği sağladı. 1945'in başlangıcında gerillalar taarruza başlamışlar ve yalnız iki küçük deniz aracı ile desteklenmiş olarak yaptıkları amfibik taarruz ile Japonları adanın kuzey kıyısındaki Talisayan kasabasını boşaltmaya mecbur etmişlerdi.

Hemen hemen başlangıçtan itibaren Fertig'in MacArthur'un karargâhı ile radyo irtibatı vardı: Harp sahnesinde uzun müddet bulunduğumdan, ilk alıcılarımızın çok vasat olduğunu ve Fertig'in mesajlarının bazen San Francisco'ya yansıtılarak Kaliforniya'daki kuvvetli bir istasyon tarafından Avustralya'da bulunan bizlere röle edildiğini bilirim."[139]

"Panay gerillalarının tarihçesi, ada komutanlıklarında ilk tesis edilen ve komutası tam olup o zamandan beri otoritesini devam ettirmesiyle eşsizdir. Bütün Filipin gerilla örgütleri içinde askerî ve sivil hususlarda tam bir Filipin vatanperverlik gayretinin en büyük ve en iyi örneğiydi."[140]

Panay'daki gerilla örgütü başlangıçtan itibaren Filipin milliyetçilerinin mümtaz bir örneğiydi. Filipinler, Amerika Birleşik Devletleri'ne sadakatlerinin yanı sıra ada çok iyi liderlere sahip olması bakımından da şanslıydı. Bunlar, Tomas Confesor (Harp öncesi vali) ve ABD'li Tuğgeneral A. F. Christie'nin komutasındaki 61. Filipin tümenin sabık S3'ü, Albay Macario Peralta. General Christie, müstesna akıllılık ve basireti ile başarılı bir propaganda örneği göstermiştir. Filipinlilere kendisi mevcut

139 Eichelberger, ***a.g.e.***, p. 217-218.
140 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 46.

olduğu sürece teslim emirlerinin onların durumu için mevzubahis olmadığını söylemiş ve böylece tümen personel levazım ve mühimmatının büyük bir kısmı gerilla maksatları için muhafaza edilmiştir. Zamansız teşkilatlanma ve kaynaklarını süratle dağılmasını önlemek için bir ek kontrol tedbiri olarak General Christie, istikbalin gerilla liderlerinden, "*Kasıtlı Geciktirme*" prensibine riayet ve teslimden iki ay geçmeden gerilla faaliyetlerine başlamayacaklarına dair söz almıştır.[141]

> *"Panay'ın İloilo Eyaleti harp öncesi valisi, Filipin politikasının genellikle 'ortalığı birbirine katan' diye ün yapmış bir siması olan hünerli ve inatçı Tomas Confesor idi. Japon işgaline rağmen Confesor hemen hemen bütün Panay'da, harp süresince, hür bir sivil hükümeti idame ettirdi. Kendisi dağlarda saklandı. Panay'ın gerilla lideri Filipin üniversitesinden mezun Albay Macario Peralta idi. O ve Confesor iktidar için düşman rakipler olmalarına rağmen, her ikisi de Güneybatı Pasifik Karargâhı'na sadakatle istihbarat gönderdiler. Gerçekte Peralta'nın istihbarat şebekesi büyük ve verimliydi.*[142]

Panay'daki gerilla örgütünün başarısı o halde üç faktöre dayanıyordu: Halkın milliyetperverliği, dağılmış olan Filipin Ordusu'nun 61. Tümeni'nin hazır savaş malzemesi ve Confesor ile Peralta'nın mümtaz liderlikleri. Diğer bir faktörde başlangıçta Japonların adayı zayıf bir garnizonla işgal etmeleriydi.[143]

> *"Başlangıçta örgütün başarısı mevcut malzemenin bolluğu ve 1942'de adada nispeten zayıf bir Japon garnizonun bulunmasıydı, Japon garnizonunun bu zayıflığı, gerillalara, hareket serbestisi, bol arazi, birliklerin teşkilâtlandırılması ve eğitilmesi için bol ve kesintisiz zaman bahşetmişti. İmal ve ithal edilmiş*

141 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 46.

142 Eichelberger, ***a.g.e.***, p. 208.

143 Kasımda yeniden örgütlenme tamamlanmıştı. Japonlar San Jose (Antique) Cazip kasabası ve Iloilo şehrindeki garnizonlara sıkıştırılmıştı. Kasım 1942'nin sonunda SWPA ile telsiz irtibatı kurulmuştu. Halkın ve ordunun morali yüksekti. USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 34

maddelerin piyasadan kaybolmasından başka, Panay'daki hayat harpten önceki gibiydi. Tomas Confesor'un başkanlığındaki sivil hükümet adada baştan başa faaliyetlerini sürdürüyordu. Bu iyi başlangıç örgütün, Japonların devamlı ve merhametsiz terör baskınlarına karşı koymasına hız verdi.

Nisan 1942'de Cebu Adası Japonlar tarafından istila edilmişti. Filipinlerin ikinci büyükşehri ve 150 bin nüfusu olan Cebu şehri çabucak düşmüştü. Zira Cebu şehrindeki USAFFE kuvvetleri büyük ölçüde tahrip işi ile uğraştıklarından Japonlar doğu merkezi ve batı şehirlerini çok az bir çaba ile işgal edebilmişlerdi."[144]

Cebu'daki gerilla hareketlerinin tarihçesi de belki liderlik faktörü hariç, Panay'dakine benzer. Zayıf bir mukavemet ve birliğin kadrosunda bulunan teçhizatı ile geri çekilmesine müteakip, Panay'da Amerikalı bir maden mühendisi olan Yarbay James M. Cushing ve Amerikalı bir radyo spikeri olan Harry Fenton namı diğer Aaron Feinstein'ın liderliği altında, dağıtılmış vaziyetteki Filipin ordu birlikleri ve personeli toplanmıştı.

"Cebu'daki gerilla mukavemet örgütü Cushing-Fenton birliklerinin hikayesidir. Merkezi Cebu'nun Japonlar tarafından işgali ile adanın zayıf garnizonlarla tutulmuş olan kuzey ve güney kısımlarında birçok küçük gerilla birlikleri meydana çıktı. 1942'nin ortasına doğru kuzeydeki birlikler Harry Fenton'un emrindeydi. Güney ve merkezi Cebu'dakiler ise Yarbay James Cushing'in emrinde teşkilatlanmışlardı. Bu iki Amerikalı kendi bölgelerindeki en kuvvetli liderlerdi. Fenton tüfeği ile gelen her şahsı birliğe alıyordu. Bu şahıslar ekseriyetle sabık USAFFE personeli olup hiç olmazsa eğitimliydiler."[145]

Başlangıçta Cushing ile Fenton arasında bazı ihtilaflı durumlar ortaya çıktıysa da bu anlaşmazlıkların hiçbir zaman Japonlarla savaşmalarını ve onları baskı altında tutmalarını engellemesine asla müsaade edilmedi. Fenton bir efsanevi karakter,

144 USAFPAC, ***a.e.***

145 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 35.

gizemli bir adam olup düşmana karşı mücadeleyi amansız bir şekilde yürütmeye inanan sert, insafsız bir liderdi.

> *"Hiç kimseye itimat etmediği söylenir, yaklaşılması zor fakat tanıştıktan sonra dosttu. Genellikle bütün işlerini emir subayı vasıtasıyla yapardı ve kendisiyle temas zordu. Onu yakınlarından başka kimsenin sevdiği görülmemiştir. Adamları tarafından sevilmeyen fakat korkulan ABD'ye sadık bir insandı. Japonlara, onlara casusluk veya onlarla işbirliği yapanlara karşı hissettikleri şiddetliydi ve adamlarının yakalayabildiği bütün şüphelileri asıyordu. Cesur ve halka yaptığı konuşmalarda kabalık derecesine varacak kadar tok sözlüydü."*[146]

Filipin kurtuluş kampanyasında ABD'nin 8. Ordusu'nun Genel Komutanı Korgeneral R.L Eichelberger, Yarbay Cushing ve onun gerilla birliklerinin kurtuluş savaşına olan hizmetleriyle ilgili şöyle demiştir:

> *"Yarbay James Cushing, eski bir Amerikalı maden mühendisi, kabiliyetli ve akıllı bir adam olup, Cebu'daki Filipin gerillalarının başı idi ve üç seneden beri dağda bulunuyordu. Cushing bize Cebu ile yakınındaki Bohol Adası'nda tahminen 3 bin Japon askerinin bulunduğunu söyledi.*
>
> *Cebu'ya çıkarma yapmamızdan bir hafta sonra Japonlar kuvvetli bir şekilde karşı koyuyorlardı. General Arnold, Leyte'de bırakılan 164. Amerikan piyade alayını şimdi kendisine göndermemi söyledi. 9 Nisan gecesi araçlarla gelen bu askerler derhal Mango Nehri'ne doğru gece yürüyüşüne başladılar. Arnold'ın niyeti onları düşmanın gerisinde Babag Ridge denen yere yerleştirmekti. Gerillaların kılavuzluğu neticesi 160. Piyade alayı Japonların haberi olmadan yirmi yedi millik bir mesafe aldılar. Gündüzleri görünmeden saklanıp üç gece yol yürüdüler. Bu parlak ve başarılı bir manevraydı.*[147]

Cushing'in şahsiyeti Fenton'un liderliğinde tezat teşkil eden çok ilgi çekici bir inceleme konusudur. Her ikisinin de

146 USAFPAC, *a.e.*

147 Eichelberger, *a.g.e.*, p. 212-214.

yaşantılarına gerilla metot ve hareket şekilleri iyice uymaktaysa da raporlar Cushing'in hareket tarzının değişik olduğunu gösterir. Delillerden Cushing'in bir sürücüden ziyade, lider olduğu meydana çıkar ve temin edilen neticeler de durumun böyle olduğunu göstermektedir. Aşağıdaki tarif Manila'da karşılaştığım Cushing'i güzel tasvir etmektedir.

> *"Tahminen 37 yaşlarında olup Amerika Birleşik Devletleri'nde yarı Meksikalı bir ailedendir. İngilizceyi yavaş fakat canlı ve biraz da değişik bir aksanla konuşur. Çifte şahsiyeti vardır. Biri soğuk ve affetmeyen, diğeri ise sıcak ve hassas. Asabı çabuk bozulur fakat çabucak pişman olur. Çok sevilmekte olup, subaylarının, kayıtlı personel ve de sivillerin sadakatlerini toplamıştır. Onları takdir eder ve mümkün olan şekilde korur. Japonlardan nefret eder ve onlarla adamlarının yanı başında savaşır. Yapmayacağı hiçbir şeyi adamlarından istemez. İyi bir lider olup muharrik kuvvetleri tamamıyla kontrol altındadır. Diğer adalardaki komutanlar da onu sayarlar ve bilhassa zencilerle iyi geçinir."*[148]

Negros Adası gerilla harekâtına ters yönde etki eden arazi tipinin tam bir örneğidir. Bu örnekte kitabımızda daha önce bahsedilen çevre prensibinin uygulaması görülebilir. Gerilla örgütü muhabere imkânları ve mevcut yol güzergâhlarına sahip değilse ve bunları açıp geliştiremezse, teşkilâtın başarılı bir savaş için gerekli birliği sağlama, istihbarat, propaganda ve yer altı faaliyetleri ile ilgili çabaları boşa gidecektir.

> *"Negros'un arazisi birlik ve beraberlik içinde bulunan bir örgütün devamına müsait değildi. Ada, sarp bir iç bölge ile, dağlık güney sahillerinin etrafında yer alan at nalı şeklinde mümbit bir yayladan ibaretti. Japonlar bu yaylayı işgal edince gerillalar güney, kuzey ve merkezi (doğu ve batı tepeleri) olmak üzere üç ayrı iç bölgeye sürülmüşlerdi. İkmal zayıf olup bölgeler arasındaki irtibat dağlar ve radyo olmaması nedeniyle kesilmişti. Böylece kımıldayamaz hale gelen gerillalar, Japonların terör baskınlarından ve*

148 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 36.

tahripkâr taarruzlarından, Panay, Mindanao, Samar ve hatta Luzon'dakinden daha fazla zarar görmüşlerdi."[149]

Dağ silsileleri ve vadiler nedeniyle coğrafi yönden tecrit olmanın müstakil gerilla gruplarının hakimiyet için giriştikleri öldüresiye savaşa sahne olma bakımından bir dezavantajı daha vardır. Özellikle bir liderin ya ast veya üst olması gereken bir adada bu mücadele acı ve katı olabilir.

Hakimiyet için mücadeleye propaganda prensibi de dahil birçok faktörler karışmıştır. Değerlendirme yapılırken liderin şahsi değeri de gözden uzak tutulmamalıdır. Daha önce de belirtildiği gibi mücadele Darwin'in kuvvetli olanın sağ kalması teorisine bağlı bir gelişme takip eder. Gerilla faaliyetlerinde çoğunlukla bu safha yukarıda belirtilen şartlar yüzünden meydana gelir. Fakat gerillaların, düşmanla değil de birbirleriyle savaşmaları nedeniyle, olumsuz tesirlidir. Gerilla gruplarının kendi kendilerini mahvetmesi, her düşmanın arzusudur. Hattızatında istilacı, kardeş kavgası yaratmak için propaganda da dahil olmak üzere elinden gelen her şeyi yapacaktır. Başlangıçta, gerilla lideri bu gerçeği kavramalı ve ihtiraslarını, propagandayı, hareket tarzlarını ve planlarını bir hedef için yani düşmanın mağlubiyeti için yeniden düzenlemelidir.

"Negros'daki gerilla örgütünün gelişmesi, küçük birliklerin doğuşunun adanın hakimiyeti için mücadelenin ve nihayet Yarbay Salvador Abcede'nin bilinen ve kabul edilen bir lider olarak ortaya çıkışının hikâyesidir.

Adanın hakimiyeti için mücadele acı ve uzun olmuştu. 1943'ün sonlarına kadar tamamen sonuçlanmış değildi, fakat o zamandan sonra kavgalar unutulmuştur.

Bu güçlüklere rağmen Yarbay Abcede'nin komutası altındaki örgütün tanınması ve adaya erzak ve radyo gönderilmesi birbirine oldukça bağlı bir örgütün ortaya çıkmasını sağlamıştır."[150]

---

149 USAFPAC, ***a.e.***
150 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 37.

Negros'da Panay'da olduğu gibi, malzemenin düşmana teslim edilmeyip, teslim olmayan personelle yollanması hakkındaki önemli karar 1943 gibi erken bir tarihte, gerilla birliklerinin kurulabilmesini sağlamıştı. Amerikan Ordusu Korgenerali A.F. Christie'nin teklif ettiği plan mucibince, gerilla kuvvetlerinin hazırlıksız kullanılmasına karşı tedbir, Panay'daki askerlerine verdiği emirlerdir. Örgütlenmenin başlangıcından beri Negros'ta kasıtlı geciktirme prensibinin takip edildiği ortadadır. İlkin çok sayıda silaha sahip olmak arzu edilen bir şey gibi görünürse de bunun aşırı güven hissi yaratmamasına ve zamansız çatışmalarla mağlubiyete ve gizliliğin ortadan kalkmasına sebep olmaması için çok dikkatli olunmalıdır. İşte ilk örgütlenme ve harekâtlarda zaman ayarlamasının önemi buradadır.

> *"Temmuz 1942'de merkezi ve güney Negros Accidental bölgesinde Yarbay (o zaman Yüzbaşı) Salvadore Abcede liderliğinde ve 0-1250 P.A'nın komutası altında bir gerilla birliği kurulmuştu. Teslim zamanında bu bölgede Abcede, Albay Hillsman'ın emrinde bir tabur komutanı idi ve bu tabur merkezi Kabankalan civarında olan gerilla birliğinin nüvesini teşkil ediyordu. Negros'un muharip komutanlarının en iyilerinden birisi olan Binbaşı (o zaman Yüzbaşı) Enrique Torres de Abcede'nin altında Binalbagan yakınında bir gerilla birliği kurmuştur. USAFFE malzemelerinin çoğu kurtarılmıştı ve birlik 600 tüfeği ile ilk kurulan gerilla birliklerinin en büyüğü ve en iyi şekilde silahlandırılmış olanıydı. Subayların ve adamların ekseriyeti civardaki şeker kamışı çiftliklerinden geldiklerinden birliğin hiçbir zaman ikmal ihtiyacı olmadı. Gerillalar dağlara çekilmeye mecbur edildiklerinde, ailelerin birçoğu kendileriyle tahliye edilmişlerse de, aşağıdaki çiftliklerdeki ikmal kaynakları ile temaslarını devam ettiriyorlardı. Ağustos 1942'de birliğin Japonlar ile ilk çatışması Buenavista'da oldu."*[151]

Mayıs 1942'de Japonlar Bohol'un başkenti olan Tagbilaran'ı işgal ettiler ve vali eyaletin kukla başkanı oldu. Amerika'ya sadık

---

151 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 37.

olan Filipinliler evlerini tahliye ederek dağlara gittiler. Özellikle Bohol'un iskân edilmemiş bölgelerinde gerilla örgütleri filizlenmeye başladı. Çevre prensibinin mühim yönlerinden birisi de Japonların manganez madenlerini işletmesiydi. Böylece adayı boş bırakmışlardı. Dolayısıyla Japonlar tarafından taciz edilmeyen sivil halkta gerilla örgütünü desteklemek için elinden geleni yaptı.

"1942'nin başlangıcında Bohol'deki küçük USAFFE garnizonun komutanı Japonlara teslim oldu ve onun harekât ve emir subayı olan Teğmen Jose M. Artiaga komutanlığı devraldı. Artiaga, Bohol kuvvetlerinin geriye kalanını daha fazla emniyet ve tekrar örgütlenme için Batı Leyte'ye naklettirdi ve eski karargâhlarının ismi olan 'Hürriyet Kampı' isimli bir gerilla kuvveti şeklinde yeniden teşkilâtlandırdı.

Bu grupların en büyük ve aktif olanı Üçüncü Teğmen Ismael P. Ingeniero'nun komutasında Haziran 1942'de kurulan ve ismi 'Bulutların Arkasında' olan birlikti. Bu grup kuzey ve merkezi Bohol'da aktif olup bir dereceye kadar Japonları taciz ediyordu. Diğer bir birlikte 1942'nin ortalarına doğru ve kuzey Bohol'da faaliyet gösteren 'Doğu Bohol Taburu' idi.

1942'nin ortalarında Leyte'den Bohol'a gerilla mukavemeti kurmak niyetiyle dönen Artiaga, bu rakip grupların subaylar arasındaki kıdem çekişmeleri nedeniyle müşterek bir siyaset veya komuta üzerinde anlaşamadıklarını gördü. Bununla birlikte Kasım 1942'de Bataan'da toplanan liderler Birleşik Bohol Gerilla Kuvvetleri Komutanı'nınIngeniero olmasını kabul ettiler. Aynı zamanda işgal edilmemiş bölgede bir sivil hükümet tekrar kurulmuştu. Bu barışın kurulması eski eyalet hükümetinin sadık kalan ve hala daha oldukça sözü geçen resmi şahısları sayesinde olmuştur."[152]

Bu kitapta gösterilen gerilla savaşının prensiplerinin çoğuna Bohol örnek oldu. Özellikle tüm halkın gerilla faaliyetlerine desteği çok iyi yürütülmüştü. Bu başarının büyük kısmı Artiaga ve Ingeniero'nun güçlü liderliğinden ileri gelmektedir. Her

152 USAFPAC, ***a.g.e.***, p. 80.

ne kadar Bohol'deki gerilla faaliyetlerinin birçoğu tamamen işgal edilmiş bölgelerde başarılı olma ihtimali pek mümkün olmayan cinsten faaliyetlerse de, yine de bunlardan kısaca bahsetmekle birçok şey öğrenilebilir.

Ingeniero binbaşı rütbesini aldı ve 1943 sıralarında "*BO-FORCE*" diye adlandırılan oldukça iyi teşkilâtlandırılmış bir askerî birlik kurmaya muvaffak oldu. Adanın ortasında olan Carmen'de karargâhını kurdu ve harp öncesi 8. Askerî bölge olan Cebu ve Bohol üzerinde hâkimiyetini ilân etti. Alay esaslarına göre kurulan ve bağlı tabuları olan Bohol birliğinin yalnız Bohol'de değil, Cebu şehrini de kapsayan bir istihbarat şebekesi vardı. Örgüt bir dereceye kadar askerî tarzda çalışıyordu ve ana yollarda çok defalar devriye postaları ve muhafızlar görülüyordu. Disiplinin iyi olduğu söyleniyordu. Teslim olmadan evvel Cumhurbaşkanı Quezon'un icra emri ile teşkilâtlandırılan muhafızları, görevleri habercilik, erzak nakli ve sahiller, yollar ve patikalarda nöbetçilik olan Bolo Taburu'na dönüştürüldü. Bolo Taburu'nun karşıtı olarak da bir "*Yardımcı Kadınlar Servisi*" kuruldu. Bunların görevleri genellikle askerlere yiyecek ve malzeme hazırlama ve eğlence tertipleyerek yardım toplamaydı. Savcı Cesar Lavilles tarafından idare edilen "*Bolos ve Mermiler*" başlıklı dergi de devamlı olarak haber ve propaganda yapıyordu.[153]

Yardımcı Kadınlar Servisi'ne örgütlerin halk desteği problemine psikolojik ve propaganda yönünden en doğru yaklaşım olarak bakılmalıdır. Zira müşterek düşmana karşı kadınların erkekleriyle birlikte çalışması nedeniyle halk desteği şartı tamamen yerine getirilmiştir. Son durum idealdir ve vasat çevre şartlarında ender olarak ortaya çıkarılabilir.

2.3. Kore Savaşı

1945'de İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden hemen sonra huzursuzluk, siyasi karasızlık ve artan milliyetçilik dalgası dünyada sayısız gerilla savaşının başlamasına sebep oldu. Komünist

153 USAFPAC, *a.e.*

propaganda ve tahriklerin çoğu zaman bu savaşları harekete geçiren güç olduğu defalarca ispat edilmiştir.

1945 ile Kore Savaşı'nın başladığı Haziran 1950 senesi arasında aşağıdaki memleketlerde büyük veya küçük ölçüde gerilla savaşları vuku bulmuştur. Yunanistan, Endonezya, Hindiçin, Malaya, Filipinler ve Birmanya.

Yunanistan, Filipinler ve Hindiçin'i genellikle çatışmanın yürütüldüğü sahalar olarak dikkati çekmiş ve milli politik ve askerî mevkiler bu çatışmalarda elde edilmiş veya yıkılmışlardır. Bu bölümün gayesi zikredilen memleketlerdeki propagandayı eleştirmekten ziyade ikincil sırada kalan Kore Savaşı'ndaki gerilla harekâtlarını ayrıntılarıyla incelemek ve Kore mücadelesinde ve daha sonra gerilla savaşıyla beraber veya ondan ayrı olarak yürütülen propaganda faaliyetlerinin özel durumlarda gerilla savaşının bir parçası olduğuna işaret etmektir.

Nizamî Kore Savaşı 25 Haziran 1950'de başlamış ve 27 Temmuz 1953'de son bulmuştur. Buna karşılık Güney Kore'deki Gerilla Savaşı 1956 yılına kadar devam etmiştir.

Kore Savaşı'nın en önemli ve neticeye tesir eden veçhesi Çin Halk Cumhuriyeti'nin "*gönüllülerinin*" müdahalesi idi. Mao Tse Tung'un bu insan selini salıvermesi iki görüş noktasında önemli idi.

1) Sıklet merkezi şartı düşman tarafından temin ve muhafaza ediliyordu.

2) Peiping-Moskova mihverinin harekât tarzı ve Marksist komünist propaganda şimdi Kuzey Kore'nin emrindeydi. Sovyetlerin, "*Büyük Yalan Propagandası*" tekniği, becerikli talebeleri; Çinliler ve Kuzey Koreliler tarafından sonuna kadar tatbik edilecekti. Komünistlerin Biyolojik Harp iddiası gerilla savaşında kullanılan propaganda için pek geçerli değilse de "*Büyük Yalan Tekniği*"nin göze batan bir örneğidir.

"1952'nin başında Peiping radyosu biyolojik savaşın ithamlarını yağdırmaya başladı. Peiping'de bir biyolojik savaş sergisi düzenlenmişti. Komünistler tarafından birçok memleketlerde 'Biyolojik Savaşı' protesto etmek için gösteriler ve nümayişler düzenlenmişti. Kuzey Kore ve Mançurya'daki siviller 'Mikrop Toplama Partileri' olarak örgütlendirilmiş ve onların karlar üzerindeki siyah noktaları çöplerle toplarken çekilen resimleri yayınlanmıştı. Resimlerin altındaki başlıklar siyah noktaları Amerikan uçakları tarafından atılan 'Mikrop Yüklü Sinekler' olarak isimlendiriyordu. Birleşmiş Milletlerde biyolojik savaş iddiaları ortaya atılıyordu. Bütün komünist propaganda ve yalan makinesi harekete geçirilmişti."[154]

Yukarıda zikrettiğimiz üzere Nizami Kore Savaşı bu kitabın konusu içinde olmadığından tezimize direkt tesiri olduğu için Kore'deki harbin sadece gerilla safhasına önem verilecektir. Bu esas göz önünde bulundurularak Haziran 1950-1951 yazı arasında Kuzey Kore'deki propaganda ünitelerine karşı yapılan antikomünist propagandanın teşkilat ve tatbikatının Birleşmiş Milletler Komutanlığı tarafından teşvik edildiği ortaya konmalıdır.

"Önemli sayıda Çinli ve Kuzey Koreli askeri, partizanlarımız vasıtasıyla bizim tarafa çektik. Bu hareket kızıllara karşı durmadan savaşan cesur Korelilerin görev ve başarılarından yalnız biridir. İki yüzden fazla 'Korsan' sandalı vasıtasıyla Kuzey Kore'deki gerillalar Güney'de bulunan BM kuvvetleri ile devamlı temas halinde idiler. Amerikalı subaylar ve personel dost gerillalarla muhtelif süreler beraber kalmak için sık sık Kuzey Kore'ye gittiler. Gece ziyaretleri olağan bir şey oldu ve bir Amerikalı binbaşı gerillalarla temas kurmak için değişik devrelerde yirmi beş defa düşman bölgesine gitti."[155]

Kuzey Kore'deki gerillaların bu kadar erken kullanılmasında birçok sebepler vardı. Örneğin; Birleşmiş Milletlerin, düşürülen

154 Mark W. Clark, ***From Danube to Yalu***, Harper and Brothers, 1956, New York, p. 213,-214.

155 Clark, ***a.g.e.***, p. 210.

ve paraşütle atlayan havacılarını kurtarmak ve hürriyet aşığı Kuzey Korelilerin ümit ve morallerini yüksek tutmak gibi. Kuzey Kore'deki dost gerillalar ile ilk temaslar devriye gemileri ile yapılan çıkarmalar ve Birleşmiş Milletlerin deniz uçakları vasıtasıyla yapılmıştı. İkinci Dünya Harbi'nde geliştirilen "*Atma Bölgesi*" metotlarına göre paraşütle erzak, radyo vesaire atılmıştı. Gerillalar ile temasa geçecek çıkarma birliklerinin terkip ve görevi her zaman farklı idi, fakat komutanları İkinci Dünya Harbi'nde İngiliz Özel İcra Dairesi veya Amerikan Stratejik Görev Dairesi tarafından geliştirilen usullerdeki gibi bir BM irtibat subayından ibaret idi. Bundan da gerillalarla uğraşmakta ve onları etkilemekte en mühim bir unsur olan fiili propaganda ortaya çıkmaktadır.

> *"Çinli komünistler, aralarındaki gerilla faaliyetlerinden şüphesiz haberdar idiler ve 1951-1952 kışında yeraltında büyük bir karşı gerilla kampanyasına giriştiler. Yafta ve gazeteler vasıtasıyla bir genel af vaadi ve saklanma yerlerinin imhası tehdidi yapıldı."*[156]

Anti-Komünist gerilla örgütü üzerinde bu propaganda çok az tesir gösterdi. Çinlileri ve Kuzey Korelileri mahvetmeye azmetmiş hayalet ordusunun faaliyetleri onları önemli ölçüde taciz ediyordu. Kuzey Koreliler ve Çinliler kendi icatları olan bir savaş türüyle faaliyette bulundukları ve zamanlarını buna hasrettikleri için gerilla savaşına ayıracak hiç vakitleri yoktu:

> *"Kuzey Koreliler kaidesiz ve belirsiz bir savaş yapıyorlardı. Modern savaş kaidelerini unutmuşlar ve Timur ile Cengiz Han'ın Asya'da yaptıkları gibi savaşıyorlar ve kendileri de dahil hiç kimseye acımıyorlar ve bu merhametsizlikle kurnazlık, aşırılık ve ustaca yapılan propagandayı sonunda birleştiriyorlardı."*[157]

38. paralelin kuzeyindeki yabancı köylerde Birleşmiş Milletler'e taraftar kazanmak için yapılan basit fakat tesirli propaganda şekli yiyecek maddeleri ve pirinç vermek idi. Gerillalar ile temas için

---

156 Clark, ***a.g.e.***, p. 212.

157 Walter Karig, ***Battle Report: Victory in the Pacific***, Rinehart, New York, 1952, p. 108.

karaya çıkan irtibat subayları beraberlerinde daima torbalar dolusu Kore pirinci götürüyorlardı.[158] Sulh zamanında bile yaşaması zor bir memlekette savaş, ekim faaliyetlerini durdurunca ve pirinç tarlaları için amele sıkıntısı baş gösterince yaşamak daha da zorlaştı. Misyonerlerin eski ecdatlarına bir ikramı olan "*Çanakları Pirinç Dolu Hıristiyanlar*" propagandası eğer gerilla savaşına devam edilecekse taraftar elde etmek için mühim ve oldukça pratik idi.

Kore iç savaşlara sahne olmuş, siyasi ve ideolojik bakımdan bölünmüş bir memleket olması dolaysıyla 38. paralelin her iki tarafında da gerilla faaliyetlerine şahit oldu. Daha önce de belirtildiği gibi Güney Kore gerillaları Kuzey'e sızdılar ve istihbarat, sabotaj ve propaganda görevlerinde başarı gösterdiler.

Esas olarak 38. paralelin yukarısındaki Güney Kore gerillalarının desteği BM Komutanlığı'nın kaynaklarına dayanmaktaydı. Kıyı çıkarmaları ile de ABD ve Kore donanması yükümlüydü. Bu faaliyetlerin propaganda kıymeti bakımından bütün Birleşmiş Milletler harekâtlarında çok önemli olduğu inkâr edilemez.

> *"Kuzey Kore kıyıları yakınındaki elimizde olan adalar istihbarat ve kurtarma bakımından bizim için çok önemli idi. Ayrıca Kuzey Kore sularında Yalu'ya kadar muntazam sefer yapan BM'nin harp gemileri de çok ehemmiyetliydi. Bu adalar ve gemilerdeki üsler vasıtasıyla gerillalar ile temas sağlanıyordu. Bazen Albatross deniz uçakları Kuzey Kore sahillerinde açık denize inip sonra kıyı yakınlarına kadar yüzerek, kıyıdaki gerilla liderleri veya haberciler ile buluşuyorlardı. Alçaktan uçan, bombardıman uçakları ve nakliye uçakları da yer altı örgütlerine muhabere malzemesi ile diğer ikmal maddeleri atıyorlardı."*[159]

Birleşmiş Milletlerin Güney Kore'deki gerillalar ile irtibat subayları kullanmada uyguladıkları usul; İkinci Dünya Harbi'nde

158 20 Nisan 1957'de ABD Ordusu'ndan Yarbay Stephen Norberg ile yazarın yaptığı bir konuşmadan.

159 Clark, *a.g.e.*, p. 212.

müttefiklerin Yunanistan, Arnavutluk, Yugoslavya ve Fransa'da uyguladıkları alışılagelmiş usulün aynısı idi. Yalnız genellikle Birleşmiş Milletler'in irtibat subayları gerillalar ile birlikte yaşamıyorlardı. Görevlerini çoğu zaman istendiği vakit kıyıya bir refakat gemisi veya bir deniz uçağı vasıtasıyla gelebilen yüzücü bir üsten yürütüyorlardı.

Yukarıda zikredilen husus irtibat harekâtını basitleştirmişse de,propaganda yönünden daha az tesirli olmuştur. Yabancı bir irtibat subayının gerillalar arasında bizzat bulunması ve işini biliyorsa onlar tarafından bir üyeleri olarak kabul edilmesi propagandanın en kıymetlisidir. Onun bölgedeki mevcudiyeti ve yerli halk arasında görünmesi lehte propaganda sağlar. Davanın başarısı veya mağlubiyetin esas temeli hakikatten onun omuzlarına yüklenmiştir. Ne yaptığı, nasıl yaptığı, gerillayı anlama ve onlarla irtibat kurma derecesi büyük ölçüde propagandasının ve görevinin başarısına tesir edecektir.

> *"Sivil halkın gerillalara yakın alakası gereklidir. Propaganda, karışıklık yaratma ve bilhassa gerekliyse fakir halka yardım için parti unsurları ile yakın işbirliği şarttır."*[160]

Uçağın konabileceği alan ve geminin yanaşabileceği veya girebileceği kıyı mahalli halk tarafından görülebilirse bu çok değerli bir propaganda unsuru olur. Ülkenin iç kısımlarında yerlilerin bir şeyler öğrenmesi için mahalli köy pazarı dedikoduları tek kaynaklarıdır ve mevcudiyetiyle kuvvetli bir propaganda vasıtası teşkil edecek olan yabancı bir irtibat subayını hiç görmeyebilirler.

Gerilla savaşına bir takviye olan propaganda "*arkadaş kazanma*" ve halkı ikna etme kabiliyeti yönünden kıymetlendirilir. Bir irtibat subayında bu kabiliyetlerin noksanlığı aleyhinde propaganda olacaktır. Bu nedenle başlangıçta "*yabancı*" ile mahalli askerler ve halk arasında sağlam bir esasa dayanan şifahi, ideolojik ve felsefi bağlar kurulmalıdır. Bu mühim vasıflara sahip olmayan bir irtibat subayı veya ajan hiçbir zaman yardım

160 Beebe, *a.g.e.*, p. 9-10.

etmek için gönderildiği halk ile işbirliği ve bunun sonucu olan sadakat ve bağlılığı kazanamaz.

Kuzey Kore'deki düşman bölgesine irtibat subaylarının yönetiminde ajanlar sızdırmak yoluyla yapılan propaganda Birleşmiş Milletler tarafından kullanılan en başarılı harekât tarzı idi. Aşağıdaki savaş raporunda kadınların da sızma gruplarına dahil edilmiş olduğuna özellikle dikkat edilmelidir. Propaganda da seks faktörü ve bunun erkeklerin fikirlerine tesiri ihmal edilmemelidir. İleri hattaki bölgelerde karadan ve havadan hoparlörle yapılan anonslarda kadın spikerlerin kullanılması çok tesirli bir taktik olabilir. Ayrıca özel harekâtlarda kıyıdaki köylülerin kadınları ile temas kurmak için de kadın ajanlara ihtiyaç vardır.

"15 Ekim'de ABD donanmasına bağlı Clark (Teğmen Euqene F.) 30'u ajan ve dördü de kadın olan 150 Güney Koreli gerilla ise Incheon'dan üç hedefi olan bir görev için gemi ile hareket etti. Bu görevler şunlardır:

***1-** Kuzey Kore'nin batı sahilindeki mayın döşeme faaliyetlerinin yerini ve merkezini tespit etmek.*

***2-** Yalu nehir bölgesinde olup bitenlere dair müspet istihbarat toplamak.*

***3-** Birleşmiş Milletler harekâtlarına yardımcı olabilecek herhangi bir malzemeyi ele geçirmek.*

Clark harekete geçmekte hiç vakit kaybetmedi. İlk gece Pyongyang bölgesine düşmanın kuvvetini ölçmek ve kuvvetli noktalarını tespit etmek için beş ajan gönderdi.

Bir gece evvelki istihbaratı temin eden beş ajan yalnız el bombaları ile donanmış 15 gerillayla beraber sandalla yola çıktılar. Ajanlar gece düşmanın burnunun dibindeki köyleri dolaşarak şafakla beraber Pyongyang'a BM kuvvetleri tarafından büyük bir taarruz yapılacağı şayiasını yaydılar. Bu şayiada çıkarmaya karşı koydukları takdirde bütün Kuzey Koreli askerlerin öldürülmelerinin muhtemel olduğu belirtildi. Sivillere, eğer çıkarmaya yardımcı olmak istiyorlarsa, derhal tahliyeye geçmeleri bildirildi."[161]

161 Karig, ***a.g.e.***, p.348-49.

Güney Kore'de, özellikle Namwon'un yakınlarındaki Jirisan dağlarındaki Kuzey Kore taburlarının kalıntıları Temmuz 1953'teki mütareke ve antlaşmaya rağmen 1956'ya kadar gerilla olarak faaliyete devam ettiler.

> *"Düşman birliklerinin çoğu doğu dağları arasından Kuzey Kore'ye kaçtılar, fakat büyük kayıplar vermişlerdi. 30 Eylül'e doğru sekizinci ordunun harp esiri kamplarında 100 binden fazla esir vardı. Altı Kuzey Kore taburunun kalıntıları Güney Kore dağlarında gerilla olarak savaşmak için kaldılar ve Walker'ın onlara karşı ABD 8. Ordusunu görevlendirmesine sebep olacak kadar büyük bir tehlike teşkil ettiler."*[162]

Güney Kore'nin Jirisan dağlarındaki komünist (Kuzey Koreli) gerillalara karşı yürütülen kampanya ile ilgili olarak propagandanın son haddine kadar kullanıldığı dikkate alınmalıdır. Sivil halkı haberdar etmek ve onların korunması için devamlı tetkikte bulunma durumu ile karşılaşan Kore Cumhuriyeti Hükümeti sivillere karşı idari,gerillalara karşı da taktik propagandayı birlikte yürüttüler. Aslında bu propaganda genelkurmay düzeyinde olup, Kore Cumhuriyeti Ordusu Karargâhı'ndaki Psikolojik Harp Komutanı tarafından hazırlanmıştı. İdari propaganda için gereken malzemenin dağıtılması kısmen Kore Sivil İşler Komutanlığı'nın sivil işler timlerinin örgütlediği bir dağıtım sistemi ile yürütülmüştür. Beyannamelerin büyük kısmı gerillaların faaliyet gösterdikleri tespit edilen bölgelere taktik uçakları tarafından fasılalarla ve planlı olarak atılmıştır. Bu beyannamelerin tercümesi "*Ekler*" kısmındadır.

1953-1954'teki "*Trample*" harekâtında Jirisan gerillalarına karşı, Kore Cumhuriyet Ordusu'ndan bir piyade tümeninin muharebe desteğinde psikolojik harp hoparlör timleri kullanılmıştı.

Yapılan yazılı ve sözlü propagandanın genel konuları şunlardı:[163]

---

162 Department of The Army, ***American Military History, 1607-1953*** Goverment Printing Office, Washington DC, 1956, p. 471.

163 Bu konular hakkında teferruatlı açıklama için Birinci Bölüm'de Propagandanın Unsurları kısmına bakınız.

a) Memleket hasreti.

b) Teslim.

c) Sahte liderlik.

d) Tutulmayan vaatler.

e) Acıklı son.[164]

f) Affetme.

g) Aile sevgisi.

h) Belgeler.[165]

i) Açlık.

j) Soğuk hava.

k) Ölüm.

Havadan atılan beyannamelere ve kara hoparlör harekâtlarına ilave olarak diğer propaganda araçları tesirli olarak kullanılmıştı. Gerillaların yaygın olduğu bölgelerdeki köylerde timler tarafından hoparlör kullanılması ve bir psikolojik harp subayı veya ajanı tarafından yönetilen köy konferansları da sivil halkın uyandırılması ve gerillaların halk desteğinden mahrum edilmesi için kullanılmıştır. Masa başı toplantılarında yapılan müzakerelerin neticelerinin halka duyurulması ve etkilerinin yaygınlaştırılması için basit,ucuz, fakat çok faydalı bir metot olan "*Kamishibai*" denilen resimli Japon sokak tiyatrosu, yani kuklalar kullanılmıştır.

Komünist gerillalar tarafından yapılan propaganda ise terör ve sızma yoluyla olmuştur. Ücra Güney Kore köylerine yapılan silahlı baskınlar ve terör fiiliyatta, tesirli bir propaganda sağlamıştır. Baskınların esas görevi para ve yiyecek temini ve yerli halka propaganda yapmak idi. 1954'te "*Trample*" harekâtının son bulmasına kadar Güney Kore'deki bütün köy kapıları gece kilitleniyor ve mahalli milisler ile milli polis muhtemel gerilla

164 Doğulunun felsefesinde evinden ve arkadaşından uzakta ölmek akıbetlerin en acısıdır; bir köpeğin ölümü gibi. Aile bağları ve dindarlık da bu felsefe ile ilgilidir.

165 Bunlar teslim olan gerillalar tarafından yazılan ve kendi halkına karşı yaptığı ihanetten dolayı üzüntülerini ve gördükleri iyi muameleden dolayı memnun ve hayatta olduklarını bildiren mektuplardır.

taarruzuna karşı nöbet tutuyordu. 19. asırda Amerikan-Kızılderili Savaşı veya 20. asırda Afrika'daki Fransız yabancı lejyon kampanyalarında kullanılan taş duvarlar ve gözetleme kulelerinin benzerleri bu savaşlarda da kullanılmış ve buralara personel yerleştirilmiştir.

Komünist gerillaları tarafından Güney Kore'ye propaganda sızdırılmasında birçok ilkel fakat tesirli araçlar kullanılmıştır. Mahalli propaganda için kullanılan faydalı bir usul köy meydanında veya kalabalık bir caddede fakir bir sokak dilencisinin (veya öyle giyinmiş bir gerillanın) içinde uygun komünist propaganda mısralarında bulunan bir destan okumasıdır. Bu destanlar ekseriyetle Kore Cumhuriyeti liderlerine karşı açık ve sert ithamlar şeklinde oluyor ve Kore Halkı'nın acıklı vaziyetinden bahsediyordu.

Ölüm veya misilleme tehdidi ile köylülerin komünist gerillalar tarafından korkutulması da yiyecek temini ve propaganda yaymak için standart bir metot olmuştur. Bu şekilde bir aileye tatbik edilen terör uzak ve silahsız dağ köylerine orman yangını gibi yayılıyordu. Bu terör taktiğine karşı alınan pasif tedbir ise dağ tepelerinden köylülerin birbirlerine ateş yakarak alarm vermeleri ve böylece askerleri, milli polisi ve bölgedeki köyleri düşman gerillalarından haberdar etmeleri idi.

Japonya'da bulunan Birleşmiş Milletler Komutanlığı'nın sesi (VUNC) ve mahalli radyo istasyonlarının yayınları da propagandada radyonun tesirini ve ağırlığını ortaya koydu. Radyo dinleyicilerinin mevcudunu değerlendirmek her zaman güçtür, lakin Güney Kore'de yakalanan komünist gerillaların hem Amerikan hem de Rus yapısı askerî tipte radyoları olduğu görülmüştür. Güney Kore'nin yerli halkına gelince, radyolar bilhassa eyalet başkentleri ve büyük köylerdeki memurların elinde bulunuyordu ve kırsal bölgelerde çok az sayıda radyo vardı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:

ANTİ-GERİLLA VE MUKAVEMET SAVAŞI

3.1. Anti-Gerilla Taktikleri

> *"1942 yazında gerilla faaliyetleri Yunanistan'da kendini göstermeye başladığında işgal kuvvetleri önce buna pek önem vermediler. Sadece Müttefiklerin askerlerini öldürmeye teşebbüs eden veya sabotaj hareketlerinde bulunanları tutuklamak için teşebbüse geçtiler. Bu ilk günlerde bile failler bulunamadığı için bazen bütün bir köye ortak şekilde ceza verilirdi. Gerilla faaliyetlerinin derecesi arttıkça Alman ve İtalyan istilacıları sistematik olarak karşı tedbir almaya başladılar."*[166]

"*Bir hırsızı yakalamak için bir hırsıza ihtiyaç vardır*" atasözü "*Bir gerillayı yakalamak için bir gerillaya ihtiyaç vardır*" şeklinde değiştirilebilir. Esas olarak bu sadece gerillalara, sabotörlere ve casuslara karşı kullanılan tedbirler gerillaların hareket tarzlarının ekseriyetini içine alır demektir. Nizamî asker bu uygulama sahasında başarıya ulaşamaz. Gerillayı yenebilmesi için nizamî askere gerilla metotlarını kullanması gerektiği anlatılmalıdır.

> *"İstikbaldeki bir savaşta gerideki mücadelenin savaş alanındaki kadar mühim olacağı muhakkaktır. Ajanlara, sabotörlere ve*

166 William Hardy Mcneill, ***The Greek Dilemma War and Aftermath***, J. B. Lippincott Company, London, 1947, p. 55.

casuslarla propagandacılara karşı aktif müdafaa hayati önem taşıyacaktır. İkinci Dünya Harbi'nde Alman Ordu Komutanlığı'nın Rus cephesindeki tecrübelerinden aşağıdaki hususlara ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmıştır.

1) Askerlerin sistematik ve realist bir şekilde askerî sırların ifşasına karşı emniyet, gözetleme ve muhafaza hususlarında eğitilmeleri.

2) Gerideki birliklerin sabotaj ve casusluk faaliyetlerine karşı tesirli bir şekilde korunması.

3) Bu korunmanın milli bölgeleri kapsaması.

4) Sivil halkın tam eğitimi.

5) Sivil ve askerî servisler arasında sıkı işbirliği."[167]

Mukavemet hareketinin mağlubiyetini sağlamak için pasif bir planın yapımındaki esas düşünce teşkilât üyelerini evvelce anlatılan prensiplerin müspet faydasından mahrum kılmak olacaktır. Bu doğrultuda toplum desteği şartının ortadan kaldırılması mukavemete karşı çıkan kuvvetin veya teşkilatın gündemindeki ilk madde olmalıdır. Bunun nasıl yapılacağı burada tarif edilemez. Ancak planlayıcılara yardımcı olması için bazı esaslar ortaya konabilir. Bunlar arasında herhangi bir mukavemet örgütünü ilgilendiren iki esas ikmal problemi bulunacaktır: Yiyecek ve mühimmat. Gerilla grupları sivil halk tarafından ya halkın kendi isteği ya da gerillaların terör metotları ve kuvvet kullanması ile desteklenir. Bu nedenle karşı gerilla istihbaratı her belirli gerilla bölgesindeki halk desteğinin kaynağını ve tipini ortaya çıkarmalıdır. Bu tespit edildiği zaman da halk desteğini ortadan kaldırmak için anti-gerilla hareketi bir veya birkaç şekilde olmalıdır.

"Gerilla faaliyetlerine karşı başarısızlıkla neticelenen harekâtların uzun listesi birçok askerî liderlerin katılıklarının ve nizamî taktiklerin bırakılmasındaki uzlaşmaz tavırlarının bir neticesidir. Bu askerî hastalık asırlar boyunca devam etmiş olup, her çağın sonundaki harp stilinde daha da belirgin bir şekilde ortaya

---

167 Revue Militaire Générale, Fevrier 1959, p. 45.

çıkmaktadır. Bu kötü askerî hastalığa yakalanması ihtimali kuvvetli olan istikbalin komutanlarını bekleyen acı neticeleri merhum George Santayana'nın şu sözleri yansıtmaktadır. Tarihten ders almayanlar onu tekrar etmeye mahkûmdurlar."[168]

Bir mukavemet örgütüne karşı sürdürülecek olan propaganda kampanyasının planlanmasında çok dikkatli olunmalıdır. Bu, bilhassa başlatılacak teşkilatın veya birliğin kırsal bir bölgeye gelişinde ve genel araştırma imkânları uzakta olduğu zaman daha da önemlidir. Eğer yazılı veya sözlü propagandanın görevini başarması gerekiyorsa, mukavemet örgütü ve onun liderleri hakkında temin edilen istihbarat raporları son duruma getirilmeli ve her gün yeni bilgiler ilave edilerek devam edilmelidir. Şüphesiz yazarların ve araştırmacıların işe başlamadan önce mevcut örgütün tam bir dosyasını tedarik etmeleri şarttır. Anti-Gerilla harekâtının planlanmasında istihbaratın bilinmesi gereken önemli hususları şunlardır: Mukavemet liderinin şahsiyeti ve şahsi karakteristikleri, örgütün efrat ve eratının genel kuruluşu, mevcut statüsü ve kayıtlardan ortaya çıkarılan geçmişteki ve hâlihazırdaki mukavemet gücü.

Yukarıdada belirtildiği gibi ilk faaliyet şekli mecburen örgütün sivil temeli olan halk desteğine yöneltilecek propaganda olacaktır. Her türlü propaganda tedbiri halkın istekli olarak yapmakta olduğu yardımı zayıflatmakta faydalı olacaktır. Kullanılan konu ve metotlar bilhassa meşru hükümetle ilgili olarak kararlı sivil halkın vatanseverlik duygularına değinecektir. Bu noktada hükümetin halkı gerillaları reddetmeye davet edecek kadar lehte kamuoyuna dayanan kuvvetli bir pozisyonda olması gerektiğine dikkat edilmelidir. Bununla ilgili faktörler de şunlardır: Vatandaşların ferdî olarak hükümete ve gerillalara karşı tavırları,gerillalar ve kanuna riayet eden ferde karşı hükümetin uyguladığı taktikler, halkın refah seviyesi ve hükümet ile gerillalara yapılan dış yardım. Eğer dış yardım yoksa halk desteği

168 Joseph P. Kutger "Irregular Warfare in Transition", F.M. Osanka (ed). ***Modern Guerilla Warfare***, p. 52.

büyük ölçüde önlenmiş demektir. Eğer gerilla örgütü "*Uluslararası Komünizm*" gibi bir örgüt tarafından destekleniyorsa hükümet propagandacıları halk desteğini zayıflatırken komünist teşvikini de yıkmak zorundadırlar. Halkın büyük bir kısmı köylü ve ziraatçı olan bir bölgedeki yerlilere gerillalara yardımı kesme mesajını taşıyan ve standart komünist propaganda ve fikirlerini yalanlayan "*Çiftçi Gazetesi*"nin dağıtımından çok yararlanılabilir.

Yazılı propaganda da birçok faktörler dikkate alınmalıdır. Örneğin, yazının tipi ve kâğıdın rengi, kullanılan semboller ve hatta kullanılan kâğıdın cinsi. Bir beyannamedeki konu ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun eğer kâğıdın rengi onu okuyana başka şeyler ifade ediyorsa propaganda etkisiz kalır. Örneğin: Sarı rengin tabu olduğu bir bölgeye sarı kâğıt üzerine basılmış beyannamelerin atılması gibi. Okuma yazma bilmeyen bölgelerdeki halka yapılacak propaganda da daha ziyade karikatür ve afiş şekline ağırlık verilmelidir. Bunları alacak olan şahıslara bir şeyler ifade edebilecek şekilde ve mümkün olduğu kadar çok şekillerle dolu olmalıdır. Burada dikkat edilmesi gereken bir husus da konunun anlaşılmaz hale getirilmemesi, şekillerin en cahil kişi tarafından bile anlaşılabilir olması, temayı ve konuyu basit ve tesirli bir şekilde aktarabilmesidir.

Anti-Gerilla propagandasının bu safhasında kullanılacak konular arasında gerilla liderinin şahsi otoritesini yıkmak için yapılan direkt hücumlar da bulunur. İftira metodu çeşitli şekiller alabilir. İmalar ve şayialar, liderin taraftarlarının sadakat ve desteğini elde tutma kabiliyetini tedricen ve sonunda da tamamen yok edilmesinde kullanılan en değerli usullerdendir.

Gerillaları hedef alan bir propaganda yazacak olan kimse, önemli şahısların ve belirgin grupların karakteristiklerine tamamıyla vakıf olmalıdır. Dini ve kültürel yönden etnik temeller propagandacı tarafından çok iyi bilinmelidir. Eğer bu faktörler iyi bilinmiyorsa propagandayı desteklemesi gereken çağrı, propagandanın konusu ve metodu daetkisiz olacaktır.

Ayrıca propagandanın konusuna ve metoduna esas olan istihbarat doğru değilse hatta tamamen yanlış ve geçersiz ise yürütülen davaya önemli ölçüde zararda verebilir. Bir bölgede devamlı yaşamış olan ve yerlileri çok iyi tanıyan şahıslar konu ve metotlara esas teşkil edecek olan propaganda istihbaratının en iyi kaynakları arasındadır. (Propaganda faktörleri ve metotları için Tablo-1'e bakınız)

Konu ve temaların işlemesinin muhtelif yönleri bu kitabın diğer kısımlarında incelenmiş olmasına rağmen bir konuyu tamamlayan unsurların üzerinde tek tek durulması ve acele edilmemesi gerektiğini de tekrarlamak lazımdır. Vasıtanın, konunun veya faktörün ifade ettiği şeyleri aktarmada ne dereceye kadar tatbik edilebileceği konunun seçilmesinde gösterilen aynı ihtimamla ortaya konmalıdır. Vasıtanın kullanılabilme özelliği propagandanın tesiri için önemlidir.[169]

Mukavemet örgütlerinin varolabilmesi ve devamı, çok yüksek şahsiyet sahibi bir lidere bağlı olduğundan mukavemet içindeki en faydalı propaganda hedefi liderin kendisidir. Propagandistin lidere nasıl hücum edeceği elde mevcut konulara ve temalara bağlı olacaktır. Şayet bunlar mevcut değilse, en az birinin hedefini bulacağı ümidiyle birtakım uydurma ve şayialar çıkarabilir. İnsan tabiatı bu tip dedikodulara yatkın olduğu için durum propagandistin lehinedir. Göze alınan risk de hesaplı bir risktir.

Mukavemet liderinin etkisini boşa çıkarmak veya ehemmiyetli derecede azaltmak için her fırsat propagandist tarafından değerlendirilebilir. Davaya kendini adamak ve görevini kabullenmek, başarıyla tamamlamak için cesur bir kararlılık yanında mukavemet kuvvetleri liderliğinin yüksek vasıflı insanlar gerektirdiğini hatırında tutmalıdır. Hiçbir durumda tecrübeli propagandist elindeki konuları daha önce açıklanan konuları ihtiva ediyor diye önemsiz addetmez.[170]

---

169 Leonard W. Doob, ***Public Opinion and Propaganda***, Henry Holt And Company, New York, 1950, p. 55-58.

170 Durrell, ***a.g.e.***, p. 303 ve Virgil Ney, "Guerilla War and Modern Strategy", **The Foreign Policy Research Institute, ORBİS** Vol. II, Spring 1958, No: 1.

Diğer yönden hiçbir zaman unutulmamalıdır ki birçok mukavemet lideri makamlarını sırf silaha sahip oldukları için korku ve terör ile muhafaza ederler. Liderlerin grup üzerindeki hakimiyetini mahvetmek veya azaltmak için en iyi hedefler grup içerisinde ondan nefret eden kişilerdir. Gerçek ve iddia edilen hata ve yanlışlıklar istismar edilerek şüphe, itimatsızlık ve kin konusu olarak kullanılabilir. Bir liderin dürüstlüğü daima taarruza açıktır. Taarruz için uygun bir konu ve yön arayan propagandacı bu dürüstlük temasını ve liderin faaliyetlerini istismar edebilir.[171]

Gerillaya ve onu isteyerek veya terör baskısı altında destekleyen halka karşı propaganda kampanyası aynı zamanda açılır. Mukavemeti hedef tutan propagandanın amacı onu kolektif veya kişisel olarak parçalamaktır. Halka dönük yapılan propagandanın hedefi ise gerilla sabotör ve teröristlerin hükümet tarafından mağlup edilmesi için mahalli halkın hükümet gayretiyle tek vücut haline getirilmesidir.

Halkı kanun ve nizamı ile meşru hükümetin lehine kazanmak için birçok metotlar başarılı olarak kullanılmıştır. Şiddet, baskı ve terör tehditleri gerillalar tarafından hükümetin polis ve askerlerinin sık sık ziyaret etmediği ücra köylerdeki ahaliye karşı onları desteklemeleri için kullanılan etkili unsurlar arasında yer almaktadır. Aynı şekilde daha ılımlı metotlar başarı sağlamadığında bu unsurlar gerillaları halk desteğinden mahrum etmek için hükümet tarafından da kullanılır. Bu taktikte mahalli halk gerillaların yardımcıları olarak muamele görürler ve hükümetin kuvveti onlara hissettirilir. Diğer metotlar uygun olmazsa bu metoda son çare olarak başvurmak lazımdır. Çünkü bu çeşit hareketler, halkın hükümete karşı olan iyi niyetini ve lehteki kamuoyunu yıkar, günahsız insanlar için müşkülatlar ve toptan adaletsizlik gibi problemler ortaya çıkarır.

"Cephe gerisindeki mücadele için geniş çaptaki 'Partizan Savaşı' İkinci Dünya Harbi'nden geliştirilmiştir. Gelecekteki savaşlarda

171 Linebarger, ***a.g.e.***, p. 156-158.

da kaçınılmazdır. Bu savaş türü her iki taraftaki sivil halkın morali üzerine de etki yapan Psikolojik Savaş ile birlikte kullanılmalıdır."[172]

Gerillalar hakkında bilgi verecek olanlara yapılacak para yardımı ile tesirli bir gayri resmi istihbarat teşkilâtı ve anti-gerilla ajan şebekesi hükümet kuvvetlerinin hiçbir dikkat ve direktifine ihtiyaç olmadan kurulup yürütülebilir. Judas zafiyeti hala insanların en önemli zayıflıklarından biridir. Kore'de ve diğer yerlerdeki asıl anti-gerilla kampanyalarında, gerillalara herhangi bir şekilde yardım eden mahalli şahıslara ait veri veya şüphelenilen gerillaların yerleri hakkında verilecek bilgiler için cömert paralar teklif eden beyannamelerin gerilla harekât sahasına havadan atılmasının veya bu tip afişlerin asılmasının tesirli olduğu ispatlanmıştır.

Bir anlamda gerilla faaliyetlerine karşı yürütülmekte olan askerî harekâtlar "*Aktif*", propaganda kampanyaları da "*Pasif*" olarak nitelendirilebilir. Örgütü zayıflatmak bakımından nizamî askerî strateji ve taktiklerin bir dereceye kadar tesirsiz oldukları acı ve feci tecrübelerle görülmüştür. Eserin başka bir yerinde bu durum nizami savaşın prensiplerine karşı gerilla savaşının prensiplerini de alarak izah edilmiştir.[173]

"Propaganda kampanyasından askerlerini korumak ve bu faaliyetler ile savaşmak için Alman makamları çareler aradılar. Hatta komünizm aleyhtarları Ruslar arasından kontr-gerilla ajanlarını işe aldılar. Fakat bunların bütün faaliyetleri çok dağınık olup koordinasyondan yoksundu. Karşı-partizan ve Kontr-espiyonaj faaliyetlerine karşı tek ve çok kuvvetli bir merkezî kontrole ihtiyaç olduğunu tecrübeler göstermiştir."[174]

Propagandanın gerillalara karşı optimum değeri sivil halka karşı da aynı zamanda kullanıldığında görülecektir. Propaganda

172 Revue Militaire Générale, ***a.g.m.***, p. 47.
173 Bkz. Birinci Bölüm, Gerilla Harbi, Prensipleri ve Tatbikatı. (E.N.)
174 Revue Militaire Générale, ***a.g.m.***, p. 47.

kara ve hava kuvvetleri tarafından küçük çaptaki mukavemete karşı askerî tedbirler ile birlikte kullanılmıştır. Burada, bütün askerî harekâtlarda olduğu gibi koordinasyonun önemi çok büyüktür. Gerilla taktiklerinin akıcılığı ve herhangi bir gerilla kuvvetinin toplu olarak bulunmaması nedeniyle çok ender olarak karşı-gerilla kuvvetinin görevleri tümenden büyük nizamî kuvvetlere verilir. Havan desteği gören piyade ve topçulara karşı gerillalar tutunamaz ve savunamazlar. Bunlara gerillalar vur-kaç taktikleri, dağ üslerine veya dağlardaki barınaklarına çabucak çekilme taktikleri ile mukabele ederler. Nizamî askerler karşı-gerilla faaliyetlerinde dağlık bölgelere girdikleri zaman avantaj çabucak gerillalara geçer. Tabii örtüde gizlenme-yabancı arazi ve yetersiz haritalar ve çoğu zaman modern askerin ulaşamayacağı bölgeler ve onun hantal teçhizatı nizamî kuvvetler için özel tipte harekâtları zorunlu kılar.

Mukavemetin bastırılması için burada zikredilen aktif tedbirlere ilâve olarak çok tesirli olabilecek birçok pasif tedbir de vardır. İşgal kuvvetlerinin sivil halka uyguladıkları baskı metotları arasında, yiyeceğin vesikaya bağlanması ve tayın kartları verilmesi vardır. Bu uygulama işgal kuvvetleri tamamıyla yerleştiği zaman ve mukavemet yeni yeni kendisini göstermeye başladığı vakit tatbik edilebilir. Halkın yiyecek temini işgal kuvvetlerinin kontrolünde olduğunda, halk açlık ve zaruret içinde kıvranmaya başlar. İhtiyarları, çocukları ve sempatizanları açlıktan ölecek bir halde görmek hoş bir manzara değildir. Bu şekilde bir uygulama gerillaların halk desteğinden yoksun bırakılmaları için kullanılacak tesirli bir silahtır. Mukavemet eden personel arasında sempati duyulan mahalli şahsiyetler olduğu halde bile kişi önce kendisini ve ailesinin çıkarlarını düşünür. Bu çıkarları muhtemel bir mukavemetçiye yardım için feda etmesi ondan istenmeyecek bir husustur.[175]

---

175 Revue Militaire Générale, *a.g.m.*, p. 49.

İngilizler Malaya'da mukavemetçilerin ikmal yollarını kesme tekniğini geliştirdiler. Özellikle yiyecek ikmali yapılan yolları, mukavemete devam etmek anlamsız olana kadar kapadılar.

> *"Gerillalar bu ablukanın tesirini hissetmeye başladılar. Ormanın kenarında ikamet edenlerin başka yerlere nakledilmelerinden sonra mahalli ikmal yollarını kontrollerinde bulundurmalarındaki güçlük onları orman içindeki arazide mahsul yetiştirmeye mecbur etti. Bu mahsul alanları İngiliz hava kuvvetleri için uygun hedefler teşkil etti. İngiliz Hava Kuvvetleri bölgeyi gözetleyerek mahsullerin toplanma zamanı yaklaşınca tarlalara zehir püskürtüyor veya yakıyor, böylece kuşatılmış olan gerillaların maneviyatını kırıyorlardı."*[176]

Mukavemet faaliyetlerine karşı aktif tedbir esas olarak asker veya gizli polis tarafından uygulanan tehdit ve terör usulleridir. Düşman halkının yaşaması için insancıl düşüncelerden çok kendi askerlerinin emniyetini düşünün bir askerî komutanın, işgal kuvvetlerinin personelinden biri öldürüldüğü zaman umumi bir misilleme hareketine girişmesi beklenebilir. Bu, mukavemet savaşının acı hakikatlerindendir. Bu konuda nizamî askeri düşündürecek çok az şey vardır. Faaliyetlerinin sonucu olarak mukavemetçiler, kitle idamlarını ve misillemeleri her zaman beklemelidirler. Bu misillemeler mukavemet göstermeyen halkın hiddetini kolektif olarak veya ferden üzerine çekme pahasına dahi olsa örgütün üzerine alması gereken hesaplanmış bir risktir. Sovyet Rusya'daki Alman Ordusu'nun işgal kuvvetlerinin, partizan örgütlerindeki sivil Rusların büyüyen ve yayılan "*Alman Öldürme*" programlarına karşı giriştikleri misilleme ve ceza metotları başarılı olmamıştır. Sovyet Rusya'daki mukavemet karşısında Alman Ordusu'nun ümitsiz vaziyeti aşağıdaki örnekte görülebilir:

> *"Her iki kesimde de -Kuzey ve merkez- kendi bölgelerinin asayişinden mahalli memurlar sorumlu tutulmuş çetelerin halk tarafından desteklenmesini önlemek amacıyla partizanlar tarafından*

176 Kutger, ***a.g.e.***, p. 121.

yaratılacak zayiata karşı misilleme yapılması emredilmişti. SD tarafından yapılan güvenlik tahkikatlarından sonra kasaba ve köylerin belediye reisleri ile ihtiyar heyetleri silahlandırılarak mahalli emniyet için sorumlu tutuluyorlar, ancak yakından gözetlenebilmeleri için daireleri en yakın Alman karargâhına nakilediliyordu. Bunlar yalnız kendi toplumlarının asayişi ile sorumlu olmayıp aynı zamanda en yakınlarındaki meskûn mahal ile aralarındaki arazinin yarısına kadar olan yerlerden de sorumlu idiler. Ek destek için mahalli siviller nokta muhafız görevlerine alınmışlardı. Filli partizan faaliyetlerine karşılık olarak her öldürülen Alman'a binaen yerlilerden ikisinin öldürülmesi emredilmişti. Önemli bir tesise yapılan hücuma karşılık üç kişi öldürülecekti. Yabancıları saklayan her yerli de aynı cezaya tabi tutuluyordu. Güneş battıktan sonra yollarda dolaşan veya ana yolların, köprülerin yakınında herhangi bir saatte görünenlerin vurulması da emredilmişti."[177]

Mukavemet örgütüne karşı koyabilmek için işgal kuvvetleri ekseriyetle "*ikna taktikleri*" yanısıra daha müspet çarelere de başvurmaya mecbur olacaklardır. Bu yüzden propaganda kampanyası tatbik edilirken aşağıda belirtilen daha ince tedbirler uygulanmalıdır:

Direkt taarruz (baskınlar da dahil), endirekt taarruz (gözetleme de dahil), esir alma, büyük bir çoğunluğu imha, başka yerlere nakletme ve idam. Bu faaliyetleri düşünmek hoş olmasa bile ancak mukavemet kuvvetlerine, onun başarılarına ve devamlı gelişmesine karşı kullanıldığında her tedbirin kendi sahasında değişik derecelerde tesirli olduğu görülmüştür.

Terörist, sabotör veya gerilla olarak faaliyet gösteren mukavemet örgütlerine karşı nizamî askerlerin kullanılması olan direkt taarruz en az başarı şansı olanıdır. Bunun birçok ikna ve ilzam[178]edici sebepleri vardır. Mesela, gayrinizamî kuvvetlerin

177 Edgar M Howell, ***The Soviet Partisan Movement***, 1941-1944, GPO, Washington, 1956, p. 70.

178 İlzam: Yanıt veremez duruma getirme, susturma. (E.N)

vur-kaç taktiklerine karşı nizamî askerlerin genellikle başarısız olmaları; silahlar ve malzemenin (özellikle nakliyat malzemesinin) bu tip savaşa adaptasyon kabiliyetinin zayıf oluşu, mukavemet savaşının "*Kirli Savaşma*" taktiklerine karşı çıkmak için askerlerin psikolojik yönden hazırlıklı olmamaları gibi.

Mukavemet örgütleri ile karşılaşılan nizamî ordular tarihte muhasımlarından daha gaddar olmuşlardır. Lakin bu ne mantıki ne de müdafaa edilen bir davranıştır. "*Gölge Ordulari*" mağlup etmek çabasıyla nizamî kuvvetler zaman zaman nizami harpten terör, kütle imhası, yağmacılık ve işkence taktiklerine dönmüşlerdir.

Hür İrlanda Devleti'nin İngiliz işgaline karşı acıklı fakat başarılı mücadelesinde İrlanda Cumhuriyet Ordusu'nun bir savaşçısının notlarından alınan aşağıdaki örnek nizami askerî personelin harbin kabul edilmiş kanunlarından sapmasının en çok karşılaşılan şekillerinden birini ifade eder:

> *"Yüzbaşı, 'küçük bir planım var' dedi. Önümüzden yürüyerek bir sobanın yanına gitti ve yerde duran soba demirini aldı. Onu sobanın içine soktu. Dışarı çektiğinde ucu kor rengindeydi. Tekrar içeri soktu. Binbaşı bana baktı ve sonra sobaya döndü. Midemde bir boşluk hissettim. Yüzbaşı soba demirine baktı. Eğrilmişti ve kızıl kor rengi sapına kadar uzanıyordu.*
>
> *'Şimdi konuşacaksın' dedi. Soba demirini yüzüme tuttu. Sıcaktan geri çekildim. Kollarımdan birini tutarak soba demirinin ucunu gözlerime sokacakmış gibi çevirdi. Demiri gözlerimin hizasına kadar kaldırdı. Kaşlarım yanmıştı. Sıcaklık gözlerimi dağlamaya başlamıştı. Demiri daha da yaklaştırdı. Koku beni kuru kuru öksürttü. Geri çekilmek için uğraştım. Kirpiklerim yukarıya doğru kıvrıldı, göz kapaklarım yanmaya başladı. Aman Allah'ım. Gözlerim. Eğer gözlerime değdirirse, boğazına atılıp onu parçalayacağım diye düşündüm. 'Cevap verecek misin' diye sordu. Başımı hayır anlamında salladım. Soba demirini bana vuracakmış gibi kaldırdı. Onu tekrar sobanın içine soktu.*

'Bizi alt edeceğini mi zannediyorsun?' dedi Binbaşı. 'Sorulara cevap vereceksin, işitiyor musun' diye bağırdı. 'Nerede kalıyorsun?' Cevap vermeyince bana hırsla tekrar tekrar vurdu."[179]

Daha evvel de belirttiğim gibi mukavemet kuvvetleri ile karşılaştıklarında nizami askerler oldukça dezavantajlı durumdadırlar. Esas güçlük çarpışacak düşman mukavemet kuvvetlerini tek bir noktaya yığılmış ve tertiplenmiş olarak bulamamalarıdır. Bunlar mahalli mukavemetin üyeleri olarak; mukavemet, terör, suikast gibi özel görevlerine bakmaksızın daima örtülü bir ortamda, mükemmel bir arazi bilgisi, gizlilik ve azami emniyetle faaliyette bulunurlar. Mukavemet kuvvetlerine karşı ilk çatışmalarda nizami askerler genellikle başarısız olurlar. Bu durum bilhassa Hitlerin Nazi ordusunun, daha sonraları nizami Sovyet kuvvetleriyle birleşen partizanlara karşı yaptığı mücadelelerde daha iyi görülmüştür.

"Genellikle muharebeye aktif olarak katıldığı tespit edilen kadınlar da dahil, yakalanan partizan ve sivillere uygulanan siyaset değişmedi. Bu gibi şahıslar ya kurşuna dizilecek ya da asılacaktı. Aynı şekilde partizanlara herhangi bir şekilde yardım eden, onları gizleyen, yedirip içiren siviller de öldürülecekti. 'Durum şartları' göz önüne alınarak firari partizanlar harp esiri olarak muamele göreceklerdi. Yakalanan partizanlardan baskı ile örgüte katıldıklarını ispat edebilenler çalışma kamplarına veya Almanya'ya çalıştırılmak üzere gönderileceklerdi. Partizanların herhangi bir şekilde yardım aldığı toplumlara karşı kolektif tedbir alınacaktı. Bununla birlikte bu tedbirler suçun ağırlığına göre olup, müsadere edilecek malzemelerin çeşitlerinin arttırılmasından, bir köyün tamamıyla imha edilmesine kadar olabilirdi. Bu misilleme sadece yerlilerin gayrinizamî kuvvetlere gönüllü olarak yardım ettikleri zaman uygulanacaktı."[180]

---

179 Ernie O'Malley, ***Army Without Banners: Adventures of an Irish Volunteer***, Houghton Mifflin, Boston,1937, p. 292-295.

180 Howell, ***a.g.e.***, p.120-121.

Mukavemet kuvvetlerine karşı koymak için endirekt taarruz; bölge baskınları ile silahlı gözetleme metotlarını ihtiva eder. Doğru ve cari istihbarata dayanılarak yapılan bu gibi baskınlar kullanılacak en iyi taktiklerdir. Baskın ekibi için normal harekât tarzı baskın hedefine motorlu vasıta, helikopter veya havadan atma tekniği ile gidip bölgeyi ve yakın bölgedeki bütün şahısları ele geçirerek tecrit etmektir. Alınan esirler sorgulama ve rehin olmaları yönünden çok faydalıdırlar. Duruma bağlı olarak, işgal kuvvetlerine yapılan bazı hareketlere karşı mukabele veya intikam alma diye sınıflandırılabilen baskınlar da vardır. Bu harekâtlarda, son derecede gaddarca hareket edildiği için, canlı esir alınmaz. Nihai netice, mukavemet ve onun destekleyicileri tarafından yapılan bir propagandanın değerlendirilmesi olacaktır. Mukabil baskınlar terör esaslarına dayandığından mukavemet üyelerini kontrol ve sınırlamak için en tesirli vasıtalardan biridir. Bu şekilde mukavemetçiler ve onları desteklemesi gereken halk üzerinde meydana getirilen korku geçerli olabilir, fakat kati değildir.

> *"Almanların mukabele metotları insafsız idi. Atina'da bir Alman askerinin öldürüldüğü yere giden Alman askerleri sokaktaki halktan elli kişiyi duvara dayayarak kurşuna dizmişlerdi. Kırsal bölgelerdeki mukabele ise daha geniş idi. Eğer gerillalar bir Alman devriyesine pusu kurmuşlarsa, bir köprü havaya uçurmuşsa veya başka sabotaj faaliyetlerinde bulunmuşsa, Almanlar en yakın köye giderek evlerin birkaçını veya hepsini yakmayı âdet hâline getirmişlerdi. Taarruzun daha şiddetli olduğu çok ciddi durumlarda Almanlar yerlileri öldürmek veya evleri ile birlikte yok etmek için sistematik teşebbüslerde bulunuyorlardı."*[181]

Mukavemetin böyle misilleme taktiklerinden kendini kurtarabilmesi elinde bulundurduğu güce ve halk desteğinin derecesine bağlı olacaktır.

---

181 Mcneill, ***a.g.e.***, p. 55-58.

Malaya'daki başarılı karşı-gerilla faaliyetleri ile ilgili önemli bir çağdaş belge olarak İngiliz Ordusu'ndan Yarbay Richard Miers tarafından hazırlanan "*Shoot to Kill*" isimli rapor zikredilebilir.[182]

3.2. Nükleer ve KBR Şartları Altında Mukavemet Savaşı

İnsanlık, kimyasal, biyolojik, radyolojik veya nükleer bir savaş geçirmediğinden, bu şartlar altında mukavemet savaşının geleceği çok tahmini ve teoriktir. Mukavemet savaşının düzeni ve harekât tarzı hakkındaki fikirlerde zorunlu olarak tamamen tahminlerden ibaret olacaktır. Böyle bir duruma temel teşkil edebilecek Hiroşima ve Nagazaki halkının tecrübeleri bulunmaktadır ve bunlar sadece insanların ve fizikî hedeflerin üzerindeki atom bombardımanının tesirini göstermektedirler. Hidrojen bombardımanı ve onun insan topluluğu üzerindeki tesiri sadece tahmin edilebilmekte ve bu sebepten de bu şartlar altında, mukavemet ihtiyacı ve halkın bunu yapabilme kabiliyeti ancak hayal gücüne dayanabilmektedir. Bu sebeple bu esaslara müstenit olarak tezi hazırlamalı ve bu tezi muhtelif ihtimallere tatbik etmeliyiz. Böylece yapılacak ilk iş bu ihtimalleri bulup çıkarmaktır.

Bugün, büyük güçlerin dünyanın herhangi bir yerinde, hayret verici bir imha yapabilmeleri teknik yönden mümkündür. Bu tehdidin bile, tek başına savaş ve barış üzerinde kati bir tesiri vardır. Nükleer silahların gizli gücünün tesiri silah mevcudu ve atma vasıtaları büyüyüp geliştikçe, artan bir şekilde hissedilecektir. Bu, uluslararası siyaset ve askerî harekât üzerinde çok güçlü frenleyici bir engel teşkil etmektedir. Bu sebepten, nükleer silahlar sadece mevcudiyetleri sayesinde bile tarihin gidişatını değiştirebilirler. Aslında, nükleer bombardımanın sebep olabileceği büyük tahrip, topyekûn bir savaştan ebediyen kaçınılacağı ümidini de arttırmaktadır.

182 Bkz. Richard Miers, ***Shoot To Kill***, Faber and Faber, London, 1959. (E.N.)

Bombardımanın, can, insan gücü ve diğer kentsel kaynakların kaybolması ve müteakiben yapılacak yeniden ayarlamalar gibi sosyal tesirleri, sadece taarruz ve savunmanın politik yönünde mevcut olacaktır.[183]

Daha önce belirtilen, iki Japon şehrine atom bombalarının atılması, harp silahlarında yeni bir devir yaratmıştır. Hidrojen bombası ve onu atmakta kullanılan güdümlü kıtalararası füzelerin geliştirilmesi durumu daha da karıştırmıştır. Bununla birlikte, uçakların çok daha süratli olarak, hatta ses hızını aşarak, bu bombaları atabilme kabiliyetini korudukları da not edilmelidir. Hiroşima'da mukavemet etme yönünden nasıl bir reaksiyon olduğu bilinmemektedir, ancak hayatta kalabilmek, yanmış, yıkılmış yaralıların tek düşüncesiydi. Zira kör edici bir parlaklık, sonsuzluk ve binlerce kişi için işkenceden başka mukavemet edilecek bir düşman yoktu. 1961'deki bir hidrojen bombasının tahrip gücü Hiroşima'daki bombadan bin misli daha fazladır. Bu önemli hususu akılda tutarak, ihtimallerimizi tamamlamaya devam edelim.

Düşmanın, atom tesirine maruz kalmamış yerli halk ve müttefiklerine karşı mücadeleyi sürdürebilmesinde, kendisi için değerli, bilhassa büyük endüstri sitelerini içine alan, nükleer tahribin dışındaki bölgeleri işgal etmek isteyeceği çok muhtemeldir. Halen 1961'de, kıtalararası balistik füzelerin binlerce mil uzaktaki hedeflerine tam isabet kaydedecek kadar hassas oldukları kabul edilmelidir. Bununla birlikte NATO ve ABD'nin olduğu kadar Sovyet Yüksek Komutanlığı da aşağıdaki örnekte belirtilen bir durumla karşılaşacaktır:

Askerî araştırmalar ve yazılarla ün yapmış olan Orgeneral Pokrovsky daha 1956 senesinde bazı sebeplerden dolayı balistik füzelerle çok yakından ilgileniyordu. Birinci olarak, uzun menzilli balistik füzelerin isabet hassasiyetinin, konvansiyonel toplardan daha fazla olabileceğini düşünüyordu. Merminin çarpma

183 Fred Charles Iklé, ***The Social Impact of Bomb Destruction***, Oklahoma University Press, Norman, 1958, p. 178-79.

noktası, menzilin yüzde biri hatta binde biri kadar hassasiyetle hesaplanmaktadır ki bu da uzun menzilli füzelerinkinden çok daha küçük bir sapmadır. İlk kıtalararası balistik füzelerin fırlatıldığının açıklanmasından sonra General Pokrovsky, azami altı ila on iki millik bir sapmadan bahsetmiştir. Azami sapma değişken bir terimdir ve de muhtemelen kasıtlı olarak müphem bırakılmıştır.[184]

Kimyevi, biyolojik ve radyolojik savaşın halk kütleleri, eğitimdeki veya savaşan askerler üzerindeki tesiri tahmini olarak değerlendirilebilir. Bu silahın daha tahripkâr blast[185] tesirli nükleer silahların yerini alabileceği ihtimal dahilindedir. Hasta veya ilaç ile uyuşturulmuş halkın, bir düşman işgal kuvvetine karşı nasıl etkili bir şekilde mukavemet edeceği sadece bir spekülasyon konusudur. Bu sebeple, başlangıçta KBR şartları altında şekillenecek mukavemetin mümkünse, nükleer şartlardaki gibi olması gerekmektedir.

ABD ordusu Baş Kimya Subayı olan Orgeneral Marshall Stubbs, KBR savaşının en önemli bir faktörüne aşağıdaki örnekte değinmektedir:

> *"Geniş bir hedef sahasının biyolojik silahlarla stratejik yönden kaplanmasının önemli bir tehdit olduğunu araştırmalar göstermiştir. Halkımızın mukavemet gösteremeyeceği, karakteri değişebilen ve ilaca mukavim mikroorganizmalar kullanılabilir. Ortadan kaldırmayı başardığımız sarıhumma veya çiçek gibi hastalıkların kullanılması da muhtemeldir."*[186]

Böyle bir afet karşısında, bilinen biyolojik vasıtalara ve onların doğurabileceği salgın hastalıklara karşı, taarruzdan önce toptan aşı, uzun vadeli önleyici bir program olabilir. Muhtemel KBR taarruzuna karşı gaz maskeleri ve ferdi korunma

---

184 H.S. Dinerstein, ***War and the Soviet Union***, Frederick A. Praeger, New York, 1959, p. 223.

185 Blast etkisi: Nükleer bomba patladıktan sonra çevreye yayılan ses basınç etkisidir. (E.N.)

186 Land, Air, Navy Forces Magazine, 3 June 1961.

elbiselerinin temini, taarruz öncesi planın önemli bir kısmıdır. Mevcut sığınaklara filtrelerin ilavesi, düşman istilasına karşı, sayısı meçhul bir kısım halkın mukavemet edebilecek güçte kalmasını garantileyecektir.

Nükleer veya KBR savaşı halinde mukavemet faaliyetlerinin başlayabileceği ihtimaline paralel olarak yakınlık şartı dâhilinde, hayatta kalanların işgal kuvvetine karşı mukavemete ihtiyaç duyacakları kabul edilmelidir. Bir işgal kuvvetinin mevcut olacağı fikri, bir tecrübeden yahut mantıki muhakemeden ileri gelmemektedir. Düşmanın nükleer infilak bölgelerini işgal edeceği de tamamen şüphelidir. 1961'de bile nükleer silahlarla tahrip olmuş bölgelerde radyoaktif bulaşma ve serpinti tehlikesi, kullanılmayan arazinin ele geçirilmesi riskine girilemeyecek kadar büyük olacaktır. Aşağıdaki pasaj, bir memlekete yapılan nükleer atışlardan hemen sonra hayatta kalanların durumunu net bir şekilde izah etmektedir:

> *"Sağ kalanların karşılaşacakları güçlükler hakikaten büyük olacaktır. Kütle halinde mülteciler, mümkünse, gelecekte taarruza uğraması muhtemel şehirlerden sakınarak kırlara akın edeceklerdir. Bazıları daha önceden tasarladıkları belirli bir istikamete bazıları da nerede olursa olsun, yiyecek ve barınak bulabilecekleri herhangi bir yere gideceklerdir. Birçokları çiftliklerde bir şeyler bulmak için araştıracak veya aşhanelerde ve diğer yardım merkezlerinde kuyruğa gireceklerdir. Birçoğu da akrabalarını arayacak, hasta olan aile fertlerinin yaralarını saracak veya kaybolan yakınları için yas tutacaktır. Para ve mülk yokluğu, giyecek ve ev eşyalarının tekrar alınmasını imkânsız kılacaktır. Yeni bir iş bulabilme ve hayatlarını idame ettirebilme, yardımsever vatandaşlara, yerel makamlara ve hükümetin yardımına dayanacaktır. Harap olmuş şehirlerden gelen mültecilerle o şehrin eski sakinleri arasında kısa zamanda sürtüşme baş gösterecektir. Fakat mültecilerin sayısı ve acil ihtiyaçları o kadar ezici olacaktır ki, yerlilerin mukavemetini kırarak onları ev, mutfak ve diğer eşyalarını paylaşmaya mecbur edecektir. Böylece küçük*

kasabaların sakinleri şehir sakinlerinin mahrumiyet ve ıstırabını paylaşmaya mecbur olacak ve harap olmuş şehirlerin sakinlerinden biraz daha iyi bir durumda olabileceklerdir. Fakat en kötüsü hem tahliye olanlar hem de yerel sakinler kendi kasaba veya şehirlerinin de taarruza uğrayabileceğine dair, daimî bir korku içinde yaşayacaklardır. Eğer taarruz vuku bulursa, geniş sahaları blast, yangın ve sinsi bir radyasyon tehlikesi ile kaplayan şimşek gibi korkunç bir patlama ile terör tekrar başlayacak ve geride yanmış, sakat ve hastalar bırakacaktır."[187]

Yukarıdaki örnekte çizilen manzaradan sonra, mukavemet meselesinin yerini, açıkça, daha önemli olan, hayatta kalmanın alacağı görülebilir. Bununla birlikte bu görünüş hakikaten karanlık ise de bunun bir ümitsizlik duygusu yaratmasına müsaade edilmemelidir. Çünkü, bu duygu, başkalarından önce dünyaya karşı nükleer bir taarruz başlatacak olanların var olmasını tam olarak arzuladıkları duygudur.

Füze taarruzları sonrasında, duman, enkaz, serpinti ve insan zayiatı durduktan sonra, ulaşım, muhabere, demiryolu şebekeleri ile anayollar kullanılmaz hale getirildiğinden, memleket kendini coğrafik olarak bölük kompartımanlara ayrılmış bulacaktır. Bu müsademe bölgeleri içindeki halkın ekseriyeti şaşkın yaralı, hasta ve şokla radyasyonun muhtelif derecelerine maruz kalmış olacaktır. Bunlara maruz kalmayanlar, bir sığınak bulmuş olanlar ve blast etkisinden zamanında tahliye edilerek kaçabilen kişiler olacaktır. Araziyi kapladığı kabul edilen nükleer serpintinin öldürücülüğünün kabul edilmesi nedeniyle, hâlihazırda 1961'de, müsademe bölgelerine geri dönme hususunda bir fikir yürütülemez. Zayiat tahmini, "*kurtuluş savaşının*" bir parçası olan mukavemet savaşını yürütmek üzere kimlerin arta kalacağı hakkında ürkütücü bir istatistikî bilgidir.

Federal Sivil Savunma İdaresi'nin yaptığı çalışmalardan, Amerika'daki şehirler, endüstriyel bölgeler ve havaalanlarına atılan

187 Iklé, *a.g.e.*, p.197.

250 termo nükleer bombanın tesirinden birinci gün en az 36 milyon ölü ve 57 milyon ağır yaralı olacaktır. Patlamanın yedinci günü 51 milyon ölü ve 42 milyon ağır yaralı, ondördüncü günü 61 milyon ölü ve 31 milyon yaralı olacaktır. Altmış gün sonra 73 milyon ve 21 milyon hala yaralı olacaktır. Bu, Amerika nüfusunun yarısından fazladır.[188]

Spekülatif açıdan, böyle bir taarruzdan sonra sivil halkın mukavemet etme ihtimali uzak görünmektedir. Bilinmeyenler o kadar büyüktür ki, uygun bir çözüm yolu imkânsız gibidir. Bununla birlikte, problemin birçok menfi yönü olmasına rağmen, bu millete yapılacak herhangi bir taarruz vukuunda halk tarafından mukavemet savaşı yürütülmesine dair planlar yapılmalıdır.

Birçok kişi yaralarına rağmen, mukavemetten vazgeçmeyecek. Hayatlarını tekrar kurmaya başlayacak ve Amerika Birleşik Devletleri de mücadeleden vazgeçmeyecektir.

Başkan tekrar radyodan konuşacaktır. Bilinen, saygıdeğer sesiyle hükümetin hala iş başında olduğuna ve durumu hafifletmek için elinden gelen her şeyi yapacağına dair halka teminat verecektir.

Halk ona inanacak ve rahatlayacaktır...

Esas yardım ordudan gelecektir. Helikopterle inen istihkâm ve muhabere birlikleri kamu hizmetlerinin onarılmasına yardım edeceklerdir.Toparlandıktan sonra Milli Muhafız, Devlet Polisi gibi sivil savunma kuruluşlarından çeşitli yardımlar gelmeye başlayacaktır. Bununla birlikte her kasabada uzun müddet kalabilecek kâfi miktarda ordu veya birlikler olmayacaktır. Ne kadar zor durumda olurlarsa olsunlar, mağdur olanlar, birçok işlerini kendileri yapmaya mecbur olacaklardır.[189]

Bu yukarıdaki örnek bile çok iyimser tahminlere dayanılarak yazılmıştır. Maalesef vasat vatandaş da durumun böyle

188 Donald B. Robinson, ***The Face of Disaster***, Doubleday, Garden City, 1959, p. 219-220.

189 Robinson, ***a.g.e.***, p. 229-30.

olacağına inanır. Bu sebeple nükleer savaştan kurtulmak için yapılacakların ardında da bu tip aldatıcı düşünceler yatar. Birçok Amerikalı'nın mücadeleden vazgeçmeyeceği bir gerçektir, fakat ya vazgeçecek olanlar? 1961'de mevcut kanun ve nizamın, orman kanununa dönüşeceği harp sahasında hayatta kalabilmek için yapılacak asıl mücadele nasıl olacaktır? Kuvvetli ve sağlam olanlar ne yapacaktır? Acaba sağ kalma mücadelesinde zayıf, aciz, yaralı ve evsizleri mi avlayacaklar? Bu ve bunun gibi daha binlerce sorunun cevabını bilmeyiz. Her fert kendi başına mı olacak? Eğer halkın nükleer savaşın gerçeklerini karşılamaktaki mevcut hazırlıksız durumu devam ederse, şüphesiz öyle olacaktır.

Sovyet askerî liderleri, Amerika Birleşik Devletleri'nin, Rusya'yı işgal ederek başarılı bir şekilde savaşı tamamlayamayacağı gerçeğini ileri sürerek onun Sovyetler Birliği'ne karşı harbe girmekten alıkonması gerektiğini ileri sürmektedirler. Sovyet liderleri, yenilen tarafın arazisinin işgalinin, bir savaşı derhal sona erdireceğine o kadar inanmışlardı ki, bunu çok nadir olarak bahis konusu yaparlar. Zaferle ilgili olarak yapılan bu atıflar herkesçe bilinen gerçekler olarak ileri sürülür.[190]

Yapılması gayri mümkün olan nükleer bir harbin akabinde, kara kuvvetleri tarafından bir işgal hareketi vukuunda, mukavemet meselesi, asıl hedefi olan insan gücüne karşı koymaktan daha da önemli bir duruma gelir.[191] Nükleer savaşla ilgilenen birçok yazar tarafından da önceden belirtildiği gibi, nizami askerî kuvvetlerin azaltılmasıyla mukavemet savaşının önemi daha da artmıştır. Mukavemetin, geniş faaliyet sahası şimdi yalnızca nükleer savaş bölgesine münhasır yeni bir faaliyet şeklini ortaya koymaktadır. Bu da patlamanın olduğu bölgelerde, kanun, nizam ve hükümetin harekete geçirilmesi, yürütülmesi ve devamını sağlamaktır. Bu konuda, bir otorite, nükleer savaşta

---

190 Dinerstein, ***a.g.e.***, p. 249-250.

191 Robert B. Rigg, ***War-1974***, The Military Service Publishing Company, Harrisburg, 1959, p. 281.

mukavemet kuvvetlerinin muhtemel kullanılışı hakkında aşağıdakileri söylemiştir.

> *"Bir nükleer çatışmayı müteakiben çıkan karışıklıkta, gayrinizami harp kuvvetleri, düşman hatları gerisinde etkin bir şekilde faaliyette bulunabilirler. Harbin sonunda ve nükleer çatışmadan sonraki karışık devrede, işgal edilen bölgelerde kurulacak askerî hükümetlere de gerekli kadroyu aynı zamanda sağlayabilirler."*[192]

ABD'de, nükleer savaşın yukarıda anlatılan düşürülmesi bile imkânsız zayiatına karşı, pasif bir silahta, Devlet Başkanı'nın icraat dairesine bağlı, Sivil Savunma Seferberlik Bürosu'nun, sivil savunma teşkilatıdır. ABD'de sivil savunma konusu, üzerinde en çok tartışılan konudur. Sivil savunma hiçbir zaman Avrupa ve diğer bölgelerdeki sivil savunma kuruluşları şeklinde çalışmaya muvaffak olamamıştır. Tamamen bir gönüllü teşebbüsü olan sivil savunmaya, halk tarafından yalnız lafla yardım edilmiştir. Bu servise hizmet edenler, hayatta kalma konusundaki halkın eğitimi ile ilgili, içten gelen çabalarında çok az yardım görmüşlerdir. Profesyonel sivil savunma planlama personeli arasında, Başkan'ın emri ile "*Milli Hayati İdare Planı*"nı orta çıkarmayı başaran çetin bir grubun bulunuşu memnuniyet vericidir. Bu plan, icraat emriyle, elli devletin her birine tahsis edilmiştir. Böylece hepsinin birer planı olmuştur. Her ne kadar bu planın kendisi bir kurtuluş savaşını içine almamakla beraber, böyle bir faaliyetin, ayakta kalan endüstrinin desteğiyle ordu tarafından yürütüleceğine değinmektedir. Milli planda, şayet ABD'ye karşı bir istila tehdidi varsa, buna hayatta kalan nizami askerî kuvvetlerin faaliyete devam ederek karşı koyacağı farzedilmiştir. Daha öne sürülen geliştirilmiş zayiat tahminleri yüzünden, bu ön kabul üzerinde öncelikle durulmak zorundadır. Şayet bu rakamlar doğru ise, bunlar silahlı kuvvetlerin olağan, normal ve nizami seferberliğine engel teşkil edecektir. Milli silahlı kuvvetler bazı

192 Slavko, N. Bjelajac, "Unconventional Warfare in Nuclear Age", ***ORBIS*** Vol. IV, No. 3. Sonbahar 1960, p. 335.

durumlarda mahalli gerilla teşkilât ve birlikleri tarafından desteklenmek hatta yerlerini onlara bırakmak zorunda kalacaklardır.

Bu tip bir taarruz milli endüstrinin üçte ikisini mahvedip, sayılamayacak derecede çok asker de dahil olmak üzere milletin yüzde ellisinden fazlasını ortadan kaldırdığında, bir kurtuluş savaşı yürütebilme kabiliyeti, "*Milli Harekât Usulleri*"nde ve uzun vadeli savaş öncesi planlamada belirtilmelidir. Mukavemet veya gerilla savaşının yürütülebilir olduğu tahmini ve yapılması gerekliliği şu örnekten anlaşılabilir:

ABD Silahlı Kuvvetleri bir nükleer savaş vukuunda aşağıdakiler için hazırlıklı olmalıdır.

1- Muharebe-Kara, Hava (füze), Deniz;

2- Muharebedeki taktik durum yüzünden kullanılmayan askerî personelin endüstri desteğinde kullanılması (İş gücü)

3- İdari personelin zayiat yüzünden vazife görmemesi halinde stratejik fabrika ve endüstrilerin çalıştırılması,

4- Nükleer tahrip (Serpintinin öldürücü tesiri dahil) ve dağılmanın birleşik bir askerî çabayı imkânsız kıldığı bir durumda, ABD'yi işgal edene karşı gerilla (mukavemet) savaşı açmak. Bu, ferdi ve kolektif olarak ve standart harekât tarzları esasına dayanarak otomatik bir hale getirilmelidir.

ABD açık olarak tek taraflı bir taarruzda ilk darbeyi vuranın kendisi olmayacağını beyan ettiği için, taarruz öncesi hazırlanan mukavemet planlarının istinat edeceği esasları kısmen muğlak görmektedir. Bu politikanın bir neticesi olarak, realist planlayıcılardan çoğu haritaya bakarak düşmanın esas füze hedefi olarak seçtiğini düşündüğü sahaları zihnen planlardan çıkaracaktır. Bu tehlikeli bir düşünce tarzıdır, çünkü düşmana sahip olmadığı bir kudreti vermektedir. Nükleer şartlarda mukavemet savaşı planlayanlar ön kabullerini bir spekülasyon açısından yapmalıdırlar, keza düşman da aynı şeyi yapmak zorundadır.

1961 senesinde, bu konuda daha fazla bilgi sağlayabilecek bir mukayeseye imkân veren tecrübeler mevcut değildir. Bunu

hatırda tutarak, mukavemet, memleketin her önemli coğrafi bölgesi ve siyasi ünitesi için planlanmalıdır. Mukavemet veya gerilla savaşının örgütlenmesi ve yürütülmesi, demokrasinin ayakta kalabilmesi için o kadar mühimdir ki bu, ABD'de halen mevcut veya geliştirilecek olan her sivil savunma planına bir ek olarak ilave edilmelidir. Halihazırda, 1961 senesinde böyle bir durum mevcut değildir. Kanaatime göre, konvansiyonel nükleer veya KBR silahlarının tesiri altında, mahalli seviyede gerilla harekâtının yürütülmesi şayet başka bir teşkilat yoksa Milli muhafızlar ve ordu ihtiyat birliklerinin önde gelen mükellefiyeti olmalıdır.

Bu birliklerin bu sahada, gerilla faaliyetini başlatıp yürütebilmesi için bünyelerinde mevcut bariz avantajları vardır. İlk olarak, bu birlikler mahalli toplumun bir kısmı olarak tamamen birbirine bağlı fertlere sahiptir. Bu sebeple daha ilk safhadaki gerilla kuvveti işin başında çevreyi, toplum desteğini ve toplumdan sağlanan emniyeti kendi lehinde tutmaktadır. Bununla ilgili olarak, gerilla savaşının belirtilen birliklerce yapılması için Devlet merkez şubesince mahalli sivil savunma konusunda sorumluluk verilmesi gerekmektedir. Bugün, 1961 senesinde, her Milli muhafız ve ordu ihtiyat birliği ve silahlı kuvvetlerin her ihtiyat subayı vazifesinin kapsamı içerisinde gerilla mücadelesini ek bir görev olarak kabul etmelidir. Taarruzun nihai şartları altında konvansiyonel seferberliğin mümkün olmadığı zamanlarda, böyle bir görev, önceden hazırlanmış standart icraat talimatına göre yürütülmelidir. Bu gerçekte bizim varsayımlarımızın bir kısmını teşkil etmelidir. Mukavemet harekâtının programlanması ve başlatılması için ilgililer tarafından kasıtlı gecikme prensibine gerekli ihtimam gösterilmelidir. Kolektif mukavemet çabalarında görevlendirilmeyecek olan şahısların da standart bir icraat talimatına göre sabotaj ve istihbarat sahalarında faaliyet göstermeleri beklenmelidir. Taarruzdan sonra, bu konuda verilecek emirleri beklemeye lüzum kalmamalıdır. Bunun sebebi, böyle emirler vermek için kâfi derecede yetkili

otoritelerin hayatta kalmayacak olmalarıdır. ABD'nin işgali veya istila edilmesi halinde, mahalli gerilla savaşı açılması artık zorunlu olarak her milli muhafız yedek birliğinin seferberlik veya muharebe görevinin, bölünmez bir parçası olmalıdır.

Hareket tarzı prensibi bu bölümde ifade edilen şartlar altında açılan gerilla savaşında bilhassa önemli olacaktır. Mukavemet, düşman işgal kuvvetleri ile doğrudan doğruya çatışma yerine sabotaj şekline girmeye zorlanacaktır. Bu faaliyet tek bir şahıs tarafından kolayca yürütülebilir ve bu asgari derecede teşkilat, ikmal ve yönetimle başlayabilen ve devam eden bir faaliyettir. Bu işi yapacak fertler, taarruzdan önce eğitilmeli ve yönetilmelidir. Hayatta kalanlar nerede ve ne zaman mümkün olursa görevlerine devam etmelidirler.

Önceki paragrafta belirtilen ihtiyaçlar nedeniyle sabotajın diğer bütün mukavemet şekilleri imkânsız hâle geldiği zaman da, mücadeleyi devam ettirmekte kullanılabileceği anlaşılabilir. Okura iletilmek istenen de bu fikirdir. Eğer bu milletin sivil halkı olaylar gerektirdiği zaman, çabucak sayılarını arttırabilecek bir mukavemet nüvesi ihtiva ediyorsa, savunma gücü ölçülemeyecek derecede artmış demektir. Esas olarak harap bir halden başlayarak bütün mevcut imkânlarla savaşmayı hedef alan "*Minuteman 76*"nın ana ruhu da budur. Fakat bunu yapabilmek için, taarruzdan sonra vakit kalmayacağı için önceden halkın görevlendirilmesi, eğitilmesi ve sınıflandırılması gereklidir.

DEĞERLENDİRME VE NETİCELER

YÜKSEK HAREKET kabiliyetli, müthiş imha gücünü haiz, ilmi ve mekanik vasıtalarla desteklenen müstakbel bir savaş, gerilla savaşı için ideal olan, kuvvetlerin geniş çapta dağılmasına, değişken cephelere ve yayılmış münferit faaliyetlere yol açacaktır. İlmi ve mekanik gelişmelere rağmen fertler modern harp mekanizması ve onun desteğine karşı kullanılacak en emin vasıtalar olarak kalacaktır.[193]

Gerilla savaşı, harbin geniş sahasında en önemli taktiklerden biri olmuştur. 19. asrın ikinci yarasından itibaren, gerillalar askerî tarih kitaplarına birçok sayfa eklemişlerdir. Nükleer savaş tehdidi etrafında gelişen mevcut atom çağında, gerilla savaşının gayri resmiliği ve dağınıklığı, askerî planlamacı ve profesyonel muhariplerin her ikisinin de çok ilgisini çekmektedir.

Umumiyetle, psikolojik savaş, stratejik taktik ve idari şekillerde propaganda kanalıyla insanların düşüncelerine karşı açılan bir savaş anlamına gelmektedir. Propaganda, zorunlu olarak konvansiyonel ve nizami savaşın bölünmez bir parçasıdır ve onun bu yeri bütün milletlerin asker ve politikacıları tarafından kabul edilmiştir. Radyo, televizyon, beyanname, hoparlör ve diğer özel ortamlar gibi propaganda vasıtaları çok iyi bilindiğinden bunlardan ayrıca burada bahsetmeye lüzum yoktur.

193 Volckmann, ***a.g.e.***, p. 237.

Nizami savaşta, propaganda milli seviyeden ortaya çıkar ve yayılır. Bu noktadan itibaren propaganda milli politikanın mahalli seviyede sınırlı ve belirgin bir kopyası haline dönüşür. Bu seviyede, yani en yüksek seviyede, bariz özelliği hedef yönünden kesin, muhteva ve rabıta yönünden de düzgün olmasıdır.

Genellikle, Birinci Dünya Savaşı'ndan itibaren gerilla savaşının ani bir reaksiyon olup, bilhassa kendiliğinden ortaya çıktığı söylenebilir. Sınırlı olarak, bazı gerilla faaliyetleri harici güç ve kaynaklar tarafından himaye edilmiş, teşkilâtlandırılmış, yardım görmüş ve ikmal edilmiştir. Bu durum bilhassa Kore ve İkinci Dünya Savaşları için geçerlidir.

Soğuk Savaş'ın askerî cephesini, hemen hemen yalnızca gerilla teşkil etmiştir. Gerilla faaliyetlerine uygun ve kullanılan propagandanın iki sınıfa ayrılması zorunludur.

1) Milli Seviye'de propaganda.

2) Gerilla savaşına ek olan mahalli veya kendi kendine ortaya çıkan propaganda.

Bu iki kategori ile birlikte gerilla savaşıyla daima beraber bulunan bir çeşit daha vardır; bu da icraatla yapılan propagandadır. Gerilla savaşı tarihi boyunca bu yöntemle çaba gerektirmeden fayda sağlanmıştır. Zira her ne zaman mahalli bir gerilla teşkilatı kurulsa veya bu teşkilatla havadan indirilmiş veya kıyıdan sızmış bir dost irtibat subayı tarafından temasa geçilse, icraat yoluyla propaganda meydana gelir. Sonradan gelen ikmal malzemesi de icraatın açık bir şekilde teyidi ve istikbale ait niyetlerin pratik yönden beyanıdır. Propagandanın gerilla savaşıyla münasebetindeki bu yardımcı olma özelliği de böylece ortaya konmaktadır.

Daha sınırlı bir anlamda, propaganda gerilla savaşına bir ilâve olarak kasıtlı, planlanmış ve yönetilen ek bir faaliyet olarak açıklanabilir. Bu ifade bilhassa, kendiliğinden var olan gerilla ve mukavemet faaliyetleri için geçerlidir. Sürgündeki hükümet gibi harici kaynaklardan idare edilen bu faaliyetler, hazırlanmış

milli propagandanın kullanıldığını gösterirse de, kendiliğinden ortaya çıkan teşkilatlar da kendilerine has bir propagandayı yapmak ve yaymak zorundadırlar.

Gerilla mevcudiyetinin yarattığı propagandanın şekli, tabiatı ve kapsamı araştırılmış ve bu kitapta anlatılmaya çalışılmıştır.

Tecrübe, araştırma ve etütler sonucunda gerilla savaşında eğer milli seviyede bir propaganda mevcut değilse, yüksek seviyeden harici bir teşvik veya önderlik beklemeksizin, gerillanın kendiliğinden bir propaganda yapması ve neşretmesi gerektiği neticesine varılmaktadır. Bu kitapta anlatılan bazı olaylar gerilla fertleri ve teşkilâtları tarafından yapılan propagandanın üzerinde ehemmiyetle durmaktadır. Bu şekilde yapılan propaganda, kabul edilir ki, yalnızca fikirlerin, vasıtaların ve konuların müsaade ettiği ölçüde var olur. Bu tip propaganda zaman ve yer, görev, hedef, özel maksat ve özel durumlar için çoğunlukla uygun olup, bariz bir şekilde tesirlidir.

Görevi dolayısıyla, gerilla eğer kendi davasına sempatizan toplamak ve onların bağlılığını sağlamak istiyorsa kendisi bir propagandist olmalıdır. Gerillaların sözleri, hareketleri, inanışları, verdiği sözler, yaptığı teklifler, bütün bunlar gerilla savaşlarının hepsinde, onu, ana propaganda vasıtası yapmaktadır. Ferdin gerilla olması bile en başta düşmanlarına ve onların uğrunda savaştıkları gayelere karşı bir propaganda olmaktadır. Propagandanın bu şekli, önemli olmakla beraber, yalnız fertlerin karşı karşıya bulunması esasına dayanır ve muhtemelen sempatizan yardımcıların geniş ve dokunulmamış sahalarına ulaşamaz. Bu sebepten, gerilla savaşında propaganda hedef ve kazançlarını elde etmek, tutmak ve sağlamlaştırmak için ne kadar ilkel olursa olsun kütle yayın metotlarını kullanmak gerekir. Daha önce belirtilen, harici bir teşvikin bulunması halinde, gerillanın propaganda yapması gerektiğini ve yaptığını gösteren misaller, gerilla savaşının etken olabilmesi için propaganda silahına ihtiyacı olduğunu ve bunu kullanması gerektiğine işaret etmektedir.

Esasen, gerilla savaşında propagandanın müspet yönü gerilla davası için toplum desteği ve halktan emin olmayı sağlamasıdır. Menfi yönden ise, hiç propaganda yapmamak veya yapılan düşman propagandası, mahalli halkın desteğini ve güvenini yok ederek gerilla faaliyetinin tesirini azaltır veya ortadan kaldırır.

Hariçten idare edilen ve gerilla faaliyetini destekleyen milli propaganda, zorunlu olarak, milli bir tema üzerine kurulmuş ve milli hedeflere yönelmiş olmalıdır. Bu konuda, dinlenmesi mümkün olduğu zaman radyonun kullanılması, propagandayı, kamuoyunu birleştirmekte ve nihai zafer için ümitleri ayakta tutmakta çok önemli bir hale getirir. Radyo yayınlarında ilave bir faktörde onun gerilla çetelerinin yönetiminde ve teşvikinde mükemmel bir yayın organı olmasıdır, fakat tabiatıyla radyo yayını karıştırılabilir. Bu tip yayınların düşman kuvvetler tarafından dinlenmesinin de onlara karşı bir propaganda değeri vardır.

Gerilla faaliyetlerinin yapıldığı yerlerde matbaa tesislerinin bulunmaması sebebiyle hariçte basılan, havadan atılan veya şahıslar tarafından içeri sızdırılan beyannameler en önemli propaganda araçları arasındadır. Şayet bunların gayelerine ulaşması bekleniyorsa beyannameler tabiatıyla cari, geçerli ve kesin istihbarata dayanmalıdır. Bunun için de gerilla faaliyeti ile milli seviyedeki kaynakları arasında sıkı kontrol edilen bir irtibata ihtiyaç vardır. Şayet, en faydalı derecede, bir irtibat kurulamazsa, yapılan propaganda zamansız olur ve bu sebepten de geçerli olmaz. İstihbarat ve irtibat mevzuuna, hedef seçimi ve hedef tarifi konuları da girer.

Gerilla savaşında kullanılacak yazılı propagandanın bütün şekilleri ile ilgili olarak, propagandanın hedefi olan halkın, genel kültür seviyesinin seçilecek metotlar üzerinde önemli tesiri vardır. Halkın okuryazarlığı hakkındaki bilgi yetersiz ise veya mevcut değilse, cahil mahalli halka en iyi şekilde, sembollere dayanan karikatür ve resimlerle hitap edilir. Halkın kültür seviyesi hakkında malumat az olduğu zaman, resimle beraber

yazınında bulunması işe yarayabilir. Dahilde ve hariçte konvansiyonel matbaa tesisleri bulunmadığı durumlarda gerillalar elle yazılmış veya lastik mühürle basılmış kendi basit beyannamelerini hazırlamışlardır. Bunlar, bir yönden; dıştaki kaynak tarafından basılarak bölgeye havadan atılanlardan daha da etkili olabilirler. Bu beyannameler, toplum desteği şartının kısa zamanda gerçekleştirilmesi veya düşman işgal kuvvetinden yiyecek ve ikmal malzemelerinin saklanmasının temini suretiyle gerilla faaliyetini desteklemede bilhassa faydalı olacaklardır.

Tanınmış veya tanınmamış gerilla teşkilatı, propaganda görevlerini belirli fertlere tahsis ettiğinden propagandanın gerektirdiği şartları, kati şekilde kavramış olmalıdır. Bu görevlerinin tabiatı, kapsamı ve sağladığı nihai fayda, daha önce verilen misallerde görülebilir. Gerilla savaşında bu propaganda ihtiyacının kendiliğinden teyidi, propaganda eksikliğinin kati olarak anlaşılması ve bu boşluğu doldurmak için uygun tedbirler alınması ile ortaya çıkmaktadır.

Propaganda şartı etkili bir hale gelmeden önce, mukavemet teorisyeninin, planlayıcısının ve kurucusunun, hedef olan halkın düşman propagandasına ne dereceye kadar maruz kaldığının bilmesi gereklidir. Mevcut ve gelecekteki motiflerin kapsamı büyük ölçüde yapılan düşman propagandasının geçmişteki, şimdiki ve gelecekteki etkisine bağlı olacaktır. Bu durum, bütün milletlerin Sovyet komünistlerinin Soğuk Harp hedefleri haline geldiği çağımızla yakından ilgilidir.

Silahlara ve insanları karşı mukavemeti başlatacak ve icra edecek olan sivil halk ne olacaktır, kimler tarafından yönetilecektir? Bu halk İkinci Dünya Savaşı'nda mukavemet faaliyetinde bulunanların benzeri mi olacaktır? Bazı önemli sebeplerden ötürü muhtemelen aynı olmayacaktır. Bütün dünya halkı, İkinci Dünya Savaşı nesli ve yeni nesil İkinci Dünya Savaşı'ndan itibaren Sovyet komünistlerinin propagandasına hedef olmuşlardır. Yüksek

seviyede komünist propagandası İkinci Dünya Savaşı'nda ve çatışmayı takip eden devrede mevcuttur.

Uluslararası beyin yıkama, Soğuk Savaş'ın propaganda safhasının ana taktiği olmuştur. Sovyetler şiddetli bir politik savaş açmış ve Sputnik'in keşfi, Kruşçev'in Birleşmiş Milletler'deki hiddetli konuşma taktikleri gibi hadiseler bu savaşın gözle görünen etkileri olmuştur.[194]

Hür dünya halkının komünist saldırılarına karşı koymak arzusu üzerinde, bu propagandanın nasıl bir tesiri olduğu, sadece tahmini metotlarla açıklanamaz. Zira Sovyet Rusya hükümetinin mevcut "*Terör Dengesi*", yani nükleer şantaj taktikleri, halkın mukavemet etme arzusunun mevcudiyetini tahminde, göz önünde bulundurulmalıdır. Bunu, profesyonel askerî görevi mukavemet etmek olan ve savaş sahasında vatanseverlikle bu mukavemete kendilerini adamış olanlar için düşünmeye lüzum yoktur, çünkü onların durumu gayet açık ve belirgindir. Dünya halkının büyük farklılıkları; onların hayat tarzlarına olan tabii bağlılıkları, ideoloji, vatanseverlik ve dinî inanışları, bütün bunlara karşı tutumları açısından, dikkatli olarak gözden geçirilmelidir. Bir işgalciye karşı koyma kabiliyeti, cemiyette en alt tabakadaki ferdin böyle bir saldırı vukuundaki hareket tarzına büyük ölçüde bağlı olacaktır. Eğer, hayat, bağımsızlık ve mutluluk bu fert için bir anlam taşıyorsa, muhakkak onun arkadaşları ve çevresi içinde bir anlamı olacaktır. Bu da inançlı kişiler için demokrasinin ana kuralları tarafından bahşedilen hayat tarzını, mahvetmeye yönelmiş, harici kuvvetlerin son bulmasına kadar, mukavemet etmek olacaktır. Lakin vatandaşı, milletine ve onun ideallerine fizikî yönden bağlılık ve sadakat için harekete geçirebilmek, bütün demokrasilerin daimî bir problemi olmuştur. Totaliter devletlerde bu harekete geçirme bir sorun değildir, gerekirse halkın elindeki iaşe vesikalarının geri alınması gibi basit bir vasıta ile kontrol edilebilir ve yönetilebilir. Fakat

194 William R. Kintner, ***The Front Is Everywhere***, The Oklahoma University Press, Norman,1950,p. 196.

bir demokraside fertlerin haiz oldukları tabii hakları muhafaza etme arzusu ferdin içinden doğmalıdır. Şayet fertler, yaşamalarının gerekirse uğrunda savaşmaya ve hatta ölmeye değdiğine inanmazlarsa, mukavemete teşebbüste, bu fertlerin faydası az olacaktır. Başka bir deyişle eğer bir fert yalnız kendi refahı ve emniyeti ile ilgileniyorsa, bu fert hiçbir zaman mukavemet savaşçısı olamaz.

Esas olarak, bu yukarıda açıklanan düşünce, mukavemetin fertle beraber başlayıp devam ettiğini veya sona erdiğini anlatmaktadır. Böyle faaliyetlerin, teşkilatlanmış şekildeki çabası, zamanla ortaya çıkacaktır; fakat harekât devam ettiği müddetçe, propaganda (iç ve dış) iki genel şekilde meydana gelecektir. İç propaganda, yukarıdaki örnekte de belirtildiği gibi, işgal altındaki halka mukavemet gerçeğinden ne yapılacağından ve kime karşı yapılacağından bahseder. Dış propaganda mukavemetin memleket hudutları haricine taşınmasıdır. Bu propaganda hariçte kullanılacaktır ve dünyada mukavemetin idealini açık bir şekilde ortaya koymak gayesiyle hazırlanmalıdır.

Komünist saldırısına karşı mukavemet savaşı senelerden beri süregelmektedir. Hakikatte Soğuk Harp mücadeleleri, bütün "*Hür Dünya*" halklarına, Sovyet Komünist propaganda çabalarının gücünü boşa çıkarma ve yalanlama fırsatını sağlamıştır. İki ideolojik kamp arasındaki propaganda mücadelesinin günlük gidişatı, radyo ve televizyonda programa girebilmek için birbirleriyle rekabet eden, haber yorumcuları, oturum yönetmenleri ve muhabirlerin dinlenmesi ve günlük basının dikkatlice okunmasıyla değerlendirilebilir.

Daha önce de belirtildiği gibi, bir memleket gerçek düşman istilasına uğramadan önce yapılan iç propagandanın asıl adı sihirli bir kelime olan endoktrinasyon yani "*İdeolojik Aşılama*"dır. Anlamları hakkında, aşırı bir fark gözetilmeksizin, bu iki kelimeden de aynı mana çıkarılabilir. Bununla birlikte tek bir fert

veya yüzlerce fert tarafından, düşman işgaline karşı ilk aleni hareketle; propaganda şartı ve mukavemet hareketi gerçekleşmiş olur.

Tek bir şahsın bile mukavemet etmesi gerçeği mukavemet hareketi için propaganda teşkil eder.

Taarruzdan önce, içteki ve dıştaki bütün düşmanlara karşı koymak için, propagandanın bir ana bölümü olarak halkın ideolojik ve vatanseverlik endoktrinasyonu ferdî ve kolektif olarak yapılmalıdır. İçteki düşmanlar terimi aidat ödeyen ve kayıtlı komünist parti üyelerini, yoldaşları, militanları ve kışkırtıcı ajanları içine almaktadır. Komünist olmayan bir düşmanla çatışma halinde, düşman milliyetçileri ve sempatizanları da bir genel sınıflandırma içine alınmalıdır. Dış propaganda, kendi çevresinde, büyük ehemmiyeti ve tesiri haizdir. Bu kitabın kapsamı yüzünden bundan kısaca bahsedilecektir. Esas ve gerekli olarak, mukavemetin yürütülmesinde dolaylı bir etkisi olan dış propaganda yerine, mukavemetin bütün gidişatına direkt etkisi olan iç propaganda ile daha fazla ilgilenilecektir. Zira dış propaganda uluslararası alanda önemlidir ve bu kitap milli mukavemet hareketlerine hasredildiği için, dış propaganda üzerinde durulmayacaktır. Buna bir istisna olarak, mukavemeti desteklemek için yollanan dış yardımın, propaganda değerinden bahsedilecektir. Bu tip, icraat yoluyla yapılan propagandanın dahilde ve hariçte önemi büyüktür, fakat bu, bilhassa dahilde daha önemlidir. Amerikan ordusunda, meşhur İngiliz Özel Harp Lejyonu'nu örnek alan Özel Harp Kısmı'nın kurulması, dış yardımın, mukavemet hareketlerine ne kadar faydalı olduğunun anlaşıldığını göstermektedir. Mukavemete fiili yardıma ilaveten, en büyük yarar, böyle bir yardımdan doğan propagandadır. Her fert, her cihaz, yiyecek ve giyecekler, mukavemet bölgesine havadan atılan her radyo, alındığı andan itibaren çok kuvvetli bir propaganda teşkil etmektedir.

Herhangi bir mukavemet hareketinin propaganda vasıtası, mukavemetin, ferdî ve kolektif ateşini daima parlak olarak

muhafaza eden vasıtalardır. Genellikle, bu vasıtalar, sonunda gazete ve haber bültenleri şeklini alacak olan basit beyannamelerdir. Haber yaymak için kullanılan diğer vasıtalar, duvar ilan ve afişleridir. Her zaman en tesirli propaganda, mukavemet teşkilâtı üyesinin kendisidir, onun ne olduğu ve ne için savaştığı basılan kâğıtların dağıtılmasıyla binlerce defa tekrar edilmiş olur. İşgal edilen memleket içinde mukavemet propagandası gayesiyle gizli radyo istasyonları kullanmak, radyo kestirme teknikleri yüzünden hemen hemen imkânsızdır. Bu tip yayınların memleket sınırları dışından yapılması çok yaygın olup; en tesirli propaganda ve muhabere nakil vasıtasıdır.

Çevre, mukavemet savaşının en önemli şartlarından biridir. Daha öncede belirtildiği gibi, tamamen gayri maddi konularla ilgili olan propaganda şartı yerine getirilmeden mukavemet olamaz. Çevre şartı bütün mukavemet prensiplerinin en maddi olanıdır. Uygun bir çevre olmadan mukavemet ne planlanabilir ne de yapılabilir, çünkü uygun bir çevre olmazsa, mukavemetin istinat edeceği bir temel mevcut olamaz. Bütün mukavemet hareketleri, bir çıkış üssü ile bir dönüş üssü arasında meydana geldiğinden, arazi ve suni sığınaklar, fabrikalar ve diğer tesisleri içine alan sivil üsler de çevreden sayılabilir. Geniş anlamda, çevre, mukavemet hareketinin kullanması için, gizleme, barınak, yiyecek ve manevra sahası sağlayacak şekilde olmalıdır.

Arazinin dağlık veya düz, çöl veya ormanlık oluşuna bağlı olarak çevre faktörü, mukavemet hareketinin şeklini, azami ölçüde etkilemektedir. İlaveten, harekâtın kırsal veya meskûn bölgelerde yapılması da mukavemet hareketini yöneten harekât tarzı faktörü üzerinde kuvvetli bir tesir göstermektedir. ABD'de çok yaygın olan modern şehirleşme göz önünde tutularak Chicago ve New York gibi çevre faktörünü sınırlandıran büyük metropolitan alanlarda mukavemet hareketinin örgütlenmesi ve faaliyeti üzerinde durulmalıdır. Örneğin Hollanda'da mukavemet hareketinin, kendini; orman veya dağların hiç bulunmadığı, coğrafik bir duruma adapte etmesini, çevre faktörü zorunlu

kılmıştır. Düzlük ve deniz seviyesinin altında bir ülke olan Hollanda, mukavemetin nüvesine barınak olabilecek tipik bir üssü sağlayabilen bir araziye sahip değildir. Bu güçlüğü yenebilmek için mukavemeti zorunlu olarak, kasabalarda ve büyük şehirlerde üslenmiştir.

Halktan emin olma prensibi, mahalli sivil halkın kendi içinde gizli bir mukavemet teşkilâtını bulundurabilme kabiliyetini gerektirir. Bu en önemli prensibin kapsamı içinde, toplum tarafından, mukavemeti barındırma, koruma ve geliştirme fonksiyonu da vardır. Bununla ilgili olarak, toplumun emniyeti, içinde yaşayan fertlerin emniyeti kadar garantili olacaktır. Diğer bir deyişle, mukavemet hareketinin emniyeti; onu saklayan ve destekleyen toplumun emniyet bakımından en zayıf olan ferdininki kadar güvendedir. Bu yüzden mukavemet ve onun personelinin gizliliğinin temini ve muhafazasında ilk şart, temel emniyet kaide ve usulleri hakkında eğitim ve öğretimdir. Kısaca, bu eğitim teşkilat geliştiği sürece yapılabilir, fakat barış günlerinde hazırlanacak mukavemet planının bir parçası olarak ele alınmalıdır. Maalesef, bu tip bir eğitim ve düşünce tarzına duyulan ihtiyaç sokaktaki adam tarafından pek anlaşılamamaktadır. Bu yüzden teşkilatın emniyet eğitimi, şimdiye kadar tamamlanmamışsa, derhal başlatılmalı ve çatışma mevcut olduğu sürece devam etmelidir.

> *"İrlanda'da, halkın kendine has gevezeliği, ayaklanmanın liderler için en güç problemlerinden birini teşkil etti. Gerçekte, halktan emin olma prensibine yeteri kadar riayet edilmemesi, İrlanda Cumhuriyet Ordusu'nu, kendi tercihi olmayan bir harekât tarzı kullanmaya zorladı."*[195]

Haktan emin olma prensibine bağlı temel problemlerden biri de mahalli toplumu teşkil eden grupların çok çeşitli olmasıdır. Bu konu, sosyolojik olduğu kadar politik, dini farklar hatta geleneksel sınıf çatışmaları ile doludur. Bu durumda propaganda; tek bir hedefe, yani toplumun birliğine yönelmelidir. Müşterek

195 O'Malley, ***a.g.e.***, p. 121-122.

düşmana karşı bu birlik sağlandığı takdirde "*politika en garip dostluklar yaratır*" diyen eski atasözü doğrulanmış olur. Bir grubun, ortak bir düşmana karşı birleşme içgüdüsü, halkın daimî bir korunma için bir araya gelmesine sebep olacaktır. Halktan emin olma prensibinin ilk şartı, toplum fertlerinin birliğidir. Tehdit altındaki toplumu meydana getiren fertler ve grupların fikir ve icraat birliği olmadan, halktan emin olabilmek için, bir temel mevcut olamaz. Burada da tekrar, hayatta kalabilme içgüdüsü kendini devamlı ve gayet güçlü olarak hissettirir.

Arzu edilen veya ele geçirilen hedef, sosyal yapı içindeki fertler ve gruplar için, onu elde edecek bütün unsurlardan, mutlak emniyet (gizlilik) talep edecek kadar önemli olmalıdır. Hayatta kalmanın da böyle bir ehemmiyeti haiz olduğuna inanılmaktadır. Bu duruma ek olarak, mağlup etme ve istilacı güruhu politik yapı içinde mahvetme arzusu da bulunur. Halktan emin olma prensibine sıkı ve tesirli bir şekilde riayet edilmesine katkıda bulunan faktörler arasında rövanş yapma faktörü de küçümsenmemelidir.

Halktan emin olma prensibine azami şekilde riayet edildiğinde; mukavemet hareketinin yalnız hayatta kalmayı garantilemekle kalmayıp zafer kazanması ihtimali de mevcuttur.

Şahsi emniyet prensibi mukavemet savaşının başlatılması, örgütlenmesi ve faaliyet göstermesi için o derece önemlidir ki; bunun vazgeçilmez olduğu söylenebilir. Mukavemetin her üyesi daima kendi emniyetini tam olarak sağlayamazsa, teşkilatın gizliliği ortadan kalkacak, tehlikeye düşecek ve sonunda mahvolacaktır. Mukavemetle ilgili olan her şahıs mutlak emniyete riayet etmelidir. Aksi takdirde hem kendisi hem de teşkilat ortaya çıkacaktır. Yine de gizli bir faaliyet atmosferi içinde çalışabilme tamamen öğretilememektedir. Zira bunun bir kısmı ancak zorlu tecrübelerle kazanılabilir.

Bir mukavemet üyesi olmanın ilk şartı, normal ve günlük davranış ve karakteristikleri muhafaza etmektir, temel şartı ise,

iyi bir aktör veya taklitçi olmaktır. Rol yapabilme hünerine ilaveten, bu durum, hazırcevaplık, zeka ve çoğu zaman hareketlilik gerektirir.[196]

Diğer bir anlamda, temel şahsi emniyet yönünden mukavemetçinin en önemli görevi; onun düşmanın gizli polisi veya ajanlarının eline düşmekten kurtulma kabiliyeti olmalıdır.

İkinci Dünya Savaşı'nda, Nazi Almanya'sında Gestapo tarafından icat edilen, gelişmiş sorgulama işkence tekniklerine ilaveten, hâlihazırdaki ve müstakbel mukavemetçi, kendisini sorguya çekenlerin bilhassa bunlar Marksist taraftarı iseler, beyin yıkama usullerine maruz kalacaktır. Bu korkutucu usullere, başarılı bir şekilde karşı konabileceği ispat edilmiştir. Buna rağmen, bu kötü tecrübelere karşı koymak için hiçbir eğitim olmayan güçlü kişiler işkence ve beyin yıkama altında çökmüşlerdir. Erkek ve kadınların böyle metotlara karşı koyacak şekilde eğitilmelerinin mümkün olduğuna inanılmaktadır.

Bir mukavemet teşkilatı, gelecekte, üyelerinin şahsi emniyet eğitimine bağlı olarak yükselecek veya dağılacaktır.

Şayet mukavemetin her üyesi, nefsine hâkim, davasına adanmış, ağzı sıkı ve emniyeti önde tutan bir kişi olmazsa, diğer üyeler ve teşkilata karşı hakiki bir tehdit kaynağı, bir emniyet riski olmaktan öteye geçemez. "*Herkesin bir bedeli vardır*" prensibine inananlar da mevcuttur. Fakat bu inanış tatmin edebilecek derecede ispatlanmamıştır. İkinci Dünya ve Kore Savaşlarında bu inanışı yalanlayacak birçok mukavemet kahramanı bulunmaktadır.

Mukavemet hareketinin emniyet zinciri, kendi halkalarının en zayıfı kadar güçlüdür. Bu halka koptuğu zaman teşkilatın faydası, zincir tamir edilene kadar sakatlanmış olarak kalacaktır. Şahsi emniyet o kadar öncelikli bir ihtiyaçtır ki, mukavemet üyeleri tarafından daima ve sık sık kontrol edilmeli ve gözetlenmelidir. En küçük bir hata bile dikkatle ve anında bunu

---

196 O'Malley, *a.g.e.*, p. 148-149.

fark eden üyeler tarafından düzeltilmelidir. Emniyetin ciddi şekilde ihlali hazırlanmış mukavemet politikasında ve kurallarında ön görülen en ağır cezayı gerektirir.

Mukavemet üyelerinin ferden ve toplu şahsi emniyetleri için temel şart, gizliliğin muhafazasıdır. Teşkilatın tümü gizli bir faaliyet sahasında çalışabilmelidir. Teşkilatın daha başlangıcında bu şart temin edilmezse, mukavemetin hayatta kalma şansı yoktur.

Mukavemet teşkilatı ve onun tesiri, bir üyenin bir anlık dikkatsizlik neticesi şahsi emniyet prensibini ihlal etmesi ile zayıflayabilir veya yok olabilir. Tarihte, mahalli mukavemete yardım gayesiyle havadan indirilen veya kıyıya çıkarılan yabancı personelin, teşkilatın hayatta kalabilmesi için şahsi emniyet kurallarını feda etmeleri yüzünden suçlu görüldüklerine dair misaller vardır.

Mukavemet faaliyetinde emniyet başta, şahsi ideal faktörü ile elde edilir ve devam ettirilir. Bu kuvveti elde tutmak için, mukavemet siyasetinde kaideleri ve yönetmelikleri ihlal ederek davayı tehlikeye düşürenlere karşı cezai müeyyideler mevcut olmalıdır. Mukavemet teşkilâtlarında disiplin; umumiyetle, sert, gaddar ve adildir. Üyelerin oynadığı bir ölüm kalım oyununda, fertleri veya teşkilatı tehlikeye sokan birine karşı ne bir acıma ne de bir sempati duyulabilir. Bu durumlarda mukavemet disiplini şiddetli, kesin ve bunlardan da önce tesirli olacaktır.

Halk desteği prensibi, mukavemet savaşı prensiplerinin en lüzumlularından biridir. Bu olmadan hiçbir mukavemet hareketi başlatılıp, devamlılık kazanmayı ve herhangi bir süre boyunca var olmayı ümit edemez. Bir toplumun kendi hudutları çerçevesinde, bir mukavemet teşkilatını nasıl destekleyeceği; bazı önemli durumlar veya faktörler tarafından tayin edilir. Mukavemet savaşı açısından toplum desteği, bir toplumun içinde vuku bulan bir işgalde, düşman kuvvetlerine karşı koymaya girişmiş olanlara, o cemiyet halkının maddi ve manevi yardımı olarak tarif edilebilir.

Halk desteği, mahalli toplumun sosyal yapısı çerçevesinde mukavemeti ayakta ve çalışabilir bir halde bulundurma meselesi olmaktadır. Bu şartın nasıl gerçekleştiği ve mukavemet hareketlerinin bu güçlü desteği nasıl elde ettiği, mukavemet savaşı konusunun en karışık problemlerinden biri olabilir.

İşgal edilen bir memlekette, milli yapıdan arta kalanlar arasında toplum desteği şartının gerçekleşmesi için lüzumlu bazı temel unsurlar bulunmalıdır. Bunların nasıl bulunacağı ve mukavemet hareketi lehine harekete geçirileceği, teşkilat liderlerinin çözmesi gereken bir problemdir. Aslında, buna bir cevap bulmadıkça diğer çözüm yolları da bulunamayacaktır. Birinci derecede, toplum desteğinin çözüm yolu mukavemeti başlatmış olan ilk propagandadır. Bu kitapta yazılan daha önceki açıklama ve analizlerde propagandasız mukavemetin yapılamayacağı zikredilmiştir. Ancak kaynağı içte veya dışta olan başarılı bir propagandayı takriben maddi ve manevi toplum desteğinin başladığı görülecektir. Bu noktada, halkın mizacına, düşman kuvvetlerinin yakınlığına, memleketin durumuna, halkın uğradığı zayiata, toplumun milli kültürel ve sosyal durumuna ve arta kalan liderlik unsurlarına bağlı olan birçok faktör bulunacaktır. Yine burada, anlaşmaların ve koalisyonların üyesi olan sempatizan ülkelerden gelecek muhtemel dış yardım faktörü de ortaya çıkacaktır. Sürgündeki hükümet paravanası altında veya dost bir dış kuvvetten yardım alınması, mahalli toplum ve mukavemetin milletçe desteklenmesi üzerinde, güçlü bir propaganda tesiri yaratacaktır. Bu noktada böyle bir yardımın şart olmadığına fakat bütün mukavemet teşkilatlarının silah, yiyecek, giyecek, mühimmat, muhabere malzemesi ve halkı yönetecek ve örgütlenmesine yardım edecek eğitilmiş irtibat personeli şeklindeki yardıma açık olduklarına işaret edilmelidir. Bu dış yardım mekanizması kurulduğu ve yabancı malzeme ve personelin yurt içinde bulunduğu anlaşıldığı zaman çoğu kez mahalli toplum desteği garantilenmiş olacaktır. Toplum desteğinin sağlanması, aşağıdaki yollardan yapılır:

1) Mahalli halkın, mukavemeti, gönüllü ve istekli olarak desteklemesi.

2) Dış yardım sayesinde, halkın mukavemeti isteyerek desteklemesi.

3) Mahalli halka karşı terörist müsadere metotları kullanarak mukavemetin halkın arzusu hilafına desteklenmesi.

Mukavemet faaliyetlerinin normal şartları altında, halk desteğini temin etmek için bu belirtilen yollardan biri veya birkaçı birleştirilerek kullanılabilir. Fransızların Hindiçin'deki tecrübeleri, onların, komünist mukavemet savaşı stratejisini anlayamadıklarını göstermektedir. Bu hata, bilhassa komünist gerillaların lehinde sağlanan toplum desteği ile ilgili idi.[197]

Kasıtlı geciktirme prensibi hiçbir şekilde mukavemet bir emrivaki haline getirilmeden önce başlaması gereken propaganda prensibiyle tezat teşkil etmez. Yalnız mahalli halk değil aynı zamanda düşman kuvvetlerine karşı başlatılacak ve yürütülecek propaganda için, kasıtlı geciktirme müddeti en faydalı süre olacaktır. Ayrıca bu süre zarfında, müstakbel aktif ve aleni harekât için örgütlenme ve planlama tamamlanacak ve ıslah edilecektir.

Kasıtlı geciktirme süresi, aynı zamanda, mukavemet programının en faydalı ve kârlı bir kısmı olabileceği gibi teşkilat için büyük tehlike ve kumar teşkil edebilir. Öncelikle, bu tehlikeli süre daha başlangıçta mesuliyetsiz şahısların kötü planlanmış ve koordinesiz teşebbüsleriyle, mukavemetin çabalarını boşa çıkaracağı bir süre olabilir. Bu sebepten, propaganda ve kasıtlı geciktirme prensipleri ancak birlikte, mukavemet sahnesini ve aktörlerin temkinli ve tedbirli olarak oynayacağı rolleri hazırlayarak davaya iyi bir şekilde hizmet edebilmelerini sağlar.

Mukavemet faaliyetlerinin bir programı hazırlanarak zamansız harekete geçmenin önlenmesi kasıtlı geciktirme prensibine uygundur. Bu program realist ve teşkilatın kurulduğu

197 Robert Strausz-Hupé (Ed.), ***Protracted Conflict***, Harper and Brothers, New York, 1959, p. 55.

zamandaki şartlara uygun olmalıdır. Yukarıdaki pasajda işaret edildiği gibi bu kritik prensibe uyulması için gerekli emir genellikle dahilde veya hariçte bulunan yüksek seviyedeki bir otoriteden gelmelidir. Bu prensibe uyulması en kesin şekilde temin edilmelidir, aksi takdirde mesuliyetsiz şahıslar teşkilatıhazırlıksız ve güçsüzken muharebeye sokabilirler. Bu yüzden mukavemet savaşındaki kasıtlı geciktirme prensibi ve tatbikatı, emirleri takip edenler tarafından iyi bir şekilde anlaşılmalıdır. Kısacası kasıtlı geciktirme, düşman işgal kuvvetleri görevlerinin monotonluğuna tam manasıyla kapılmadan mukavemet teşkilatının pasif olarak aleni bir faaliyete girişmemesi demektir. Bu durgunluk devresi bilhassa bazı sebepler için lüzumludur, mesela mukavemetin esaslı bir hak gelmesi için zaman kazanmak ve hazırlıksız olarak bir teşebbüste bulunup müteakiben ilk mukavemet çatışmalarının imhasını önlemek gibi. Tarihte, bu prensibe İkinci Dünya Savaşı'na riayet edildiğine dair muhtelif önemli misaller mevcuttur. Zamansız çatışma mukavemetin savaşabilecek olanları ortadan kaldırma çabalarında düşmana sağlayabileceği en büyük yardım olur. Mevcut silah ve insan gücü ile muharebeye girme arzusuna bakmayarak bu arzuya karşı konmalıdır.[198]

Yakınlık prensibi, mahalli halk arasında mukavemet teşkilatını meydana getiren gruplara tezat olarak en belirgin bir şekilde fertlere tatbik edilebilir. Bilhassa mukavemetçinin düşmanla bilfiil fizikî teması, çoğu zaman onun neye karşı, ne zaman ve nasıl mukavemet edeceğini tayin eder. Aslında, onun kendi taktiği hemen hemen otomatik olarak bu şekilde belli olacaktır. Şayet mesela sivil olarak işgal kuvvetleri tarafından bir işte çalıştırılmakta ise ki binlerce kişinin böyle bir işte yapabileceği çok iş vardır. Birinci olarak, fert bir istihbarat ajanı veya bir sabotör olarak faaliyet gösterebilecektir. Zira gerilla savaşına ilaveten az

198 Travis Ingham, ***Rendezvous By Submarine: The Story Of Charles Parsons and The Guerilla-Soldiers In the Philippines***, Doubleday, New York, 1954, p. 61.

önce belirtilen iki tip grubun yaptığı işler mukavemet teşkilatının başarısı için çok önemlidir.[199]

İşgal altındaki halkın, işgal kuvvetlerine zorla yaptıkları hizmetleri sabote etmek için, ne yapabilecekleri duruma bağlıdır. Düşman kuvvetleri tarafından, mahalli olarak mutfak ve yemekhanelerde ayak işleri ve koğuş hizmetleri için işe alınan personel, istihbarata dönüştürülebilecek bilgilerin toplanmasında, düşmana yakınlık yönünden birinci sırayı işgal ederler. Saf fakat zeki, Uzak Doğulu genç bir hizmetçi çocuk sadece bir yazarın hayal mahsulüdür. Kendilerini zorla çalıştırılan bir işçi olarak bulanlar, yurt içinde veya dışında mukavemet davasına hizmet ederler.

Tam mesai ve kısmi mesai prensipleri, düşmanın program hedeflerine paralel olarak mukavemet geliştikçe çevre ve yakınlık prensiplerinin mahsulleri olarak ortaya çıkarlar. Bir mukavemet üyesinin görevine vaktinin bir kısmını mı yoksa tamamını mı hasredeceği, bazı önemli unsurlara dayanır. Bunlar arasında, arazi durumu, demir ve karayolu şebekesinin mevcudiyeti, müttefikler, anlaşmalar, koalisyonlar yönünden politik durum, bölgede dost ajanların bulunması, insan gücü ve malzeme bakımından mukavemet kaynaklarının kapasitesi bulunmaktadır.

> *"İkinci Dünya Savaşı esnasında; Filipinler'de, mukavemetin tam veya kısmî görev yapması doğrudan doğruya düşmana bağlıydı."*[200]

Bir mukavemet üyesi olarak, kısmi görev yapmak, bilhassa düşman faaliyetinin olduğu bölgede görev yapanlarda, üstün bir hüner ve tekniği gerektirir. Düşman personeli ile daimî ve yakın temasta bulunan şahıslar; şayet, düşmanı aldatıp mukavemete hizmete edeceklerse, çok üstün aldatma kabiliyetini haiz

---

199 Oluf Reed Olsen, ***Two Eggs on My Plate***, Pan Books Ltd., London, 1955, p. 8.

200 Virgil Ney, "Guerrilla Warfare in the Philippine Island 1942-1945", ***In The Files of Office Chief of Military History***, Department of the Army, Washington DC, 1953, p. 52. (Unpublished)

olmalıdırlar. Bu durumda, şahsi emniyet prensibine mutlak olarak riayet edilmelidir.

Harekât tarzı, mukavemet savaşında uygulandığı haliyle; faaliyet şekli demektir. Yani, görev (veya gaye) nasıl, ne şekilde, hangi metot ve vasıtalarla başarılır? Bu prensibin mukavemet savaşına tatbikinde daha önce gösterilen prensiplerin hepsinin harekât tarzının tercih ve seçiminde direkt etkisi vardır. Mevcut şartlarda faaliyet şekli başarılı olacak mıdır yoksa ilerideki bir tarihte daha mı iyi olacaktır? Bu ve konuyla yakından ilgili suallerin cevabı, asıl faaliyet başlamadan önce, mukavemet planlayıcıları ve liderleri tarafından verilmelidir.

Her şeyden önce, usul; çevre ve yakınlık prensipleriyle kararlaştırılacaktır. Coğrafik, psikolojik, etnik şartlar, malzeme ve insan gücü, mukavemetin neler yapabilmesine imkan sağlamaktadır? Bu, sabotaj, espiyonaj, istihbarat mı yoksa gerilla metotlarıyla muharebe mi olacaktır? Mukavemetin, gruplar halinde mi; yoksa ferdi faaliyet şeklinde mi çalışması mümkün veya geçerlidir? Kısmi mesai mi yoksa tam mesai mi?

Sürgündeki bir hükümetin mevcudiyeti, harekât açısından mahalli mukavemet için bazı avantajlar sağlayacak ve etki gösterecektir. Çünkü, bir ferdin herhangi bir şekilde mukavemet edebilme kabiliyeti sürgündeki hükümetin veya dost müttefiklerin emriyle, hariçten havadan atma veya denizaltı kanalıyla temin edilebilen, yönetim, ikmal malzemeleri, silah, cephane, patlayıcı maddeler ve liderlik gibi unsurların tesiri altındadır.[201]

Teşkilat prensibi, mukavemet faaliyetine tatbik edildiği şekliyle, liderlik, disiplin, itaat, otorite, mesuliyet, eğitim, prova, tim çalışması, görev taksimi, emniyet, tarafsız adalet vasıfları ile ilgilidir.

Mukavemet hareketi başlı başına askerî bir olay olmakla beraber; özellikle askerî usullere paralel olarak teşkilatlanmamaktadır. Böyle yapılması; askerî birlik ve teşkilatlarda hiç rastlanmayan

201 Peter Churchill, ***Duel of Wits***, G. P. Putnam's Sons, New York, 1955 ve Jean Overton Fuller, ***Born For Sacrifice***, Pan Books Ltd., London, 1957.

esnekliği etkili olarak azaltacaktır. Mukavemet, askerî tecrübeye sahip üyelerin desteğine açıksa da bunun, kendi başına, fazla ehemmiyeti olacağı umulmamalıdır. Eski, profesyonel veya kısmi mesai yapan asker mukavemetle ilgili tecrübeler edinmiş olsun veya olmasın, düşünce esnekliğini haiz olduğunu ispatlayamadığı veya gösteremediği müddetçe gerilla liderliğinin üst kademelerinde faydalı olamayacaktır. Bazı insanlar için, bilhassa askerî teşkilat ve liderlik konularında yılların kazandırdığı alışkanlıkları terk etmek zordur.

Teşkilatın etkisi geniş çapta mevcut liderliğe bağlı olduğundan, mukavemet liderliğinin, askerî komutadan çok farklı bir vasıf olduğu aşikardır. Zira profesyonel askerî komutan, bağlı olduğu ve talimat ve emirleri takip etmek zorunda olduğu, geleneksel bir teşkilat ve çalışma şekline sahiptir. Bu sisteme göre her şey esnek olmayan ve ani değişikliklere ayak uydurmayan bir plana göre yapılır. Teşkilat şekli sabittir ve çok az sayıdaki yeniliklere açıktır.

Her memleketteki üniversiteler, yalnızca akademik bilgi depoları olmayıp, gençliğin ve onun gayretlerinin toplandığı yerlerdir. Bunun değeri, öğrenci grubunun zekası ve maddi, manevi akademik sorunların çözülmesinde ispatlanan bir kabiliyeti ile mevcut liderlik potansiyelindedir. Her ülkede, mukavemetin çoğu mahalli ve milli üniversite ve yüksek okullar yapısı dahilinde başlatılabilir, teşkilatlandırılabilir ve sürdürülebilir. Mukavemet eğitimi teşkilat prensiplerinin gerekli bir neticesi olarak adlandırılacak kadar önemlidir. İstenen teşkilat yapısı tamamlandığı zaman veya inşa safhasında iken, eğitim konusu soğukkanlılıkla ve dirayetle ele alınmalıdır. Üyelere ferden veya birlik ve timlerin üyeleri olarak verilecek eğitimin tipini, bazı şartlar kararlaştırır. Esas olarak, mukavemetin vazifesi veya görevi, sağlanacak eğitimi tayin eder. Yakınlık unsuru yüzünden, eğer mukavemet aktiften ziyade pasif bir görevle veya açık yerine gizli bir hareket tarzıyla veya çok ihtisas isteyen bir tek darbe görevi ile karşılaşırsa, bu durumların hepsinde eğitim farklı olmalıdır. Üyeler kısım kısım, avcı, sabotör, tahripçi, ajan veya kurye olarak

eğitilmelidir. Ağırlık, tek bir önemli görev yerine, muhtelif görevlere adapte olabilen, iyi yön verilmiş, uzun vadeli bir eğitim üzerinde olmalıdır. Bununla beraber her üye nizami askerî birliklerdeki acemilerinkine benzeyen bir temel eğitimden geçmelidir. Temel eğitim konuları şunları kapsamalıdır: İlk yardım, emniyet, bubi tuzakları, atış, tahrip, propaganda ve endoktrinasyon, yabancı silahlar, cephane doldurma, izcilik, radyo kodu, sabotaj, judo, araçlar, kamuflaj, hayatta kalma teknikleri, pişirme, pusula ve harita okuma, hedef seçimi, tim çalışması (yanaşık düzen yerine), el bombaları, halat ve ekler, sahra teçhizatı.

Nükleer olmayan ve konvansiyonel silahlarla yapılan muharebenin grup veya timlerle yürütülmesi ihtiyacı; askerlik mesleğinin belirgin bir şartıydı. Silahların karakteri, savaşı kendi başına yürütebilen ve tarih boyunca bunu yapmış olan piyade hariç, ateş edilmesi için grup veya timlere ihtiyaç gösteriyordu. Nükleer silahların harp sahasına sokulması, bir anlamda ferdi muharebe günlerine dönüşü ve silaha tabi olan grupların ortadan kaldırılmasını getirmiştir. Bu özellikle tümen çapındaki birlikler gibi büyük ve hareket kabiliyeti kısıtlı olanlar için geçerlidir.

Top harp silahlarına dahil olana kadar harp sahasında yakın mücadelenin genel kaide olduğu eski çağlardan beri muharebenin sosyolojik cephesi esaslı olarak tehlike karşısında insanların birleşme arzularına yani sürü içgüdüsüne dayanıyordu. Tüfeğin toplu ateş olarak kullanılma teorisi ve pratiği ve sonradan tüfek bombası, küçük havanlar ve bilhassa makineli tüfek gibi daha ağır silahların geliştirilmesi; harp sahasındaki katı, kütle tertiplerinin daha küçük parçalara bölünmesine neden olmuştur. Lakin bu değişim yavaş olmuş ve aslında İkinci Dünya Savaşı'na kadar da tamamen gerçekleştirilmemiştir.

1961'de nükleer savaş silahlarının, kütle formasyonları ve hatta belki de manga (sekiz ile oniki kişi) kadar küçük askerî gruplar üzerindeki tesiri, taktik kavramları, şekli ve büyüklüğü belirsiz, dağınık, parçalanmış ve az çok bağımsız hareket eden muharebe üniteleri olmaya yöneltmiştir.

Nükleer savaşta mukavemet; zorunlu olarak, ferdi ve şahsi bir faaliyet olmalıdır. Zira nükleer serpinti ve kirlenme şartlarının, grup tipi teşkilatı, teorik olarak men etmesiyle, halkın açık veya gizli olarak bir araya gelmesi faydasız olacaktır. Zira herhangi bir tip yeraltı faaliyetine veya mukavemete karşı ilave bir sınırlamada, nükleer blastın kırsal veya meskûn olan çevre üzerindeki tesiri yüzünden, örtü ve gizleme ortadan kalkacaktır. Pratik olarak, tek bir fertle mukavemet, şahsi bir mesele olacak ve tamamen ferdin kontrolü altında olan şartlar dahilinde yürütülecektir. Lider, emirler ve dinamizm mevcut olmayacak, yalnızca işgalcilere mukavemet etmek ve onlara zarar vermek için kendiliğinden ortaya çıkan şahsi bir hareket gücü var olacaktır. Bu hareket şekli, asıl taarruzdan çok önce, halkın eğitimini gerektiren standart icraat usullerinin ve taarruz öncesi planlamanın neticesi olarak otomatik olmalıdır.

Civarda bulunan ve kurtulmuş olan yalnız sivil bir ferdin düşman işgalcilerine karşı ne yapabileceği problemli ve tahminidir, fakat askerî tarih boyunca bir orduya hedef fertlere dair misaller elimizde mevcuttur. Böyle bir örnek İkinci Dünya Savaşı'nda Filipinler'deki Amerikan Ordusu'ndaki Yüzbaşı Arthur Wermuth'tur:

> *"Ocak 1942'de iki haftalık bir süre zarfında, Yüzbaşı Arthur W. Wermuth, Japon hatları gerisinde; kendi hatları gerisinde sarf ettiği zamandan dana fazlasını harcadı. Onun normal silahları, bir makineli tabanca, iki revolver ve ceplerinde ve erzak torbasında taşıyabildiği kadar el bombasından ibaretti.Bir keresinde Yüzbaşı Wermuth, düşmanın elinde bulunan bir köyü yakmak için gönüllü oldu. Beş galon benzinle, düşman ileri hatları arasından şafaktan önce sürünerek, benzini Japonların uyuduğu barakaların arkasına serpti. Sonra yanan bir kibriti atarak oradan kaçtı.*[202]

202 Virgil Ney "Sniping: Past and Present" ***The Infantry School Mailing List***, XXV, February 1943, p. 129-130.

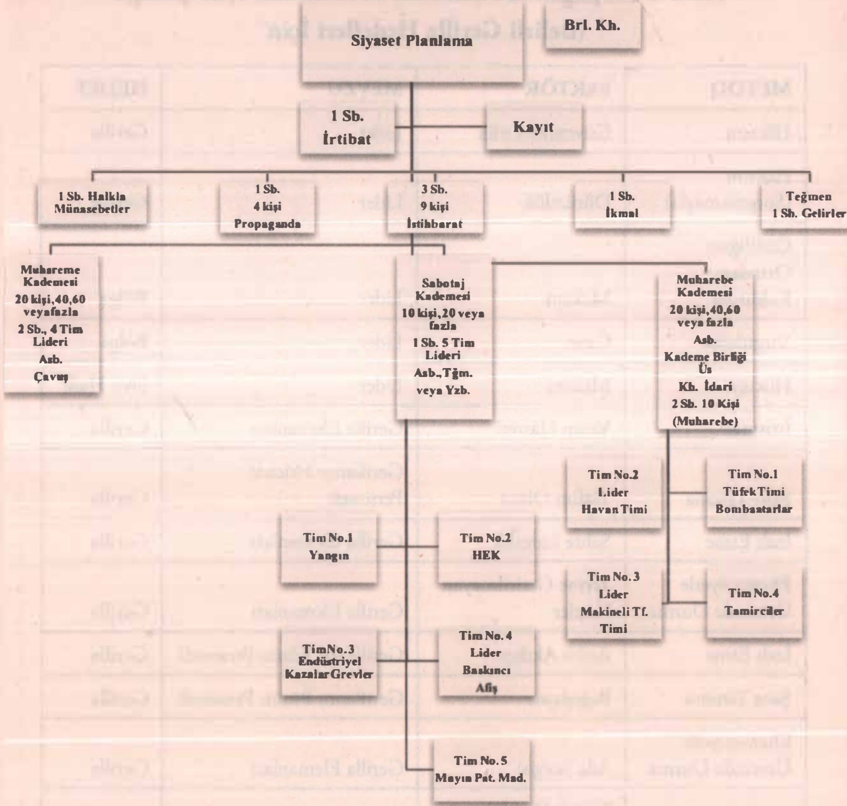
TABLOLAR

Tablo-1 Propaganda Faktörleri ve Metotları İçin Çizelge (Belirli Gerilla Hedefleri İçin*

METOD	FAKTÖR	MEVZU	HEDEF
Hücum	Güvenilebilirlik	Lider	Gerilla
Hücum (Sorgulamayla)	Dürüstlük	Lider	Gerilla
Gizliliğini Ortadan Kaldırma	Makam	Lider	Bölge
Sorgulama	Gaye	Lider	Bölge
Hücum	Makam	Lider	Sivil Halk
İstismar	Vatan Hasreti	Gerilla Elemanları	Gerilla
Şans Tanıma	Teslim Olma	Gerillanın Hücum Personeli	Gerilla
İzah Etme	Sahte Liderlik	Gerilla Elemanları	Gerilla
Ehemmiyetle Üzerinde Durma	Yerine Getirilmeyen Vaatler	Gerilla Elemanları	Gerilla
İzah Etme	Acıklı Akıbet	Gerillanın Bütün Personeli	Gerilla
Şans Tanıma	Bağışlama	Gerillanın Bütün Personeli	Gerilla
Ehemmiyetle Üzerinde Durma	Aile Sevgisi	Gerilla Elemanları	Gerilla
İstismar	Teslim Olanların Beyanları	Gerilla Elemanları	Gerilla
Ehemmiyetle Üzerinde Durma	Açlık	Gerillanın Bütün Personeli	Gerilla
Ehemmiyetle Üzerinde Durma	Soğuk Hava	Gerillanın Bütün Personeli	Gerilla
Ehemmiyetle Üzerinde Durma	Ölüm	Gerillanın Bütün Personeli	Gerilla

* Bu çizelge yazarın şahsi tecrübelerinden hazırlanmıştır.

Tablo-2 Teklif Edilen Bir Gerilla Muharebe Birliği*
(1) Birlik Lideri (Yüzbaşı veya Albay)
(2) Lider Yardımcısı (Teğmen veya Binbaşı)

Tam Güç	2/3 Güç	1/3 Güç
17 Sb.	17 Sb.	17 Sb.
170 Kişi	100 Kişi	50 Kişi
Toplam: 187	117	67

* Birlik Karargâhı'ndaki 13 kişi ek olarak kabul edilebilir veya onların görevleri kademe üyeleri tarafından ek görev olarak yürütülebilir.

Tablo-3

Teklif Edilen Gerilla Eğitim Programı

Saatlere Bölünmüş Eğitim Konusu Program	İlk Yardım (1)(x)	Bubi Tuzakları (2)	Atış (x) (3)	Tahrip (x) (4)	Propaganda ve Endoktrinasyon (x) (5)	Yabancı Silahlar (6)	Cephane Doldurma (7)	İzcilik (x) (8)	Radyo (9)	Sabotaj (x) (10)	Judo (11)	Araçlar (x) (12)	Kamuflaj (13)	Hayatta Kalma (14)	Pişirme (15)	Pusula ve Harita (x) (16)	Mekanik Nişancılık (17)	Tim Çalışması (18)	El Bombaları (x) (19)	Metaller ve Ekler (20)	Sahra Teçhizatı (21)	Toplam
1. Hafta	4		8					6		6		4				6	2	3				48
2. Hafta		6	4	8				4		3	6	2			1	2	4	2	2	4		48
3. Hafta	2	4	4	5	2	6	4	2	4	2	2		2	1		2	2		2	2		48
4. Hafta	2	4	6	6	3	4	4		2		2	2	2	2		1	2		1	4	2	49
Toplam Saat	8	14	28	19	11	10	8	12	6	11	10	8	4	4	2	13	6	4	13	6	2	193
Pazartesi	1		1		1			1		1		1				1			1			8
Salı	1		2		1			1		1		1				1			1			8
Çarşamba	1		1		1			1		1		1				1			1			8
Perşembe	1		1		1			1		1		1				1			1			8
Cuma	1		1		1			1		1		1				1			1			8
Cumartesi	1		2		1			1		1		1				1			1			8
Toplam Saat	4		8		6			6		6		4				6			6		2 (1)	48

Böyle işaretlenen konular temel eğitim sayılacaktır.
Komutanın denetlemesi veya diğer gayelere tahsis edilmiştir.
Eğitim haftası 48 saatten veya durumun gerektirdiği miktardan müteşekkildir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Amery, Julian; Sons of Eagle: A Study in Guerilla War, London Macmillan and Co, London, 1948.

Bernstein, David; The Philippine Story, Farrar, Straus and Giroux Co., New York, 1947.

Bór-Komorowski, Tadeusz; The Secret Army: The Memoirs of General Bór-Komorowski, Victor Gollancz Ltd, London, 1950.

Buckmaster, Maurice J.; Speacially Employed, The Batchwork Press, London,1953.

Burchett, W.G.; Wingates Phantom Army, Thacker and Company Limited, Bombay, 1944.

Carlson, Evans F.; The Chinese Army, Its Organization and Military Efficiency, International Secretariat, Institute of Pacific Relations, New York, 1940.

Churchill, Peter; Duel of Wits, G. P. Putnam's Sons, New York, 1955.

Clark, Mark W.; From Danube to Yalu, Harper and Brothers, New York, 1956.

Clausewitz, v. Carl; On War, Oxford University Press, Oxford, 2007.

Basil, Davidson; Partisan Picture, Bedford Press, Bedford, 1946.

Davies, Trotsky; Illyrian Venture, The Bodley Head, London, 1952.

Dinerstein, H.S.; War and the Soviet Union, Frederick A. Praeger, New York, 1959.

Dixon Cecil Aubrey, Heilbrunn Otto; Communist Guerilla Warfare, George Allen Unwin Ltd., London, 1954.

Doob, Leonard W; Public Opinion and Propaganda, Henry Holt And Company, New York, 1950.

Durrell, Lawrence; Bitter Lemons of Cyprus, Faber and Faber Limited, London, 1957.

Earle, Edward Meade; Ed., Lenin, Trotstky, and Stalin: Soviet Concepts of War, Makers of Modern Strategy, Princeton University Press, Princeton, 1944.

Eichelberger, Robert L; Our Jungle Road to Tokyo, Viking Press, New York, 1950.

Forester, Cecil S.; Death to the French, The Bodley Head, London, 1932.

___________;The Gun, The Bodley Head, London, 1933.

Fuller, Jean Overton; Born For Sacrifice, Pan Books Ltd., London, 1957.

___________;No. 13 Bob, Little Brown and Co., Boston, 1954.

Haggerty, James Edward; Guerilla Padre in Mindanao, Longmans, Green & Co., New York, 1946.

Hammer, Ellen J.; The Struggle for Indochina, Stanford University Press, Stanford, 1954.

Harkins, Philip; Blackburn's Headhunters Cassell; Second Edition Edition, London, 1956.

Iklé, Fred Charles; The Social Impact of Bomb Destruction, Oklahoma University Press, Norman, 1958.

Ingham, Travis; Rendezvous By Submarine: The Story of Charles Parsons and The Guerilla-Soldiers In the Philippines, Doubleday, New York, 1954.

Karig, Walter; Battle Report: Victory in the Pacific, Rinehart, New York, 1952.

Karski, Jan; Story of a Secret State: My Report to the World, Houghton, Mifflin Ltd, Boston, 1944.

Kesselring, Albert Von; Kesselring: A Soldier's Record, William Morrow & Company, New York, 1954.

Kintner, William R.; The Front Is Everywhere, The Oklahoma University Press, Norman, 1950.

Langdon-Davies, John; Finland: The First Total War, G. Routledge, London, 1940.

Loo, Pin-Fei; It Is Dark Underground, G.P. Putnam's Sons, New York, 1946.

Levy, Bert; Guerilla Warfare, The Infantry Journal Press, Washington, 1942.

Levy, Yank; Guerilla Warfare, Penguin Speacial, New York, 1942.

Linebarger, Paul M. A.; Psychological Warfare, Duell, Sloan and Pearce ltd, New York, 1960.

Mao-Tse-Tung; On The Protracted War, Foreign Languages Press, Beijing, 1954.

___________; Strategic Problems of China's Revolutionary War, Foreign Languages Press, Beijing 1954.

Margolin, Leo J.; Paper Bullets: Psychological Warfare in World War II, Froben Press New York, 1946.

Mcneill, William Hardy; The Greek Dilemma War and Aftermath, J. B. Lippincott Company, London, 1947.

Miers, Richard, Shoot To Kill, Faber and Faber, London, 1959.

Miksche, Ferdinand Otto; Secret Forces: The Technique Of Underground Movements, Faber and Faber, London, 1950.

Olsen, Oluf Reed; Two Eggs on My Plate, Pan Books Ltd, London, 1955.

O'Malley, Ernie; Army Without Banners: Adventures of an Irish Volunteer, Houghton Mifflin, Boston, 1937.

Osanka, Franklin M.; Modern Guerilla Warfare, The Free Press of Glencoe, New York,1962.

Panlilio, Yay; The Crucible: An Autobiography by Colonel Yay, Filipina American Guerrilla, Macmillan Publishers Limited, New York, 1950.

Poliakov, Alexander; Russians Don't Surrender, E. P. Dutton & Company, New York, 1942.

Psychoundakis, George; The Cretan Runner, John Murray, London, 1955.

Pye, Lucien W.; Guerilla Communism in Malaya, Princeton University Press, Princeton, 1956.

Ridgway, Matthew B.; Soldier: The Memoirs of Matthew B. Ridgway As Told to Harold H. Martin, Harper & Brothers, New York, 1956.

Robinson, Donald B.; The Face of Disaster, Doubleday, Garden City, 1959.

Strausz-Hupé; Robert (Ed.), Protracted Conflict, Harper and Brothers, New York, 1959.

Tarle, Eugene; Napoleon's Invasion of Russia 1812, Oxford University Press, 1942.

Wolfert, Ira; American Guerrilla in the Philippines, Simon ve Schuster, New York, 1945.

Volckmann, R. W.; We Remained: Three Years Behind Enemy Lines in the Philippines

W. W. Norton & Company, New York, 1954.

Kamu Dokümanları

Annual Report on Federation of Malaya, Kuala Lumpur, 1949-1955.

Army Forces Far East 8th U.S. Army Troop Information Bulletin, Psychological Warfare No. 1, Tokyo, 1954.

Department of the Army, American Military History, 1607-1953 Goverment Printing Office, Washington DC, 1956.

___________;"Combat in Russian Forests and Swamps", Pamphlet No: 20-213 Washington, July, 1951.

Far East Command, The International Military Tribunal for the Far East, Tokyo, No: 11.

General Headquarters, United States Army Forces, Pacific (USAFPAC), The Guerilla Resistance Movument in the Philippines, Far East Command, Vol.1, Tokyo, 1948.

Howell, Edgar M.; The Soviet Partisan Movement, 1941-1944, Pamphelt No: 20-244, GPO, Washington, 1956.

Rigg, Robert B.; War-1974, The Military Service Publishing Company, Harrisburg, 1959.

Soviet Embassy Press Department, We Are Guerillas, An Account of the Work of Soviet Guerillas Behind the Nazi Lines, Hutchinson & CO. Ltd, London.

Makaleler

Baldwin, Hauson W.; "Tempo of Algerian War", New York Times, 28 August 1959.

Beebe, John E.; "Beating The Gerilla", The Military Review, XXXV No: 9, December 1955.

Bjelajac, Slavko, N.; "Unconventional Warfare in Nuclear Age", ORBIS Vol. IV, No. 3. Fall 1960.

Cottrell; Alvin J., Dougherty, Jones; "Algeria: Case Study in the Evolution of a Colonial Problem" U.S. Naval Institute Proceedings, LXXXIII, July 1959.

Kutger Joseph P.; "Irregular Warfare in Transition", Military Affairs, Vol. XXIV, No. 3, Fall 1960.

Mitchell, Sir Philip Euen; "Mau-Mau in Africa", Charles Grove Haines (Ed.), Africa Today, Baltimore, 1955.

Ney, Virgil; "Guerilla War and Modern Strategy", The Foreign Policy Research Institute, ORBİS Vol. II, Spring 1958, No: 1.

_________; "Guerrilla Warfare in the Philippine Island 1942-1945", In The Files of Office Chief of Military History, Department of the Army, Washington DC, 1953. (Unpublished)

_________;"Sniping: Past and Present" The Infantry School Mailing List, XXV, February 1943.

Nutting, Antony; "Report on Algeria", New York Herald Tribune, 4 May 1957.

Peller, Edward; "Alternative Security", Foreign Office Affairs, January 1958.

Soustelle, Jacques; "France Looks at Her Alliances", Foreign Affairs, XXXV, October 1956.

Sulzberger, C.L.; "The Nationalists' Strategy of Terror in Algeria, T.E. Lawrence's View 'Partisans' and 'Chetniks", New York Times, 5 June 1957.

Wainhouse, Edward R.; "The Guerilla War in Greece, 1946-49, A Case Study", The Military Review XXXVII, No.3, June 1957.

Süreli Yayınlar

Land, Air, Navy Forces Magazine: 3 June 1961.

New York Times: 11 July 1957, 28 January 1958. 3 February,10 February 1958, 14 February 1958, 19 February 1958.

Revue Militaire Générale: Fevrier 1959.

United Press Report: 23 July 1957.

U.S. News and World Report: Vol. 50, No. 20, 15 May 1961.

World Today V: November, 1949.

Başvuru Eserleri

Lawrence, T.E; "Guerilla War" Encyclopedia Britannica, London, 1950.

İnternet Siteleri

https://history.army.mil/html/books/104/104-2/CMH_Pub_104-2.pdf (Erişim Tarihi 01.09.2018)

https://www.washingtonpost.com/archive/local/1979/05/18/col-virgil-ney-military-historian-dies/3c51bd12-3bb2-4d58-9179-2f75f95d781a/?utm_term=.f0efefc3b759 (Erişim Tarihi: 02.09.2018)

EKLER

EK-1

"*Tercüme*

(Numarasız beyanname) (Yalnız bir tarafı.)

AF SÜRESİNİN BEYANI

Eğer nedamet gösterirseniz, suç işlemezsiniz.

Sen ve ben, her ikimiz de Koreliyiz."

EK-2

"*Tercüme*

(C-251 No'lu Beyanname) (Ön tarafı).

Bayan… evine dönmesine dair haberler.

Bayan… evine döndüğünde kendisine ne olduğunu merak ediyorsunuz. Öldürüldü mü yoksa hapsedildi mi? Tamamen serbest bırakılmıştır. Hürriyetin kucağına geldi ve ebeveynlerine sadık kalacağına dair söz verdi. Annesi onu affetti ve alicenaplık gösterdi. Hakikaten devletin cömertliği budur."

"*Tercüme*

(C-251 Nolu Beyanname) (Arka tarafı)

Ailesine dönen Bayan hakiki çağrısına kulak veriniz.

Anavatanımızı bir Sovyet uydu devleti haline getirecek haince hareketlerde bulundum. Geçenlerde ıslahhaneden serbest bırakıldım ve bu Cumhuriyetin hakkının hakiki bir üyesiyim.

Sevdiklerime ve milletime benim dağlardaki hayatımın ne kadar zorluk ve sefalet getirdiğini düşündükçe geçmişimden utanıyorum. Sıcak yuvama geri döndüm. Bu memleketin hakiki bir vatandaşı olabilmek için her fırsattan faydalanmaya uğraşacağım."

EK-3

"*Tercüme*

(225 No'lu Beyanname) (Ön tarafı)

Siz döndünüz ve yaşadınız, ben de. Hayatın tadını çıkaran eski bir gerilla tarafından yazılan bir mektuba bakınız:

Endişesiz olarak acele geri geliniz.

(225 No'lu Beyanname) (Arka tarafı)

Sevgili Dostum;

Öldüğünüzü zannetmiştim. Hayatta ve sıhhatte olduğunuza memnun oldum.

Eylül 1953'de Cholla-Bukto'daki parti karargâhına giderken Milli Polis tarafından yakalanmıştın. Yaralarım tamamıyla tedavi oldu ve iyileştim.

Geçmişteki kötü ittifaklarımıza rağmen maruz kaldığım muamele çok iyidir ve senelerden beridir ilk defa olarak ailem ile buluştum.

Eğer ölü olsaydım bu mektubu yazamayacaktım. Geçmiş eylemlerimiz, pervasız ve lüzumsuz idi. Bu büyük Cumhuriyetin vatandaşlarıyız. Onu büyütmek için yardım etmeliyiz.

Noele geri dön ve beni ziyaret et.

Hürmetlerimle."

EK-4

"*Tercüme*

(C-213 No'lu Beyanname)

1 Aralık 1954

Bütün Komünist Gerillalara,

Sizleri gerilla hayatını bırakmaya ve Kore Cumhuriyeti'nin vatandaşları olmaya davet ederiz.

Kim İI Sung'tan sempati veya yardım bekleyemezsiniz. Park Hon Yong ve Lee Seung Yeop'un, Güney Kore İşçi Partisi'nin üyeleri oldukları için Kuzey Kore'de geçenlerde idam edildikleri doğru değil midir? Siz de, aynı şekilde nazarı itibara alınarak, aynı muameleye tabi tutulacaksınız.

Diktatörce idareyi sırtınızdan atınız ve geri dönünüz! Geri dönüşünüzde suçunuz hafifletilebilir, affedilir ve hatta size iş te verilebilir.

Eğer bu nazik teklifi kabul etmezsiniz kısa bir süre sonra sizleri imha edeceğiz.

Tümgeneral ROKA
Komutan"

EK-5

"*Tercüme*

(C-62 No'lu Beyanname)

Mart 1955

Maiyetimdeki Bütün Polislere,

***1.** 1 Aralık 1954 tarihinde yayınlanan örfi idare ilanının sekiz şartını tatbik ediniz.*

***2.** Hakiki nedamet ile geri dönenleri kucaklayınız ve onlara kardeşçe sevgi ve şefkat ile*

muamele ediniz.

***3.** Aileleri ile birlikte onlara sempati gösteriniz ve hayatları için emniyet sağlayınız.*

***4.** Bu bilgiyi yayınız ve dağlardaki gerillaların kan dökmesini önleyiniz.*

***5.** Yukarıdaki emirleri sadıkane yerine getiriniz.*

Polis Baş Komutanı"

EK-6

"Tercüme

(C-246 No'lu Beyanname) (Ön tarafı)

Şahsi Tarihçesi:

1. Chollnam-do'nun Basung-gun'da doğdu (38 yaşındadır).

2. 1947-Incheon Şehri'ndeki Partinin Propaganda Başkanı.

3. 1948-Kyonggi-do Partisi'nin Organize Başkanı.

4. 1949-Kyonggi-do Partisi'nin Başkan Yardımcısı.

5. 1951-Nisan, Chollanam-do Partisi'nin Başkanı.

6. 1951-Temmuz, Chollanam-do Partisi'nin Başkan Yardımcısı.

7. 1951-Eylül, Chollanam-do (Eyaletinin) Gerilla Karargâhına bağlandı.

8. 1954-Mayıs, Chollanam-do Partisinin Başkanı.

Nam İl Yong
Tarafından

İlk Bahar Yağmurları

Bu akşam evinde
Uzakta olanın kalbine de
İlkbaharda çiseleyen
Yağmurlar düşer mi?
Çam ağaçlarının arkasından
Köyüne giden bir yol vardır."

"Tercüme

(C-246 No'lu Beyanname) (Arka tarafı)

Hayatını harcayan ve ölen ...'e sempati duyuyor musunuz? Her şeyden önce Chollanam-do Eyaleti'nin partisinin Birinci Sekreterinin emniyette olabileceğini zannetmiştiniz. Fakat o; kötü bir akıbete mahkûm edilmişti. 4 Nisan 1954 günü saat 8'de Milli Ordumuz tarafından öldürülmüştür.

Bundan sonra kimin emirlerine itaat edeceksiniz? Yaşamalısınız, Derhal dönünüz!

Nedamet gösteriniz! İstikbalinizi düşününüz. Hangisinin daha kârlı olduğuna karar vermenizin zamanı gelmiştir."

GERİLLA HARBİ VE PROPAGANDA

GERİLLA HARBİ, PRENSİPLERİ ve TATBİKATI HAKKINDA NOTLAR

ALBAY VIRGIL NEY

"Gerilla Harbi" ya da eskilerin deyimiyle *"Çete Harbi"*nin tanımı, kim tarafından ya da kime karşı icra edildiği her daim üzerinde ortak bir mutabakata varılamayan bir olgu olmuştur... Halbuki Prusyalı General Carl von Clausewitz'in askerî literatüre kattığı Gerilla Harbi, "hasım kuvvetin kontrolü altında tutulan veya düşmana ait topraklarda gayrinizami ve çoğunlukla yerli halktan meydana gelen kuvvetler tarafından" icra edilen askerî veya yarı askerî bir harekâttır...

Elinizde tuttuğunuz kitap, İkinci Dünya Savaşı'nda Filipinler'de tabur komutanı olarak Amerikan Ordusu'nda görev almış, ardından Nankin'e giderek Chiang Kai-shek'in ordusunda harp tarihi okulu kurmakla vazifelendirilmiş, yine Kore Savaşı'nda Güney Kore ordusuna Psikolojik Harp eğitimi vermiş, hatta Chollanamdo'da kontr-gerilla operasyonlarına katılmış Albay Virgil Ney'in Gerilla Harbi'ne dair tecrübelerine istinaden 1961 yılında kaleme aldığı *"Notes on Guerrilla War, Principles and Practices"* adlı eseridir... Ney'in, üzerinden yarım asrı geçen şu tespiti günümüz savaş konseptine ışık tutmaktadır:

"Çağımızın füzeler ve nükleer silahları devrinde eski harp metotlarının modası geçmiş olduğuna dair gelişmekte olan yanlış bir inanç vardır... Bir gün, milletler şehirleri yerle bir edilmiş ve irtibat sistemleri tahrip olmuş bir durumda kalırlarsa mevcudiyetlerinin devamı için, son derece ademi merkeziyetçi bir teşkilata ve esnek bir stratejiye güvenmek zorundadırlar... Gelecekteki savaşlarda gerilla ya bağımsız olarak ya da nizami orduları desteklemekte kullanılacaktır."

"bilgi berekettir."

/ilgikultursanat
/ilgikultursanatyayinlari
/ilgikultursanat
www.ilgikultur.com

9 786052 022832
20.00 ₺